

ଅମିତ

ସମ୍ପଦ ମାତ୍ର ମାତ୍ର

ମାତ୍ର ମାତ୍ର

ମାତ୍ର ମାତ୍ର

ସମ୍ପଦ ମାତ୍ର ମାତ୍ର
କେତାବି ଦିବିତା ମାତ୍ର

ସମ୍ପଦ ମାତ୍ର

ସମ୍ପଦ

ସମ୍ପଦ

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ

ସୁବର୍ଣ୍ଣଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶନୀ
ବାଲେଶ୍ୱର

ଓଡ଼ିଆଭାଷାର ସମ୍ପ୍ରାନ୍ତ ସାହିତ୍ୟ ପତ୍ରିକା ‘ଝଙ୍କାର’ରେ ପ୍ରକାଶିତ

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ

ପ୍ରକାଶକ: କାଳୀପଦ ପଣ୍ଡା, ସୁବର୍ଣ୍ଣଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶିନୀ

ନେକିଆବାଗ, ଶ୍ରୀକଣ୍ଠପୁର, ବାଲେଶ୍ଵର

ଫୋନ : ୯୪୩୭୦୮୯୨୪୧

ପ୍ରଚ୍ଛଦ : ବିଜୟ କୁମାର ପ୍ରଧାନ

ପ୍ରଥମ ସଂସ୍କରଣ : ୧୭ ଜୁଲାଇ - ୨୦୧୫

ମୂଲ୍ୟ : ଟ. ୧୮୦/-

**HEMENDRA MOHAPATRANKA
KETOTI NIRBACHITA NATAKA**

Publisher: Kalipada Panda, SUBARNASHREE PRAKASHINI
Neliabag, Shreekanthapur, Balasore, Mob - 9437089241

Cover : Bijay Kumar Pradhan

First Edition : 17th July - 2015

Price : Rs. 180/-

ଚଳିତବର୍ଷ ପ୍ରଭୁ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ନବକଳେବର
ଅବସରରେ ମୋ ରଚିତ ‘କୋଡୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ’ର
ଏହି ସଂକଳନକୁ ସେହି ସର୍ବମୟ ବିଶ୍ୱନିୟତା ଜଗତର ନାଥ
ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ଚରଣାରବିନ୍ଦରେ ଅର୍ପଣ କଲି ।

- ନାଟ୍ୟକାର

ମୁଖବନ୍ଧ

ସୁପରିଚିତ ନାଟ୍ୟକାର ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କର କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ଏକ ଉଲ୍ଲେଖଯୋଗ୍ୟ କୃତି । ସାଂପ୍ରତିକ କାଳରେ ଓଡ଼ିଆ ନାଟ୍ୟସାହିତ୍ୟ ଜଗତରେ ନାଟକ ରଚନାରେ ଭଜା ପଡ଼ିଥିବା ବେଳେ ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କର ଏ ଉଦ୍ୟମ ଅଭିନନ୍ଦନୀୟ ।

ଏହି ସଂକଳନରେ ସ୍ଥାନିତ ଆଠଟି ଛୋଟନାଟକ ଆକାର ଓ ବ୍ୟାପ୍ତିରେ କ୍ଷୁଦ୍ର ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଏଥିରେ ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ ନାଟକର ନିର୍ଯ୍ୟାସ ରହିଛି, ରହିଛି ରସ ଓ ମାଧୁର୍ଯ୍ୟ । ପ୍ରାୟ ଋଷିଦଶନ୍ଧି ଧରି ନାଟକ ରଚନାରେ ନିଜକୁ ଉତ୍ସର୍ଗ କରିଦେଇଥିବା ହେମେନ୍ଦ୍ର ନିଜ ଶ୍ରମ, ସାଧନା, ନିଷ୍ଠା ଓ ଅଜ୍ଞାକାରର ସଦ୍‌ବ୍ୟବହାର କରି ଯେଉଁ କୃତି ଓ କୃତିତ୍ବର ଅଧିକାରୀ, ତା'ର ଚିତ୍ର ଏହି ସଂକଳନରେ ପ୍ରତିଫଳିତ ।

ଏହି ସଂକଳନରେ ସ୍ଥାନିତ ‘ପୁଷ୍ପର ନାମ ପାରିଜାତ’ରେ ଦୁଇଟି କାହାଣୀର ସମାହାର ହୋଇଛି । ଏ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଦେଖିଲେ ଏହି ଦୁଇ କାହାଣୀକୁ ଏକତ୍ର ସମ୍ବିବେଶିତ କରିବାର ପୃଷ୍ଠଭୂମିରେ ରହିଛି ଲାଳସା ଓ ଲୋଭର ଚିତ୍ର । ଏଥିମଧ୍ୟରେ ଗୋଟିଏ ଚିତ୍ର ହେଉଛି ପୌରାଣିକ କାହାଣୀକୁ ନେଇ ଏବଂ ଅନ୍ୟଟି ହେଉଛି ସାଂପ୍ରତିକ କାଳଶକ୍ତିରେ ବଞ୍ଚୁଥିବା ମଣିଷର ଲାଳସା ଓ ଲୋଭର ରୂପାୟଣ । ଦ୍ଵାପରଯୁଗରେ ନାରଦଙ୍କ ଦ୍ଵାରା କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ପ୍ରଦତ୍ତ ସ୍ଵର୍ଗଲୋକର ପାରିଜାତ ପୁଷ୍ପ ରୁକ୍ମିଣୀଙ୍କ ଗର୍ଭାମଣ୍ଡନ କଳାପରି କୃଷ୍ଣପତ୍ନୀ ସତ୍ୟଭାମାଙ୍କର ରୁକ୍ମିଣୀଙ୍କ ପ୍ରତି ଈର୍ଷା ଓ ନିଜସ୍ଵ ଲାଳସାର ଚିତ୍ର ସାଙ୍ଗକୁ ରହିଛି, ସତ୍ୟଭାମାଙ୍କୁ ଅଧିକ ଗୁରୁତ୍ଵ ଦେବାପାଇଁ କୃଷ୍ଣଙ୍କର ପ୍ରୟାସ - କେବଳମାତ୍ର ପାରିଜାତ ଫୁଲଟିଏ ନୁହେଁ, ସବୁଦିନ ତାଙ୍କର ଗର୍ଭାମଣ୍ଡନ

ପାଇଁ ସ୍ୱର୍ଗଲୋକରୁ ପାରିଜାତ ବୃକ୍ଷ ଆଣିଦେବା ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଏବଂ ସେହି ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ରକ୍ଷାପାଇଁ କୃଷକର ଚୈର୍ଯ୍ୟବୃତ୍ତି । ଠିକ୍ ସେମିତି ଏକ ଘରୋଇ କଲେଜରେ ଇଂରାଜୀ ଅଧ୍ୟାପକ ଚନ୍ଦ୍ର ନିଜ ସ୍ତ୍ରୀ ଜିତାକୁ ଅନ୍ୟସରେ ରଖିବାର ମାନସିକତା ନେଇ ପରୀକ୍ଷାଖାତା ମୂଲ୍ୟାୟନରେ ଦୁର୍ନୀତିର ଆଶ୍ରୟ ନେଇ ଗିରଫ ହୁଏ - ତାକୁ ଏଥିରେ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଦେଇଥିବା ତାଙ୍କର ପୁଲିସ୍ ଅଧିକାରୀ ବନ୍ଧୁ ସିଦ୍ଧିକ ମଧ୍ୟ ନିଜର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦୁର୍ନୀତି ପାଇଁ ଭିଜିଲାନ୍ସ ପୁଲିସ୍‌ର ନଜରରୁ ରକ୍ଷାପାଇବାକୁ ଉଦ୍ୟମରତ । ଏହି କାହାଣୀକୁ ନେଇ ନାଟକଟି ରଚିତ । ରୋଲାନମ୍ବର ଲେଖା ହୋଇଥିବା କାଗଜଟିକୁ ଚିରିଦେଇ ଚନ୍ଦ୍ରର ସ୍ତ୍ରୀ ଘୋଷଣା କରୁଛି, ସେ ଜିତା ନୁହେଁ, ଅପରାଜିତା । ଜୀବନ ଓ ଜୀବନସଂଗ୍ରାମର ପ୍ରତିକୂଳତା ତାକୁ ପରାଜିତ କରିପାରିବନି - ସେ ଅପରାଜିତା ।

ଅନ୍ୟଏକ ଛୋଟ ନାଟକ ‘ବିଭୂତି’ର ନାୟକର ନାମାନୁସାରେ ଏହାର ନାମକରଣ । ବିଭୂତି ମହାଧର୍ମୀ ନାଟକ ଲେଖିଥିବା ବେଳେ ତାଙ୍କର ସବୁ ସନ୍ତୋଷ ଲେଖିଛି ଯାତ୍ରାନାଟକ । ଯାତ୍ରାନାଟକ ଲେଖି ସନ୍ତୋଷ ଅଜସ୍ର ଅର୍ଥର ଉପାର୍ଜନ କଲାବେଳେ ବିଭୂତି ସଂସ୍କୃତି ସଚେତନ ଏବଂ ତାଙ୍କର ନାଟ୍ୟକୃତି ସ୍ବଚ୍ଛ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ସେଥିରେ କଳାତ୍ମକ ଚିତ୍ର ଥାଏ । ଯାତ୍ରାନାଟକ ଅପସଂସ୍କୃତିଠାରୁ ତାଙ୍କର ନାଟ୍ୟସାହିତ୍ୟ ମୁକ୍ତ, ଯାହାକୁ ପ୍ରଶଂସା କରନ୍ତି ତାଙ୍କର ଶଶୁର ଯୁଗଳ ।

ଏହି ନାଟକରେ ସଂକ୍ଷେପିତ ହୋଇଛି ଦୂରଦର୍ଶନରେ ସଂପ୍ରସାରିତ ଏକ ଗୀତିନାଟ୍ୟ, ଯାହାର ସ୍ରଷ୍ଟା ହେଉଛନ୍ତି ବିଭୂତି । ନାଟକର ମୁଖ୍ୟ ଅଂଶ ସହିତ ଏହି ଗୀତିନାଟ୍ୟର ଭାବଗତ ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିବାକୁ ହେମେନ୍ଦ୍ରବାବୁଙ୍କ ପ୍ରୟାସ ସଫଳ ହୋଇଛି । ଶିବ ଜାୟା ପାର୍ବତୀ ଓ ବିଷ୍ଣୁଜାୟା ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କ ସଂଳାପରେ ନାରୀର ଭୂଷଣ ରୂପେ ପତି ଓ ଅଳଙ୍କାର ମଧ୍ୟରେ କେଉଁଟି ଶ୍ରେୟ, ତାହା ହିଁ ରୂପାୟଣ କରାଯାଇଛି । ପାର୍ବତୀ ଆପଣାର ଭୂଷଣ ରୂପେ ଶିବକୁ ଚିହ୍ନିତ କରିଥିବା

ବେଳେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଅଳଙ୍କାରକୁ ନିଜର ଅଳଙ୍କାର ରୂପେ ଚିହ୍ନିତ କରିଛନ୍ତି ।
ଶେଷରେ କେବଳ ...ରରେ ଶିବଙ୍କ ବିଭୂତିତୁଲ୍ୟ ଅଳଙ୍କାର ଅକୁଳାନ
ହେବା ଜାଣି ଲକ୍ଷ୍ମୀ ନିଜ ଅଳଙ୍କାରର ଅହଂ ତୁଚ୍ଛ ଏବଂ ଭୋଗଠାରୁ
ଯୋଗ ମହତ୍ତ୍ୱର ବୋଲି ଉପଲବ୍ଧି କରିଛନ୍ତି ।

ଏହି ସଂକଳନରେ ସ୍ଥାନିତ ‘ବିବେକ ତତ୍ତ୍ୱକମ୍’
ଛୋଟନାଟକଟି ଜଣେ ଉଚ୍ଚକୋଟୀର କ୍ରିକେଟ୍ ଖେଳାଳୀର
ଜୀବନକାହାଣୀକୁ ଆଧାରକରି ଲିଖିତ । ଜଣେ ସାଧାରଣ ଘରୋଇ
ଝର ଗୌରମୋହନଙ୍କ ପୁଅ ବିବେକ କ୍ରିକେଟ୍ ଖେଳରେ ସୁନାମ
ଅର୍ଜନ କଲାପରେ ତା’ ବାପାଙ୍କର ଏକଦା ମାଲିକ ଚନ୍ଦ୍ରମୋହନ ନିଜ
ଝିଅ ରୋଜା ପାଇଁ ବିବେକକୁ ଲୁଚାଇ କରିନେଇଛନ୍ତି । ଆଧୁନିକା
ରୋଜା, ବିବେକର ବାଲ୍ୟବନ୍ଧୁ ମନୋରଞ୍ଜନ ଓ ଶଶୁରଙ୍କ ଲୋଭର
ଶିକାର ହୋଇ ଭାରତୀୟ କ୍ରିକେଟ୍ ଟିମ୍‌ର କ୍ୟାପ୍ଟେନ୍ ବିବେକ
ମ୍ୟାରଫିକ୍ସ କରି ଅଜସ୍ର କ୍ରିକେଟ୍‌ପେଟ୍ରାଙ୍କ ରୋଷର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୁଏ ।
କିନ୍ତୁ ଚନ୍ଦ୍ରମୋହନ ବିବେକର ଆୟରୁ ଜୁଆ ଓ ମଦରେ ଅପବ୍ୟୟ
କରି ଶେଷରେ ମ୍ୟାରଫିକ୍ସ ଅପରାଧଜନିତ କାରଣରୁ ପୁଲିସ୍
ଭୟରେ ଲୁଚି ବୁଲୁଥିବାର ହାହତାସ୍ତ୍ରର ସାମ୍ନା କରିଛନ୍ତି । ରୋଜା
ବିବେକକୁ ଡିଭୋର୍ସକରି ମନୋରଞ୍ଜନକୁ ବିବାହ କରିଛି । ସେ ବିବାହ
ମଧ୍ୟ ସ୍ଥାୟୀ ହୋଇପାରିନି । ବିବେକ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ହୋଇଯାଇଛି ଓ
ମନୋରଞ୍ଜନର ଚକ୍ରାନ୍ତରେ ସେ କେବଳ ଡ୍ରେବ୍‌ସାଇଟ୍‌ରେ ହିଁ ଉପଲବ୍ଧ
- ଏହିଭଳି ଏକ ଐହୁଜାଳିକ ରହସ୍ୟ ଭିତରେ ରୋଜା ଓ
ଗୌରମୋହନ ବିବେକକୁ ଖୋଜି ହେଉଥିବାର କୁହେଲିକା ଭିତରେ
ନାଟକର ପରିସମାପ୍ତି ।

‘ବୁଝ’ ନାଟକରେ ଯଥେଚ୍ଛାରୁଣୀ କାଣ୍ଡଞ୍ଜାନହୀନ ଶାସନ
ଓ ଗଣତନ୍ତ୍ରର ଅପବ୍ୟବହାରକୁ ଶାଣିତ ସମାଲୋଚନା କରାଯାଇଛି ।
ଏ ନାଟକରେ ଶ୍ରେଷ୍ଠର ପ୍ରୟୋଗ ଖୁବ୍ ରୋଚକ ଓ ଉପଭୋଗ୍ୟ
ହୋଇଛି । ଅଦୂରଦର୍ଶୀ ଶାସନବ୍ୟବସ୍ଥା ଓ ଭୋଗବିଳାସରେ ମଗ୍ନ

ଥୁବା ରାଜା କିପରି ଦେଶର ଅର୍ଥନୀତିକୁ ବିପର୍ଯ୍ୟସ୍ତ କରିଦିଅନ୍ତି ।
 ତା'ର ଚିତ୍ର ଖୁବ୍ ବାସ୍ତବଧର୍ମୀ ତଳରେ ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯାଇଛି ।
 ଏଥିରେ ଚିତ୍ରିତ ଚରିତ୍ରମାନଙ୍କର ନାମକରଣରେ ପ୍ରତିଫଳିତ
 ବିରୋଧାତାସରେ ବ୍ୟଙ୍ଗ ସାଙ୍ଗକୁ ରହିଛି ଶାଶିତ କଟାକ୍ଷ । ଦେଶର
 ରାଜାଙ୍କ ନାମ କାଙ୍ଗାଳି ଦାସ, ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ନାମ ଦରିଦ୍ରବର୍ଦ୍ଧନ,
 ଫାଇନାନ୍ସିଆଲ ଆଡ଼ଭାଇଜରଙ୍କ ନାମ ଦେବାଳିଆ, ବିରୋଧାଦଳ
 ନେତାଙ୍କ ନାମ ଭିକାରି ଦାସ । ଦେଶର ରାଜସ୍ୱ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ କଥାକହିବା
 ଉପରେ କରଧାର୍ଯ୍ୟ ଏବଂ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ବିରୋଧାଦଳ ନେତାଙ୍କ
 ଦାବି ଫଳରେ ପଲିଟିକ୍ସ ବା ରାଜନୈତିକ ନେତାଙ୍କୁ, ପରେପରେ
 ପରଚର୍ଚ୍ଚା ପ୍ରିୟ ନାରୀମାନଙ୍କର କଥାକହିବା ଉପରୁ ଟିକସ ଛାଡ଼
 କରାଯିବା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଯେଉଁ କଟାକ୍ଷ କରାଯାଇଛି, ତାହା ଯେତିକି
 ରୋଚକ, ସେତିକି ହାସ୍ୟୋର୍ଯ୍ୟଦ୍ୱିକ ଏବଂ ତେଣୁ ଖୁବ୍ ଉପଭୋଗ୍ୟ
 ହୋଇପାରିଛି ।

ଏଥିରେ ସନ୍ନିବେଶିତ ପ୍ରାୟ ଅଧିକାଂଶ ଛୋଟନାଟକର
 କାହାଣୀ, ଚରିତ୍ର ଚିତ୍ରଣ ପରିବେଷଣ ଶୈଳୀ, ପାତ୍ରମୁଖୀ ସଂଳାପ
 ସାଙ୍ଗକୁ ସମାଜରୁ ଲୋକସମାଜର ସ୍ୱାର୍ଥପ୍ରବଣ ମାନସିକତାର ଚିତ୍ର
 ବାସ୍ତବ ହୋଇଛି । ସାଂପ୍ରତିକ କାଳରେ ଏହା ଏକ ସଫଳ ସୃଷ୍ଟିସାକ୍ଷର
 ଏବଂ ଏହା ଆମ କାଳଖଣ୍ଡର ନାଟ୍ୟସାହିତ୍ୟକୁ ରଦ୍ଧିମନ୍ତ କରିବ ବୋଲି
 ଆଶା କରୁଛି ।

ତା.୨୪.୦୭.୨୦୧୫
 'ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ପ୍ରଚ୍ଛର ସମିତି'
 କଟକ

ସ୍ୱାମୀଚନ୍ଦ୍ର ୨୦୭୩ ମସିହା

ଲେଖକୀୟ ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି

ସ୍ୱତାବତଃ ନାଟକଟେ ମଂଚରେ ପ୍ରଦର୍ଶନ ନିମନ୍ତେ ସୃଷ୍ଟିହୁଏ । ମଂଚରେ ବାରମ୍ବାର ମଂଚସ୍ଥ ହୋଇ ଦର୍ଶକ, ସମାଲୋଚକଙ୍କୁ ଆକର୍ଷିତ କରିପାରିଲେ ତାହା ଏକ ସଫଳ ନାଟକର ମାନ୍ୟତା ପାଇଥାଏ, କିନ୍ତୁ ନାଟକ ଯେ ଏକ ସାହିତ୍ୟ ତାହା ପ୍ରତିପାଦିତ ହୁଏ ତା'ର ମୁଦ୍ରିତ ରୂପ ପ୍ରକାଶରେ । ନାଟକ ମୁଦ୍ରିତ ହୋଇ ପାଠକର ଦୃଷ୍ଟିଆକର୍ଷଣ କରେ ଏବଂ ପାଠକୀୟ ଆଦୃତି ପାଇପାରିଲେ ତାହା ସାହିତ୍ୟ ପରିସରଭୁକ୍ତ ହୋଇପାରେ ।

ସୃଜନଶିଳ୍ପରେ ମଗ୍ନହୋଇ ପାରଂପରିକ ରୀତିରେ କିଛି ଗଳ୍ପ ଓ କବିତା ଲେଖିଲା ପରେ କେମିତି ହଠାତ୍ ନାଟକ ପ୍ରତି ଆକୃଷ୍ଟ ହେଲି ଏବଂ ଲେଖିଲି ଓ ମଂଚସ୍ଥ କଲି, ପ୍ରଥମ ମଂଚନରେ ଦର୍ଶକର ଉତ୍ସାହ ମୋତେ ଆମ୍ବୁଛା କରିଦେଲା ତା'ପରେ କେବଳ ନାଟକ, ଅନେକ ଲେଖିଲି, ମଂଚସ୍ଥ କଲି । ପ୍ରତିଯୋଗିତାରେ ଯୋଗଦେଇ ପୁରସ୍କୃତ ବି ହେଲି । ବହି ଆକାରରେ ପ୍ରକାଶକରି ବିଭିନ୍ନ ଅଂଚଳରେ ପ୍ରଦର୍ଶନ ବି କଲି । ମଂଚ ଜଗତରେ ବେଶ୍ ସ୍ଥାନଟିଏ ତିଆରି ସିନା କରିଦେଲି, ସାରସ୍ୱତ ଜଗତରେ ? ହଠାତ୍ କେମିତି ଚମକଟେ ଲାଗିଗଲା । ସାରସ୍ୱତ ଜଗତକୁ ପ୍ରବେଶ କେମିତି ହେବ ?

ଇତିମଧ୍ୟରେ ଓଡ଼ିଆଭାଷାର ଅନ୍ୟତମ ସମ୍ପ୍ରାନ୍ତ ସାହିତ୍ୟ ପତ୍ରିକା 'ଝଙ୍କାର'ର ମୁଁ ନିୟମିତ ପାଠକ ବନିଯାଇଥାଏ । ଏହି ପତ୍ରିକାର ମୁଖ୍ୟ ଆକର୍ଷଣ ମୋପାଇଁ ଥିଲା ମୋର ପୂଜ୍ୟଗୁରୁ ତଥା ଓଡ଼ିଆ ସମାଲୋଚନା ସାହିତ୍ୟର ଅତ୍ୟତମ ଧୂରୀଣ ବ୍ୟକ୍ତି ଡକ୍ଟର ହେମନ୍ତ କୁମାର ଦାସ । ନାଟ୍ୟସାହିତ୍ୟ ଉପରେ ତାଙ୍କର ସାରଗର୍ଭକ

ପ୍ରବଂଧ ଯାହାକି ଝଂକାରରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥାଏ । ତାଙ୍କ ସହିତ
 ତକ୍କର ନିଳାଦ୍ରୀ ଭୂଷଣ ହରିଚନ୍ଦନ, ତକ୍କର ସଂଘମିତ୍ରା ମିଶ୍ର ଆଦି
 ଅନେକ ନାଟ୍ୟତତ୍ତ୍ୱବିତ୍‌ମାନଙ୍କର ନାଟ୍ୟସାହିତ୍ୟ ଉପରେ ଆଲୋଚନା
 ମଧ୍ୟ ପ୍ରକାଶିତ ହେଉଥାଏ । ଏଥିସହିତ ଓଡ଼ିଶାର ସୁନାମଧନ୍ୟ
 ନାଟ୍ୟକାରମାନଙ୍କ ଛୋଟଛୋଟ ନାଟକ ମଧ୍ୟ ମୋତେ ବେଶ୍ ଆକୃଷ୍ଟ
 କରୁଥାଏ । ମୁଁ ସେହି ପତ୍ରିକାରେ ନାଟକଟେ ପ୍ରକାଶ କରିବାର ସ୍ୱପ୍ନ
 ଦେଖିଲି । ୧୯୮୬ ମସିହା କଥା । ଏହି ବର୍ଷ ମୋର ଏକ ନାଟକ
 ‘ଦେଖଇ ନେତ୍ର ଯାହା’ ମଂଚସ୍ଥ ହୋଇ ଖୁବ୍ ଚର୍ଚ୍ଚିତ ହୋଇଥାଏ ।
 ତା’ ପୂର୍ବରୁ ‘ଅଥଚ ଅଥର୍ବ’ ନାମକ ଏକ ଅତି ବୌଦ୍ଧିକ ନାଟକ
 ଓଡ଼ିଶା ସଙ୍ଗୀତ ନାଟକ ଏକାଡେମୀର ପଞ୍ଚଦଶ ନାଟକ
 ପ୍ରତିଯୋଗିତାରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରି ବେଶ୍ ପ୍ରଭାବ ପକାଇଥିଲା । ମୁଁ
 ଝଂକାର ପାଇଁ ଲେଖିଲି ନାଟକ ସଂପର୍କ । ଉତ୍ତରତା ଓ ଅତି
 ବୌଦ୍ଧିକତାର ଫେଣାଫେଣି ଶୈଳୀରେ ଜୀବନର ଅତି ନିଷ୍ଠୁର
 ସତ୍ୟତାକୁ ପ୍ରକାଶ କରିବାକୁ ଯାଇ ଲେଖିଲି ସଂପର୍କ । ମୋର
 ସେତେବେଳର ଜ୍ଞାନ, ବୁଦ୍ଧି ଓ ନାଟକୀୟ କୌଶଳ ପ୍ରୟୋଗକରି
 ଲେଖିଲି ଏହି ଅତି ବୌଦ୍ଧିକ ନାଟକ । ଏ ସଂପର୍କ ସେହି ଚିରାଚରିତ
 ରୀତିରେ ନାରୀ ପୁରୁଷ ଭିତରେ ରହିଥିବା ଆଦି ମାନବୀୟ ସଂପର୍କର
 ଉତ୍ତର ଆଧୁନିକ ରୂପକଳ୍ପନା ମାତ୍ର, ନାରୀ ଯଦି ନାଗୁଣୀ ହୁଏ ପୁରୁଷ
 ଜଣେ କେଲା ଯିଏକି ଏକ ଯେଡ଼ି ଭିତରେ ନାଗୁଣୀକୁ ରଖି ସଂସାର
 ପଥରେ ଯାତ୍ରା କରୁଛି । ଏଠି ତଂବରୁ କିନ୍ତୁ କେଲା ହାତରେ ନଥାଇ
 ନାଗୁଣୀ ହାତରେ ଅଛି, ଯାହାର ତାଳରେ ବିଚରା ପୁରୁଷ ନାଚିନାଚି
 ନୟାନ୍ତ ହେଉଛି ଶେଷରେ ନାଗୁଣୀର ବିଷ ଗୋଟରେ ପୁରୁଷ ପ୍ରାଣ
 ଦେଉଛି ଏବଂ ତାହାରି ରକ୍ତରେ ଜନ୍ମନେଇଛି ଆଉଜଣେ ପୁରୁଷ
 କେଲା-ନାଗୁଣୀର ପୁତ୍ର ଭାବରେ ‘ପୁରୁଷ ପୁତ୍ର’ ନାଗୁଣୀକୁ ଅର୍ଥାତ୍
 ତା’ର ଜନ୍ମଦାତ୍ରୀକୁ ଖଣ୍ଡଖଣ୍ଡ କରି ଖାଉଛି ଏବଂ ଆତ୍ମତୃପ୍ତି ପରେ
 ଅପେକ୍ଷା କରୁଛି ଅନ୍ୟଏକ ନାଗୁଣୀକୁ । ଏମିତି ଚିରାଚରିତ ରୀତିରେ
 ଏ ନାରୀ, ପୁରୁଷର ସଂପର୍କର ସବାରୀ ଏ ରାଜରାଷ୍ଟ୍ରରେ ଖଳୁଛି

ଝଲୁଥିବ ମଧ୍ୟ । ଏମିତି ଏକ ଉଭଟ ଶୈଳୀର ବୌଦ୍ଧିକ ନାଟକଟି
 ଲେଖିସାରି ‘ଝଂକାର’ ଠିକଣାରେ ପଠେଇଦେଲି । ଉତ୍କଣ୍ଠାର ସହିତ
 ଅପେକ୍ଷା କଲି । ଅପେକ୍ଷାରେ ପ୍ରାୟ ଦୁଇବର୍ଷ ବିତିଗଲା । ବିଫଳ
 ହେଲି ବୋଲି ଧରିନେଇ ମଂଚରେ ମନୋନିବେଶ କଲି । ସେଦିନ
 ଥାଏ ରଥଯାତ୍ରା, ୧୯୮୮ ମସିହା । ରେଡିଓରେ ରଥଯାତ୍ରାର ଧାରା
 ବିବରଣୀ ଶୁଣୁଥାଏ ମୋର ଜଣେ ବଂଧୁ ହଠାତ୍ ପହଞ୍ଚିଲେ ହସିହସି
 କହିଲେ ହେମେନ୍ଦ୍ରବାବୁ ନାଟକଟା ପଢ଼ିଲି ଚମତ୍କାର ହେଉଛି । ମୁଁ
 ଦ୍ଵନ୍ଦ୍ଵରେ ପଡ଼ିଲି । କୋଉ ନାଟକ ? କୋଉଠି ଦେଖିଲେ, ସମସ୍ତ
 ସଂଶୟ ଦୂରକରି କହିଲେ ଏ ମାସ ଝଂକାର ପଢ଼ିନ କି ? ବୁଝିଗଲି
 ଏବଂ ଖୁସିରେ ଆମ୍ବୁହରା ହୋଇଗଲି । ଏଜେଣ୍ଟକୁ ଅପେକ୍ଷା ନ କରି
 ବୁକ୍ଷ୍ମକୁ ଦୌଡ଼ିଲି । ତା’ପରେ ଯେତେବେଳେ ଦେଖିଲି ‘ଝଂକାର’
 ସୂଚୀରେ ମୋ ନାଁରେ ‘ସଂପର୍କ’ ମୋ ପାଦ ତଳେ ଲାଗିଲାନି ।
 ବାସ୍ତବରେ ସେଦିନ ମୋ ନାଟ୍ୟଜୀବନ ସତରେ ଯେମିତି ସାର୍ଥକ
 ହୋଇଗଲା । ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟର ବିଷୟ ସେତେବେଳକୁ ମୁଁ ମଂଚନାଟକ
 ପ୍ରତିଯୋଗିତା ଓ ପୁରସ୍କାର ମାୟାରେ ମଜଗୁଲ ହୋଇଯାଇଥାଏ ।
 ତେଣୁ ‘ଝଂକାର’ ପାଇଁ ସମୟ ବାହାର କରିପାରିଲିନି । କିଛିବର୍ଷର
 ବ୍ୟବଧାନ ପରେ ପୁଣି ଝଂକାର ପ୍ରତି ଆସକ୍ତି ଆସିଲା । ତା’ ପରର
 ନାଟକ w.w.w. ବିବେକ ଡର୍କମ୍ । ପ୍ରଥମେ ଯେତେବେଳେ
 Internet ସାଧାରଣ ସ୍ତରକୁ ଆସିଗଲା । ସେତେବେଳେ ଟି.ଭି.,
 ସମ୍ବାଦପତ୍ର ତଥା ବିଭିନ୍ନ ବିଜ୍ଞାପନମାନଙ୍କରେ ‘w.w.w. ଡର୍କମ୍’
 ନାମର ବହୁଳ ବ୍ୟବହାର ଦୃଷ୍ଟିକୁ ଆସିଲା । ଏଇ ନାଁଟି ମୋତେ
 ଭିନ୍ନଭାବରେ ଆକୃଷ୍ଟ କଲା । ଭାବାନ୍ତର ଆସିବା ସ୍ଵାଭାବିକ ଏମିତି
 ନାଁରେ ନାଟକଟେ ଲେଖୁ ହୁଅନ୍ତାନି । ଏମିତି ଭାବୁଥାବୁ ମନେପଡ଼ିଲା
 କିଏଜଣେ କହିଥିବା ପରିହାସମୂଳକ ଉକ୍ତିଟିଏ । ମଣିଷ ଯଦି ‘w’
 କବଳରେ ପଡ଼ିଯାଏ ତାହେଲେ ବିଚରାଟା ସରିଗଲା ବୋଲି ଜାଣ ।
 ତିନୋଟି w. ଅର୍ଥ Wine Woman & Wealth. ବାସ୍
 ଏଇଠି ଖୁଅଟେ ମିଳିଗଲା । ଏମାନଙ୍କ ଘେରରେ ଯଦି ବିବେକ

ନିଜର ଠିକଣା ହଜେଇ ଦିଏ ? ମନମୟ ତଥା ଏ ଭୋଗବାଦୀ ଦୁନିଆରେ ବିବେକର ଠିକଣା ବି ଏଇଠି ମିଳିବା କଥା । ବାସ୍ ନାଟକର ନାମ ଓ ବାର୍ତ୍ତା ମିଳିଗଲା ବାକି ରହିଲା କାହାଣୀ । ଠିକ୍ ସେମିତି ଏକ ସମୟରେ ବିଶ୍ୱକ୍ରିକେଟ୍ ଜଗତରେ ମ୍ୟାଟ୍‌ଫିକ୍ସ୍ ଜନିତ ବାଦବିସଂବାଦ ବେଶ୍ ହଟତମାଟ ସୃଷ୍ଟି କରିଥାଏ । ବାସ୍ ତାହାର ଆଧାରରେ ନାଟକ ହେଲା w.w.w. ବିବେକ ତଟକମ୍ ।

‘ପୁଷ୍ପର ନାମ ପାରିଜାତ’, ପାରିଜାତ ଏକ କାଳ୍ପନିକ ପୁଷ୍ପ ଯାହାକି ସ୍ୱର୍ଗର ନନ୍ଦନବନରେ ପୁରୁଥିବାର ପୁରାଣ କହେ, ତେଣୁ ମର୍ତ୍ତ୍ୟରେ ଏ ପୁଷ୍ପପତି ଆକର୍ଷଣ ବହୁତ ଅଧିକ । ବିଶେଷତଃ ନାରୀମାନେ ପାରିଜାତଟେ ପାଇବା ପାଇଁ ପାଗଳ । କେବଳ ଏଇଥିପାଇଁ ଏଠାରେ ପାରିଜାତକୁ ଏକ ପ୍ରତୀକ ଭାବରେ ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯାଇଛି । ଏକଦା କଥାପ୍ରସଂଗରେ ଜଣେ କହିଲେ ନାରୀ ଅର୍ଥାତ୍ ପତ୍ନୀମାନେ ଝୁହଁଲେ ଦୁର୍ନୀତିକୁ ଚୋକି ପାରନ୍ତେ । ଏହି ଉକ୍ତିରୁ ମନେପଡ଼ିଲା ପାରିଜାତ । ପୁରାଣରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ପତ୍ନୀ ସତ୍ୟଭାମାକୁ ମୁଗ୍ଧ କରିବା ପାଇଁ ପାରିଜାତ ପାଇଁ ବାହାରିଲେ ଶେଷରେ ତାକୁ ନନ୍ଦନବନରୁ ଚୋରି କରିବାକୁ ପଡ଼ନ୍ତେ ଧରାପଡ଼ିଲେ ଓ ଅପମାନିତ ହେଲେ । ପତ୍ନୀ ପାଇଁ ପତିଙ୍କ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ପୁରାଣରୁ ଏ ଯାବତ୍ ଚଳିଆସୁଛି । ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ଅଧିକ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ କରି ଉପସ୍ଥାପନ କରିବାପାଇଁ ଏ ନାଟକ ପୁଷ୍ପର ନାମ ପାରିଜାତ ।

‘କସରତ୍ କୁର୍ସ୍ ପାଇଁ’ ଯୁଗଯୁଗ ଧରି ଚୌକିଟେ ପାଇଁ ମଣିଷସମାଜରେ ସଂଘର୍ଷ ଝୁଲି ଆସିଛି । ସାମ୍ପ୍ରତିକ ସମୟରେ ଭାରତବର୍ଷର ରାଜନୀତି ବିଶେଷକରି ନିର୍ବାଚନ ରାଜନୀତି ଏତେ ନିମ୍ନଗାମୀ ଓ ବିଭ୍ରାନ୍ତିକର ହୋଇପଡ଼ିଛି ଯେ ବିଶ୍ୱ ଦରବାରରେ ଏହା ଆଲୋଚିତ ଓ ସମାଲୋଚିତ ହେବାରେ ଲାଗିଛି । କୌଣସି ଉପାୟରେ ନିର୍ବାଚନରେ ଜିତି କୁର୍ସ୍ ହାସଲ ପାଇଁ ତଥାକଥିତ ରାଜନେତାଙ୍କ ଦେଶପ୍ରେମ ପ୍ରତି ପ୍ରଶ୍ନବାଚୀ ସୃଷ୍ଟିକରିଛି । ତା’ର ଏକ ପ୍ରତୀକାତ୍ମକ ଚିତ୍ର କସରତ୍ କୁର୍ସ୍ ପାଇଁରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି ।

‘ସାଥୀ’, ମଣିଷ ଏକ ସାମାଜିକ ପ୍ରାଣୀ । ସେ ସର୍ବଦା ଅନ୍ୟଜଣେ ସାଥୀର ସାହାରାରେ ଜୀବନଯାପନର ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖେ । ବିଶେଷକରି ପୁରୁଷଟେ ଖୋଜେ ନାରୀକୁ ଓ ନାରୀଟେ ଖୋଜେ ପୁରୁଷକୁ । ଉଭୟଙ୍କ ଭିତରେ ବନ୍ଧୁତା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ନୈସର୍ଗିକ : ଛଳନାହୀନ ଓ ଅକପଟ କିନ୍ତୁ ଏ ବସ୍ତୁବାଦୀ ସମୟର ଉଚ୍ଚତତ୍ତ୍ୱ ଭିତରେ ସେ ବନ୍ଧୁତାର ଚଂଚା ଫିକା ପଡ଼ିଯାଏ । ନୀତିହୀନ ମାନବୀୟ ଚରିତ୍ରର ଆକର୍ଷଣରେ ସଂପର୍କର ସୂତାଖୁଅଟେ ହୁଗୁଳି ଯାଏ । ଯବନିକାରେ ମରାଚିକାର ଦର୍ଶନ ମିଳେ । ଏଇ ତ ସାଥୀ ।

‘ବିଭୂତି’, ବସ୍ତୁବାଦୀ ସମାଜରେ ନାରୀମାନଙ୍କର ବସ୍ତୁଲକ୍ଷ ଆକାଂକ୍ଷା ଓ ସହଜ ଜୀବନର ସ୍ୱପ୍ନକୁ ସାକାର କରିବାରେ ପୁରୁଷମାନେ ଅନେକ ସମୟରେ ଅସହାୟ ହୋଇପଡ଼ନ୍ତି । ସତ ଓ ସ୍ୱପ୍ନର ପାର୍ଥକ୍ୟ ଉପଲବ୍ଧ କରିବାରେ ଅସମର୍ଥ ନାରୀକୁ ଉଚିତ ମାର୍ଗ ପ୍ରଦର୍ଶନ ପାଇଁ ଆମ ପୁରାଣରେ ଅନେକ ଉଦାହରଣ ଅଛି । ତା’ର ସମୟୋପଯୋଗୀ ଉପସ୍ଥାପନାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । ଏମିତି ଏକ ମୂଲ୍ୟବୋଧ ଭିତ୍ତିକ ନାଟକ ‘ବିଭୂତି’ ।

‘ମାଂକଡ଼’ ମଧ୍ୟ ସେମିତି ଏକ ବୈପ୍ଳବିକ ନାଟକ । ସାଂପ୍ରତିକ ଶିକ୍ଷା ଓ ବାସ୍ତବ ଜୀବନ ଭିତରେ ବିରାଟ ପାର୍ଥକ୍ୟ ଜର୍ଜରିତ ଯୁବସମାଜର ଏକ ଭୟାନକ ଚିତ୍ର ଏଠାରେ ପରିବେଷିତ । କେତେଜଣ ଅର୍ଦ୍ଧଶିକ୍ଷିତ ରାଜନୈତିକ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱର ହାତରେ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷାଗତ ଯୋଗ୍ୟତାସଂପନ୍ନ ଯୁବଗୋଷ୍ଠୀ ମାଂକଡ଼ ହୋଇ ନାଟୁଛନ୍ତି ତା’ର ଏକ ନିଜ୍ଜଳ ଚିତ୍ର ଏଥିରେ ଉପସ୍ଥାପିତ । କିନ୍ତୁ ପରିଣତିରେ ମନେପଡ଼ିଛି ଏଇ ମାଂକଡ଼ ଲାଞ୍ଜରେ ଅଗ୍ନିସଂଯୋଗ କରି ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣଲାଂକା ଉସ୍ମାଭୂତ ହୋଇଥିଲା । ଶେଷ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ସେମାନେ ମାଂକଡ଼ ଲାଞ୍ଜରେ ନିଆଁ ଲଗେଇବାର ଭୁଲ୍ କରୁନାହାନ୍ତି । ମାଂକଡ଼ର କିନ୍ତୁ ଚେତା ଆସିଛି ସେ ଆହ୍ୱାନ କରିଛି ତା’ ଲାଞ୍ଜରେ ଅଗ୍ନିସଂଯୋଗ କରିବାକୁ ଏମିତି ଏକ ସଂଘର୍ଷମୟ ଚିତ୍ରରେ ସମୃଦ୍ଧ ମାଂକଡ଼ ନାଟକ ।

ଉପରୋକ୍ତ ନାଟକଗୁଡ଼ିକ ୧୯୮୮ରୁ ମସିହାରୁ ଏଯାବତ୍
 ଭିନ୍ନଭିନ୍ନ ସମୟରେ ଝଂକାରରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇ ପାଠକୀୟ
 ଆଦୃତିଲାଭ କରିବା ସଂଗେସଂଗେ ସାରସ୍ୱତ ଜଗତରେ ବେଶ୍ ଚର୍ଚ୍ଚିତ
 ହୋଇପାରିଛି । ଏଥିମଧ୍ୟରୁ କେତୋଟି ନାଟକ ଓଡ଼ିଶାର ଭିନ୍ନଭିନ୍ନ
 ମଂଚରେ ମଂଚସ୍ଥ ହୋଇ ଦୂରଦର୍ଶନରେ ପ୍ରସାରିତ ହୋଇ ମଂଚ
 ସଫଳତା ମଧ୍ୟ ପାଇଛି । ଓଡ଼ିଆ ନାଟ୍ୟସାହିତ୍ୟକୁ ଅଧିକ ସମୃଦ୍ଧ
 କରିବା ଆଶାରେ ଏଗୁଡ଼ିକୁ ଏକାଠିକରି ଏକ ପୁସ୍ତକ ଆକାରରେ
 ପ୍ରକାଶ କରିବାର ଦୁଃସାହସ କରିଛନ୍ତି ଓଡ଼ିଶାର ଅନ୍ୟତମ ଅଗ୍ରଣୀ
 ଅନୁଷ୍ଠାନ ‘ସୁବର୍ଣ୍ଣଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶନୀ’ । ପ୍ରଥମେ ତାଙ୍କ ପରିଚ୍ଛଳକ ବଂଧୁ
 କାଳୀପଦ ପଣ୍ଡାଙ୍କୁ କୃତଜ୍ଞତା ଜଣାଉଛି । ବିଶେଷକରି ଝଂକାରର
 ସଂପାଦକ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟର ପ୍ରଥିତଯଶା କବି ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ସରୋଜ
 ଚଞ୍ଚନ ମହାନ୍ତିଙ୍କ ଅବଦାନ ଅନସ୍ୱୀକାର୍ଯ୍ୟ । ତାଙ୍କର ପ୍ରେରଣା ମୋତେ
 ଉତ୍ସାହିତ କରିଛି । ଏହାର ପ୍ରକାଶକାଳରେ ସେ ମୁଖବ୍ୟ ଲେଖିଥିବାରୁ
 ମୁଁ ସେହି ପୂଜ୍ୟ ସାରସ୍ୱତ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ ନିକଟରେ କୃତଜ୍ଞତା ସ୍ୱୀକାର
 କରୁଛି । ସର୍ବୋପରି ଏଥିରେ ସ୍ଥାନିତ ନାଟକଗୁଡ଼ିକ ମଂଚନ
 କରାଇବାରେ ଓଡ଼ିଶାର ଅନ୍ୟତମ ସମ୍ପ୍ରାନ୍ତ ନାଟ୍ୟସଂସ୍ଥା ‘ସ୍ରଷ୍ଟା’ର
 ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ, କଳାକାର ଓ ସଂଗୀତଶିଳ୍ପୀ, ମଂଚଶିଳ୍ପୀମାନଙ୍କର ନିଷ୍ଠା
 ନିକଟରେ ମୁଁ ନତମସ୍ତକ, ସେମାନଙ୍କ ଅବଦାନ ମୋପାଇଁ
 ଅବିସ୍ମରଣୀୟ । ଆଜି ଏ ପୁସ୍ତକ ପ୍ରକାଶନ କାଳରେ ମୁଁ ଏ ନାଟକଗୁଡ଼ିକ
 ସହିତ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଓ ପରୋକ୍ଷ ଭାବରେ ଜଡ଼ିତ ସମସ୍ତ ଗୁଣାଜ୍ଞାନୀଜନଙ୍କ
 ନିକଟରେ କୃତଜ୍ଞତା ଜଣାଉଛି । ଏ ନାଟକଗୁଡ଼ିକ ଓଡ଼ିଆ
 ନାଟ୍ୟପ୍ରେମୀଙ୍କ ନିକଟରେ ଆଦୃତ ହେଉ ଏହାହିଁ କାମନା ।

ଅମେୟ ମହାପାତ୍ର

ଏଥିରେ ଥିବା ନାଟକ

ପୃଷ୍ଠାଙ୍କ

୧. ପୁଷ୍ପର ନାମ ପାରିଜାତ	॥ ୧୬ - ୭୫
୨. ବିଭୂତି	॥ ୭୬ - ୧୦୧
୩. ବିବେକ ଡକ୍ଟର୍	॥ ୧୦୨ - ୧୩୬
୪. ସାଥୀ	॥ ୧୩୭ - ୧୫୦
୫. ସମ୍ପର୍କ	॥ ୧୫୧ - ୧୭୨
୬. କସରତ୍ କୁର୍ସି ପାଇଁ	॥ ୧୭୩ - ୧୯୨
୭. ରୂପ	॥ ୧୯୩ - ୨୨୪
୮. ମାଙ୍କଡ଼	॥ ୨୨୫ - ୨୫୬

୨୦୧୪ ଜାନୁଆରୀ ‘ଝଙ୍କାର’ରେ ପ୍ରକାଶିତ
‘ପୁଷ୍ପର ନାମ ପାରିଜାତ’ର ଚରିତ୍ରମାନେ

- ଚନ୍ଦ୍ର
- ଅପରାଜିତା
- ସିଦ୍ଧିକ୍
- ମେଘା
- ଗିରିଜା
- ପର୍ଣ୍ଣ
- ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ
- ନରିଆ
- ପରିଆ
- ନାରଦ
- ଜୟ
- ସତ୍ୟଭାମା

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥ ୧୬

ପୁଷ୍ପର ନାମ ପାରିଜାତ

ପ୍ରଥମ ଦୃଶ୍ୟ

ସମଗ୍ର ମଂଚଟି ଆଗ ପଛକରି ଦୁଇ ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ, ସମ୍ମୁଖ ଅଞ୍ଚଳଟି ଏକ ପ୍ରାଇଭେଟ୍ କଲେଜ ଅଧ୍ୟାପକଙ୍କ ଡ୍ରଇଙ୍ଗ୍‌ରୁମ୍ ଓ ପଛ ଅଞ୍ଚଳଟି ତାଙ୍କ ଟି.ଭି.ବକ୍ସ ଭାବରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ । ଉକ୍ତ ଅଞ୍ଚଳଟି ପ୍ରଥମରୁ ଏକ ପରଦା ଦ୍ଵାରା ଆବୃତ । କାନ୍ଥରେ କେତେକ ଆଦର୍ଶ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ଵର ପଟୋଚିତ୍ର ଅତି ସାଧାରଣ ଆସବାବପତ୍ରରେ ଘରଟି ଅର୍ଦ୍ଧସଜ୍ଜିତ ଆଲୋକ ମଧ୍ୟ ଅତି ସାଧାରଣ ।

କୌଣସି ଏକ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ପରଦା ଉଠେ । ଦେଖାଯାଏ ଅପରାଜିତା, ଅଧ୍ୟାପକଙ୍କ ପରିଶ୍ରମ ବର୍ଷିୟା ସ୍ତ୍ରୀ ଘରଟିକୁ ସଜାଡୁଥାନ୍ତି । ତଳେ ତାଙ୍କ ଚାରି ବର୍ଷିୟା କନ୍ୟା ବସି ବହି ଖଣ୍ଡିକୁ ଓଲଟାଉଥାଏ । ମଝିରେମଝିରେ ଏଣୁତେଣୁ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରି ମାଆକୁ ବିରକ୍ତ କରୁଥାଏ । ଅପରାଜିତା ମଧ୍ୟ ଅନ୍ୟମନସ୍କ, ସେ ଯେମିତି କାହାର ଆସିବାକୁ ଅପେକ୍ଷା କରିଥାନ୍ତି ।

ମେଘା   ମାମି ! ମାମି ! ଦେଖଲୁ, ଏଇଟା କାହା ଛବି ?

ଜିତା   ତୁ ଯା'କୁ ଚିହ୍ନିଲୁ ? ଭଏ ପରା ଗାନ୍ଧିଜୀ ।

ମେଘା   ଓ ଭଏ ଗାନ୍ଧିଜୀ ନୁହେଁ ? ଯା'ଙ୍କରି କଥା ବାପି କହନ୍ତି ନା ? ଭଏ ପରା ଆମ ଦେଶକୁ ସ୍ଵାଧୀନ କରିଥିଲେ ।

ଜିତା   ହଁ ।

ମେଘା   ତାଙ୍କ ମୁଣ୍ଡରେ କ'ଣ ଚୁଲ ନାହିଁ ?

ଜିତା   ନା ।

ମେଘା   ∴ ମାମି, ସେ ଏବେ କେଉଁଠି ଅଛନ୍ତି ?

ଜିତା   ସ୍ଵର୍ଗରେ ।

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥ ୧୭

- ମେଘା   ସ୍ୱର୍ଗ କେଉଁଠି ?
- ଜିତା   ମୁଁ କହିପାରିବିନି
(ମେଘାର ମନ ଯେମିତି ମରିଯାଏ, ସେ ବସିପଡ଼େ, ଜିତା ବାହାରକୁ
ଲକ୍ଷ୍ୟକରେ, ପୁଣି ନିରାଶ ହେଇ ଫେରିଆସେ ।)
- ମେଘା   ମାମି ! ଗାନ୍ଧିଜୀ କ'ଣ ଜଣେ ଭିକାରି ଥିଲେ ?
- ଜିତା   ତୁମ୍ଭ ! ସେମିତି କହନ୍ତିନି ।
- ମେଘା   କାହିଁକି ?
- ଜିତା   ଗାନ୍ଧିଜୀ କ'ଣ ତୁମକୁ ଭିକାରି ଭଳି ଦିଶୁଛନ୍ତି ?
- ମେଘା   ଦେଖୁନ, ଜାମା ଖଣ୍ଡେ ପିନ୍ଧିନାହାନ୍ତି । ପେଷ୍ଟ୍ ବି ପିନ୍ଧିନାହାନ୍ତି ।
ଛିଣ୍ଡା ଆଉ ଛୋଟ ଲୁଗା ଖଣ୍ଡେ ପିନ୍ଧି ବାଡ଼ିଖଣ୍ଡେ ଧରି ଯାଉଛନ୍ତି ।
- ଜିତା   ନାଜ୍, ସେ ଥିଲେ ଖାଣ୍ଡି ଭାରତୀୟ, ତେଣୁ ସେ ଜଣେ ଭାରତୀୟର
ପୋଷାକ ପିନ୍ଧିଛନ୍ତି ।
- ମେଘା   ଆମେ କ'ଣ ଖାଣ୍ଡି ଭାରତୀୟ ନୋହୁଁ ? ଆମେ ତ କେହି ସେମିତି
ଡ୍ରେସ୍ ପିନ୍ଧୁନୁ, ଯାହା ଭିକାରିମାନେ ପିନ୍ଧୁଛନ୍ତି ।
- ଜିତା   ମୁଁ ବାବା ଏତେ କଥା ଜାଣେନି । ତମ ବାପି ଆସନ୍ତୁ, ତମେ
ପଚାରିବ ସେ କହିବେ ।
- ମେଘା   ମାମି, ବାପି କାହାନ୍ତି କି ? (ଦୁଆର ଠକ୍‌ଠକ୍ ହୁଏ)
- ଜିତା   ଏଇ ବୋଧେ ବାପି ଆସିଲେଣି ।
(ଉଠିଯାଆନ୍ତି ଓ ଦୁଆର ଖୋଲନ୍ତି । ଜଣେ ୩୦ ବର୍ଷର ଯୁବକ ଚନ୍ଦ୍ର
ଆସନ୍ତି । ମୁହଁରେ ଅବସାଦ ଓ ହତାଶାର ଚିହ୍ନ । ଆସି ବସି
ଯାଆନ୍ତି ।)
- ମେଘା   ବାପି ! ଗାନ୍ଧିଜୀ କ'ଣ ଭିକାରି ଥିଲେ ?
- ଚନ୍ଦ୍ର   ହଁ ।
- ମେଘା   ଦେଖିଲ ମାମି ? ମୁଁ କ'ଣ କହୁଥିଲି, ଗାନ୍ଧିଜୀ ଜଣେ ଭିକାରି ଥିଲେ ।
ମୋ' କଥା ଠିକ୍ ।
- ଜିତା   ଓ ତୁମ୍ଭକର । ସବୁବେଳେ ଫାଜିଲାମି ।

ଚନ୍ଦ୍ର   ଓ ତାକୁ କହିବାକୁ ଦିଅ । ଗାନ୍ଧିଜୀ ଜଣେ ଭିକାରି ଥିଲେ । ଅନ୍ୟର
 ଦୟା ଉପରେ ବଂଚୁଥିଲେ ଆଉ ତାଙ୍କରି ଉଚ୍ଚରପୁରୁଷ ଆମେ ମଧ୍ୟ
 ସେମିତି ଏକ ଅନୁଗୃହୀତ ଜୀବନର ଉପଭୋକ୍ତା ଭାବରେ ବଂଚିବାର
 ଛଳନା କରୁଛୁ । (ସମସ୍ତେ ସେମିତି ଓହ୍ଲନ୍ତି)
 ଜିତା   କ'ଣ ହେଲା କି, ଏତେ ଡେରି ହେଲା ଯେ !
 ଚନ୍ଦ୍ର   (ଚାହିଁଲେ, ଦୀର୍ଘଶ୍ବାସ ପକେଇ) ଗିଲାସେ ପାଣି ଦିଅ ।
 ଜିତା   ଆଶୁଚି (ଯାଉଥିଲେ, ପୁଣି କ'ଣ ଭାବି) ମେଘା ! ବାପିଙ୍କୁ ବିରକ୍ତ
 କରିବନି ।
 ମେଘା   ନାହିଁ ।
 ଜିତା   ଏଇ ନିଅଁ ରଂଗବାକୁ । ସେ ଛବିରେ ବସି ରଂଗ ମଡ଼ାଅ ।
 ମେଘା   ଦିଅ - (ଜିତା ରଂଗ ଦେଇଗଲେ । ଚନ୍ଦ୍ର କ'ଣ ଭାବିଲେ, ପାତଳ
 ଖୋଲିବାକୁ ଯିବା ସମୟରେ ଜିତା ଗୋଟେ ପ୍ଲେଟ୍‌ରେ ମିଠା ଓ
 ଗ୍ଲାସ୍‌ରେ ପାଣି ନେଇ ପହଞ୍ଚିଲେ ।)
 ଜିତା   ନିଅଁ, ପ୍ରଥମେ ଏ ମିଠାଟାକୁ ପାଟିରେ ପକେଇଦିଅ । ତା'ପରେ
 ପାଣି ।
 ଚନ୍ଦ୍ର   ମିଠା !
 ଜିତା   ବୋଉ ଆସିଥିଲା ତ ।
 ଚନ୍ଦ୍ର   ବୋଉ ?
 ଜିତା   ସେକଥା ତମେ ଭାବନି । ଯାହା କହିବାର ମୁଁ କହିଦେଇଛି ।
 ଚନ୍ଦ୍ର   (ମିଠାଟା ପାଟିରେ ଥୋଇ) ସେହି ପୁରୁଣା କଥା ତ ! ମୋ ଜଜ୍ଜାରେ
 ମୁଁ ବାହାହୋଇଛି, ମୋ ଦୁଃଖସୁଖ ନେଇ ମୁଁ ଅଛି । ତମର କାହାରି
 ମୋ କଥାରେ ମୁଣ୍ଡ ବଥେଇବା ଦରକାର ନାହିଁ ।
 ଜିତା   କ'ଣ ଆଉ କହିଥାନ୍ତି ? ମୁଁ ତ ତମମାନଙ୍କୁ ହାତ ପାରୁନି । ତମେ
 କାହିଁକି ମୋ ଉପରେ ଏମିତି ଦୟା ଦେଖେଇବା ପାଇଁ ବାରମ୍ବାର
 ଦୌଡ଼ିଆସୁଛ !
 ଚନ୍ଦ୍ର   ନାହିଁ ଜିତା, ସେମାନେ ତ ଆଉ ଆସିବେନି । ଏବେ ତମକୁ
 ସେମାନଙ୍କ ପାଖକୁ ଯିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ଜିତା   ନ ଗଲେ ?
 ଚନ୍ଦ୍ର   ହୁଏତ ତମ ହତଭାଗା ସ୍ବାମୀର ଚାକିରି ଖଣ୍ଡକ !
 ଜିତା   କ'ଣ ହେଲା କି ?
 ଚନ୍ଦ୍ର   ସେକ୍ରେଟାରୀ କହିଲେ, ଲକ୍ଷେ ଟଙ୍କା ତୋନେସନ୍ ପଡ଼ିବ ।
 ଜିତା   ଲକ୍ଷେ ଟଙ୍କା ?
 ଚନ୍ଦ୍ର   ଖାଲି ଇଂରାଜି ପାଇଁ, ନହେଲେ ଓଡ଼ିଆ ବାଲାଙ୍କଠୁଁ ଦୁଇଲକ୍ଷ
                              ନଉଛନ୍ତି । ସେ ପୁଣି ଆଜି ରାତିକ ଭିତରେ ନହେଲେ କାଲି ସକାଳେ
                              ମୋ ଲାଜନ୍ କଟିଯିବ । ତେଣୁ ତମେ ବରଂ...
 ଜିତା   ବାପାଙ୍କ ପାଖକୁ ଯିବି, ହାତ ପାତିବି ।
 ଚନ୍ଦ୍ର   ନହେଲେ...
 ଜିତା   ଚାକିରି ମିଳିବନି । କିନ୍ତୁ ତୋନେସନ୍ ଦେଲେ କ'ଣ ଚାକିରି ମିଳିବା
                              ନିଶ୍ଚିତ ?
 ଚନ୍ଦ୍ର   ହଁ, ଜବାବ ଦେଇ ଆସିଛି ।
 ଜିତା   ଠିକ୍ ଅଛି, ମୁଁ ଦେବି ।
 ଚନ୍ଦ୍ର   ତମେ.... ।
 ଜିତା   ବିଶ୍ବାସ ହେଉନି ତ । ଅପେକ୍ଷା କର ।
                              (ଭିତରକୁ ଯାଏ । ଚନ୍ଦ୍ର ବିପ୍ଳୟରେ ଚାହିଁଥାଏ । ଆସେ ଜିତା,
                              ଏକ ରୁମାଲବ୍ୟା ପୁଡ଼ିଆ ନେଇ)
 ଜିତା   ନିଅ, କୌଣସି ବଣିଆ ଦୋକାନରେ ଦେଇଦେବ -
                              ପ୍ରାୟ ଷାଠିଏ ଗ୍ରାମ୍ ଅଛି । ହେଉଯିବ ।
 ଚନ୍ଦ୍ର   ତା'ମାନେ ତମ ଗହଣାସବୁ...
 ଜିତା   ହଁ !
 ଚନ୍ଦ୍ର   ନା ।
 ଜିତା   କାହିଁକି ?
 ଚନ୍ଦ୍ର   ମୋର ପଜସା ନାହିଁ ଜିତା, ହେଲେ....

ଜିତା   ପୌରୁଷ ଅଛି, ଏଇଆ ତ ? ମୁଁ ତମ ପୌରୁଷକୁ ଆଦାତ କରୁନି ।
 ମୋର ସ୍ବାଭିମାନର ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ କହୁଛି । ମୋ ବାପା ଭାଇଙ୍କ
 ଚାଲେଞ୍ଜକୁ ମୁଁ ସାମ୍ନା କରୁଛି । ତମେ ଖାଲି ଗୋଟେ ଚାକିରି
 କରିଯାଅ ଚନ୍ଦ୍ର । ମୁଁ ମୋର ଜିଦ୍ ରଖିପାରେ, ମୋର 'ଅପରାଜିତା'
 ନାମର ସାର୍ଥକତା ରହୁ ।

ଚନ୍ଦ୍ର   ନାହିଁ, ମୁଁ ପାରିବିନି । ତମ ହାତ ପାଇଁ ପଟେ ଚୁଡ଼ି ତ ଦେଇପାରିନି,
 ଆଉ ତମ ଗହଣାତକ ନଷ୍ଟ କରି.. ନା ନା । ମୁଁ ପାରିବିନି ।

ଜିତା   ପ୍ଲୁଜ୍, ପ୍ଲୁଜ୍ ଚନ୍ଦ୍ର, ମୋ ରାଣ, ମୋ ମନରେ ତିଳେ ଦୁଃଖ ନାହିଁ । ମୁଁ
 ବରଂ ଗର୍ବ ଅନୁଭବ କରୁଛି, ନିଅ । ଯାଅ, ବିକିଦିଅ । (ମୋଟର
 ସାଇକେଲ୍ ସାଉଣ୍ଡ୍ ଶୁଭେ)

ଚନ୍ଦ୍ର   କିଏ ଆସିଲା ?

ଜିତା   ଭାଇ ବୋଧହୁଏ ।

ଚନ୍ଦ୍ର   ଭାଇ !

ଜିତା   ଦେଖୁଛି - (ଯାଏ, ହଠାତ୍ ଫେରିଆସେ) ପୁଲିସ୍ ।

ଚନ୍ଦ୍ର   ଏଁ ! ପୁଲିସ୍ ? (ଆଗେଇଯାଆନ୍ତି, ଆସନ୍ତି ସିଦିକ୍, ପୁଲିସ୍, ଚନ୍ଦ୍ରର
 ବଂଧୁ) ଆତେ ସିଦିକ୍ ! ତୁ ?

ସିଦିକ୍   Hands up

ଚନ୍ଦ୍ର   ମାନେ ? (ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟରେ)

ସିଦିକ୍   ହାତରେ କ'ଣ.... ।

ଚନ୍ଦ୍ର   ନାହିଁ.. ।

ଜିତା   ସେ ଗହଣାତକ ମୋର, ରସିଦ୍ ଅଛି ।

ସିଦିକ୍   ରସିଦ୍ ଥିଲେ କ'ଣ ଚୋରି ହୁଏନି ?

ଚନ୍ଦ୍ର   ଆରେ ସିଦିକ୍ । ତୁ ମାନେ.. ମୋତେ କ'ଣ । ମୁଁ, ମୁଁ ଚନ୍ଦ୍ର... ।

ସିଦିକ୍   (ହଠାତ୍ ହସିଉଠିଲେ) ଆବେ, ଏତେ ଡରିଲେ କ'ଣ ଚଳିବ ?
 ଆରେ ଭାଉଜ ? ରିଜାକୁ ହୁଅ ମ । ଆବେ ଚନ୍ଦ୍ର, ଭାଉଜଙ୍କୁ
 ସାଂଗରେ ଇଣ୍ଡୋଡ଼ିଉସ୍ କରି ଦେ । ନହେଲେ ତାଙ୍କ ହୋସ୍
 ଉଡ଼ିଯିବ ।

ଚନ୍ଦ୍ର   ମୋ ହୋସ୍ ତ ଉଡ଼ିଯାଇଥିଲା...
 ସିଦ୍ଧିକ୍   ହଉ ଭାଉଜ, ମୁଁ ସିଦ୍ଧିକ ମହମ୍ମଦ ।
 ଚନ୍ଦ୍ର   ମୋର ପିଲାଦିନର ସାଂଗ ।
 ଜିତା   ମୁଁ ବୁଝିଗଲିଣି ।
 ସିଦ୍ଧିକ୍   ମୁଁ ଏଇ ଆନାରେ ଗତକାଲି ଜଏନ୍ କଲି । ସେଇଠୁ ତୋ ପରା
                          ଖୋଜି ଖୋଜି ଆଜି ପାଇଗଲି ।
 ଚନ୍ଦ୍ର   ନାଜାଁ, ମୋତେ ଏଠି କେହି ଚିହ୍ନିନାହାନ୍ତି ତ ।
 ସିଦ୍ଧିକ୍   ନାଜାଁ, ଦୈର ଲୋକ ତ ତୋତେ ଜାଣିଛନ୍ତି । କହୁଛନ୍ତି, କୋଉ
                          ଚନ୍ଦ୍ରବାବୁ ? ଏଇ ଯୋଉ ଖବରକାଗଜରେ ଲେଖନ୍ତି, ସେଇ ତ ।
                          ମୁଁ କହିଲି, ହଁ । ନା, ହେଇ ସେ ଆଗ ବାଙ୍କରେ ଟାଙ୍ଗଲଘର -
                          ବାସ୍ ପାଇଗଲି ।
 ଚନ୍ଦ୍ର   ଟିକିଏ ଚା' କର ।
 ଜିତା   ଆଣୁଛି । ମେଘା ! ଅଙ୍କଳକୁ ନମସ୍କାର କର ?
 ଚନ୍ଦ୍ର   ମେଘା !
                          ନମସ୍କାର, ଅଙ୍କଳ ।
 ସିଦ୍ଧିକ୍   ହଁ ନମସ୍କାର ।
 ମେଘା   ଅଙ୍କଳ ! ମୁଁ ଏ ଛବିରେ ଟିକିଏ ରଂଗ ମାରିଦିଏ । ତା' ପରେ
                          କଥା ହେବି ।
 ସିଦ୍ଧିକ୍   ଆଜ୍ଞା, ଯୁ (ମେଘା ଯାଏ) ତୋ ଝିଅଟା ଖୁବ୍ ସଞ୍ଜବାଦୀ ହବ ।
 ଚନ୍ଦ୍ର   ବହୁତ ଫିକଲ ।
 ସିଦ୍ଧିକ୍   ମୋ ପୁଅଟା ବି ସେମିତି ।
 ଚନ୍ଦ୍ର   ତୋର ପୁଅ...
 ସିଦ୍ଧିକ୍   ବାସ୍, ଛାଡ଼ । ହଁ ବେ, ହାତରେ ସେ ଗହଣାସବୁ ଧରି କୁଆଡ଼େ
                          ବାହାରିଥିଲୁ ?
 ଚନ୍ଦ୍ର   ଏଇ ମ୍ୟୁନିସିପାଲ କଲେଜରେ ଗୋଟେ ପୋଷ୍ଟ ପାଇଁ..
 ସିଦ୍ଧିକ୍   କ'ଣ ଲାଞ୍ଜ ?

ଚନ୍ଦ୍ର ନାହିଁ, ତୋନେସନ୍ ।
 ସିଦ୍ଧିକ୍ତ୍ : କିଏ ନଉଛି ?
 ଚନ୍ଦ୍ର ସେକ୍ରେଟାରୀ ଚିତ୍ତ ନାୟକ
 ସିଦ୍ଧିକ୍ତ୍ ଚିତ୍ତ ନାୟକ ସେକ୍ରେଟାରୀ ? କେବେ ନବ ?
 ଚନ୍ଦ୍ର ଆଜି ରାତି ସୁଦ୍ଧା ନଦେଲେ କାଲିକି ଆଉ ଜଣେ..
 ସିଦ୍ଧିକ୍ତ୍ ରହିଯିବ, ଆଉ ତୁ ସେଇଥିପାଇଁ ଭାଉଜଙ୍କ ଗହଣା ଧରି ବାହାରିଛୁ ?
 ଆ ମୋ ସାଙ୍ଗରେ ।
 ଚନ୍ଦ୍ର କୁଆଡ଼େ ?
 ସିଦ୍ଧିକ୍ତ୍ ତୁ ଆ' କହିଲି । ଚିତ୍ତ ନାୟକର ଗୋଟେ ବଡ଼ କାମ ମୋ ପାଖରେ
 ଅଛି । ମୁଁ କହିବି, ଯଦି ନ ମାନେ ମୁଁ ତୋନେସନ୍‌ର ଆରେଞ୍ଜ
 କରିବି । (ତା' ନେଇ ଆସନ୍ତି ଜିତା)
 ଭାଉଜ ! ଏ ଗହଣାତକ ରଖନ୍ତୁ । ରହିବ୍ ପାଖରେ ରଖୁ ଗହଣା
 ବାହାରେ ରଖିଲେ ପୁଲିସ୍ ଧରିବ ।
 ଜିତା ହେଲେ ... ?
 ଚନ୍ଦ୍ର ସିଦ୍ଧିକ୍ତ୍ କହୁଛି, ଚିତ୍ତ ବାବୁ ତା'ର ଜଣାଶୁଣା ।
 ସିଦ୍ଧିକ୍ତ୍ ଆରେ, ମୁଁ ତ ଜବାବ ଦେଲି ।
 ଚନ୍ଦ୍ର କିନ୍ତୁ ସେମାନେ କାଲେ ତାଙ୍କ କଲେଜ ଡେଭେଲପମେଣ୍ଟ ପାଇଁ
 ନେଉଛନ୍ତି ।
 ସିଦ୍ଧିକ୍ତ୍ ସେଟା ଗୋଟେ ବାହାନା । ଆଉ ଯଦି ବା ନେଉଥାନ୍ତି, ମୁଁ ଦେବି ।
 ଜିତା ଆପଣ !
 ଚନ୍ଦ୍ର ନା ।
 ସିଦ୍ଧିକ୍ତ୍ ଭାଉଜ ! ଆପଣ ଜାଣିନାହାନ୍ତି । ମୁଁ ଆଜି ଯଦି ବା କିଛି ହୋଇଥାଏ,
 ଏଇ ଚନ୍ଦ୍ର ପାଇଁ । ତା'ଠୁ ବହିନେଇ, ତା'ଠୁ ଖାତା ନେଇ, ତା'ଠୁ
 ଡ୍ରେସ୍ ନେଇ ମୁଁ କ୍ଲବ୍ ଯାଏ । ସେ ଟ୍ୟୁସନ୍ ପଡ଼ି ମୋତେ ପଡ଼ାଏ ।
 ମୋ ପାଇଁ ସେ କେତେ ଅପମାନ ସହିଛି । ଥରେ ଦଂଗା ବେଳେ
 ସେ ମୋ ପୋଷାକ ନିଜେ ପିନ୍ଧି ମୋତେ ତା' ପୋଷାକ ପିନ୍ଧାଇ

ମୋ ଘରେ ଛାଡ଼ିଥିଲା । ନହେଲେ ମୁଁ ଏବେ କୋଉଠି ରାସ୍ତାକଡ଼ରେ
ଖାସି କାଟୁଥାନ୍ତି, କି ସାଇକେଲ ପେଡ଼ କରୁଥାନ୍ତି ।

ଚନ୍ଦ୍ର ଆରେ ତୁ ସେସବୁ କଥା ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମନେରଖୁଛୁ ?

ସିଦ୍ଧିଚ୍ଚ ଚନ୍ଦ୍ର, ସେଗୁଡ଼ା କ'ଣ ଭୁଲିହେବ ? (ଲୁହ ପୋଛି) ନେ, ତା' ପିଇଦେ ।

ଚନ୍ଦ୍ର ତା'ଟା ଥଣ୍ଡା ହୋଇଗଲାଣି ।

ସିଦ୍ଧିଚ୍ଚ ଭାଇଜ ! ବାକି ରହିଲା, ଆଉଦିନେ ଆସିଲେ ଗରମ ତା' ପିଇବି ।
ଆ ଚନ୍ଦ୍ର ।

ଜିତା ଆଉଦିନେ ନୁହେଁ, ଆଜି ରାତିର ଡିନରଟା ଆମ ଘରେ ।

ସିଦ୍ଧିଚ୍ଚ ଓ ସିଓର ।

ଚନ୍ଦ୍ର ମୁଁ ଆସୁଛି । (ଯାଆନ୍ତି ଅପରାଜିତା ଚାହିଁରହେ ।

(ଅନ୍ଧାର)

ଦ୍ଵିତୀୟ ଦୃଶ୍ୟ

....ସେହି ଘର ସେଇମିତି, କେବଳ ସମୟ କିଛିଦିନ ଗଢ଼ିଯାଇଛି । ଏମିତି ଦିନେ ସକାଳେ ..

ଜିତା   ସ୍କୁଲ ବେଗ୍ ସଜାଡ଼ିସାରିଛି ?

ମେଘା   ହଁ ଯେ ଖାଲି କଲର ବକ୍ସଟା ବେଗ୍‌ରେ ପୁରାଇବି ।

ଜିତା   ଡ୍ରାଟର ବଟଲ...

ମେଘା   ହଁ, ପାଣି ପୁରେଇଦେଇଛି । ମାମି ! ଆମର ଫ୍ରିଜ୍‌ଟେ ଆଣ୍ଡ୍ରୁନ ଥଣ୍ଡାପାଣି ନେଇ ଯାଆନ୍ତି । ଆଲ୍‌ଫା ନା, ପୁରା ଥଣ୍ଡାପାଣି ନେଇକି ଆସୁଛି ।

ଜିତା   ବେଶ୍, ତମେ ବି ନବ । ଏତେ ବ୍ୟସ୍ତ କାହିଁକି ! ବେଶ୍, ହେଇଗଲା ଏବେ ମୋର ସୁନାଝିଅ ଆରାମରେ ସ୍କୁଲ ଚାଲିଯିବ ।

ମେଘା   ଏବେ ଚାଲିଯିବି ? କେମିତି ଯିବି, ରିକ୍‌ ଆସୁ ।

ଜିତା   ଓ ରିକ୍‌ ଆସିନି ପରା ?

ମେଘା   ମାମି ! ମୁଁ କ'ଣ ସବୁଦିନ ଏମିତି ରିକ୍‌ରେ ଯାଉଥିବି ?

ଜିତା   କାହିଁକି ?

ମେଘା   ଆଲ୍‌ଫା ନା ସବୁଦିନ ସ୍କୁଟରରେ ଯାଉଛି । ପଛରେ ବାହାରିବ, ମୋତେ bye bye କରିଦେଇ ଆଗରେ ପହଞ୍ଚିଯିବ । ଆମ ବାପି ସିନା ଗୋଟେ ସ୍କୁଟର ଆଣନ୍ତେ ।

ହେମେନ୍ତ ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥ ୨୫

ଜିତା   ତୁମେ ବାପିକୁ କହୁନ ?
 ମେଘା   ବାପି କହିଲେ, ଆମର ପଇସା ନାହିଁ । ମାମି ! ମୋ ବାପି ସାହିତ୍ୟ
 କରନ୍ତି ନା ?
 ଜିତା   ହଁ, କାହିଁକି ?
 ମେଘା   ମୁଁ ଏକଥା କ୍ଲାସ୍‌ରେ କହିଲାରୁ ସମସ୍ତେ ହସିଲେ ।
 ଜିତା   ତମେ ଏ କଥା କ୍ଲାସ୍‌ରେ କହୁଥିଲ କାହିଁକି ସେ ?
 ମେଘା   ଦିଦି ପଚାରିଲେ, ତମ ବାପା କ'ଣ କରନ୍ତି ? ମୁଁ କହିଲି, ସାହିତ୍ୟ
 କରନ୍ତି । ମୋ କଥା ଶୁଣି ସମସ୍ତେ ଖୁବ୍ ଜୋର୍‌ରେ ହସିଲେ ।
 ଦିଦି ବି ହସିଲେ । ମୋତେ ଲାଜ ଲାଗିଲା ।
 ଜିତା   ଖାଲି ତମ ବାପିକୁ ଯାହା ଲାଜ ନାହିଁ ! (ଗାଡ଼ି ଶବ୍ଦ ଶୁଭେ)
 ମେଘା   ଏଇ ପୂଜିସ୍ ଅଙ୍କଲ୍ ଆସିଗଲେ ।
 ସିଦ୍ଧିକ୍   ଚନ୍ଦ୍ର ! ଚନ୍ଦ୍ର ! (ପ୍ରବେଶ କରି) ଆରେ ଭାଉଜ ! କ'ଣ ମେଘା
 ସ୍କୁଲ ବାହାରିଛି ?
 ମେଘା   ହଁ, ରିକ୍‌ଆ ଆସିଲେ ଯିବି ।
 ସିଦ୍ଧିକ୍   କାହିଁକି, ଆସୁନ ମୋ ଗାଡ଼ିରେ ଛାଡ଼ିଦେଇଆସିବି ।
 ଜିତା   ନାଜ୍, ସେ ରିକ୍‌ଆରେ ଚାଲିଯିବ । ଆପଣ ବସନ୍ତ ।
 ସିଦ୍ଧିକ୍   ଚନ୍ଦ୍ର କାହିଁ ?
 ଜିତା   ସେ ମାର୍କେଟ୍ ଯାଇଛନ୍ତି ।
 ସିଦ୍ଧିକ୍   ତା' ହେଲେ ମୁଁ ଆସୁଛି ।
 ଜିତା   ନାଜ୍ ମ, ବସନ୍ତ । ସେ ଏଇନେ ଫେରୁଥିବେ ।
 ସିଦ୍ଧିକ୍   ସେ ଫେରିଆସୁ । ମୁଁ ବି ଫେରିଆସେ । ଆସ ମେଘା ।
 (ନେଇଯାଏ)
 ଜିତା   ନିଜର କେହି ନହେଲେ ବି....
 (ଦୀର୍ଘଶ୍ବାସରେ ଫେରିଆସେ । କିଛି ସମୟ ପରେ 'ମେଘା ! ମେଘା'
 ଡାକି ବାହାରୁ ଆସନ୍ତି ଚନ୍ଦ୍ର)

ଚନ୍ଦ୍ର   ମୋଘା କାହିଁ କି ?
 ଜିତା   ସେ ସ୍କୁଲ ଚାଲିଗଲାଣି ।
 ଚନ୍ଦ୍ର   ସ୍କୁଲ ଚାଲିଗଲାଣି ! ରିକ୍ତା ତ ବାହାରେ ଅପେକ୍ଷା କରିଛି ।
 ଜିତା   ତାକୁ ମନା କରିଦିଅ । ସେ ଗାଡ଼ିରେ ଗଲା ।
 ଚନ୍ଦ୍ର   ଗାଡ଼ିରେ, କାହା ଗାଡ଼ିରେ ?
 ଜିତା   ସିଦ୍ଧିକ ବାବୁ ଆସିଥିଲେ ଯେ ଗାଡ଼ିରେ ନେଇଗଲେ ।
 ଚନ୍ଦ୍ର   ସିଦ୍ଧିକ ଆସିଥିଲା ? କେତେବେଳେ ?
 ଜିତା   ଏଇ ତ ଏବେ, ପୁଣି ଏବେ ଆସିବେ ।
 ଚନ୍ଦ୍ର   (ବାହାରକୁ ଯାଇ) ଆରେ ତୁ ଯା', ଝିଅ ବାହାରିଗଲାଣି । କ'ଣ
 କିଛି କାମ ଥିଲା କି ?
 ଜିତା   ନାହିଁ ଏମିତି ।
 ଚନ୍ଦ୍ର   ହଉ... ମୁଁ କଲେଜ ଯିବି ।
 ଜିତା   ରଂଧା ତ ସରିଛି ।
 ଚନ୍ଦ୍ର   ତା' ହେଲେ ଚାଲ ।
 ଜିତା   ସିଦ୍ଧିକ୍ ବାବୁକୁ ଅପେକ୍ଷା କରିବନି ?
 ଚନ୍ଦ୍ର   ମୋର ସମୟ ହୋଇଯିବ ।
 ଜିତା   ତା' ହେଲେ ଚାଲ, ଖାଇଦବ ।
 ଚନ୍ଦ୍ର   ଓ ତମେ ବଢ଼ାବଢ଼ି କର, ମୁଁ ଟିକିଏ ପେପରଟା ଦେଖୁଦଉଛି ।
 ଜିତା   ଚାଲିଆସିବ, ମୁଁ ଆଉ ଡାକିପାରିବିନି ।
 ଚନ୍ଦ୍ର   : (ପେପର ଓଜଟାଇଲେ)
 (ହଠାତ୍ ଖୁସି ହେଲେ) ଆରେ ! ଏଇଟା ତ ବାହାରିଗଲା, ଜିତା ! ଜିତା !
 ଜିତା   (ଭିତରୁ) ମୁଁ ବାଡ଼ିସାରିଲିଣି, ଚାଲିଆସ ।
 ଚନ୍ଦ୍ର   ମୁଁ ଖାଇବି ପରେ । ତମେ ଆଗ ଆସିଲ, ଦେଖ କ'ଣ ବାହାରିଛି ।
 ଜିତା   (ଆସନ୍ତି, ହାତ ପୋଛିପୋଛି) ଏଇ ବାବା ଗଲି, କ'ଣ ?

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥ ୨୭

ଚନ୍ଦ୍ର ଦେଖୁଲ, ଦେଖ ଏ ପେପରରେ କ'ଣ ବାହାରିଛି ।
 ଜିତା କ'ଣ ?
 ଚନ୍ଦ୍ର ପଢ଼ ।
 ଜିତା 'ଦୁର୍ନୀତି ମୂଳରୁ ତୁଳିଯାଏ'-ଅଧ୍ୟାପକ ଚନ୍ଦ୍ର କୁମାର ନାୟକ (ତାହାଡ଼ି)
 ଚନ୍ଦ୍ର ସେଇ ଯୋଉ ଆର୍ଟିକିଲଟାମ, ତମକୁ ପଢ଼ି ଶୁଣାଉନଥିଲି, ଖାତା
 ଦେଖାଠୁ ଚାକିରି ଦେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ସବୁଠି ଦୁର୍ନୀତି ।
 ଜିତା ଓ, ମୁଁ ଭାବିଲି, ଆଉ କ'ଣ ହୋଇଗଲା !
 ଚନ୍ଦ୍ର ତମେ କହୁଥିଲ ପରା, ଏଟା କାଗଜରେ ବାହାରିବନି !
 ଜିତା ବାହାରିଲେ କ'ଣ ହେବ ? ଏମିତି ତ କେତେ ବାହାରୁଛି, କିଏ
 ପଢୁଛି ନା କିଏ ଚେତୁଛି ? ଯାହା ତମ ଭଳି ଲେଖକ କେତେ ଜଣ
 ଖୁସି ହଉଛ । ସେଥିରେ କ'ଣ ଆମ ପେଟ ପୂରିଯିବ ?
 ଚନ୍ଦ୍ର (ମନର ସରସତା ମରିଆସେ)
 ଜିତା ପେଟ ପୂରିବା ପାଇଁ ତ କିଛି କଲାନି । ଆମେ ସିନା ଚଳିଗଲୁ,
 ମେଘା ? ମେଘାକୁ ପାଞ୍ଚ ପୂରିଗଲା । ତା' କଥା କେବେ ଭାବିଛ ?
 କୋଉଠି ହେଲେ ପାଞ୍ଚଟା ଟଙ୍କା ରଖିହେଇନି । ସେତେବେଳେ
 କାହା ପାଖରେ ହାତ ପାଡ଼ିବ, କିଏ ବା କାହିଁକି ଦବ ?
 ଚନ୍ଦ୍ର (କାଗଜଟାକୁ ଚାରି ଭାଗ କରି ବସିପଡୁଥିଲେ) ମେଘା ପାଇଁ... ।
 ଜିତା କାଲି ପୂର୍ଣ୍ଣବାବୁ ଆସିଥିଲେ, କ'ଣ କହୁଥିଲେ, ତାଙ୍କର ଦି'ଟା
 ଝିଅଙ୍କପାଇଁ ପଚାଶ ହଜାର କରି ଫିକ୍ସ କରିସାରିଲେଣି ।
 ଚନ୍ଦ୍ର ପଚାଶ ହଜାର ?
 ଜିତା ଦି' ଝିଅଙ୍କର ମିଶି ଲକ୍ଷେ ।
 ଚନ୍ଦ୍ର ଲକ୍ଷେଟଙ୍କା.. ଏତେ ଗୁଡ଼ାଏ..
 ଜିତା ସେ କେମିତି ରଖିପାରିଲେ, ଏକା ସାଙ୍ଗରେ ତ ଚାକିରି କରୁଛ ?
 ଚନ୍ଦ୍ର ଚାକିରି, ଏଇ ପ୍ରାଇଭେଟ କଲେଜର ପାଞ୍ଚ ହଜାର ଟଙ୍କା ଦରମାକୁ
 ତମେ ଚାକିରି ବୋଲି କହୁଛ ?

ଜିତା ପୂର୍ଣ୍ଣବାବୁଙ୍କ ଦରମା କ'ଣ ତମଠୁ ବେଶି ? ସେ କେମିତି କରି ପାରିଲେ ?
 ଚନ୍ଦ୍ର ସେ କେମିତି କଲେ, ସତେ ତ ?
 ଜିତା ତାଙ୍କଠୁ ବୁଝୁନ ? କହିବ, ସମୟ ନାହିଁ, ଆଗ୍ରହ ନାହିଁ । ଆଉ ଅଯଥାରେ ସାହିତ୍ୟ କରି ସମୟ ଯାହା ସାରୁଛ ।
 ଚନ୍ଦ୍ର ସାହିତ୍ୟ ପୁଣି ଅଯଥାରେ ?
 ଜିତା ଅଯଥା ନୁହେଁ ତ ଆଉ କ'ଣ । ତମ ଝିଅକୁ ପଚାର, ତାଙ୍କ କ୍ଲବ୍‌ରେ କ'ଣ କହିଲେ ।
 ଚନ୍ଦ୍ର କ'ଣ କହିଲେ ?
 ଜିତା ଦିଦି ପଚାରିଲେ, ତମ ବାପା କ'ଣ କରନ୍ତି ? ବାପା ତ ଗୌରବର ସହିତ ଝିଅକୁ ଶିଖେଇଛନ୍ତି, ଝିଅ କହିଦେଲା, ମୋ ବାପା ସାହିତ୍ୟ କରନ୍ତି ।
 ଚନ୍ଦ୍ର ହଁ, ଭୁଲ କ'ଣ କହିଲା !
 ଜିତା ନାଜ୍, ଠିକ୍ କହିଲା, କିନ୍ତୁ ତା' ଉତ୍ତର ଶୁଣି ସାରା କ୍ଲବ୍‌ର ପିଲାମାନେ ହସିଲେ, ଏମିତିକି ତାଙ୍କ ଦିଦି ମଧ୍ୟ । ସେ ତ ଠିକ୍ କହିଲା, ସେମାନେ ହସିଲେ କାହିଁକି ?
 ଚନ୍ଦ୍ର କାହିଁକି ହସିଲେ ?
 ଜିତା ଯେ ତମେ ଯାହା କରୁଛ, ଠିକ୍ କରୁନ । (ଗାଡ଼ି ଶବ୍ଦ ଶୁଭେ)
 ଚନ୍ଦ୍ର ଏଇ, ସିଦ୍ଧିକ ବୋଧେ । (ସିଦ୍ଧିକ ଆସନ୍ତି)
 ସିଦ୍ଧିକ୍ ଭାଉଜ ! ମେଘାକୁ ଏଇ ଓଡ଼ିଆ ମିଡିୟମ୍‌ରେ ପଢ଼ଉଛ ?
 ଚନ୍ଦ୍ର କ'ଣ, ଗଂଧେଜାଲା ?
 ସିଦ୍ଧିକ୍ ମୁଁ ନୁହେଁ, ଭାଉଜ କହିବେ ।
 ଜିତା ମୁଁ କହିକହି ଅକିଗଲିଣି ।
 ସିଦ୍ଧିକ୍ ତା' ହେଲେ ନ କହିବା ଭଲ । ଛାଡ଼ । ଭାଉଜ କପେ କପି ମିଳୁ ।

ଚନ୍ଦ୍ର   କ'ଣ ?
 ଜିତା   ତା' ହେଲେ....
 ସିଦ୍ଧିକ୍   ଚଳିଯିବ ।
 ଜିତା   ଆଶୁଛି ।
 ସିଦ୍ଧିକ୍   ତା'ପୂର୍ବରୁ ଗିଳାସେ ପାଣି । ହଁ ଭାଉଜ, ମୋ ଦେହରେ ଥଣ୍ଡା,
                                  ତେଣୁ ଫୁଜରୁ ନୁହେଁ, ଏମିତି....
 ଚନ୍ଦ୍ର   ଭୟ କରନା, ଏଠି ଫୁଜ୍ ନାହିଁ ।
 ସିଦ୍ଧିକ୍   ବାସ୍, କ'ଣ ଆଉ ଖବର କହ ।
 ଚନ୍ଦ୍ର   ଖବରକାଗଜ ତ ହାତରେ ଧରିଛୁ ।
 ସିଦ୍ଧିକ୍   ସେଇଥିପାଇଁ ତ ପଚାରୁଛି ।
 ଚନ୍ଦ୍ର   ମାନେ ?
 ସିଦ୍ଧିକ୍   ଆବେ ଏ ବୁଝବକ୍ ! ତୁ କାଗଜରେ ଏଇ ଆର୍ଟିକିଲ୍ ଲେଖୁଛୁ ?
 ଚନ୍ଦ୍ର   କାହିଁକି ?
 ସିଦ୍ଧିକ୍   ବେ, ଏଇ ଆର୍ଟିକିଲ୍ ଲେଖି କେହି କ'ଣ ବଡ଼ ହୋଇପାରେ ?
                                  ଏହାଦ୍ୱାରା ଅନ୍ୟମାନେ ବଡ଼ରୁ ବଡ଼ ହେଉଥିବେ ଆଉ ତୁ ଛୋଟରୁ
                                  ଛୋଟ ହେଉଥିବୁ ।
 ଚନ୍ଦ୍ର   କେମିତି ?
 ସିଦ୍ଧିକ୍   ଦେଖ, ମୁଁ ତୋତେ ସହଜରେ ବୁଝେଇଦେଉଛି । ଧର, ମୁଁ ଜଣେ
                                  ଲାଞ୍ଜିଆ ଅଫିସର । ତୁ ମୋ କଥା ଲେଖୁଲୁ, ଲୋକମାନେ ବହୁଳ
                                  ଭାବରେ ମୋତେ ଜାଣିଲେ ଏବଂ ଭାବିଲେ, ପଛସା ଦେଲେ ଏ
                                  ଲୋକଠୁଁ କାମ ହାସଲ କରିହେବ ଆଉ ତୁ ଆର୍ଟିକିଲ୍ ଲେଖୁଲୁ,
                                  ଲୋକେ ତୋତେ ବି ଜାଣିଲେ । ଭାବିଲେ, ଏଟା ସକୋଟ ଲୋକ,
                                  ପଛସା ଦେଇ ଯା'ଉଁ କାମ କରି ହେବନି, ତେଣୁ ତୋ ପାଖ
                                  ମାଡ଼ିଲେନି । ଆଉ ଆଜିକାଲିର ଲୋକ କାମ ଚାହାନ୍ତି, କେବଳ
                                  କାମ । ସେମାନେ ନ୍ୟାୟଅନ୍ୟାୟ ବୁଝନ୍ତିନି, ସତମିଛ ଶୁଣନ୍ତିନି କି
                                  ନୀତିଦୁର୍ନୀତିର ହିସାବ ରଖନ୍ତିନି । ସେମାନେ ଖାଲି ପଛସା ଦିଅନ୍ତି,
                                  କାମ ନିଅନ୍ତି ।

- ଚନ୍ଦ୍ର   କିନ୍ତୁ....
- ସିଦ୍ଧିକ୍   ତୁ ଆଉ ମୋତେ ସେ କିନ୍ତୁଫିନ୍ତୁ କହନା, ତୁ ମୋ କଥା ମାନ,
ପ୍ରାକୃକାଳ ହଅ ।
- ଜିତା   ସେକଥା ଆଜି ନୁହେଁ, ମୁଁ ପ୍ରଥମରୁ ବୁଝିଲି ।
- ସିଦ୍ଧିକ୍   ବେ ଏଇ ଆର୍ଟିକିଲ୍‌ଟା ଛାପିବା ପୂର୍ବରୁ ତୁ ଏ ଲୋକମାନଙ୍କୁ
ଗ୍ଲାନ୍‌ମେଲ୍ କରି ଅନ୍ତତଃ କିଛି..(କବାଟ ଠକ୍‌ଠକ୍ ହୁଏ)
- ଚନ୍ଦ୍ର   କିଏ ?
- ପରଶୁ   ସାର୍ ମୁଁ (ଆସେ) । ସାର୍ ନମସ୍କାର ।
- ଚନ୍ଦ୍ର   ଆରେ ପଶୁ । ଆସ, କ'ଣ ହେଲା ?
- ପରଶୁ   ପ୍ରିନ୍‌ସପାଲ ସାର୍ ପଠେଇଲେ । ସାର୍, ଆପଣଙ୍କର ଖାତାଦେଖା
ଭୁଟି ପଡ଼ିଛି ।
- ଚନ୍ଦ୍ର   ମୋର ଖାତା ଦେଖା ଭୁଟି ? ମୁଁ ମନା କରିଥିଲି ।
- ପରଶୁ   ନାହିଁ, ସାର୍ କହିଲେ, ଆଉ ଇଂରାଜିରେ କେହି ନାହାନ୍ତି । ଆପଣ
ସିବେ ।
- ସିଦ୍ଧିକ୍   ତା'ମାନେ ଇଂରାଜିରେ ଏକ୍‌ଜାମିନର : ବାସ୍, ତା'ହେଲେ ତ
ହେଇଗଲା ।
- ଚନ୍ଦ୍ର   କ'ଣ ହୋଇଗଲା ?
- ସିଦ୍ଧିକ୍   କିଛି ପଇସା ଆସିବାର ରାସ୍ତା କ୍ଲିୟର ହୋଇଗଲା ।
- ଚନ୍ଦ୍ର   ପଇସା ପୁଣି ଖାତାଦେଖାରେ କେତେ ମିଳିବ ? ଆଉ ଯାହା ମିଳନ୍ତା,
ମୁଁ ତ ବେଶି ଖାତା ଦେଖୁପାରିବିନି । ଯେତେ ଦେଖୁବ ସେତେ
ମିଳିବ ।
- ସିଦ୍ଧିକ୍   ଏଇ ଦେଖନ୍ତୁ ଭାଇଜ, ଯା'ର ବଳଦିଆ ହିସାବ ଶୁଣନ୍ତୁ । ଆରେ
ଇଏ ସିନା ସରକାରୀ ପଇସା । ଯା' ସା'ଗରେ ବେସରକାରୀ, ମାନେ
ଦି' ନମ୍ବରି ନାହିଁନା ?
- ଚନ୍ଦ୍ର   ଦି' ନମ୍ବରି ?

ସିଦ୍ଧିକ୍ ଆଉ ? ଇଂରାଜିରେ ତିମାଣ୍ଡ ଅଛି । କେତେ ଗାର୍ଡ଼ଏନ୍ ବେଗ ଧରି
ପହଞ୍ଚିବେ - ବାସ୍, ତା'ପରେ ତୋର ହାତକାମ ।

ଚନ୍ଦ୍ର ତା'ମାନେ ଦୁର୍ନୀତି ?

ସିଦ୍ଧିକ୍ ଆଜିକାଲି ଆଉ ନାତି ଦୁର୍ନୀତିର ତିପରେନ୍ ବୋଲି କିଛି ନାହିଁ ।
ଖାଲି ତମେ କେତେଟା ସାହିତ୍ୟିକ କିଛି ପୁରସ୍କାର ପାଇବା ଆଶାରେ
ଦୁର୍ନୀତି ଶବ୍ଦକୁ ନେଇ ଟଣାଓଟରା କରୁଛ ଓ ଟଣାଓଟରା ହଉଛ ବି
ସାମ୍ବାଦିକମାନେ ମଧ୍ୟ ସେମିତି ତାଙ୍କ ଖବରକାଗଜକୁ ପପୁଲାର
କରିବାପାଇଁ ସେହି ଦୁର୍ନୀତିର ଆଶ୍ରୟ ଖୋଜୁଛନ୍ତି । ନହେଲେ ଏଠି
ସବୁ ନାତି ।

ପଶୁ ହଁ ସାର ! ଆମ ପୂର୍ଣ୍ଣସାର ତ ସେମିତି କରନ୍ତି । ସେ ଏକଜାମିନର
ହେବାପାଇଁ କେତେ ଧରାଧରି କରନ୍ତି ।

ଜିତା ଆଉ ତମ ସାର ନହେବାପାଇଁ କେତେ ଧରାଧରି କରୁଛନ୍ତି !

ସିଦ୍ଧିକ୍ ଆବେ ଏ ଚନ୍ଦ୍ର ! ତୁ ସେ ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧି ଗୋପବଂଧୁଙ୍କ ଜୀବନକାହାଣୀ
ସବୁ ପଢୁଛୁ କି ?

ଚନ୍ଦ୍ର କାହିଁକି ?

ସିଦ୍ଧିକ୍ ସେଗୁଡ଼ା ଜମା ପଡ଼ନା । ବରବାଦ୍ ହେଉଯିବୁ, ଭିକ ମାଗିବୁ ।
ତୁ ହର୍ଷଦ ମେହେଟା କଥା ପଢ଼, ଚାର୍ଲ୍ସ ଶୋଭରାଜ୍ କଥା ପଢ଼ ।
ନହେଲେ ଏ ଯୋଉ ସ୍ବାମିଯୁଗ ପହଞ୍ଚିଛି, ସେ ବିଷୟରେ କିଛି
ନଲେଜ୍ କଲେକ୍ଟ କର, ମଣିଷ ହୋଇଯିବୁ । ... ବଂଚିଲା ଭଳିଆ
ବଂଚିବୁ । ତୋର ଏ ଆଦର୍ଶବାଦିଆ ଜୀବନକୁ କେହି ପଚାରିବେନି ।
ଭାଉଜ, ତାକୁ ଟିକିଏ ଏ ଦୁନିଆ ବିଷୟରେ ବୁଝିବାରେ ହେଲୁ
କରନ୍ତୁ ।

ଜିତା ଆପଣ ଏମିତି ମଝିରେମଝିରେ ଆସି ଗୋଟେ ଗୋଟେ କ୍ଲବ୍
ନିଅନ୍ତୁନା, ସେ ବୁଝିଯିବେ ।

ସିଦ୍ଧିକ୍ ମୁଁ ତ ଆସିବି; ହେଲେ, ଆପଣଙ୍କ ହାତରେ ଷ୍ଟିଅରିଂ ଭାଉଜ ।
ମୁଁ ବି ଦିନେ ଏମିତି ଥିଲି; ହେଲେ, ଖାଇବାକୁ ପାଇଲିନି ।
ଦରମା ଟଂକାରୁ ଚାନ୍ଦା ଦେଲି । ଶେଷରେ ମିସେସ୍ଙ୍କ ପ୍ରେସ୍‌କ୍ଲିପ୍‌ସନ୍
ହାତରେ ଧରି ମାର୍କେଟ୍ ବାହାରିଲି । ତା'ପରେ, ବାସ୍ । (ଉଠିଲେ)

ବନ୍ଧୁ   କ'ଣ ଉଠିଲୁ ।
 ସିଦ୍ଧିକ୍   ହଁ, ଆମା ସେମିତି ଫାଙ୍କା ପଡ଼ିଛି । ମୁଁ ଆସେ । ହେଲେ, ମୋ
 କଥା ମନେରଖୁ ।
 ଜିତା   ଆପଣ ଆସିବେ ।
 ବନ୍ଧୁ   ତୁ ତ ଜମା ଆସୁନୁ । ସେଇ ଯେ ଯାଇଥିଲୁ, ହ'ମାସ ପରେ ଦେଖା ।
 ସିଦ୍ଧିକ୍   କ'ଣ କରିବି, ଭାଇ । ମୋ ଚାକିରି ସେଇଆ । ହଉ, ଆସୁଛି ।
 ଜିତା   ଭାଉଜ, କେବେ ଆସିବେ ?
 ସିଦ୍ଧିକ୍   ଆପଣ ଯେବେ ଯିବେ । ହେଲା, ମୁଁ ଆସିଲି । (ଯାଏ)
 ବନ୍ଧୁ   ଏଟା ନିହାତି କରପଟେଡ଼୍ ହୋଇଗଲା ।
 ଜିତା   ସେଇଥିପାଇଁ ସେ ଏ ଦୁନିଆ ସହିତ ତାଳ ମିଳାଇ ଚଳିପାରୁଛନ୍ତି ।
 ବନ୍ଧୁ   ଆମ ଚଳିବାର ତାଳ କ'ଣ ମିଳୁନି ?
 ଜିତା   ହଁ, ତାଳ ।
 ବନ୍ଧୁ   ଆରେ ପରଶୁ । ବସ, ମୁଁ ଆସୁଛି । (ଭିତରକୁ ଯାଏ)
 ଜିତା   ବସ ପରଶୁ ।
 ପର୍ଶୁ   ମାତାମ୍, ଆପଣ ଟିକିଏ ସାରୁକୁ କହୁନା ।
 ଜିତା   କ'ଣ ପାଇଁ ? ଏଇ ଖାତା ଦେଖା ପାଇଁ ତ ।
 ପର୍ଶୁ   ହଁ, ସାର୍ ମନା କଲେ ସେ ଓମେନ୍‌ସ କଲେଜ ଇଂରାଜୀ ମାତାମଙ୍କର
 ପଡ଼ିଯିବ । ସେ ମାତାମଙ୍କୁ ତ ଜମା ସମ୍ଭାଳିହବନି । ଆଉ ତାଙ୍କ
 ପିଅନର ଲାଞ୍ଜରେ ହାତ ମାରିହବନି ।
 ଜିତା   ସତରେ କ'ଣ ଖାତାଦେଖାରେ ଟଙ୍କା ମିଳେ ?
 ପର୍ଶୁ   ଆପଣ ବିଶ୍ୱାସ କରିପାରିବେନି ମାତାମ୍, ପୂର୍ଣ୍ଣସାର ପରା ପ୍ରତିଦିନ
 ଅତି କମ୍‌ରେ ପାଞ୍ଚହଜାର ନେଇ ଘରକୁ ଫେରନ୍ତି ।
 ଜିତା   ପାଞ୍ଚ ହଜାର ?
 ପର୍ଶୁ   ପାଞ୍ଚ ହଜାର କ'ଣ ଭାରି ବେଶି ହୋଇଗଲା ? ଏଇ ଦେଖୁନାହାନ୍ତି,
 ବାଟରେ ଆସୁ ଆସୁ ଚିହ୍ନା ଲୋକଟେ ଭେଟ ହୋଇଗଲା ।

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥ ୩୩

ସେ ଯେମିତି ଜାଣିଲା, ମୁଁ ଇଂରାଜି ସାର୍‌ଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଉଛି,
ମୋ ହାତରେ ଦି'ଟା ରୁଲ୍‌ନମ୍ବର ଦେଇ ହଜାରେ ଟଙ୍କା
ଧରାଇଦେଲା, ଖାଲି ପାଞ୍ଚନମ୍ବର ଦେବାପାଇଁ ।

ଜିତା   ହଜାରେ ଟଙ୍କା ମିଳିଯିବ ।

ପର୍ଶୁ   ଏଇ ନିଅନ୍ତୁ, ରଖନ୍ତୁ ।

ଜିତା   ତା'ମାନେ ଗୋଟେ ପିଲାକୁ ପାଞ୍ଚଶହ ।

ପର୍ଶୁ   ସେମିତି ପିଲା ମିଳିଲେ ପାଞ୍ଚ ହଜାର ବି ମିଳିଯିବ । ଆପଣ ଯଦି
ସାରକୁ ରାଜି କରାଇଦେବନା, ମୁଁ ସବୁ କରିଦେବି । (ଚନ୍ଦ୍ର ଆସନ୍ତି)

ଚନ୍ଦ୍ର   କ'ଣ ହେଲା ?

ଜିତା   ନାହିଁ, ପର୍ଶୁ କହୁଛନ୍ତି, ତାଙ୍କର ଦି'ଟା ଭାଣ୍ଡିକା ପରୀକ୍ଷା ଦେଇଛନ୍ତି-
ତାଙ୍କ ଖାତା ଏଇ ସେଠିରେ ପଡ଼ିଛି ।

ଚନ୍ଦ୍ର   ଏବଂ ଇଂରାଜିଟା ଟିକିଏ ଖରାପ ହେଇଛି, ଏଇଆ ତ !

ପର୍ଶୁ   ହଁ ସାର ।

ଚନ୍ଦ୍ର   ଆଉ କେହି ହେଇଥିଲେ କିଛି ଟଙ୍କା ମିଳିଥାଆନ୍ତା । ପର୍ଶୁ ପାଖରୁ
କ'ଣ ଟଙ୍କା ନେଇହବ ?

ଜିତା   ନାହିଁ, ସେମାନେ ତା'ର କ'ଣ ନିଜ ଭାଣ୍ଡିକା ?

ପର୍ଶୁ   ନାହିଁ, ଏମିତି ଲେଖାଯୋଖାରେ...

ଚନ୍ଦ୍ର   ତା' ହେଲେ କିଛି ଟଙ୍କା ମିଳିବ ।

ଜିତା   ହଁ ।

ଚନ୍ଦ୍ର   କେତେ ?

ପର୍ଶୁ   ସାର ।

ଚନ୍ଦ୍ର   ହଁ, ଚୋରିକରିବ । ଯେତେ ଯଦି ନପୁରିବ, ତେବେ ଚୋରି କରିବ,
କାହିଁକି ?

ଜିତା   ନାହିଁ, ସେ କହୁଛନ୍ତି କିଛି ଦେବେ ।

ଚନ୍ଦ୍ର   କିଛି ମାନେ କେତେ ?

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥ ୩୪

ଜିତା   ସେ କହୁଛନ୍ତି ଦି'ଟା ଖାତାକୁ ହଜାରେ ।
 ଚନ୍ଦ୍ର   (ହସି) ତା' ହେଲେ ମାର୍କେଟିଂ ସରିଯାଇଛି ? ପଣ୍ଡା ! ଏଇ ନିଆ
 ଏ ଚିଠି ଏବଂ ଏପ୍ଲିକେସନ, ପ୍ରିନ୍‌ସପାଲ୍ ସାରଙ୍କୁ ଦେଇଦେବ ଏବଂ
 କହିବ, ସାରଙ୍କ ଦେହ ଭଲ ନାହିଁ, ସାରଙ୍କ ଆପଏଣ୍ଟମେଣ୍ଟ୍
 କ୍ୟାନ୍‌ସେଲ୍ କରିଦେବେ ।
 ପଣ୍ଡା   ସାର !
 ଜିତା   କାହିଁକି, ତମ ଦେହ ତ ଭଲ ଅଛି । ମିଛ କାହିଁକି କହିବ ? ସତ
 କହୁନ ?
 ଚନ୍ଦ୍ର   ସେଗୁଡ଼ା ଅଫିସିଆଲ୍ ଚର୍ଚ୍ଚା ତମେ ଜାଣନା । ପଣ୍ଡା, ତମେ ଏବେ
 ଯାଇପାର ।
 ପଣ୍ଡା   ସାର ନମସ୍କାର (ଯାଏ)
 ଜିତା   ମୋତେ ଏମିତି ସେ ପିଅନଟା ସାମ୍‌ନାରେ ଅପମାନ ଦେବାକୁ ଭଲ
 ଲାଗିଲା ?
 ଚନ୍ଦ୍ର   ସେ ପିଅନଟା ହାତରେ ମୋତେ ବିକିଦେବାକୁ ତମକୁ କେମିତି
 ଭଲ ଲାଗୁଥିଲା ?
 ଜିତା   ତମର ଏ ଫମ୍ପା ଆଦର୍ଶବାଦୀ ମଣିଷପଣିଆଟାକୁ କେହି ହେଲେ
 କିଣିବେନି ।
 ଚନ୍ଦ୍ର   କିଣିବେନି ନୁହଁ, କୁହ କିଣିପାରିବେନି ।
 ଜିତା   ଓଃ, ଖୁବ୍ ବାହାଦୁରି କଥାଟା କହି ଦଉଛ ! କିଏ ପଟାରେ ତମର
 ଏ ଆଦର୍ଶବାଦୀ ସଜ୍ଜୋଟପଣିଆକୁ । ଏଇ ଟିକକ ଆଗରୁ ତମ ବଂଧୁ
 ଆସିଥିଲେ, କ'ଣ କହିଗଲେ ? କି ଉପହାସ ! କି ତାହଲ୍ୟା !
 ତମେ ଏସବୁ ସହୁଛ କେମିତି ? ସାରା ସମାଜ ଯେତେବେଳେ
 ଦୁର୍ନୀତିଟାକୁ ନୀତି ଭାବରେ, ଆଦର୍ଶ ଭାବରେ, ଗ୍ରହଣକରି ନେଇ
 ସାରିଲାଣି ତମେ ଏକୃତିଆ ତାକୁ ଦୁର୍ନୀତି ବୋଲି ଦୂରେଇଦେଲେ
 ପାଇବ କ'ଣ ? ତମ କଥା ଶୁଣିବ କିଏ ? ତମରି କଲେଜକୁ
 ସମସ୍ତେ ଗାଡ଼ିରେ ଯାଉଥିବା ବେଳେ ତମେ ଏକୃତିଆ ଚା'ଗା
 ସାଇକେଲ ଖଣ୍ଡେ ପେଲିପେଲି ଯାଉଛ । କିଏ ବୁଝୁଛି ତମ

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥ ୩୫

ଆଦର୍ଶବାଦକୁ ? ତମେ ତମ ଆଦର୍ଶକୁ ନେଇ ଚଳିଯାଉ । ମୋତେ
ବାହାହୋଇ ମୋଘାକୁ ଜନ୍ମଦେଇ ଆମକୁ ଜାଲିଦେବାର କି ଅଧିକାର
ଅଛି ତମର ?

ତନ୍ତ୍ର   ତମକୁ ବାହାହେଇ, ମୋଘାକୁ ଜନ୍ମଦେଇ ମୁଁ କ'ଣ ଅପରାଧ
କରିଛି ?

ଜିତା   ଅପରାଧ ନୁହେଁ ତ ଆଉ କ'ଣ ? ଆମ ପାଇଁ ତମେ କରିଛ କ'ଣ ?
ଏଇ କାଠଜଳା କିଟେନ୍‌ର ନିଆଁ ଧୁଆଁ ଭିତରେ ଯାହା ସବୁଜି ସବୁଜି
ମରୁଛି ମୁଁ । ମୋ ସାଂଗ, ମୋ ଭଉଣୀ, ସେମାନେ କେମିତି ଅଛନ୍ତି ?
ତମ ଭଉଣୀ କଥା ଦେଖ, ସେ କେମିତି ଅଛନ୍ତି ଆଉ ସେମାନଙ୍କୁ
ଦେଖିଆସି ଥରେ ମୋତେ ଦେଖ, ମୁଁ କେମିତି ଅଛି ? ମୋ ଭାଗ୍ୟ
ଯାହା (ଚାଲିଯାଏ)

ତନ୍ତ୍ର   ଜିତା (ଯାଉଥିଲେ ଅଟକିଗଲେ । କ'ଣ ଭାବିଲେ, ଭାବୁ ଭାବୁ
ତେଯାରରେ ବସିଲେ । ଭାବନାର ଶ୍ଵାସ ସବୁ ଖୋଲିଯାଏ । ହଠାତ୍
ଡାକନ୍ତି 'ପଶୁ ପଶୁ' ପଶୁ ଆସେ) ତୁମେ ଏହିକେସନ୍ ଦେଇଦେଲ ?

ପଶୁ   ନାହିଁ ସାର, ସାର ଆସିନାହାନ୍ତି ତ ।

ତନ୍ତ୍ର   ଦେଇନା ତ ! ଦେଲ (ନେଇ ଚିରିଦେଲେ)

ପଶୁ   ସାର ।

ତନ୍ତ୍ର   ମୁଁ ଖାତା ଦେଖିବି ।

ପଶୁ   ତ'ହେଲେ ସାର

ତନ୍ତ୍ର   ତମର ପରା କିଏ କ୍ୟାଣ୍ଡିଡେଟ୍ ଅଛି ?

ପଶୁ   ହଁ ସାର, ଏଇ ରୋଲ୍‌ନମ୍ବର ।

ତନ୍ତ୍ର   ଆ ସହିତ ଟଂକା ବି ? କେତେ ଅଛି ?

ପଶୁ   ହଜାରେ ସାର ।

ତନ୍ତ୍ର   ବାସ୍ ! ଯିଏ ଯାହା ଦଉଛି, ଯେତେ ପାରୁଛି, ନେଇଆସ ।
ହଁ ମୋର ପର ଖାତା ଝଗହ ଆଉ ଯାହା ଅଧିକ ପାଇବ, ତମର ।
ହେଲା..

ପଶୁ   ସାର, ଆପଣ ଆରମ୍ଭ କରନ୍ତୁ, ଦେଖିବେ ଗୋଟେ ସିଜିନ୍‌ରେ ଲାଲ
ପଡ଼ିଯିବେ ।

ଚନ୍ଦ୍ର   ଠିକ୍ ଅଛି । ଯାଅ, ଆଉ କାହାକୁ କହିବନି ।

ପଶୁ   ନାହିଁ ସାର । ଆଉ ଅଛି, ରଖୁଥାନ୍ତୁ ।

ଚନ୍ଦ୍ର   ରୋଲ୍‌ନମ୍ବର ?

ପଶୁ   ଆଡ଼ଭାନସ୍ ସାର, ରୋଲ୍ ନମ୍ବର ଆଣୁଛି ।

ଚନ୍ଦ୍ର   ହଉ ଯାଅ । (ପଶୁ ଯାଏ)

                  (ଟଙ୍କା ଗଣିଲେ, କ'ଣ ଭାବି ଭିତରକୁ ଗଲେ ଓ 'ଜିତା ଜିତା'
ତାକିତାକି)

                  (ଚନ୍ଦ୍ର ଯିବା ବେଳକୁ ଜିତା ବାହାରିଆସୁଥାଏ)

ଚନ୍ଦ୍ର   ଜିତା !

ଜିତା   କ'ଣ କିଛି ଭାବିଲା କି ? ମୁଁ ଟିକିଏ ଏକ୍ସ୍‌ଚେଞ୍ଜ ହେଇଗଲି,
ବାଲାନ୍ତ୍ ହରେଇଦେଲି । ଏଣୁତେଣୁ କହିଦେଲି, ତମ ମନରେ...

ଚନ୍ଦ୍ର   ନାହିଁ ଜିତା । ତମର ଭୁଲ୍ ନୁହେଁ । ଏ ସୋସିଆଲ ସିଷ୍ଟମ୍‌ର କିଛି..
ଛାଡ଼ । ମୁଁ ମଧ୍ୟ କିଛି ଅବହେଳା କରିଛି, ତମ ପ୍ରତି ଅନ୍ୟାୟ କରିଛି ।
ତମ ଭବିଷ୍ୟତକୁ ନଷ୍ଟକ୍ରିୟ କରିଦେଇଛି ।

ଜିତା   ନା ନା, ସେମିତି କୁହନି । ମୁଁ ପରିସ୍ଥିତିରେ ପଡ଼ି..

ଚନ୍ଦ୍ର   ଏଇ ନିଅ ।

ଜିତା   ଟଙ୍କା ?

ଚନ୍ଦ୍ର   ହଁ ପନ୍ଦର ।

ଜିତା   ପନ୍ଦର କ'ଣ ? ଦରମା ମିଳିଲା ?

ଚନ୍ଦ୍ର   ମୋ ଦରମା କ'ଣ ପନ୍ଦର ?

ଜିତା   ତେବେ ?

ଚନ୍ଦ୍ର   ମୁଁ ଖାତା ଦେଖିବାକୁ ଯିବି ।

ଜିତା   ସତରେ ?
 ଚନ୍ଦ୍ର   ହଁ, ମୋତେ ଏ ଦୁନିଆର ରୀତିନୀତି ସହ ସାଲିସ୍ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।
 ତା'ଛଡ଼ା, ଏ ଆଦର୍ଶବାଦ ସହ ବାସ୍ତବିକତାର ସବୁ ସଂପର୍କ ତୁଟି
 ଯାଇଛି । ଏ ସଙ୍ଗୋଟପଣିଆର ମୂଲ୍ୟ କିଛି ନାହିଁ ।
 ଜିତା   ମୁଁ ତ ସେହିଦିନୁ ସେହିକଥା କହିଆସୁଛି । ସେତେଦିନୁ ମୋ କଥା
 ଶୁଣିଥିଲେ ଆମେ ଏବେ କେତେ ଉପରକୁ ଉଠିପାରିଥାନ୍ତେ ?
 ଚନ୍ଦ୍ର   ଛାଡ଼, ଯାହା ଯାକଛି ଯାକଛି । ଏବେ କିନ୍ତୁ ଉପରକୁ ଉଠିବାର
 ନିଶ୍ଚିତକୁ ଆମେ ଛୁଇଁପାରିଲୁଣି । ଆସ, ଉପରକୁ ଉଠିବା । ଧର ଏ
 ଟଂକା (ଦେଲେ)
 ଜିତା   ଏ ଟଂକାରେ କ'ଣ କରିବା ?
 ଚନ୍ଦ୍ର   ଏ ଟଂକା ତମର, ଯାହା ଖୁସି, କର ।
 ଜିତା   ଆଉ ପାଞ୍ଚଟି ଟଂକା ହୁଅନ୍ତା କି, ଗୋଟେ ଗ୍ରାଜଣିକ୍ ହୋଇଯାଆନ୍ତା ।
 ଚନ୍ଦ୍ର   ହବ, ଅପେକ୍ଷା କର, ପାଞ୍ଚ କାହିଁକି, ପାଞ୍ଚହଜାର ।
 ଜିତା   ପାଞ୍ଚହଜାର ? ପାଞ୍ଚହଜାର ମିଳିଗଲେନା....
 ଚନ୍ଦ୍ର   କ'ଣ କରନ୍ତ ?
 ଜିତା   ଗୋଟେ ଟି.ଭି. ଆଣନ୍ତେ ।
 ଚନ୍ଦ୍ର   ପାଞ୍ଚ ହଜାରରେ ଟି.ଭି., କ'ଣ ବ୍ଲକ୍ ଆଣ୍ଡ୍ ହାଜର୍ ?
 ଜିତା   ହଁ, ବ୍ଲକ୍ ଆଣ୍ଡ୍ ହାଜର୍ ହେଲେ ବି ଚଳିଯିବ ।
 ଚନ୍ଦ୍ର   ନାହିଁ, ଏଣିକି କଲର ଟି.ଭି.ର ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖ ।
 ଜିତା   କଲର ଟି.ଭି ? (ଠକ୍‌ଠକ୍ କରି ପଣିଆସେ ସିଦ୍ଧିକ୍)
 ସିଦ୍ଧିକ୍   ଚନ୍ଦ୍ର ଚନ୍ଦ୍ର ! ଆରେ ଭାଉଜ ! ମୁଁ ଅସମୟରେ ଆସିନି ତ !
 ଜିତା   ନାହିଁ ମ ! ଆସନ୍ତୁ ।
 ଚନ୍ଦ୍ର   କ'ଣ ସିଦ୍ଧିକ୍ !
 ସିଦ୍ଧିକ୍   ଶୁଣ, ମୁଁ ଏବେ ଖୁବ୍ ବ୍ୟସ୍ତ ଅଛି । ତୋ ପାଖକୁ ଗୋଟେ ଜରୁରୀ
 କାମରେ ଆସିଛି । ମୋ କଥା ରଖିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥ ୩୮

ଚନ୍ଦ୍ର   ତୋ କାମ, ସେଥିରେ ପୁଣି ଏତେ ଫର୍ମାଲିଟି ! କ'ଣ କହ ।
 ଜିତା   କହୁନାହାନ୍ତି ।
 ସିଦ୍ଧିକ୍   ଆମ ଡି.ଆଇ.ଜି.ଙ୍କ ନାତୁଣୀର ଇଂରାଜି ପେପରଟା ତୋ ହାତରେ,
                          ପିଲାଟା ଭଲ ଯେ ଯୁନିଭରସିଟିରେ ଦଶମ ଭିତରେ ଆସିବାକୁ
                          ଚାହୁଁଛି । ତେଣୁ ଏବର୍ଷ ଏଇଟି ପାରସେଣ୍ଟ ମାର୍କ୍ ଦରକାର ।
 ଚନ୍ଦ୍ର   ଇଂରାଜିରେ ଏଇଟିପାରସେଣ୍ଟ ?
 ସିଦ୍ଧିକ୍   ମୁଁଫର୍ତ୍ତରେ ନୁହେଁ, ଏଇ ରଖୁଥା ଦଶହଜାର ।
 ଚନ୍ଦ୍ର   ଦଶହଜାର !
 ସିଦ୍ଧିକ୍   କ'ଣ କମିଗଲା ?
 ଜିତା   ନାହିଁ ମ ।
 ସିଦ୍ଧିକ୍   ହଉ, ଆରମ୍ଭଟା ଅଳ୍ପରୁ ହଉ ।
 ଚନ୍ଦ୍ର   କିନ୍ତୁ... ହଉ ହେଲା, ଖାସ୍ ତୋରି ପାଇଁ ରଖିନେଲି ।
 ସିଦ୍ଧିକ୍   ଆରେ ସତେ ତ । ଏଇ (ଦେଲେ)ବାଉଜ, ମୋ ଦାୟିତ୍ୱ ଲାଗିଲା ।
 ଚନ୍ଦ୍ର   ରୋଲ୍ ନମ୍ବର ?
 ସିଦ୍ଧିକ୍   ଆରେ ସତେ ତ । ଏଇ (ଦେଲେ)ବାଉଜ, ମୋ ଦାୟିତ୍ୱ ଲାଗିଲା ।
 ଚନ୍ଦ୍ର   କ'ଣ, ମୋ ଉପରେ ବିଶ୍ୱାସ ଆସୁନି ?
 ସିଦ୍ଧିକ୍   ନାହିଁ ନାହିଁ, ଗାଡ଼ିର ଚକ ଅପେକ୍ଷା ତା'ର ଷ୍ଟିଅରିଂ ଉପରେ ଅଧିକ
                          ଭରସା କରାଯାଇଥାଏ । (ଯାଏ)
 ଚନ୍ଦ୍ର   ତା'ହେଲେ (ଟଙ୍କା ଦେଲେ)
 ଜିତା   ଦଶ ଏକ୍ ଏଗାର ହୋଇଗଲା, ମୁଁ କ'ଣ କହୁଥିଲିକି, ଖାତା ଦେଖା
                          ସରିଯାଉ, ଯାହା ମିଳିବ ପଣ୍ଡସ୍ ଦେଖୁ ମାର୍କେଟିଂ କରିବା ।
 ଚନ୍ଦ୍ର   ତମ ଖୁସି (ହାଇମାରି ବସିଲେ)
 ଜିତା   ତମେ ବସ, ମୁଁ କଫି କପେ କରିଆଣେ ।
 ଚନ୍ଦ୍ର   କଫି, କୁଇଜ୍ (ମନେମନେ ହସିଉଠୁଥିଲେ । କବାଟ ବାଡ଼େଇବାର

ଶର । ସିଦ୍ଧିକ୍ ବାହାରୁ ବାରମ୍ବାର ‘ଚନ୍ଦ୍ର ଚନ୍ଦ୍ର’ ଡାକେ ଚନ୍ଦ୍ର କିନ୍ତୁ ନିରବ, ପଶିଆସେ ସିଦ୍ଧିକ୍)

ସିଦ୍ଧିକ୍   ଚନ୍ଦ୍ର !

ଚନ୍ଦ୍ର   ଏଁ ! ପୁଲିସ୍ ! ନା ନା ମିଛ କଥା । ମୁଁ ନୁହେଁ, ମୁଁ ନୁହେଁ ।

ସିଦ୍ଧିକ୍   କ’ଣବେ ଏମିତି କ’ଣ ଦିନବେଳଟାରେ ବିଳିବଳଉଛୁ !
(ହଲେଇ ଦିଏ)

ଚନ୍ଦ୍ର   ଏଁ ସରି, ଆ ବସ୍ ।

ସିଦ୍ଧିକ୍   ନାଜ୍, ମୁଁ ବସିବାକୁ ଆସିନି, ଦେଖ, ମୋ ସାଙ୍ଗରେ କିଏ ଆସିଛନ୍ତି ।

ଚନ୍ଦ୍ର   କିଏ ? (ଆସନ୍ତି ଗିରିଜା ପ୍ରସାଦ)

ସିଦ୍ଧିକ୍   ଜାଏ ହେଉଛନ୍ତି ବିଶିଷ୍ଟ ସମାଜସେବୀ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଗିରିଜା ପ୍ରସାଦ ମହାନ୍ତି ।

ଚନ୍ଦ୍ର   ଆଜ୍ଞା ନମସ୍କାର ।

ସିଦ୍ଧିକ୍   : ତାଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାପାଇଁ ତୋ ଭଳି ଜଣେ ମହାତ୍ମାଙ୍କର ଜରୁରତ ଅଛି । ତେଣୁ ତାଙ୍କୁ ତୋ ସହିତ ଜଣ୍ଠୋଡ଼ିଉସ୍ ପରେ ମୋ କାମ ଅତତଃ ଫିନିସ୍ । ଏଣିକି ତୁ ଆଉ ମହାନ୍ତିବାବୁ ଏକାଠି ଥାଇ ସମାଜ ସେବା କରନ୍ତୁ, ମୁଁ ଅପରାଧୀଙ୍କ ସେବାପାଇଁ ଚାଲିଲି ।

ଚନ୍ଦ୍ର   ଯିବୁ ତ, ରହ ।

ସିଦ୍ଧିକ୍   ନାଜ୍ ଭାଇ, ମୋତେ ଆଦୌ ସମୟ ନାହିଁ । ପ୍ଲିଜ୍, ମୁଁ ଆସୁଛି । ମୁଁ ରହିଲି ମହାନ୍ତିବାବୁ । ଚନ୍ଦ୍ର ! ମହାନ୍ତିବାବୁଙ୍କ କଥା ବୁଝିଦବୁ ।

ଚନ୍ଦ୍ର   ଆଜ୍ଞା ଆସନ୍ତୁ । ବସନ୍ତୁ । କ’ଣ କହନ୍ତୁ ।

ଗିରିଜା   କଥା କ’ଣକି ଆଜ୍ଞା ! ଆଜିକାଲି ଯୋଉ ସମୟ, ଏ ସମୟ ସହିତ ଠିକ୍ ଭାବରେ ତାଳ ଦେଇ ନ ପାରିଲେ ଉପରକୁ ଉଠିବା ତ ଦୂରର କଥା, ତଳେ ରହିବା ବି ମହାମୁଷ୍ଟିଲ୍ ହୋଇଗଲାଣି । ଏଇ ସେଦିନ ଯାଉ ଯାଉ ଏତୁକେସନ୍ ମିନିଷ୍ଟରଙ୍କର ଚେମ୍ବର ଭିତରକୁ ପଶିଗଲି । କଥା ପଡ଼ି ଥିଲା ଏଇ ‘ଆଜିକାଲିକା ଖାତାଦେଖା କଥା । ଅଧ୍ୟାପକମାନେ କାଳେ ଟାଙ୍କାପଇସା ନେଇ ଖାତାରେ ନମ୍ବର ବଢ଼େଇ ଦେଉଛନ୍ତି । ଛିଁ ଛିଁ, କେଡ଼େ ନିନ୍ଦାର କଥା । କିନ୍ତୁ

ଅଧ୍ୟାପକଙ୍କୁ ଯାଅ ପଚାରିବ, ସେମାନେ କହିବେ, ନେତାମାନେ
ହାଡ଼ାଲା ଗଢ଼ାଲା ସ୍ବାମ ଭିତରେ ପଶି ଦିଗହରା ହୋଇଗଲେଣି-ଆମଠୁ
ତୋନେସନ ନେଇ ରାଜନୀତି କରୁଛନ୍ତି । ଆମେ ନହେଲେ ବର୍ଷକୁ
ଥରେ ଟିକେଅଧେ ଦୁର୍ନୀତି କରିପକେଇଲେ କ'ଣଟା ଏମିତି
ମହାଭାରତ ଅଶୁଦ୍ଧ ହୋଇଗଲା !

ଚନ୍ଦ୍ର   ତଥାପି ଶିକ୍ଷକ, ଅଧ୍ୟାପକ, ଏମାନେ ସମାଜର ଜଣେ ଜଣେ ଆଦର୍ଶ
ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ବର ଅଧିକାରୀ । ସେମାନଙ୍କର ଏ ଯୁକ୍ତି ନିହାତି ଅଯୌକ୍ତିକ ।

ଗିରିଜା   ହଁ, ହେଲାନା, ତମଭଳିଆ ଜଣେ ଯୁବଅଧ୍ୟାପକଙ୍କଠୁ ଠିକ୍ ଏହିଭଳିଆ
ମନ୍ତବ୍ୟ ଆଶାକରାଯାଏ ।

ଚନ୍ଦ୍ର   ଛାଡ଼ନ୍ତୁ, ଏବେ କହନ୍ତୁ ତ, ଆପଣଙ୍କ କାମଟା କ'ଣ... ?

ଗିରିଜା   ନାହିଁ ନାହିଁ, ବ୍ୟସ୍ତ ହବାର ନାହିଁ । ମୁଁ ଏମିତି ରାସ୍ତାରେ ଯାଉଥିଲି,
ସିଦ୍ଧିକ ବାବୁଙ୍କ ସଂଗେ ଭେଟ ହେଲା । ସେଇଠୁ ଗପ କରୁ କରୁ
ଯାଉଥିଲୁ ଯେ ପର୍ଶୁକୁ ଦେଖୁଲି । ଆଗରୁ ଅବଶ୍ୟ ତା' ସହିତ
ଚିହ୍ନାଥିଲା । ପଚାରିଦେଲି, କିରେ ପର୍ଶୁ ତୁ ସକାଳୁ ଏମିତି କୁଆଡ଼େ
ଧାଉଁଛୁ ? ସେ ଅବଶ୍ୟ ସବୁକଥା ମୋତେ କହିଲା । ପ୍ରଥମେ କହୁ
ନଥିଲା । ମୁଁ ଏଣୁତେଣୁ ଗୁଡ଼େଇତୁଡ଼େଇ ପଚାରିବାରୁ କହିଦେଲା ।
ମୁଁ ଶୁଣିଲି, ହାୟ ହାୟ, ଏଇ ସାମାନ୍ୟ କଥା ପାଇଁ ଜଣେ ଏତେବଡ଼
ସଙ୍କୋଚ ନିଷ୍ଠାପର ଅଧ୍ୟାପକ ଖାତାଦେଖାରୁ ବଂଚିତ ହେବେ ?

ଚନ୍ଦ୍ର   ଆପଣ କ'ଣ ସେହି ଖାତାଦେଖା ପାଇଁ ଏପ୍ରୋଚ୍ କରିବାକୁ
ଆସିଛନ୍ତି ?

ଗିରିଜା   ହଁ, କେବଳ ସେତିକି ପାଇଁ ମୁଁ ଆସିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେଲି ।

ଚନ୍ଦ୍ର   କ୍ଷମା କରନ୍ତୁ ।

ଗିରିଜା   ଆହା ନାୟକବାବୁ । ଆପଣଙ୍କ ଭଳି ଅଧ୍ୟାପକ ଯଦି ଖାତା ନ
ଦେଖିବେ, ଏ ଛାତ୍ରସମାଜ କାହାର ବିଚାରଧାରା ଉପରେ ତିଷ୍ଠିରହିବ ।
କାହାଠାରୁ ଆଉ ନ୍ୟାୟ ଆଶାକରିବ ?

ଚନ୍ଦ୍ର   ନାହିଁ, ସେକଥା ନୁହେଁ, ଖାତା ଦେଖିବାରେ ମୋର ଅବଶ୍ୟ ଆପଣ
ନଥିଲା, କିନ୍ତୁ ଅଯଥା ଏପ୍ରୋଚ୍, ଏମିତିକି....

ଗିରିଜା   ନାଜ୍ ନାଜ୍, ଜମା ନୁହେଁ, ଯିଏ ଯାହା ଲେଖୁଥିବ, ସିଏ ତାହା
ପାଢ଼ବ, ତା'ବୋଲି ୫ଲେଖୁ ୫୦ ମାଗିବ, ଇଏ କ'ଣ ସମ୍ଭବ ?

ଚନ୍ଦ୍ର   ସେହି ପର୍ଶୁ ପରା ...

ଗିରିଜା   ମୁଁ ସବୁ ଶୁଣିଛି, ଦୁଇଟା ରୋଜନମର ଆଉ ହଜାରେ ଟଙ୍କା ଧରି
ଆସିଥିଲା । ମୁଁ ତାକୁ ଗାଳିଦେଲି, କିଓ ଏତେ ବଡ଼ ଜଣେ ଅଧ୍ୟାପକ,
ତାଙ୍କୁ ତୁ ଏଇ ହଜାରେ ଟଙ୍କାରେ କିଣିନବୁ ?

ଚନ୍ଦ୍ର   ମୋର ଯୁକ୍ତି ମଧ୍ୟ ଠିକ୍ ସେଇଆ ।

ଗିରିଜା   ଉଚିତ୍ ମଧ୍ୟ । ଛାଡ଼ନ୍ତୁ ମୋ ଆସିବାର କାରଣ ହେଲା...
(ପର୍ଶୁ ଆସେ କଲିଂବେଲ୍ ଧରି)କିରେ ପର୍ଶୁ ! ନେଇଆସିଲୁ ?

ପର୍ଶୁ   ହଁ, ଶହେ ପଇସିରେ ପଡ଼ିଲା ।

ଗିରିଜା   ଓହୋ, ତୋତେ କ'ଣ ଟଙ୍କା କଥା କିଏ କହୁଛି ?

ପର୍ଶୁ   ଆଉ ଏତିକି ବଳିଲା ।

ଗିରିଜା   ତୁ ରଖୁଦେ' । ବେଶ୍ ଏବେ ଏଇଟା ଏ ଘରେ ଲାଗେଇଦେ ।

ଚନ୍ଦ୍ର   କ'ଣ ?

ପର୍ଶୁ   କଲିଂ ବେଲ୍ ।

ଚନ୍ଦ୍ର   କଲିଂ ବେଲ୍ ?

ଗିରିଜା   ନା ହେ । ଆମେ ଆସି କବାଟ ପାଖରେ କିଛି ସମୟ ଅପେକ୍ଷା
କଲୁ । ଭିତରକୁ ଆସିବାକୁ ବାଟ ଖୋଜିଲୁ । ଦୁଆରମୁହଁରେ ହାତ
ବୁଲେଇଜି ଯେ କଲିଂବେଲର ସୁଇଚ୍‌ଟା ମିଳିଲାନି । ଭାବିଲି,
ଏତେବଡ଼ ଲୋକର ଘର, ଅଥଚ.... କଲିଂବେଲଟେ ନାହିଁ...
ସେଇଲାଗି ।

ଚନ୍ଦ୍ର   ନାଜ୍‌ନାଜ୍, ଆପଣ କାହିଁକି...

ଗିରିଜା   ନାଜ୍, ନାୟକ ବାବୁ ! ସମାଜର ସେବା କରି ମୁଣ୍ଡବାଳ ଧଳା
ହୋଇଗଲାଣି । କେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତିର କି ସେବା ଆବଶ୍ୟକ, ତାହା ମୋତେ
ବେଶ୍ ଭଲଭାବେ ଜଣା । ତେଣୁ ଆପଣ ଆଦୌ ବ୍ୟସ୍ତ
ହୁଅନ୍ତୁ ନାହିଁ । ଆପଣଙ୍କ ଭଳି ସତ୍ତୋଟ ଲୋକର ସେବାରେ ଏଇ

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥ ୪୨

ମାତ୍ର ଦେହଶହ ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ ଜଳି, କ'ଣ ଗୋଟେ ଭାରି ବଡ଼ କାମଟେ
କରିପକେଇଲି । ଦେ ପଣ୍ଡା, ଗୋଟେ ଇଲେକ୍ଟ୍ରିସିଆନ୍ ତାକିଆଣି
ବେଲଟା ଝୁଲେଇଦେ ।

ଚନ୍ଦ୍ର ପଣ୍ଡା, ପ୍ରିନ୍ସପାଲ୍ କ'ଣ କହିଲେ ?

ଗିରିଜା ସିଏ କ'ଣ ଆଉ ପ୍ରିନ୍ସପାଲ୍ ପାଖକୁ ଯାଇଛି ?

ଚନ୍ଦ୍ର ତା'ମାନେ ?

ପଣ୍ଡା ସାର୍ ଆଉ ପୁଲିସ୍ ସାର୍ ମୋତେ ଫେରାଇଆଣିଲେ ।

ଗିରିଜା କାହିଁକି ତାନ୍ ଛାଡ଼ିବେ ? ଆପଣଙ୍କ ଭଳି ନିଷ୍ଠାପର ଅଧ୍ୟାପକ ଯଦି
ଖାତା ନ ଦେଖନ୍ତି, ତା'ହେଲେ ନିରାହ ଛାତ୍ରସମାଜ ହତାଶ
ହୋଇଯିବ ।

ଚନ୍ଦ୍ର ହେଲେ, ମୁଁ ଦୁର୍ନୀତି କରିପାରିବିନି ।

ଗିରିଜା ଦୁର୍ନୀତି ? ଛି ! ଛି ! କିଏ କହୁଛି ଆପଣଙ୍କୁ ଦୁର୍ନୀତି କରିବାକୁ ?

ଚନ୍ଦ୍ର ମୁଁ ଖାତାରେ ନମ୍ବର ବଢ଼େଇପାରିବିନି ।

ଗିରିଜା ମୋଟେ ନୁହେଁ, ଖାଲି ଏ ଛାତ୍ରସମାଜକୁ ଅନ୍ତତଃ ଟିକିଏ ଆଶ୍ୱସ୍ତ
ହେବାପାଇଁ ଆପଣ ଖାତା ଦେଖନ୍ତୁ ।

ଚନ୍ଦ୍ର ସମୟ ତ ହୋଇଗଲାଣି ।

ପଣ୍ଡା ଖାତାଦେଖା ଆଉ ଦୁଇଦିନ ଘୁଞ୍ଚିଗଲା ।

ଚନ୍ଦ୍ର ତା'ମାନେ..

ଗିରିଜା ଆଜି ନୁହେଁ, କାଲି ନୁହେଁ ।

ପଣ୍ଡା ତା'ପରଦିନ ବି ନୁହେଁ ।

ଗିରିଜା ତା'ପରଦିନ

ଚନ୍ଦ୍ର କିନ୍ତୁ ଆଜି ତ ମୋତେ କଲେଜ ଯିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ଗିରିଜା ଚାଲନ୍ତୁ, ମୋ ଗାଡ଼ି ଅଛି, ସେହି ବାଟେ ନହେଲେ ଛାଡ଼ିଦେଇଯିବି ।

ଚନ୍ଦ୍ର ଆପଣଙ୍କ ଗାଡ଼ି...

ଗିରିଜା ଏଇ ରାସ୍ତାରେ ଛିଡ଼ାହୋଇଛି । ଆସନ୍ତୁ ।
 ଚନ୍ଦ୍ର କିନ୍ତୁ ଆପଣଙ୍କର କାମ....
 ଗିରିଜା ମୋ କାମଟା କ'ଣ ଏତେ ବଡ଼ । ହେଲାଣି ଯେତେବେଳେ
 ହେଉଯିବନା' । ଆସନ୍ତୁ ।
 ଚନ୍ଦ୍ର ଜିତା ! (ଜିତା ଆସନ୍ତି) ମୁଁ କଲେଜରୁ ଆସୁଛି ।
 ଜିତା ଖାଇବନି ?
 ଚନ୍ଦ୍ର ନାହିଁ, ଆଜି ତ ଖାତାଦେଖା ହବନି । ମୁଁ ତିଟେଲୁ ବୁଝିଆସେ ।
 ଜଷ୍ ଆସୁଛି ।
 ଗିରିଜା ମୋ ଗାଡ଼ିରେ ନେଇଆସିବି ।
 ଜିତା ତମେ କ'ଣ ଖାତା ଦେଖୁବ ? (ତୃପ୍ତିରେ)
 ଚନ୍ଦ୍ର ଯାଉଛି ତ....
 ଗିରିଜା ନିଶ୍ଚିତନା' । ହଉ, ଆମେ ଆସୁଛୁ ।
 ଜିତା (ଚାହିଁଥାଏ । ସମସ୍ତେ ଯାଆନ୍ତି ।)

(ଅନ୍ତର)

ଦୃତୀୟ ଦୃଶ୍ୟ

ସେ ଭ୍ରାତୃଭ୍ରମ, ଚନ୍ଦ୍ର ରାଗରେ ଖାଇବା ପାଖରୁ ଉଠିଆସିଥାଏ । ପଛେ ପଛେ ଜିତା....

ଚନ୍ଦ୍ର : ନାହିଁ, ମୁଁ ଖାଇବିନି ।

ଜିତା : ହଉ ହେଲା, ମୋର ଭୁଲ୍ ହୋଇଯାଇଛି । ହେଲେ, ତମେ ଖାଇବା ପାଖରୁ ଏମିତି ଉଠିଗଲେ କ'ଣ ହେବ ? ଆସ ।

ଚନ୍ଦ୍ର : ନାହିଁ, ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୁଁ ନ ଜାଣିଛି ଏ ମାଛ କୋଉଠୁ ଆସିଲା, ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୁଁ ଖାଇବିନି ।

ଜିତା : ସତ କହୁଛି ମୋତେ ବିଶ୍ୱାସ କର । କିଏ ଜଣେ ଆସି ତାକିଲା ଏବଂ ଗୋଟିଏ ପଲିଥିନ୍ ବେଗରେ ମାଛଟା ବଢ଼େଇଦେଇ ଚାଲିଗଲା ।

ଚନ୍ଦ୍ର : କିଏ ଜଣେ ଆସିଲା, ମାଛଟିଏ ବଢ଼େଇଦେଇ ଚାଲିଗଲା, ଆଉ ତମେ ରୁପିଟାଏ ନେଇଗଲ । ତାକୁ ପ୍ରଶ୍ନଟିଏ ସୁଦ୍ଧା ପଚାରି ପାରିଲାନି ? ତମର ଏତିକି ଟିକିଏ କମନସେନ୍ସ ନାହିଁ ? ଏତିକି ତମେ ଜାଣିବାକୁ ଇଚ୍ଛାକଲାନି, କିଏ ଦେଇଛି । କ'ଣ ପାଇଁ ଦେଇଛି ?

ଜିତା : ସେଇଟା ତ ମୋର ଭୁଲ୍ ହୋଇଛି ।

ଚନ୍ଦ୍ର : ଏକା ତମର ନୁହେଁ । ସ୍ତ୍ରୀଲୋକମାନଙ୍କର ଇଏ ଗୋଟିଏ ମାନିଆ ମୋଫତ୍ରେ ମିଳିଗଲେ(କଲିଂବେଲ୍ ବାଜେ)କିଏ ।

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥ ୪୫

- ଗିରିଜା : (ଆସନ୍ତି) ନମସ୍କାର ଆଜ୍ଞା ।
- ଚନ୍ଦ୍ର : ଆଜ୍ଞା ନମସ୍କାର । ମୁଁ ଏବେ ଟିକିଏ ବ୍ୟସ୍ତରେ ଅଛି । ଟିକିଏ ପରେ ଆସନ୍ତୁ ।
- ଗିରିଜା : ନାହିଁ ଆଜ୍ଞା, ମୁଁ ବି ବଡ଼ ବ୍ୟସ୍ତରେ ଅଛି । ଖାଲି ପଦୁଟିଏ କଥା କହିଦେଇ ଚାଲିଯିବି ।
- ଚନ୍ଦ୍ର : କ'ଣ, କୁହନ୍ତୁ ।
- ଗିରିଜା : ଏ, କଥା କ'ଣକି ଆଜ୍ଞା, ମୁଁ କେବେ ମାର୍କେଟ୍ ଯାଏନି । ଆଜି ସକାଳେ ଟିକିଏ ଚାଲିଗଲା । ଦେଖୁଲି, ଆଜି ମାର୍କେଟ୍‌ରେ ପ୍ରଚୁର ଜଳିସି । ସବୁବେଳେ ତ ମିଳେନି, ତେଣୁ ଜୋର ହେଲା । ହେଲେ, ଛ'ଶହ ଟଙ୍କା କିଲୋ । ତଥାପି ଗୋଟେ କିଣିଲି । ଠିକ୍ ସେତିକିବେଳେ ମୋର ମନେପଡ଼ିଲା ଆପଣଙ୍କ କଥା । ଭାବିଲି, ନାୟକବାବୁଙ୍କ ଭଳି ଜଣେ ନିଷ୍ଠାପର ଅଧ୍ୟାପକ....
- ଚନ୍ଦ୍ର : ଟଙ୍କା ଦେଇ ତ ମାଛ କିଣିପାରୁନି । ତେଣୁ ଆପଣ ଦୟାପରବଣ ହୋଇ...
- ଗିରିଜା : ଆହା, ଆଦୌ ନୁହେଁ । ମୁଁ ପୁଣି ଦୟା କରିବି ଆପଣଙ୍କ ଭଳି ଜଣେ....
- ଚନ୍ଦ୍ର : ନିଷ୍ଠାପର ଅଧ୍ୟାପକଙ୍କୁ ?
- ଗିରିଜା : ଆପଣ ବୁଝିପାରିବେନି ନାୟକବାବୁ ! ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ କେତେ ଭଲ ପାଏ । କେତେ ଶ୍ରଦ୍ଧା କରେ । କାହିଁକି ଯେ ଏମିତି କରେ, ମୁଁ ନିଜେ ବି ବୁଝିପାରେନି । ସେମିତି କିଛି ସ୍ୱାର୍ଥ ବି ମୋର ନାହିଁ । ଖାଲି ସିଦ୍ଧି ବାବୁଙ୍କ ବ୍ୟୁ ବୋଲି ଯାହା... ନହେଲେ ଛାଡ଼ନ୍ତୁ । ହଉ ଆଜ୍ଞା, ମୋର ସେଇଟା ଭୁଲ୍ ହୋଇଯାଇଛି ।
- ଚନ୍ଦ୍ର : ନାହିଁ ନାହିଁ ଆଜ୍ଞା, ମୁଁ ଟିକିଏ.. ଏକ୍ସାଇଟେଡ୍ ହୋଇଯାଇଥିଲି ତ ତେଣୁ କିଛି ମାଜଣ୍ଟ କରିବେନି ।
- ଜିତା : ହଁ, ଏକ୍ସାଇଟେଡ୍ ! ମୁଁ ଏତେଥର କହୁଛି, କିଏ ଆଉ ତୁଛାଟାରେ ଆମକୁ ମାଛ ଆଣି ଦେଇଯିବ ! କେହି ନା କେହି ଜଣାଶୁଣା ଲୋକ ଦେଇଥିବେ । ସେଥିରେ କ'ଣନା ଏତେ ରାଗ, ସିଧା ଭାତଥାଳି ପାଖରୁ ଉଠିଆସିବ, ନଖାଅ ! (ଯାଏ)

ଗିରିଜା : ଧଁ ! ଏତେ କଥା ! ନାଉଁ ନାୟକ ବାବୁ !
 ଚନ୍ଦ୍ର : ନାଉଁ ନାଉଁ, ବସରୁ । ଆଉ କୁହନ୍ତୁ, କ'ଣ ପାଇଁ.. ମାନେ...
 ଗିରିଜା : ନାଉଁ ନାଉଁ, ସେମିତି କିଛି ନୁହେଁ । କଥା କ'ଣକି, ଆପଣ ଆଗ
 ଖାଇ ଆସନ୍ତୁ । (ମେଘା ଆସେ)
 ମେଘା : ବାପି ! ବାପି ! ମୁଁ ସ୍କୁଲ ଯିବି କି ନା ?
 ଚନ୍ଦ୍ର : ହଁ, ନିଶ୍ଚୟ ।
 ମେଘା : କେମିତି ଯିବି ?
 ଚନ୍ଦ୍ର : ଗିର୍କାରେ !
 ମେଘା : କ'ଣ ପିନ୍ଧିବି ?
 ଚନ୍ଦ୍ର : ସେକଥା ମାମିଙ୍କୁ ପଚାର ।
 ମେଘା : ମାମିନା' ବହୁତ ରାଗିଛନ୍ତି ।
 ଚନ୍ଦ୍ର : ଆଛା ?
 ମେଘା : କହିଲେ, ମୁଁ କହିପାରିବିନି - ବାପିଙ୍କୁ ପଚାର ।
 ଚନ୍ଦ୍ର : ବାସ୍ ! ଯାହା ପିନ୍ଧିଛ, ସେଇଆ ପିନ୍ଧିଥାଅ ।
 ମେଘା : ଏଇଟା କ'ଣ ସ୍କୁଲ ଡ୍ରେସ୍ ?
 ଚନ୍ଦ୍ର : ତମ ସ୍କୁଲ ଡ୍ରେସ୍ ପିନ୍ଧିପକାଅ ।
 ମେଘା : ସେଇକଥା ମାମି ତମକୁ କେତେଥର କହିଲେଣି, ମେଘାପାଇଁ ଆଉ
 ଗୋଟେ ସ୍କୁଲ ଡ୍ରେସ୍ କରିଦିଅ । ତମେ କଲନି । ଏବେ ସେଇଟା
 ତ ଓଦା, ମୁଁ ସ୍କୁଲ ଯିବି କେମିତି ?
 ଚନ୍ଦ୍ର : ତା'ହେଲେ ଆଜି ସ୍କୁଲ ନ ଯାଅ ।
 ମେଘା : ନାଉଁ, ଆଜି ଆମର ଗୀତ ସିଲେକ୍ସନ, ମୁଁ କେତେ କଷ୍ଟରେ ଗୀତ
 ଶିଖିଛି - ସ୍କୁଲ ନଗଲେ ମୋତେ କାଟିଦେବେ, ମୁଁ ସ୍କୁଲ ଯିବି ।
 ଚନ୍ଦ୍ର : ନାଉଁ ।
 ଗିରିଜା : ଆରେ ହଁ ମା, ତମେ ସ୍କୁଲ ଯିବ । ଆସ ମୋ ସଂଗରେ,
 ସଂଗେସଂଗେ ଗୋଟେ ନୂଆ ଡ୍ରେସ୍ ନେଇଆସିବା ।

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥ ୪୭

- ମେଘା : ନୂଆ ଡ୍ରେସ୍ ?
- ଗିରିଜା : ହଁ ।
- ଚନ୍ଦ୍ର : ନାହିଁ, ଆପଣ କହିଲେ...
- ଗିରିଜା : ଓଃ, ଚିତା କରନ୍ତି । ମୋର ଏଇଭଳି ଯଦି ଗୋଟେ ନାତୁଣୀ ଆସାନ୍ତା ନା, ଛାଡ଼ । ସେସବୁ ଭାଗ୍ୟରେ ଥିଲେ ମିଳେ .. ଆ ମା .. ଗାଡ଼ି ଅଛି । ସଂଗେସଂଗେ ଫେରିଆସିବା - ଆ ମା' - ବାପି କିଛି କହିବେନି । (ନେଇଯାଆନ୍ତି)
- ଚନ୍ଦ୍ର : (କେବଳ ଚାହିଁଥାଆନ୍ତି, ପୁଣି ଫେରିପଡ଼ନ୍ତି) ଜିତା !
- ଜିତା : (ଆସନ୍ତି) କ'ଣ ହେଲା ?
- ଚନ୍ଦ୍ର : ମେଘା କେତେବେଳେ କ'ଣ ପିନ୍ଧିବ, ସେକଥା କ'ଣ ମୋ'ଠୁ ଜାଣିବା ଦରକାର !
- ଜିତା : ମୁଁ ସେତେଦିନୁ କହୁଛି, ତା'ର ଗୋଟେ ସ୍କୁଲ ଡ୍ରେସ୍...
- ଚନ୍ଦ୍ର : ତା' ବୋଲି ଜଣେ ଭଦ୍ରଲୋକଙ୍କ ସାମ୍ନାରେ.. ?
- ଜିତା : ତମେ ପରା ସତ କୁହ, ସତ କହିବାରେ ଭଦ୍ରଲୋକଙ୍କୁ ଡରୁଛ କିଆଁ ? ଯାହା ସତ, ସେ କହିଲା । କ'ଣ ହୋଇଗଲା ସେଇଠୁ ?
- ଚନ୍ଦ୍ର : କ'ଣ ଆଉ ହୁଅନ୍ତା ? ସେ ଭଦ୍ରଲୋକ ମୋ ବାପପଣିଆକୁ ପରିହାସ କରି ମୋ ଝିଅକୁ ମୋରି ଆଗରେ ଡ୍ରେସ୍ କିଣିବା ପାଇଁ ମାର୍କେଟ୍ ନେଇଗଲେଣି ।
- ଜିତା : ମୁଁ ଆଉ କ'ଣ କରିଥାନ୍ତି ? ମୁଁ କ'ଣ ତାଙ୍କୁ ଡ୍ରେସ୍ କିଣିବାକୁ କହିଲି ।
- ଚନ୍ଦ୍ର : ତମେ କହିଥିଲେ ବରଂ ମୁଁ ବେଶି ଖୁସି ହୋଇଥାନ୍ତି ।
- ଜିତା : ତମେ, ତମେ ଶେଷରେ ଏଇଆ କହିଲ ? ଯିଏ ତା'ର ବାପ ଆଗରେ, ଭାଇ ଆଗରେ, ହାତ ପାତିପାରିଲାନି, ସେ ଏମିତି ପର ପାଖରେ ହାତ ପାତିପାରିବ ?
- ଚନ୍ଦ୍ର : ମୁଁ କ'ଣ ବୁଝୁନି ? ତମେ ତମର, ତମ ଘରର, ତମ ସ୍ବାମୀର ସ୍ବାଭିମାନର ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ସବୁ କରିପାର । କିନ୍ତୁ ଆଜି କାହିଁକି

ମୋର ସ୍ବାଭିମାନ ଟିକକୁ ଏମିତି ପର ପାଦତଳେ ଦଳିମାକ୍ତି ଦେଲା ।
(ଆସନ୍ତି ଗିରିଜା ଓ ମେଘା)

ଗିରିଜା : ନାଜ୍ ନାଜ୍ ନାୟକବାବୁ । ଭୟକରହୁନି, ଆପଣଙ୍କ ଭଳି ଜଣେ
ଅଧ୍ୟାପକର ସ୍ବାଭିମାନକୁ କେବେହେଲେ ତଳେ ପକେଇବାକୁ
ଦେବିନି ।

ଚନ୍ଦ୍ର : ତା' ମାନେ, ଆପଣ ... ?

ଗିରିଜା : ହଁ, ମୁଁ ସିନା ବଡ଼ଲୋକର ବଡ଼ପଣରେ ତମ ଝିଅକୁ ତ୍ରେସ୍
ଦୋକାନକୁ ନେଇଗଲି, କିନ୍ତୁ ତ୍ରେସ୍ ଖଣ୍ଡେ କିଣି ପାରିଲିନି । ଭାବିଲି,
ଏହାଦ୍ୱାରା ଜଣକର ପିତୃତ୍ୱକୁ ବାଧୁବ । ଫେରିଆସିଲି । ମୋତେ
ଭୁଲ୍ ବୁଝିବେନି, ଆଜ୍ଞା ।

ଚନ୍ଦ୍ର : ଆପଣ...ସତରେ ଆପଣ ! ମୋତେ କ୍ଷମା କରନ୍ତୁ ।

ଗିରିଜା : ନାଜ୍, ତମ ସ୍ବାଭିମାନ ତଳେ ପଡ଼ିଗଲେ ମୁଁ କ'ଣ ଖୁସି ହେବି ? ..
ତଥାପି..ଏଇ ମିଠା ଏତିକି .. ପିଲାଟା ପାଇଁ... ଯଦି ନ ବାଧେ..
ରଖିଦେଲେ.... ମୁଁ ଅନ୍ତତଃ

ଜିତା : ନାଜ୍ ନାଜ୍, ଏତେଟା ଭାବନ୍ତୁନି.. (ନେଲେ) ଆସ୍ ମେଘା !
ଆଜି ଏଇ ତ୍ରେସ୍ ପିନ୍ଧି ସ୍କୁଲ ଚାଲିଯିବ ।

ଚନ୍ଦ୍ର : ମୁଁ ଆଜି ନିଷ୍ଠୁର ସ୍କୁଲତ୍ରେସ୍ଟେ ନେଇଆସିବି । ଯାଅ .. ।

ଗିରିଜା : ଆପଣ କ'ଣ ଆଜି କଲେଜ ଯିବେନି ?

ଚନ୍ଦ୍ର : ହଁ ।

ଗିରିଜା : ଯାଆନ୍ତୁ । ଆଉଥରେ ଖାଇଦେଇ ବାହାରି ପଡ଼ନ୍ତୁ - ମୋ ଗାଡ଼ିରେ
ସାଂଗ ହୋଇ ଚାଲିଯିବା ।

ଚନ୍ଦ୍ର : ହେଲେ, ଆପଣଙ୍କ ଆସିବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟଟା..

ଗିରିଜା : ଆରେ, ଏମିତି ଆସିବାକୁ କ'ଣ ମନାଅଛି ?

ଚନ୍ଦ୍ର : ନାଜ୍, ଆପଣ ବ୍ୟସ୍ତଲୋକ,...

ଗିରିଜା : ଇଏ ବି ଗୋଟେ ବ୍ୟସ୍ତତାନା' । ତଥାପି... ହଉ ଆସନ୍ତୁ । କଲେଜ
ନେଇଯିବା ରାସ୍ତାରେ କହିବି ।

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥ ୪୯

- ବନ୍ଧୁ : ଠିକ୍‌ଅଛି, ଟିକିଏ ଅପେକ୍ଷା କରନ୍ତୁ । ମୁଁ ଏଇ ଆସୁଛି ।
- ଗିରିଜା : ନାହିଁ ନାହିଁ, ଆରାମରେ ବାହାରକୁ । ମୁଁ ବସିଛି ।
(ବନ୍ଧୁ ଗଲାପରେ ଗିରିଜା ଉଠନ୍ତି । ବୁଲି ବୁଲି କ'ଣ ସବୁ ଦେଖନ୍ତି,
ହଠାତ୍ ପକ୍ଷିଆସନ୍ତି ସିଦ୍ଧିକ୍ ?)
- ସିଦ୍ଧିକ୍ : ଆରେ ମହାନ୍ତି ବାବୁ ! ମୁଁ ଆପଣଙ୍କ ଘର ଆଡ଼େ ଯାଉଥିଲି, ଏଇଠି
ରାସ୍ତାରେ ଗାଡ଼ିଟା ଦେଖୁ ପକ୍ଷିଆସିଲି । ମୋ ଅନୁମାନ ଠିକ୍ । କ'ଣ,
ହେଲା ?
- ଗିରିଜା : ଥାନାରେ କ'ଣ ହେଲା ?
- ସିଦ୍ଧିକ୍ : (ତୁମ୍ଭ ରହିବାକୁ ଜୟାରା ଦେଇ) ଏଠି ନୁହେଁ, ଏମାନଙ୍କୁ କହିବେନି ।
ଏମାନଙ୍କ ଆଗରେ ମୁଁ ସଜୋଟ ।
- ଗିରିଜା : ଆପଣଙ୍କ ଭଳି ନିଷ୍ଠାପର ଜନ୍ମପେକ୍ଟର ଆଉ ମିଳିବେନି ।
- ସିଦ୍ଧିକ୍ : ଆପଣଙ୍କ କାମ ହୋଇଯାଇଛି । ଥାନାକୁ ଯିବେନି । ସମୟ ଦେଖୁ
ମୋ ବସାଆଡ଼େ ଆସିବେ ।
- ଗିରିଜା : ନିଶ୍ଚୟନା ।
- ସିଦ୍ଧିକ୍ : ମୁଁ ତା'ହେଲେ ଆସୁଛି ।
- ଗିରିଜା : ହଁ ହଁ ।
- ସିଦ୍ଧିକ୍ : ନମସ୍କାର (ଯାଏ)
- ଗିରିଜା : ନମସ୍କାର । (ହସିଲେ, କଲିଂବେଲ୍ ବାଜେ) ହଁ, ଖୋଲା ଅଛି
(ପଶୁ ଆସେ) ଆରେ ବାବା ପଶୁରାମ ।
- ପଶୁ : ଜୁହାର ଆଜ୍ଞା ।
- ଗିରିଜା : ଜୁହାର । କ'ଣ, କଲିଂବେଲ୍ ଲାଗିଗଲା ?
- ପଶୁ : ଦେଖୁଲେନି ଚିପିଦେଲି କେମିତି ଟିଂ ଟିଂ ବାଜିଲା !
- ଗିରିଜା : ତା'ହେଲେ... ।
- ପଶୁ : କାମ ହୋଇଗଲା ?
- ଗିରିଜା : ତୁ କ'ଣ ଭାବୁଛୁ, ଏ କାମଟା ଏତେ ସହଜରେ ହୋଇଯିବ ?

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥ ୫୦

- ପର୍ଶୁ : ନା, ଜମା ନୁହେଁ ।
- ଗିରିଜା : ଏ କାମଟା ଯେତେ ସହଜରେ ହେବ, ଆଉକୌଣସି କାମ ଏତେ ସହଜରେ ହୋଇନଥିବ ।
- ପର୍ଶୁ : ମାନେ ?
- ଗିରିଜା : ବସ୍, କହୁଛି ।
- ପର୍ଶୁ : (ବସିଲେ) କୁହନ୍ତୁ ।
- ଗିରିଜା : ଆରେ ପର୍ଶୁ ! ତୁ କେବେ ଚୋରିକରିଛୁ ?
- ପର୍ଶୁ : ଚୋରି ? ମୁଁ ?
- ଗିରିଜା : ଓ ହୋ ଚୋରି ନହଉ, ଉପୁରି ? ଉପୁରି କେବେ କରିଛୁ ?
- ପର୍ଶୁ : ସେଟା କ'ଣ ଚୋରି ?
- ଗିରିଜା : ଚୋରି ନହଉ, ସେହିଭଳି ପାଠ ତ, କ'ଣ କେବେ କେମିତି ଉପୁରି ପଢ଼ିଛି ନା ନାହିଁ ?
- ପର୍ଶୁ : ହଃ କଲେଜରେ ଫେଏରେ ଉପୁରି ଆଉ କ'ଣ ? ଜମିତି ପିଲାଗୁଡ଼ାକୁ କେତେବେଳେକେମିତି ପରୀକ୍ଷାରେ ଟିକିଏ ହେଲପ, ତା' କରିଦିଏ । ଯାହା ଟଙ୍କାଏ ସୁଉକେ ପାନ ଖରଚ ପାଏ ।
- ଗିରିଜା : ଆରେ, ସେଗୁଡ଼ା କ'ଣ ଉପୁରି ?
- ପର୍ଶୁ : ଆଉ ?
- ଗିରିଜା : ଶହେ ଉପରକୁ, ଦି'ଶ ପାଁଶ, ହଜାରେ, ଏମିତି କେବେ କିଛି କରିଛୁ ?
- ପର୍ଶୁ : କାହିଁ । ହଁ, ଥରେ ବଡ଼ବାବୁ ମୋତେ କାଗଜ କିଣିବାକୁ ପଠେଇଥିଲେ । ମୁଁ କାଗଜ କିଣି ହିସାବ ବୁଝେଇସାରିଲାପରେ କେମିତିକେଜାଣି ପାଁଶ ଟଙ୍କା ମୋ ପାଖରେ ରହିଗଲା, କେହି ତ ହିସାବ ମାଗିଲେନି.. ମାରିଦେଲି ।
- ଗିରିଜା : ପାଁଶ ଟଙ୍କା ମାରିଥିଲୁ ତ ?
- ପର୍ଶୁ : ହଁ, ସିଏ ଡେରଦିନ ତଳର କଥା, ମାରିଦେଇଥିଲି । ମିଛ କହିବି କିଆଁ, ଫେଏରେ ଆପଣଙ୍କ ଆଗରେ ?

- ଗିରିଜା : ହଉ, ସେ ଟଙ୍କାରେ କ'ଣ କଲୁ ?
- ପର୍ଶୁ : ସେକଥା କହନ୍ତୁନି ଆଜ୍ଞା । ସେ ଟଙ୍କାଟା ପକେଟରେ ରଖି ମୁଁ
ଯାହା ଯାହା ଭାବିଛି, ମିଳିଥିଲେ ହାତୀଟେ କିଣିପକେଇଥାନ୍ତି ।
- ଗିରିଜା : କାହିଁକି କହିଲୁ । ସେଟା ଉପୁରି ଟଙ୍କା । ସେଥିରେ ଲୋକେ ଢେର
ଟଙ୍କ କିଣିପକାନ୍ତି । ହଉ, କ'ଣ କଲୁ ?
- ପର୍ଶୁ : ପ୍ରଥମେ ଭାବିଲି, ଜୋତା ହଲେ କିଣିପକେଇବି । ତା'ପରେ ଭାବିଲି
ଜୋତାଟା ତ ଛିଣ୍ଡିଯିବ, ତେଣୁ ଘଣ୍ଟାଟେ କିଣିବି, ହାତରେ ବାନ୍ଧିବି ।
- ଗିରିଜା : ସେଇଠୁ ଘଡ଼ି ଦୋକାନକୁ ଯାଇଥିବୁ ?
- ପର୍ଶୁ : ତା'ପରେ ଭାବିଲି, ମୋର ଘଣ୍ଟାଟେ କ'ଣ ହବ, ଯାଉଛି ମାସକ
ପାଇଁ ଚାଉଳ କିଣିନେବି । ଫେଏରେ ଭାବିଲି, ଚାଉଳ ତ ଦରମା
ଟଙ୍କାରେ କିଣୁଛି, ଏଟା ତ ଉପୁରି ଟଙ୍କା, ଏଥିରେ ଗୋଟେ ଉପୁରି
ଟଙ୍କ କିଣନ୍ତି । ଢେର ଭାବିଚିନ୍ତି ମୋ ସ୍ତ୍ରୀପାଇଁ ଛିଟଖାଡ଼ି ଖଣ୍ଡେ କିଣି
ପକେଇଲି ।
- ଗିରିଜା : ଶାଢ଼ି କିଣିଲୁଟି ?
- ପର୍ଶୁ : ହଁ ।
- ଗିରିଜା : ଖାଲି ତୁ ନୁହେଁରେ ମକରା, ସବୁ ପୁରୁଷମାନେ ସେଇଆ କରନ୍ତି ।
ଆଜ୍ଞା, ଶାଢ଼ି ଦେଖୁ ତୋ ସ୍ତ୍ରୀ କ'ଣ କହିଲା ?
- ପର୍ଶୁ : ଓ ହୋ କହନ୍ତୁନି ଆଜ୍ଞା, ସେ ଯୋଉ ଖୁସି ! ସେ ଖୁସିରେ ଏକଦମ୍
ପାଟିପଡ଼ିଲା । ବାହାହେଲାଠାରୁ ସେ ଇମିତି ଖୁସି କେବେ ହୋଇ
ନଥିଲା ।
- ଗିରିଜା : ନା ତୁ ମିଛ କହି ଉପୁରି ପଇସା ନେଇଛୁ ବୋଲି ଗାଳିଦେଲା ?
- ପର୍ଶୁ : ନାହିଁ ଆଜ୍ଞା, ତା'ପରଠୁ ତ ସେ ନିତି ପଚାରିଲା, ଆଜି କ'ଣ
ବଡ଼ବାବୁ ତମକୁ କାଗଜ କିଣିବାକୁ ପଠେଇନାହାନ୍ତି ? ଆଉ ମୁଁ ବି
ସେହିଦିନଠୁ ବଡ଼ବାବୁଙ୍କ ପାଖେ ପାଖେ ଜଗିବସିଲି... ତା'ପରେ
ତ...(ହସନ୍ତି)
- ଗିରିଜା : ବାସ, ମୁଁ ସେଇକଥା କହୁଥିଲି । (ଜିତା ତା' ନେଇଆସନ୍ତି)

- ଜିତା : ଆଜ୍ଞା ଟିକିଏ ଚା... ।
- ଗିରିଜା : ଉହଁ, କାହିଁକି ଏତେ କଷ୍ଟ କଲେ, ନ ହୋଇଥିଲେ କ'ଣ ହୋଇ ନଥାନ୍ତା ?
- ଜିତା : ନାହିଁ, କେବଳ ଚା' ଟିକିଏ.. ନିଅ ପଶୁ ।
- ପଶୁ : ସାର କାହାନ୍ତି କି ମାତାମ୍ ?
- ଜିତା : ବାହାରିସାରିଲେଣି, ଜୋତା ବ୍ରସ କରୁଛନ୍ତି ।
- ଗିରିଜା : ଏ, କଥା କ'ଣକି.. ପଶୁ ।
- ପଶୁ : ଏ ଗିରିଜା ବାବୁକୁ ତ ଜାଣିଥିବେ, ମାତାମ୍ । ଏ ଚାଉନରେ ଜଣେ ବିରାଟ ବ୍ୟବସାୟୀ । ସିନେମାଛକରେ ସେ ଯୋଉ ବିରାଟ ଟି.ଭି. ଦୋକାନଟା, ଯା'ଜରି ।
- ଜିତା : ଟି.ଭି. ଦୋକାନ ?
- ଗିରିଜା : ହଁ ଭିଡିଓକନ ଓ ସାମ୍ପସଙ୍ଗ ଟିଭିର ମୁଁ ତିଲର । ଚା'ଛଡ଼ା ଫିଲିଭିଜନଠାରୁ ତାୟନୋରା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ଓହୋ ଆପଣଙ୍କର ଟି.ଭି ? ଆପଣଙ୍କର ଟି.ଭି. ନାହିଁ ।
- ଜିତା : ନା ଯେ, ମୁଁ କ'ଣ କହୁଥିଲିକି ...
- ଗିରିଜା : ନାହିଁ, ଆପଣଙ୍କର କିଛି କହିବା ଦରକାର ନାହିଁ, ମୁଁ ବୁଝିଗଲିଣି । ପଶୁ, ଆଜି ସଞ୍ଜସୁଦ୍ଧା ଏ ଘରେ ଟି.ଭି. ଫିଟିଙ୍ଗ୍ ହବ ।
- ଜିତା : ନାହିଁ ନାହିଁ, ପରେ, ଏବେ ନୁହେଁ ।
- ଗିରିଜା : ପରେ କାହିଁକି, ଆଜି ଲାଗିବ ।
- ଚନ୍ଦ୍ର : (ଆସନ୍ତି କହି କହି) କ'ଣ ?
- ଗିରିଜା : ଆପଣଙ୍କ ଭଳି ଅଧ୍ୟାପକଙ୍କ ଘରେ ଟି.ଭି.ଟେ ନାହିଁ, ଅଥଚ ମୋ ଦୋକାନରେ ଗଦାହେଜାଛି । ମୁଁ ଏଯାବତ୍ ଲକ୍ଷ୍ୟକରିପାରିନି ।
- ଚନ୍ଦ୍ର : ଦେଖିବା, ଗୋଟେ କିଣିବା ।
- ଗିରିଜା : କିଣିବେ ତ ନିଶ୍ଚୟ, ମୁଁ ଆଜି ଆଣି ଲଗେଇଦେଉଛି ।
- ଚନ୍ଦ୍ର : ଆଜି ? ହେଲେ...

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥ ୫୩

- ଗିରିଜା : ଟଙ୍କା ତ ଆପଣ ସୁବିଧା କରି କିଛିରେ ଶୁଦ୍ଧିବେ ।
- ଚନ୍ଦ୍ର : ନାହିଁ ନାହିଁ, ମୁଁ ଟଙ୍କା ହେଲେ ନେଇଆସିବି ।
- ଗିରିଜା : ଭାଏ କି କଥା ! ମୁଁ କ'ଣ ଟଙ୍କା ମାଗୁଛି ! ତା'ଛଡ଼ା, କଂପାନୀ
ଚିକ୍ ଆମ ଶୋ'କେସରେ ଥାଅନ୍ତା, ଏଇଠି ରହିବ, ଆପଣ ଚିନ୍ତା
କରନ୍ତୁନି ।
- ଚନ୍ଦ୍ର : ମୋର କଲେଜ୍ ଟାଇମ୍ ! କ'ଣ ପର୍ଶୁ ।
- ଗିରିଜା : ଚାଲନ୍ତୁ, ମୋ' ଗାଡ଼ିରେ ସାଙ୍ଗ ହୋଇ ଯିବା । ଆଉ ଝିଅ ?
- ଜିତା : ମେଘା ମେଘା ! (ଆସେ)
- ଗିରିଜା : ଆସ ମା (ସମସ୍ତେ ଯାଆନ୍ତି, ଟିପୟ ଉପରେ ଗୋଟେ ସୁନ୍ଦର ପର୍ସ
ଥାଏ, ଜିତାର ଦୃଷ୍ଟି ପଡ଼େ - ପର୍ସ ଉଠାଏ, ଖୋଲେ, ଖଣ୍ଡେ କାଗଜ
ଦେଖେ ଓ ପଢ଼େ)
- ଜିତା : ସବ୍‌ଜେକ୍ଟ - ଇଂରାଜି, ରୋଲ୍ ନଂ - ସି.ଏଫ୍‌୪୦୨୧୨
(ପଢ଼ିସାରି ଚାହେଁ । ଗିରିଜା ପଶିଆସେ ।)
- ଗିରିଜା : କଥା କ'ଣକି, ବେଗ୍‌ଟା ଛାଡ଼ି ଦେଇଗଲି (ଦେଖୁନିଏ ଜିତାର କଥା
ଜାଣିନେବା) ହଁ, ମୋ ନାତୁଣୀଟା ପରୀକ୍ଷା ଦେଇଛି -
ଇଉନିଭରସିଟିରେ ପାଷ୍ ହେବାର ସ୍ୱପ୍ନ ଆମେ ଦେଖୁଛୁ । ଆପଣଙ୍କ
ହାତ ଉପରେ ଭରସା ।
- ଜିତା : ଏ ପର୍ସ ..
- ଗିରିଜା : ଥାଉ..
- ଜିତା : କିନ୍ତୁ..
- ଗିରିଜା : ସମୟସୁବିଧା ଦେଖୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବେ । ମୁଁ ଅବଶ୍ୟ ରାସ୍ତାରେ
କହିବି । ଆଉ ଟି.ଭି.ଟା ପଠେଇଦଉଛି ।
(ଯାଏ । ଜିତା କେତେ କ'ଣ ଭାବିଯାଏ)
- ଜିତା : ଟି.ଭି. (ଭାବନ୍ତି)

(ଅନ୍ଧାର)

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥ ୫୪

ଚତୁର୍ଥ ଦୃଶ୍ୟ

(ମଂଚ ଏକ ଟି.ଭି ହୋଇଯାଏ, ସମ୍ପର୍କୀୟ ମଂଚରେ ବସିଥାନ୍ତି ଜିତା ଓ ମେଘା ।
ଆଲୋକ କମିଆସେ, ପ୍ରଥମେ ଟି.ଭି.ରେ ଦୁଇଟି କାର୍ତ୍ତୁନ ଆସନ୍ତି ଡେଇଁ ଡେଇଁ)

- ନରିଆ : କଥାଟିଏ କହୁଁ
ପରିଆ : କଥାଟିଏ କହୁଁ
ନରିଆ : କି କଥା ?
ପରିଆ : ବେଙ୍ଗୁଲି କଥା ।
ନରିଆ : କି ବେଙ୍ଗୁଲି ?
ପରିଆ : କାଠ ବେଙ୍ଗୁଲି
ନରିଆ : କି କାଠ ?
ପରିଆ : ଗଛ କାଠ
ନରିଆ : କି ଗଛ ?
ପରିଆ : ଆଗ ପଛ ।
ନରିଆ : କି ଆଗ ?
ପରିଆ : ବୁଢ଼ାବାଘ
ନରିଆ : କି ବୁଢ଼ା ?

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥ ୫୫

ପରିଆ : କଳା ଘୋଡ଼ା
 ନରିଆ : କି କଳା ?
 ପରିଆ : ଚକାଡୋଳା
 ନରିଆ : କି ଚକା ?
 ପରିଆ : ରଥଚକ ।
 ନରିଆ : କି ରଥ ?
 ପରିଆ : ପାରିଜାତ
 ନରିଆ : ପାରିଜାତ ?
 ପରିଆ : ହଁ
 ନରିଆ : ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ନନ୍ଦନବନରେ -
 ପରିଆ : ପୁଟିଛି କେଡ଼େ ଯତନରେ ।
 ନରିଆ : ବାସନା ତା'ର ମହମହ ।
 ପରିଆ : ରଂଗ ବି କେଡ଼େ ଟହଟହ ।
 ନରିଆ : ପାରିଜାତକୁ ଭାବିଭାବି
 ପରିଆ : ମୂର୍ଖ ହୋଇଲେ ମହାକବି ।
 ନରିଆ : ପାରିଜାତକୁ ଆଶା କରି
 ପରିଆ : ପଞ୍ଚୁ ନଂଘର ହିମଗିରି ।
 ନରିଆ : ପାଉବା ପାଇଁ ପାରିଜାତ
 ପରିଆ : ଦେବ ମାନବ ହନ୍ତସନ୍ତ ।
 ନରିଆ : ପାରିଜାତର କଥା ଏହି
 ପରିଆ : ଶୁଣ ସୁଜନେ ମନଦେଇ ।
 ନରିଆ : ଦ୍ଵାପର ଯୁଗ ଅନ୍ତକାଳେ

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥ ୫୭

ପରିଆ : କୃଷ୍ଣ ଆଆନ୍ତି ଦ୍ଵାରକାରେ ।
 ନରିଆ : ଏକଦା ତାଙ୍କୁ ଖୋଜିଖୋଜି
 ପରିଆ : ତାଙ୍କ ନାମକୁ ହେଜିହେଜି
 ନରିଆ : ନାରଦ ହେଲେ ଆଗର
 ପରିଆ : ଦେଖିବେ କୃଷ୍ଣଙ୍କ ପୟର ।
 ନରିଆ : ଚାଲନ୍ତି ମନେ ଭାବିଭାବି
 ପରିଆ : ପ୍ରଭୁଙ୍କୁ କିବା ଭେଟି ଦେବି ?
 ନରିଆ : ପାଇଲେ ଏକ ପାରିଜାତ
 ପରିଆ : ଭାବିଲେ ରହିଲା ମହତ ।
 ନରିଆ : ଆସରେ ଆସ ନରଗଣ
 ପରିଆ : ଦେଖିବା କୃଷ୍ଣଙ୍କ ଚରଣ (ଦୁଇପାର୍ଶ୍ଵରେ ଫୁଲ୍ ହୁଅନ୍ତେ କୃଷ୍ଣ ଓ ନାରଦ
 କଥା ହୋଇ ଆସନ୍ତି ।)
 ନାରଦ : ପ୍ରଭୋ, ସ୍ଵର୍ଗପଥେ ଆସୁଥିଲି ଦ୍ଵାରକା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟେ
 ପାଇଗଲି ପାରିଜାତ ପୁଷ୍ପ ଏକ
 ନନ୍ଦନବନରୁ ।
 କୃଷ୍ଣ : ପାରିଜାତ ?
 ନାରଦ : ଆମେ ହେଲୁ ବ୍ରହ୍ମଚାରୀ
 ଆମ ହସ୍ତେ ଦିଶିବ କି ସୁନ୍ଦର ଏ ଦେବୋପମ ପୁଷ୍ପ ?
 ତେଣୁ ଚରଣେ ଦେଉଛି ଭେଟି, ଘେନିବା ହୁଅନ୍ତୁ ।
 କୃଷ୍ଣ : ପାରିଜାତ ଅବଶ୍ୟ ସୁନ୍ଦର । ବହୁଦିନୁ ଦେଖିନାହିଁ ଏ ସୁନ୍ଦର ପୁଷ୍ପ
 କିନ୍ତୁ ଏହାର ଉଚିତ ସ୍ଥାନ ନୁହେଁ ମୋ ଚରଣ ।
 ନାରଦ : ନାରାୟଣ ନାରାୟଣ ନାରାୟଣ ।

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥ ୫୭

- କୃଷ୍ଣ : ଥିବ ଯେବେ ଏହି ପୁଷ୍ପ ରୁକ୍ମିଣୀ - ଗଭୀରେ
ପ୍ରୀତ ହେବ ଅର୍ଦ୍ଧାଙ୍ଗିନୀ ମୋର
ଯାଉଅଛି ପ୍ରମୋଦ ଉଦ୍ୟାନେ, ଖୋଷିଦେବି ରୁକ୍ମିଣୀ ଗଭୀରେ ।
- ନାରଦ : ଯାହା ଇଚ୍ଛା ଇଚ୍ଛାମୟଙ୍କର (କୃଷ୍ଣ ଯାଆନ୍ତି)
ରୁକ୍ମିଣୀଙ୍କୁ ପାରିଜାତ ଦେଇ ପ୍ରଭୁ ହେବେ ପ୍ରୀତ । ଏଣେ ସତ୍ୟଭାମା-
ଯାଏ, କରେ ଏକ ଜାଳା (ନାରଦ ଯାଆନ୍ତି) ।
- ନରିଆ : ଆରେ, ପରିଆରେ ଭାଇ ପରିଆ
ପରିଆ : କିଏ ବୋଲୁଛୁ କି ଭାଇ ନରିଆ ?
ନରିଆ : ଚାହାଁ କଳିମୁଣି ହୁଏ ଖସଖସ
ପରିଆ : ସତ୍ୟଭାମା ପୁରେ ନଶପଣ । (କଥାହୋଇ ଆସନ୍ତି ନାରଦ ଓ
ସତ୍ୟଭାମା ।)
- ନାରଦ : ସ୍ବଚକ୍ଷୁରେ ଦେଖୁଅଛି ଦେବୀ ।
ଆଣିଥିଲି ପାରିଜାତ ତୁମ୍ଭର ସକାଶେ
ଦେଇଥିଲି ପ୍ରଭୁଙ୍କୁ ନିଜ ହସ୍ତେ
ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ସେ ଦେବେ ଉପହାର
ହେଲେ, ନାରାୟଣ ନାରାୟଣ ନାରାୟଣ ।
- ସତ୍ୟଭାମା : ରୁକ୍ମିଣୀ ଗଭୀରେ ତାହା ହେଲା ବିମଣ୍ଡିତ ।
- ନାରଦ : ଇଏ କି ଅନ୍ୟାୟ ଦେବୀ ?
ଦୁଃଖ ଲାଗେ ଦେଖୁ ଦେବୀ ପ୍ରଭୁଙ୍କର ପକ୍ଷପାତ ନୀତି ।
- ସତ୍ୟଭାମା : ନା, ଅସହ୍ୟ ଏ ପକ୍ଷପାତିତା ।
କେଉଁ ରୁଣେ ସରି ହେବ ରୁକ୍ମିଣୀ ମୋହର ।
ମୋହ ହେତୁ ସ୍ୟମନ୍ତକ ମଣି ଅଛି ପ୍ରଭୁଙ୍କ ନିକଟେ

ମୁଁ ହେଉଛି ଶକ୍ରାଜିତସୁତା

ମୋର ସାଥେ ବାଦ କରି ଚିଷ୍ଟିବ ରକ୍ଷଣା ?

ନାରଦ : ନାରାୟଣ ନାରାୟଣ ନାରାୟଣ ।

କେବେ କି ସମ୍ଭବ ଏହା ?

କିନ୍ତୁ ଦେବୀ ! ଉରେଜିତ ହେବାପାଇଁ ନୁହେଁ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ କ୍ଷଣ ।
ଏହାଦ୍ୱାରା ଅନର୍ଥ ଘଟିବ ପ୍ରଭୁ ଦ୍ୱାରକାନାଥଙ୍କ ।

ସତ୍ୟଭାମା : ନା ନା ଦେବର୍ଷି ! ଅନର୍ଥ କି ପାଞ୍ଚିପାରେ ପ୍ରଭୁଙ୍କର କେବେ ?
ଲୋଡ଼ା ମୋର ପାରିଜାତ ପୁଷ୍ପ, ଯାହା କି ମୋ ପତି-ପ୍ରେମର ପ୍ରତୀକ
ତେଣୁ ଦୟାକରି କୁହନ୍ତୁ ଦେବର୍ଷି !

କିପରି ମୁଁ କୃତକାର୍ଯ୍ୟ ହେବି ମୋର ଅଭୀପ୍ସା ପୂରଣେ ?

ନାରଦ : ଦେବୀ ! ଏହି ଦେଖ, ଏ ଦିଗକୁ ଆସୁଛନ୍ତି ପ୍ରଭୁ ରଂଗାଧର ।
- ଅଭିମାନ - ଅସ୍ତ୍ର ମାତ୍ର ଏକାନ୍ତ ଉପାୟ ।

ସତ୍ୟଭାମା : ଅଭିମାନ ?

ନାରଦ : ହଁ ଦେବୀ, ଅଶ୍ରୁ ଆଉ ଅଭିମାନ ନାରାଜ ଆୟୁଧ
ଯେ ଆୟୁଧେ ପରାଜିତ ହୁଅନ୍ତି ପୁରୁଷେ ।

ସତ୍ୟଭାମା : ତେବେ କିମ୍ପା...

ନାରଦ : ରୋଷ ମୂର୍ତ୍ତି ଧରି ଦେବୀ କର ଅଭିମାନ
ମାନ ଭାଂଗି ପ୍ରଭୁ ତୁମ୍ଭ କାମନା ପୂରଣ କରିବେ
ନାରାୟଣ ନାରାୟଣ ନାରାୟଣ (ଯାଆନ୍ତି)

ସତ୍ୟଭାମା : ଦେଖିବି ମୁଁ ରକ୍ଷିଣୀର ଅଛି କେତେ ଭକ୍ତି ।

କୃଷ୍ଣ : (ଆସନ୍ତି) ପ୍ରିୟେ ସତ୍ୟଭାମା !

ସତ୍ୟଭାମା : ଲୋଡ଼ା ନାହିଁ ସେହି ପ୍ରିୟ ବାକ୍ୟ ।

କୃଷ୍ଣ : ସତ୍ୟଭାମା !

ସତ୍ୟଭାମା : ତୁମେ ମାୟାଧର ଛଳନାମୟ ।

ମିଥ୍ୟାରେ ମିଥ୍ୟାରେ କେତେ ଚାଟୁବାଣୀ କହି

ପତିଭାବେ ମୋହଠାରେ କରିଛ ଛଳନା

ଦେଖ ମୁଁ ନଥିଲି ତୁମ୍ଭ ଏ ଛଦ୍ମରୂପକୁ ।

ଜାଣି ମୁଁ ନଥିଲି ତୁମ୍ଭ ଏ ପକ୍ଷପାତିତା

ହସହସ ଭାଷାର ଛଳରେ

କରିଅଛ ବନ୍ଧ ମୋତେ କେଉଁ ସ୍ୱାର୍ଥପାଇଁ ?

କୃଷ୍ଣ : ସତ୍ୟଭାମା ! ତୁଛାରେ ଉତ୍ପଳ କିମ୍ବା ହେଉଅଛ ପ୍ରିୟେ ?

ଛଳନା ତ କରିନାହିଁ କେବେ ତୁମ୍ଭଠାରେ ।

ତୁମ୍ଭେ ମୋର ପ୍ରିୟଭାମା ଅଷ୍ଟପାତ ମଧ୍ୟେ ।

ସତ୍ୟଭାମା : ମିଥ୍ୟା, ସବୁ ମିଥ୍ୟା । ସବୁ ଖାଲି କପୋଳକଚ୍ଛିତ ।

କୃଷ୍ଣ : ସତ୍ୟ, ସତ୍ୟ ଏହା ସତ୍ୟଭାମା ।

ସତ୍ୟଭାମା : ସତ୍ୟ ! ଯଦି ଏହା ସତ୍ୟ

ତେବେ ପାରିଜାତ ପୁଷ୍ପ କିମ୍ବା ନୋହିଲା ମୋହର ?

କୃଷ୍ଣ : ପାରିଜାତ ?

ସତ୍ୟଭାମା : ହଁ, ଯାହା ଏବେ ଶୋଭାପାଏ ରକ୍ତିଶା ଗଭାରେ ।

କୃଷ୍ଣ : ଓ ଏଇକଥା, ଏ ସାମାନ୍ୟ କଥାପାଇଁ ଏତେ ଅଭିମାନ ?

ସତ୍ୟଭାମା : ସାମାନ୍ୟ ? ରକ୍ତିଶା ଗଭାରେ ଥାଇ ପାରିଜାତ ପୁଷ୍ପ

ଉପହାସ କରୁଅଛି ମୋତେ, ଅସହ୍ୟ ସେ ଉପହାସ ।

ନ ପାଇଲେ ପାରିଜାତ ପୁଷ୍ପ

ଜୀବନ ଝାସିବି ମୁହିଁ ସମୁଦ୍ର ବକ୍ଷରେ ।

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥ ୬୦

କୃଷ୍ଣ : ନା ପ୍ରିୟେ ! ସତ୍ୟ ମୁହିଁ କରୁଛି ତୁମ୍ଭଠି
 ରକ୍ତିଶାକୁ ପ୍ରାପ୍ତ ହେଲା ଏକ ପୁଷ୍ପ ମାତ୍ର
 ଦିନେମାତ୍ର ରହି ତାହା ପଡ଼ିବ ଝାଉଁଳି ।
 ମୁଁ ତୁମ୍ଭକୁ ଆଣିଦେବି ପାରିଜାତ ବୃକ୍ଷ
 ଉଦ୍ୟାନରେ ପୋତିଦେଲେ ତାହା,
 ପ୍ରତିଦିନ ପ୍ରସ୍ତୁତିତ ହେବ ପାରିଜାତ
 ଯାହାକୁ ଗଭାରେ ପିନ୍ଧି ହେବ ଆନନ୍ଦିନୀ ।

ସତ୍ୟଭାମା : ସତ୍ୟ ପ୍ରଭୋ ଯଦି ଥାଏ ମୋହଠାରେ ସାମାନ୍ୟ କରୁଣା
 ନିବେଦନ ସ୍ୱରୂପରେ କରୁଛି ମାଗୁଣି, ଦିଅ ଆଣି ପାରିଜାତ ବୃକ୍ଷ
 ସନ୍ତୋଷ ଲଭିବି ମୁହିଁ ଚିରଦିନ ପାଇଁ ।

କୃଷ୍ଣ : କରିଛି ତ ସତ୍ୟ,
 ଆଣିଦେବି ପାରିଜାତ ବୃକ୍ଷ
 ଏବେ ତୁଷ୍ଟମନେ ବିଜେକର ଆପଣା ଭୁବନେ ।

ସତ୍ୟଭାମା : ଯଥାଦେଶ ପ୍ରଭୋ (ଯାଆନ୍ତି)

କୃଷ୍ଣ : ଏଥୁପାଇଁ କରିଅଛ ରୋଷ ?
 ବାସ୍ତବରେ ଜଣେ ନାରୀପାଇଁ ଈର୍ଷାନୃତ ଆଉଜଣେ ନାରୀ
 ସାମାନ୍ୟ ପୁଷ୍ପଟେ ପାଇଁ... (ମନେପଡ଼େ)
 ହେଲେ, ସାମାନ୍ୟ କି ପାରିଜାତ ବୃକ୍ଷ
 ମିଳେ ଯାହା ନନ୍ଦନକାନନେ,
 କିପରି ଆସିବ ତାହା ମର୍ତ୍ତ୍ୟଭୁବନକୁ ।

ନରିଆ : ଆରେ ଘୁରିଲାରେ ଭାଇ ଘୁରିଲା ।

ପରିଆ : ପ୍ରଭୁଙ୍କର ମୁଣ୍ଡ ଘୁରିଲା ।

- ନରିଆ : କହିଦେଲେ ସିନା କଥାରେ
- ପରିଆ : ଏବେ ଚିନ୍ତା କାମୁଡ଼ିଲା ମଥାରେ
- ନରିଆ : କି କରିବେ ବୋଲି ଭାଳିଲେ ।
- ପରିଆ : ଏବେ ସହସା ନାରଦ ମିଳିଲେ ।
- ନାରଦ : ପ୍ରଭୋ ! କି ଚିନ୍ତାରେ ବ୍ୟାକୁଳ, ପ୍ରଭୋ ଗୋପୀନାଥ !
- କୃଷ୍ଣ : ଦେବର୍ଷି ! କି କାରଣେ ଭରିଦେଲ
ମୋତେ ନେଇ କଳି - କୋଥଳିରେ ?
- ନାରଦ : ମାୟାଧର, କେଉଁ ମାୟା ଅଜଣା ତୁମକୁ
ନାରୀ ପରା ପୁରୁଷର ଗତି ମୁକ୍ତି ପ୍ରଗତି କାରଣ ।
ନାରୀ ପୁଣି ପୁରୁଷର ଦୁର୍ଗତି କାରଣ
ଏହି କଥା ପ୍ରମାଣ ନିମନ୍ତେ ଉପୁଜିଛି କଳି ।
- କୃଷ୍ଣ : କିନ୍ତୁ, କୁହ ମୋତେ ଉଦ୍ଧାର ଉପାୟ
- ନାରଦ : ନାରାୟଣ ନାରାୟଣ ନାରାୟଣ ।
ଯିଏ ନିଜେ ସ୍ବୟଂ ନାରାୟଣ,
ସିଏ ପୁଣି କରୁଛନ୍ତି ପରିତ୍ରାଣ ଚିନ୍ତା ?
- କୃଷ୍ଣ : କୁହନ୍ତୁ ଦେବର୍ଷି ! କିପରି ମୁଁ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବି ପାରିଜାତ ବୃକ୍ଷ ।
- ନାରଦ : ସେ ବୃକ୍ଷ ତ ମିଳେ ଯାହା ନୟନକାନନେ
ମର୍ତ୍ତ୍ୟ ବକ୍ଷେ ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ସେ ବୃକ୍ଷ ।
- କୃଷ୍ଣ : କଥା ଦେଇଅଛି ସତ୍ୟଭାମାତୁଲେ
ଅନ୍ୟଥା ହୋଇଲେ ପୁଣି ଅନର୍ଥ ଘଟିବ
ତେଣୁ ଯେକୌଣସିମତେ
ମୁଁ ଆଶିବାକୁ ଚାହୁଅଛି ପାରିଜାତ ବୃକ୍ଷ ।

- ନାରଦ : ଗୋପନରେ କେବଳ ସମ୍ଭବ ତାହା....
- କୃଷ୍ଣ : ଗୋପନରେ ?
- ନାରଦ : ହଁ, ଯଦି ପ୍ରଭୋ ଗୋପନରେ ହରଣ କରନ୍ତି ତାକୁ ନନ୍ଦନବନରୁ
ତାହା ହେଲେ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବେ ପାରିଜାତ ବୃକ୍ଷ ।
- କୃଷ୍ଣ : ହେଲେ ପଛେ ହେଉ ତାହା ଗୋପନ ଭାବରେ
ନିଷ୍ଠେ ଯାଇ ଆଣିବି ମୁଁ ପାରିଜାତ ବୃକ୍ଷ ।
- ନାରଦ : ନାରାୟଣ ନାରାୟଣ ନାରାୟଣ ।
- କୃଷ୍ଣ : ଅଦ୍ୟ ନିଶାର୍ଦ୍ଧରେ ପ୍ରବେଶି ସେ ସ୍ଥାନେ
କରିବି ମୁଁ ଅଭୀଷ୍ଟ ସାଧନ (ଯାଆନ୍ତି)
- ନରିଆ : ପରିଆ ଭାଇରେ ପରିଆ ଭାଇ
- ପରିଆ : ନନ୍ଦନ ବନକୁ ରହିଆ ଚାହିଁ ।
- ନରିଆ : ଶ୍ରୀରାକୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରିବା ପାଇଁ
- ପରିଆ : କୃଷ୍ଣ ହେଉଛନ୍ତି କି ହାଇଁପାଇଁ ।
- ନରିଆ : ମନାଇବା ପାଇଁ ଶ୍ରୀରାଜ ମନ
- ପରିଆ : ଚୋରିକରିବାକୁ ଗଲେ ବନ୍ଦନ । (ନାରଦ ଓ ଜନ୍ମ ଆସନ୍ତି)
- ଜନ୍ମ : ଚୋରିହେବ ପାରିଜାତ ବୃକ୍ଷ ଅଦ୍ୟ ନିଶାର୍ଦ୍ଧରେ ?
କିଏ ସେ ଦୁର୍ବୁଦ୍ଧ । କାହାର ଏ ଦୁଃସାହସ ।
ଜନ୍ମ ସଂଗେ ସାଜିବ ବଜରା ?
- ନାରଦ : ସିଏ ଜଣେ ମର୍ତ୍ତ୍ୟର ମାନବ ।
ନିଜ ନାରୀ ମନରକ୍ଷା ପାଇଁ ସାଜିଛି ତତ୍ସର ।
- ଜନ୍ମ : ଅସମ୍ଭବ ପ୍ରୟାସ ତାହାର ।
- ନାରଦ : ସିଏ ନୁହେଁ ସାମାନ୍ୟ ମାନବ, ସହଜରେ ଧରିନେବ ତାକୁ ।

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥ ୬୩

ସିଏ ଜଣେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ମାୟାଧର ।

ମାୟାବଳେ ପଶିବ କାନନେ

ଏବଂ ଅନାୟାସେ କରିବ ତା' ଅଭୀଷ୍ଟ ପୂରଣ ।

ଇନ୍ଦ୍ର : ଯିଏ ହେଲେ ହେଉ ପଛେ ଯେତେ ଶକ୍ତିଶାଳୀ

ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିକୁ କେବେ ନ ପାରିବ ପାଳି

ରେ କାହିଁ ଅଛ, କାହିଁ ଅଛ ଉଦ୍ୟାନରକ୍ଷକ !

ଆସ ବେଗେ ମୋହର ସମାପେ ।

ନାରଦ : ନାରାୟଣ ନାରାୟଣ ନାରାୟଣ ।

ନରିଆ : ଆଦେଶ ଦିଅନ୍ତୁ ଦେବେଶ ।

ପରିଆ : ପାଳିବୁ ଏକ୍ଷଣି ଅବଶ୍ୟ ।

ଇନ୍ଦ୍ର : ଶୁଣ ଶୁଣ ଆହେ ଉଦ୍ୟାନରକ୍ଷକ ।

ମର୍ତ୍ତ୍ୟବାସୀ ଜଣେ ପଣ କରି ଆସୁଅଛି ନନ୍ଦନବନକୁ

ହରଣ କରିବାପାଇଁ ପାରିଜାତ ବୃକ୍ଷ,

କିନ୍ତୁ ମନେରଖ ଦୂତଗଣ

କେହି ଜଣେ ସୁଦ୍ଧା ପଶି ନ ପାରନ୍ତି ଯେହ୍ନେ ନନ୍ଦନକାନନେ ।

ସ୍ୱର୍ଗର ଗୌରବ ରକ୍ଷା କରିବା ନିମନ୍ତେ

ଅଦ୍ୟରାତ୍ରୀ ଶେଷ ଯାମଯାଏ

ସତର୍କରେ ଜଗିରୁଛ ନନ୍ଦନବନକୁ ।

ବନ୍ଦୀ କର ଦୁରାଚାରୀ କିଏ

ଆସୁଅଛି ସ୍ୱର୍ଗ ଉଦ୍ୟାନକୁ ।

ଉଭୟେ ଯଥାଆଜ୍ଞା ପ୍ରତୋ !

କହୁ   ରେ ମର୍ତ୍ତ୍ୟର ମାନବ । ତୁଛାଟାରେ କରୁଥାନ୍ତୁ ଏତେ ବଡ଼ ଆଶା ।
                          ନିଷ୍ଠଳ ହୋଇବ ନିଶ୍ଚୟ ତୋହର ପ୍ରଚେଷ୍ଟା (ଯାଆନ୍ତି)
 ନାରଦ   ନାରାୟଣ ନାରାୟଣ ନାରାୟଣ (ଯାଆନ୍ତି)
 ନରିଆ   ପରିଆରେ ଭାଇ ପରିଆ
 ପରିଆ   ଏପଟକୁ ପେଶେ ଘୁରିଆ ।
 ନରିଆ   ଦେଖୁଥା ପୁଅ ଦେଖୁଥା
 ପରିଆ   ସେପଟେ ନଜର ରଖୁଥା ।
 ନରିଆ   ଦିନ ଯାଇ ସଞ୍ଜ ହୋଇଲା ଆସି
 ପରିଆ   ତା'ପରେ ହୋଇଲା ଗଭୀର ନିଶି ।
 ନରିଆ   ଏବେ ଆସିବ ତହର ମର୍ତ୍ତ୍ୟରୁ
 ପରିଆ   ଚୋରିକରିନବ ସ୍ୱର୍ଗରୁ ।
 ନରିଆ   ଏଇ ଆସିଲାରେ ପୁଅ ଆସିଲା
 ପରିଆ   ମର୍ତ୍ତ୍ୟରୁ ତହର ଆସିଲା ।
 ନରିଆ   ନରିଆ ହାତରେ ଶିକୁଳି
 ପରିଆ   ପରିଆ ହାତରେ ଗୋପାଳି
 ନରିଆ   ଘୁଞ୍ଚିଆ ରେ ଭାଇ ଘୁଞ୍ଚିଆ
 ପରିଆ   ଏପଟକୁ ଟିକେ ଭିଡ଼ିଆ । (ଆସନ୍ତି କୃଷ୍ଣ ଛପିଛପି)
 କୃଷ୍ଣ   ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନିର୍ଜନ, ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଧାର, କେହି ନାହିଁ ଦେଖିବାକୁ ମୋତେ
                          ଚନ୍ଦ୍ରସୂର୍ଯ୍ୟ ମଧ୍ୟ ହେବନି ଗୋଚର
                          ବେଶ୍ ନେଇଯାଏ ପାରିଜାତ ବୃକ୍ଷ
                          (ଉପାଡ଼ିବାକୁ ଉଦ୍ୟତ ହୁଅନ୍ତେ ନରିଆ ପରିଆ ଦୌଡ଼ିଆସନ୍ତି ।)
 ନରିଆ   ରହରେ ରହରେ ତହର

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥ ୬୫

ପରିଆ   ଆମେ ଜଗିଛୁ ଚନ୍ଦ୍ର ଓ ଭାସ୍କର ।
 ନରିଆ   ଛାଇ ତୁ ମର୍ତ୍ତ୍ୟର ମାନବ
 ପରିଆ   ଭାବିଛୁ ଆମକୁ ଅଥର୍ବ ?
 ନରିଆ   ଲଗାରେ ଲଗାରେ ଶିକୁଳି
 ପରିଆ   ଏଥର ଯିବୁ କି ମୁକୁଳି ? (ଧରିଲେ)
 କୃଷ୍ଣ   ଏଁ ! ଏ କି ଅପଟଣ ଘଟିଲା ସହସା
                          ସ୍ୱର୍ଗଲୋକେ ପଡ଼ିଯିବ ହୁରି
                          ଚୋର ବୋଲି ହୋଇବି ସାବ୍ୟସ୍ତ (ଆସନ୍ତି ଇନ୍ଦ୍ର)
 ଇନ୍ଦ୍ର   କାହିଁ ! କାହିଁ ସେ ଦୁର୍ମତି ତତ୍ତ୍ୱର ।
                          ରେ ମୂର୍ଖ ତତ୍ତ୍ୱର, ଜାଣୁ ଏ ନୁହେଁ ମର୍ତ୍ତ୍ୟର ଶାସନ
                          ଖସିଯିବୁ ଚୋରିକରି ରାଜ୍ୟର ସଂପଦ ।
                          ସ୍ୱର୍ଗପତି ଇନ୍ଦ୍ରହସ୍ତେ କଠୋର କ୍ଷମତା
                          ଇଚ୍ଛାକଲେ ଦଣ୍ଡିପାରେ ନିର୍ମମ ଭାବରେ ।
                          କହ କହରେ ପାଷଣ
                          କି ନିମନ୍ତେ ଚୈର୍ଯ୍ୟବୃତ୍ତି କରିଛୁ ଗ୍ରହଣ
                          ଏବଂ ମର୍ତ୍ତ୍ୟ ଛାଡ଼ି ସ୍ୱର୍ଗପୁରେ ହେଲୁ ଭପଗତ ? ରକ୍ଷା, ଖୋଲିଦିଅ
                          ଛଦ୍ମବେଶ ତା'ର ।
                          (ଛଦ୍ମବେଶ ଖୋଲିଦିଅନ୍ତେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଦେଖି ଉଭୟେ ଲଜିତ
                          ହେଲେ ।)
 ଇନ୍ଦ୍ର   (ବିସ୍ମୟରେ) ପ୍ରଭୋ ! ଦ୍ୱାରକାପତି ! ଆପଣ ! ମାର୍ଜନା କରନ୍ତୁ
                          ପ୍ରଭୋ ଏ ମୂଢ଼ ଉଦ୍ୟାନରକ୍ଷକେ
                          ନ ଚିହ୍ନିପାରି କରିଛନ୍ତି ଅନୁଚିତ କର୍ମ ।

କୃଷ୍ଣ ନାହିଁ ଦେବରାଜ ! ସେମାନେ ତ କରିଛନ୍ତି ତାଙ୍କର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ।

ଜୟ ଅର୍ଥାତ୍ ?

କୃଷ୍ଣ ତହର ମୁଁ ଆସିଥିଲି ନନ୍ଦନବନକୁ
ଚୋରାଇନେବାକୁ ଏକ ପାରିଜାତ ବୃକ୍ଷ ।

ଜୟ ପ୍ରଭୁ ନିଜେ ତହର ରୂପରେ.. କି କାରଣେ ପ୍ରଭୋ !

କୃଷ୍ଣ ଯେ କାରଣେ ସୃଷ୍ଟିର ପୁରୁଷ
କାଳେ କାଳେ ବଂଧାଥାଏ ନାରୀ ପଣତରେ
ଅସମୁଷ୍ଣ ନାରୀ ମନବିନୋଦନ ପାଇଁ
ପୁରୁଷ ବି ଚୋରିକରେ ଅବା କରେ ପାପ
ପାରିଜାତ ପୁଷ୍ପ ଏକ ଦେଇଥିଲି ରକ୍ତିଣୀ ଗଭାରେ
ଦେଖୁନେଲେ ସତ୍ୟଭାମା
କରିଲେ କନ୍ଦଳ,
ମନାଇବା ପାଇଁ ତାଙ୍କ ଅଭିମାନୀ ମନ
କହିଦେଲି ଆଣିଦେବି ପାରିଜାତ ବୃକ୍ଷ
ସେଥିପାଇଁ ଗୋପନରେ ପଶିଲି ସ୍ୱର୍ଗରେ
ନିଶ୍ଚାର୍ଣ୍ଣରେ ଚୌର୍ଯ୍ୟବୃତ୍ତି ସଂପାଦନ ପାଇଁ ।

ନାରଦ (ଆସନ୍ତି) ନାରାୟଣ ନାରାୟଣ ନାରାୟଣ ।

କୃଷ୍ଣ ହେ ଦେବର୍ଷି ! ଏ କି ହେଲା ଦୁର୍ବପାକ !

ନାରଦ ପ୍ରଭୋ, ପରଶୁବା ପାଇଁ ପୁଣି ନାରୀର ଶକତି
ଖେଳଟିଏ ଖେଳିଦେଲି ନରଦେହୀ ନାରାୟଣପୁରେ
ଦେଖୁଲି ନାରୀପାଇଁ ଚୋରିକରେ ନର, ପାପକରେ ନର ।
ଅର୍ଦ୍ଧାଙ୍ଗିନୀ ସିଏ, ଅର୍ଦ୍ଧଅଂଗ ତାହାର ଅଧୀନେ

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥ ୨୭

ତେଣୁ ସ୍ତ୍ରୀ ମନ ସବୁଷ୍ଟ ସକାଶେ ପୁରୁଷର ଏକାନ୍ତ କାମନା ।

ସ୍ତ୍ରୀ ଯଦି ସତ୍ୟେ ଧର୍ମେ ହୁଅନ୍ତା ସବୁଷ୍ଟ, ତେବେ

ନର କିମ୍ପା କରନ୍ତା ଅଧର୍ମ ?

ସ୍ତ୍ରୀ ଯଦି ଦିଅନ୍ତା ପ୍ରେରଣା ଚଳିବାକୁ ସତ୍ୟପଥେ ଅବା ଧର୍ମପଥେ
ଆନନ୍ଦରେ ଚାଲନ୍ତା ସେ ।

କିନ୍ତୁ ସ୍ତ୍ରୀ ଯଦି ପାପ ପାଇଁ ଚୋରି ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ପ୍ରେରଣା,

ଚୌର୍ଯ୍ୟ ଧନେ ହୁଏ ଉତ୍ସାହିତ, ହୁଏ ଆନନ୍ଦିତ

କି କରିବ ବିଚରା ପୁରୁଷ !

କାନ୍ଦୁ

ଧନ୍ୟ ପ୍ରଭୋ ଧନ୍ୟ ତୁମ୍ଭ ଲାଲା

କଳଙ୍କ ରହିଲା ପୁଣି କାଳକାଳ ପାଇଁ

ସ୍ତ୍ରୀ ପାଇଁ ଚୋର ହେଲେ ସ୍ୱୟଂ ନାରାୟଣ ।

କୃଷ୍ଣ

ତେଣୁ ହେ ସ୍ତ୍ରୀ ଜାତି !

ତୁମ୍ଭ ହସ୍ତେ ବଂଧା ଯେଣୁ ପୁରୁଷର ମନ

ସତର୍କରେ ରହିଥାଅ ସଦା

ଉତ୍ସାହିତ କରନାହିଁ ଦୁର୍ନୀତି କର୍ମକୁ

ପ୍ରଶ୍ନଟିଏ କର ସଦା ଆପଣା ସ୍ୱାମୀକୁ

କେଉଁଠୁ ଆସିଲା ଅର୍ଥ କିପରି ଆସିଲା

ବର୍ଜନ କରିବ ସଦା ଦୁର୍ନୀତି ଅର୍ଥକୁ ।

ନତୁରା ସ୍ୱାମୀ ଯଦି କଳଙ୍କିତ ହୁଏ

କି ସୁଖ ପାଇବ ତୁମ୍ଭେ ?

(ନରିଆ ପରିଆ ନାଚିଲେ)

ନରିଆ

ଶୁଣୁଥାରେ ଭାଇ ଶୁଣୁଥା

ପରିଆ   ମନେ ମନେ ହେଜ କରୁଥା ।
 ନରିଆ   ଶ୍ରୀରା ପ୍ରୀତି ପାଇଁ ନାରାୟଣ
 ପରିଆ   ସରଗେ ହୋଇଲେ ବଂଧନ ।
 ନରିଆ   ତେଣୁ ଶୁଣୁଥିବ ମୋର ଭଉଣୀ
 ପରିଆ   କରୁଥିବ ଭଲ କରଣି ।
 ନରିଆ   ଜଗୁଥିବ ସ୍ବାମୀ କର୍ମକୁ
 ପରିଆ   ପାଳୁଥିବ ଶ୍ରୀରା ଧର୍ମକୁ ।
 ନରିଆ   ପାରିଜାତେ ମନ କରିବନି
 ପରିଆ   ପଛେ ଲୋକହସା ହୋଇବନି । (ଜିତା ଉଠିଯାଇ ଟି.ଭି. ପରଦା
                          ଟାଣି ଦିଏ, ସୁଇଚ୍ ମାରି)
 ମେଘା   ମାମି ! ଟି.ଭି. ବନ୍ଦ୍ କରିଦେଲ କାହିଁକି, ବଢ଼ିଆ ନାଟକ ଦେଉଥିଲା ।
                          ନୁହେଁ ?
 ଜିତା   ହଁ, ବଢ଼ିଆ ନାଟକ ।
 ମେଘା   ମାମି ! ସିଏ ଭଗବାନ ନା ?
 ଜିତା   ହଁ,
 ମେଘା   ସେ ଚୋରିକଲେ ? ମାମି, ଭଗବାନ ଚୋରିକରନ୍ତି ?
 ଜିତା   ହଁ ।
 ମେଘା   ନାହିଁ ମାମି ! ଭଗବାନ ଚୋରିକରନ୍ତିନି । ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ପାଇଁ ସେ
                          ଚୋରିକଲେ, ହଁ ନା ?
 ଜିତା   ମେଘା ! ତୋ'ର କ'ଣ ପାଠପଢ଼ା ନାହିଁ ? ଯା, ତୁମ୍ଭଟାଏ ବସି
                          ପାଠ ପଢ଼ ।
                          (ମେଘା ଦବିଯାଏ, ଭିତରକୁ ଯାଏ ଜିତା । ଏପଟସେପଟ ହୋଇ
                          ଅନେକ କିଛି ଭାବିଯାଏ । ଭାବୁଭାବୁ ବସିପଡ଼େ । ଭାବନା ଭିତରେ

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥ ୨୯

କଲିଂବେଲ୍ ବାଜେ । ଜିତା ଉଠିଯାଏ ଓ କବାଟ ଖୋଲେ ।
ସିଦ୍ଧିକ ଓ ପଛେ ପଛେ ଚନ୍ଦ୍ର ଆସନ୍ତି)

ଜିତା ଆରେ, ସିଦ୍ଧିକ୍ ବାବୁ, ଆସନ୍ତୁ ।

ସିଦ୍ଧିକ୍ ସରି ଭାଉଜ (ଚନ୍ଦ୍ର ହାତରେ ହେଷ୍ଟକପ୍ ଦେଖାଏ)

ଜିତା ଏ କ'ଣ ... ତମେ ?

ଚନ୍ଦ୍ର ହଁ ।

ଜିତା ନା ।

ସିଦ୍ଧିକ୍ ହଁ ଭାଉଜ ! ଏ ଖାତା ଦେଖା ସେଣ୍ଟରରେ ଏମିତି ଦୁର୍ନୀତି ହେଉଛି ବୋଲି କିଏ ଭିଜିଲାନୁରେ ରିପୋର୍ଟ କରିଦେଇଛି । ତେଣୁ ଆଜି ଭିଜିଲାନୁ ପକ୍ଷରୁ ଅତୀତ ସେଣ୍ଟର ଉପରେ ଚଢ଼ାଉ ହେଲା । ସମସ୍ତେ ଖସିଗଲେ, କିନ୍ତୁ ଚନ୍ଦ୍ର ପକେଟରୁ ଗୋଟେ ରୋଲ୍‌ନମ୍ବର ଓ କିଛି ଟଙ୍କା ବାହାରିଲା.. ତେଣୁ..

ଚନ୍ଦ୍ର ଭିଜିଲାନୁ ମୋତେ ପୁଲିସକୁ ହେଷ୍ଟଅଭର କରିଦେଲା ।

ଜିତା ନା ନା, ମିଛକଥା ।

ଚନ୍ଦ୍ର ମୁଁ ଏବେ ଜେଲ୍ ହାଜତକୁ ଯାଉଛି । ଖାଲି ଯିବା ବାଟରେ ତମକୁ ଟିକିଏ ଦେଖା କରିଯିବାକୁ ଇଚ୍ଛାକଲି । ସିଦ୍ଧିକ୍ ବି ବଂଧୁତ୍ୱ ଖାତିରରେ....

ଜିତା ସିଦ୍ଧିକ୍ ବାବୁ, ଆପଣ ଥାଉଁ ଥାଉଁ.....

ସିଦ୍ଧିକ୍ ମୋର କିଛି କରିବାର ନାହିଁ, ଭାଉଜ । କେଶ୍‌ଟା ଭିଜିଲାନୁ ହେଣ୍ଡେଲ୍ କରୁଛି । ତଥାପି ଆଜି ରାତିଟା ପାହିଯାଉ, ବେଲ୍ ଆଣିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବା ।

ଚନ୍ଦ୍ର ନାଉଁ, ଖବରଦାର ! ମୋତେ ବେଲ୍‌ରେ ଆଣିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବନି । ମୁଁ ଦୋଷ କରୁଛି । ଦଣ୍ଡ ପାଇବା ପାଇଁ ସେଇଠି ପଡ଼ିରହିବି । ଏଠି ଏ ସମାଜରେ ଆସି ମୋର ଏ କଳଙ୍କିତ ମୁହଁ ଦେଖାଇ ପାରିବିନି । ଜିତା, ମୋର ତମକୁ ଅନୁରୋଧ, ତମେ

ମେଘାକୁ କିଛି କହିବନି । ମୁଁ ଯାଉଛି, ଯଦି କିଛି ଅସୁବିଧା ହୁଏ
ବାପାଙ୍କ ପାଖକୁ ଚାଲିଯିବ । ଆଉ ବା ଆମର ନିଜର କିଏ ଅଛି ?
ଚାଲ୍ ସିଦ୍ଧିକ ! ମେଘା ଆସିବା ପୂର୍ବରୁ....(ଦେଖୁନିଅନ୍ତି ମେଘା
ଆସିବାର)

ମେଘା : ବାପି.. ! ଏ କ'ଣ, ବାପି ! ତମ ହାତରେ . . . ଏ କ'ଣ ଅଂକଳ..
ବାପିଙ୍କ ହାତରେ (ଦେଖେ) ତମେ କ'ଣ ବାପିଙ୍କୁ ବାନ୍ଧିନେଉଛ ?
ତମେ ପରା ଚୋରଙ୍କୁ ବାନ୍ଧ ? ବାପି କ'ଣ ଚୋର ? ଅଂକଳ,
କିଛି କହୁନ କାହିଁକି ? ବାପି ! ତମେ, ତମେ କ'ଣ ଚୋରି
କରିଛ ?

ଚନ୍ଦ୍ର ହଁ ମେଘା । ମୁଁ ଚୋର । ମୁଁ ଚୋରିକରିଛି ।

ମେଘା କ'ଣ ହେଲା ? ତମେ ଚୋରିକଲ ? ବାପି ତମେ ପରା କୁହ
ଚୋରିକରିବା ପାପ । ତମେ ଏ ପାପ କଲ କାହିଁକି ? ଆମର
କ'ଣ ଦରକାର ? ସେହି ଟାଙ୍କାରେ ଟି.ଭି. ଆଣିଛ କି ? ଏ ଟି.ଭି.
ଆମର ଦରକାର ନାହିଁ । ମାମି ! ଏ ଟି.ଭି. ଆମେ ଦେଖୁବାନି ।
ଦେଖୁଲାନି, ଟି.ଭି.ରେ ପରା ଭଗବାନ ଚୋରିକଲେ ? ମାମି !
ତମେ ବାପିଙ୍କୁ ଚୋରିକରିବାକୁ କହିଲ କି ? ଯେମିତି, ଭଗବାନଙ୍କୁ
ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ କହିଥିଲେ ! ଅଂକଳ ! ମୋ ବାପିଙ୍କୁ ଛାଡ଼ିଦିଅ, ଅଂକଳ !
ମୋ ବାପି ଭାରି ଭଲ । ସେ କେବେ ଚୋରିକରନ୍ତିନି, ଅଂକଳ ।

ସିଦ୍ଧିକ୍ ମେଘା ! ନାଜ୍, ତମ ବାପି ଚୋର ନୁହଁନ୍ତି । ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଛାଡ଼ିଦେବି ।

ମେଘା ସତରେ ଅଂକଳ ! ବାପି ନ ଥିଲେ ମୁଁ ଶୋଇବି କେମିତି ?

ସିଦ୍ଧିକ୍ ମୁଁ ସାଂଗରେ ତମ ବାପିଙ୍କୁ ନେଇଆସିବି ।

ଚନ୍ଦ୍ର ଯାଅ ମେଘା ! ରୁପ୍ତାପ୍ତ ଖାଇ ଦେଇ ମାମି ପାଖରେ ଶୋଇପଡ଼ିବ ।

ମେଘା ନା ନା ବାପି ! ତମେ ମୋତେ ଗପ କହିବ ।

ଚନ୍ଦ୍ର ମାମି କହିବେ, ଚାଲ୍ ସିଦ୍ଧିକ୍ ।

ମେଘା ନା ମୋତେ କୁହ, ବାପି ! ତମେ କାହିଁକି ଚୋରିକଲ ।

ଚନ୍ଦ୍ର ତମ ମାମିଙ୍କୁ ପଚାର । ଜିତା ମେଘା ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦିଅ । ଆ
ସିଦ୍ଧିକ୍ ।

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥ ୭୧

ସିଦ୍ଧିକ୍ ମୁଁ ଆସୁଛି ଭାଉଜ । (ଯାଆନ୍ତି)

ମେଘା ମାମି ! କୁହ ମାମି ! ବାପି କାହିଁକି ଚୋରିକଲେ ? କୁହ ! କୁହ !

ଜିତା (ପିଟିଲେ) ତୁମ୍ଭ କର । (ସେତେବେଳକୁ ମେଘା ବନ୍ଧି ଖଣ୍ଡେ ଧରି ଛିଡ଼ାହୋଇଥାଏ - ଜିତାର ଭାବନା ଭାଙ୍ଗିଯାଏ ।)

ମେଘା କ'ଣ ହେଲା, ମାମି ! ଏ ଅଂକଟା ବୁଝେଇଦେବାକୁ ସେତେବେଳକୁ କହୁଛି, ତମେ କ'ଣନା ମୋତେ ପଚାରୁଛ !

ଜିତା ଆରେ ନା ମା ! ତମ ବାପି ଆସିନାହାନ୍ତି ତ ! ... ତମେ ଯାଆ ପଡ଼ିବ । ବାପି ଆସିଲେ ବୁଝେଇଦେବେ ।

ମେଘା ତମ ମୁଣ୍ଡ ବିନ୍ଦୁଛି, ନୁହେଁ ? (ଯାଏ)

ଜିତା (ଏଣୁତେଣୁ ଗୁଡ଼ାଏ ଭାବିଯାଏ - ରାତି ଦଶଟା ବାଜିବାର ସୂଚନା ମିଳେ । ଜିତା ଆହୁରି ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇପଡ଼େ) ଏ ସମୟରେ କଲିଂବେଲ୍ ବାଜେ । ଜିତା ଡରିତରି ଉଠେ । ଯାଏ ଓ କବାଟ ଖୋଲେ - ପଶିଆସନ୍ତି ଚନ୍ଦ୍ର, ମଦ ପିଇ, ଜିତା ସ୍ତବ୍ଧ)

ଜିତା ତମେ...

ଚନ୍ଦ୍ର ହଁ ଗିରିଜା ମହାନ୍ତି .. ମାନିବାକୁ ପଡ଼ିବ, ଏବେ ଆଉ ଭୟ ନାହିଁ । ଜିତା, ଆମେ ଗୋଟିଏ ସୁନାଖଣିର ସଂଧାନ ପାଇଯାଇଛୁ । ଯାହା ଦରକାର, ସେଠି ସବୁ ଅଛି । କହ, କ'ଣ ଦରକାର ? ଟଙ୍କା, ସୁନା ? କ'ଣ, କିଛି କୁହନ । ଓ ଟିକିଏ ଡେରି ହୋଇଗଲା , ନୁହେଁ ? ଆଜି ମହାନ୍ତିବାରୁ ଗୋଟେ ପାର୍ଟି ଦେଲେ ତ ! ସେ ପାର୍ଟିରେ ଓ କି ଇଣ୍ଡୋରଷିଂ । ମୁଁ ଜୀବନରେ କେବେ ଏମିତି ପାର୍ଟିନା, ଏବେଠି କରିନି ତ ! ବହୁତ ମଜା ଲାଗିଲା । ଆରେ ଏ କ'ଣ.. ଏମିତି ଦୂରେଇଯାଉଛି ଯେ । ଟିକିଏ ବାସୁଛି, ନୁହେଁ ! ପ୍ରଥମେ ପ୍ରଥମେ ଏମିତି ବାସିବ, ତା'ପରେ ଅଭ୍ୟାସରେ ପଡ଼ିଗଲେ ଜମା ଜଣା ବି ଯିବନି । ମୁଁ ତ ବେଶି ନେଇନି, ଜମା ଗିଲାସେ - ଆଉ ମଦ ବା ଡ୍ରାକ୍ସଟା ଆଜିକାଲି ଗୋଟେ ଫେସନ, ଷ୍ଟାଟସ୍ ର ସିମ୍ବଲ । ତା'ଛଡ଼ା, ଉପରକୁ ଉଠିବାକୁ ଗଲେ ଶିଡ଼ିର ପ୍ରଥମ ପାହାଚରେ ମଦ । ମୁଁ ତ ସେହି ପ୍ରଥମ ପାହାଚରେ ପାଦ ଦେଇଛି ।

ଜିତା   ନା ।
 ଚନ୍ଦ୍ର   ନା ?
 ଜିତା   ତମେ ଭିତରକୁ ଯାଇପାରିବନି, ମେଘା ଅଛି ।
 ଚନ୍ଦ୍ର   ମେଘା ଅଛି ? ଥାଉ ।
 ଜିତା   ତା' ସାମ୍ନାକୁ କି ମୁହଁ ନେଇଯିବ ? ଏଇ ମୁହଁ, ଏଇ ଭକ୍ତଭକ୍ତ
                               ଗଂଧ, ଏଇ ଚଳଚଳ ପାଦ ?
 ଚନ୍ଦ୍ର   ଜିତା !
 ଜିତା   ସେଇଠି ସେମିତି ଛିଡ଼ାହୁଅ ।
 ଚନ୍ଦ୍ର   କାହିଁକି ?
 ଜିତା   ତମର ଏବେ ହୋସ୍ ନାହିଁ, ଅପେକ୍ଷା କର, ହୋସ୍ ଆସୁ ।
 ଚନ୍ଦ୍ର   ହୋସ୍ !
 ଜିତା   ହଁ, (ସେମିତି .. ଶୋଇଯାଆନ୍ତି । ରାତି ପାହିଯାଏ, ସମସ୍ତେ
                               ସ୍ୱାଭାବିକ ହୁଅନ୍ତି)
 ଚନ୍ଦ୍ର   (ଉଠିପଡ଼ି) ଏ କ'ଣ, ବ୍ରଜଭୂମିରେ ! ରାତି ପାହିଗଲା, ଜିତା !
                               ଜିତା !
 ଜିତା   (ଉଠିପଡ଼ି) କ'ଣ ?
 ଚନ୍ଦ୍ର   ମେଘା କାହିଁ ?
 ଜିତା   ଭୟ କରନି । ସେ କିଛି ଜାଣିପାରିନି, ଶୋଇପଡ଼ିଛି । କିନ୍ତୁ..
 ଚନ୍ଦ୍ର   ସରି, ପାଖ ଟାଳନ୍ ତ । ଟିକିଏ ଓଠର ହୋଇଗଲା । ଛାଡ଼, ହଁ
                               ଏଇ ନିଅ, ଏ ରୋଜନମ୍ବରତା ମୋ ପର୍ଯ୍ୟରେ ରଖିଦିଅ ।
 ଜିତା   ରୋଲ୍ ନମ୍ବର ? (ନିଅନ୍ତି ଓ ଦେଖନ୍ତି)
 ଚନ୍ଦ୍ର   ହଁ, ମହାନ୍ତିବାବୁଙ୍କ ନାତୁଣୀର । ତାକୁ ଯୁନିଭରସିଟିରେ ପାଖ
                               କରିବାକୁ ଚାହୁଁଛନ୍ତି । ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଧରିସାରିଲେଣି - ମୋ ପାଖରେ..
                               ଇଂରାଜି ।

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥ ୭୩

- ଜିତା   ତମେ ବି ଧରାପଡ଼ିଯାଇଛ ?
- ଚନ୍ଦ୍ର   ସମସ୍ତେ ତ କରୁଛନ୍ତି, ମୁଁ ବା କାହିଁକି ଧର୍ମବଦ୍ଧ ସାଜିବି ? ଏମିତି ଉପାସରେ କୁହୁବୁହୁ ହେଉଥିବି, ଦାରିଦ୍ର୍ୟର ଯନ୍ତ୍ରଣାରେ ଛଟପଟ ହେଉଥିବି ?
- ଜିତା   ବାସ୍ ଏତିକିରେ, ଏଇ ସାମାନ୍ୟ ଗିଳାସେ ମଦ ଭିତରେ ନିଜର ମଣିଷପଣିଆ, ନିଜର ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ବ, ଆଦର୍ଶବାଦ, ସବୁତକ ଗୋଲେଇ ଫେଣି ପିଇଦେଲ ।
- ଚନ୍ଦ୍ର   ଜିତା !
- ଜିତା   ମୁଁ ତମ ସ୍ତ୍ରୀ ! ମୁଁ ତମକୁ ପ୍ରଶ୍ନ କରୁଛି । ମୋ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦେଇପାରିବ ? ତମର ତ ଦରମା ମାସକୁ ପାଞ୍ଚହଜାର, ତମେ ଏତେଟାକା ଆଣିଲ କୋଉଠୁ ? ଏ ଟି.ଭି. ଆସିଲା କେମିତି ? (ପ୍ରତିଧ୍ବନି ହୁଏ)
- ଚନ୍ଦ୍ର   ଜିତା ! ତମେ ମୋର ସ୍ତ୍ରୀ, ମୋ ରୋଜଗାର ଉପରେ ତମେ ନିର୍ଭରଶୀଳ । ତେଣୁ ଏ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରିବାର ଅଧିକାର ତମର ନାହିଁ ।
- ଜିତା   ଅଛି ! କିଏ ନ ଚାହେ, ତା' ସ୍ବାମୀ ଜଣେ ଦୁର୍ନୀତିମୁକ୍ତ ନିଷ୍ଠାଳ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ବର ଅଧିକାରୀ ହେଉ ! ମୁଁ ତ ସେତିକି ଚାହିଁଥିଲି । ସେତିକି ସମ୍ଭଳ କରି ଘରଛାଡ଼ି ଏକ ନିର୍ମଳ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ବର ହାତ ଧରିଥିଲି । ତମେ କ'ଣ ସେହି ଚନ୍ଦ୍ର ! କୁହ ! ତମକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ରାହୁଗ୍ରାସ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ତମେ ଆତ୍ମପ୍ରକାଶ କର । ଏ ଛଛା କ'ଣ ତମର ନାହିଁ ? ଉପାସ ରହିବାରେ କ'ଣ ଶାନ୍ତି ପାଇନ ? ଯନ୍ତ୍ରଣାରେ ଭିଜିଯାଇ କ'ଣ ତୃପ୍ତି ପାଇନ ? ଦୁର୍ନୀତିରେ ବୁଡ଼ିଗଲେ କ'ଣ ମୁକ୍ତି ପାଇବ ?
- ଚନ୍ଦ୍ର   ଜିତା !
- ଜିତା   ଜିତା ନୁହେଁ, ମୁଁ ଅପରାଜିତା (ରୋଲ୍‌ନମ୍ବର ଲେଖାଥିବା କାଗଜକୁ ଚିରିଦିଅନ୍ତି । ଚନ୍ଦ୍ର ଚାହିଁଥାଆନ୍ତି, ଏହି ସମୟରେ ସିଦ୍ଧିକ ଡରିଡରି ପଶିଆସେ, ଏକ ଟାକାଆଟାଟି ଧରି)
- ସିଦ୍ଧିକ୍   ଭାଇଜ, ପୁରୁ ହେଲୁ ମି, ମୋତେ ରକ୍ଷା କରିଦିଅ । ମୋ ଘର ଉପରେ ଭିଜିଲାନ୍ସ ରେଡ୍‌ଆରମ୍ଭ କରିଦେଇଛି । ମୁଁ ଥାନାରେ ଥିଲି ।

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥ ୭୪

ମୋ ହାତରେ ଏ ଅଶୀହଜାର ଟଙ୍କା ଅଛି । ଚନ୍ଦ୍ର ତ ମାନିବନି,
ଆପଣ ଏତକ ଟଙ୍କା ରଖିନିଅନ୍ତୁ । ମନଜହ୍ନା ଖର୍ଚ୍ଚ କରନ୍ତୁ ।
ମୁଁ ଆଦୌ ନେବିନି । ନହେଲେ ମୋଘା ନାଁରେ ଫିକ୍କତ କରିଦିଅନ୍ତୁ ।
ତା' ଭବିଷ୍ୟତ ପାଇଁ .. ଏଇ ବୋଧେ.. ସେମାନେ ହୁଏତ ଏଠିକି
ମଧ୍ୟ ଆସିପାରନ୍ତି । ପୁଞ୍ଜ ଭାଉଜ.. ଚନ୍ଦ୍ର !

ଜିତା   କ୍ଷମା କରନ୍ତୁ ସିଦ୍ଧିକ୍‌ବାବୁ ! ଆମେ ଆପଣଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିପାରୁନୁ ।
ସେ ଟଙ୍କାର ସ୍ଥାନ ଏ ଘରେ ନୁହେଁ, ସେ ଘରେ, ଯେଉଁ ଘରେ ସ୍ତ୍ରୀ
ଦୁର୍ନୀତି ପାଇଁ ସ୍ବାମୀକୁ ପ୍ରେରଣା ଦିଏ ।

ସିଦ୍ଧିକ୍   କିନ୍ତୁ ଭାଉଜ, ଏତକ ଟଙ୍କା ପାଇଲେ....

ଜିତା   ଆମର ସେ ପାରିଜାତର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ । ମୋ ବଗିଚାରେ
ଯେଉଁ ମଲ୍ଲାଫୁଲ ଅଛି, ସେହି ଫୁଲ ହିଁ ମୋ ପୂଜା ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ
ମୋର ଲୋଡ଼ା ନାହିଁ ପାରିଜାତ । (ଫୁଲ)

“ପୁଷ୍ପର ନାମ ପାରିଜାତ

ହେଲେ ମର୍ତ୍ତ୍ୟରେ ଫୁଟେ ନାହିଁ ।

ସ୍ବର୍ଗରେ ଯେଉଁ ପାରିଜାତ ଫୁଟେ

ସ୍ବର୍ଗର ଶୋଭା ପାଇଁ ।

ଗଛରେ ଫୁଟି ସେ

ଗଛରେ ଝାଉଁଳେ ।

ଝରିଯାଏ ସିନା

ଯାଏନି ଦେଉଳେ ।

ପୁଷ୍ପ ଜଗତ ଶୀର୍ଷରେ ଥାଇ

ଅର୍ଦ୍ଧ୍ୟରେ ଲାଗେ ନାହିଁ ।”

୨୦୦୮ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ‘ଝଙ୍କାର’ରେ ପ୍ରକାଶିତ
‘ବିଭୂତି’ର ଚରିତ୍ରମାନେ

- ବିଭୂତି
- ପୂଜା
- ଆଲୋକ
- ଯୁଗଳକିଶୋର
- ସତୋଷ

- ଲକ୍ଷ୍ମୀ
- ପାର୍ବତୀ
- ଶିବ
- ନାରାୟଣ
- କୁବେର

ବିଭୂତି

ପ୍ରଥମ ଦୃଶ୍ୟ

(ଯୁବଲେଖକ ବିଭୂତିଭୂଷଣଙ୍କ ଡ୍ରଙ୍ଗରୁମ୍ । ସମୟ : ସନ୍ଧ୍ୟା ଅତିକ୍ରାନ୍ତ । ଆଲୋକ ଆସିକାବେଳରୁ ଦେଖାଯାଏ, ବିଭୂତିବାବୁଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ପୂଜା ଟି.ଭି. ଦେଖୁଥାଆନ୍ତି, ମଝିରେ ମଝିରେ ବାହାରକୁ ଚାହୁଁଥାନ୍ତି, କାହାକୁ ଯେମିତି ଅପେକ୍ଷା କରୁଛନ୍ତି । ଘର ଭିତରକୁ ପଶି ଆସନ୍ତି ହସହସ ମୁହଁରେ ବିଭୂତିଭୂଷଣ, କୌଣସି ଏକ ଅନୁଷ୍ଠାନରୁ ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧିତ ହୋଇ । ହାତରେ ଉପଜୈକନ ।)

ବିଭୂତି : ଆରେ ପୂଜା ! ମୁଁ ତ ତମକୁ ଡାକୁଥିଲି, ଅଥଚ ତମେ ଗଲନି ! ସେ ଯେଉଁ ସମ୍ମାନ, ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନା ! ମୋ ଜୀବନରେ ଇଏ ପ୍ରଥମ । ଏମିତିକା ସମ୍ମାନ ଆଉ ପାଇବି କି ନା, ସନ୍ଦେହ । ଭାରି ଭଦ୍ର ସେମାନେ, ଆଉ ଆମ ସଂସ୍କୃତିମନ୍ତ୍ରାଳୟର ସତରେ ସାହିତ୍ୟ-ସଂସ୍କୃତି ପ୍ରତି ଖୁବ୍ ସମ୍ମାନ । ସେ ଯେଉଁ ଭାଷଣ ଦେଲେନା.. (ପୂଜାକୁ ନିମ୍ନ ଦେଖି) ଆଃ..ହଉ ହେଲା, ଏଇ ନିଅ, ଏଇଟା । ଶାଲ, ଏଇଟା ତାମ୍ରଫଳକ ଆଉ ଏଇ ପାଞ୍ଚହଜାର ଟଙ୍କା ।

ପୂଜା (ଖୁସିରେ) ପାଞ୍ଚହଜାର ଟଙ୍କା ! ବାଃ, ଏଥିରେ ବୋଧହୁଏ ନେକ୍‌ଲେସ୍‌ଟା ହୋଇଯିବ ।

ବିଭୂତି (ଟିକିଏ ଦବିଯାଇ) ନେକ୍‌ଲେସ୍ !

ପୂଜା ହଁ, ଆଉ କ'ଣ କରିବ ଯେ.. ।

ବିଭୂତି ମୁଁ ଭାବୁଥିଲି, ଗୁଡ଼ାଏ ଗଛ ହୋଇଗଲାଣି ତ..

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥ ୭୭

ପୂଜା ସଂକଳନଟେ ଛାପିଦବ ? କ'ଣ ହବ, କହିଲ ? ସେ ବହିଟା ସେମିତି ଛାପିଲ ଯେ ଟେବୁଲ ଉପରେ, ଆକରେ, ଆଲମାରୀରେ ଆକ ଆକ ହୋଇ ଗଦାହୋଇଛି - କେତେବେଳେ ଉଇ ଲାଗୁଛି ତ କେତେବେଳେ ମୁଷା ଖାଉଛି । କେହି ତ କିଣୁନାହାନ୍ତି, ଯା'କୁତାକୁ ଉପହାର ଦେଇଦେଇ..

ବିଭୂତି : ତଥାପି ସଂକଳନଟେ ହୋଇଗଲେ, ହୁଏତ ଏକାଡେମୀ ପୁରସ୍କାରଟା..

ପୂଜା : ଏକାଡେମୀ ଆସ୍ବାର୍ଥ ପାଇବ ! କେତେ ଟଙ୍କା ? ଏଇ ଦଶହଜାର । ଆଜିକାଲି ଦଶହଜାର ଟଙ୍କା ପୁଅ ଏକୋଇଶକୁ ନିଅନ୍ତୁ, ଝିଅ ବାହାଘର କଥା ପଚାରେ କିଏ ?

ବିଭୂତି କ'ଣ ଆଉ କରିବି...

ପୂଜା ତମେ ତ ମାନୁନ, ସନ୍ତୋଷଭାଇଙ୍କୁ ଦେଖୁନ ! ତମେ ଯେମିତି ଲେଖକ, ସେ ବି ସେମିତି ଲେଖକ, ତମେ ତ ଆହୁରି ଏମ୍.ଏ. ପାସ୍ କରିଚ, ସିଏ ତ ସୁଦୁ ମେଟ୍ରିକ୍ । ସେ ଖାଲି ଲେଖିଲେଖି କଟକରେ କୋଠା, ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ କୋଠା, ବାଲେଶ୍ୱରରେ କୋଠା, ଡିନିଡିନିଟା ବସ୍ ଚଳେଇଛନ୍ତି । ଏଇ ଗତ ସପ୍ତାହରେ ଗୋଟେ ଇଣ୍ଡିକା କାର୍ କିଣିଛନ୍ତି । ଆଉ ଅପାର ଶାଢ଼ି ଗହଣା ଦେଖିଲେ... ଛାଡ଼, ଆଉ ତମେ ବି ତ ଲେଖୁଛ ଦିନରାତି, ବାଉଳାକ ପରି ଗାରଉଛ, ତା'ସା'ଗରେ ଚାକିରି ଖଣ୍ଡେ ବି କରିଛ - ଘର ତ କରିବ ପଛରେ, ଜାଗା ଖଣ୍ଡେ ବି କିଣିପାରୁନ !

ବିଭୂତି ଓ ହୋ, ତମେ ବୁଝୁନ ! ସେହି ଗୋଟେ କଥା ମୁଁ ଆଉ କେତେଥର କହିବି ଯେ ସେ ଯାତ୍ରା ବହି ଲେଖୁଛନ୍ତି । ସେଥିରେ ପଇସା ଅଛି । ଆଉ ମୁଁ ସାହିତ୍ୟ କରୁଛି ।

ପୂଜା କାହିଁକି, ତମେ ବି ଯାତ୍ରା ନାଟକ ଲେଖୁନ ? କିଛି ନ ହେଲେ ପଇସା ତ ଆସନ୍ତା । (ଏହି ସମୟରେ କଲିଂ ବେଲ୍ ବାଜିଛି ।)

ବିଭୂତି କିଏ ? (ଯାଉଥିଲେ)

ପୂଜା ସନ୍ତୋଷଭାଇ ଆସିଲେ ବୋଧେ !

ବିଭୂତି   ସତ୍ୟୋଷଭାଜ ?

ପୂଜା   : ହଁ, ତାଙ୍କ ଯାତ୍ରାପାଠି ପୁଲିସ୍‌ଲାଇନ୍ ପଡ଼ିଆରେ ପଡ଼ିଛି - ଖବର ଦେଇଛନ୍ତି ଆମକୁ । ଯାତ୍ରା ଦେଖିଯିବାକୁ । ସେ ନିଜେ ଆସିବେ, ସାଂଗରେ ନେଇଯିବେ..

ବିଭୂତି   : ଯାତ୍ରା ? (ପୁଣି ବେଲ୍ ବାଜେ) ହଁ, ହଁ, (ଯାଆନ୍ତି) ଆରେ, ଆରେ, ଆଲୋକବାବୁ ଯେ ! ଆସନ୍ତୁ ଆସନ୍ତୁ...

ଆଲୋକ   (ହାତଯୋଡ଼ି) ଆଜ୍ଞା ନମସ୍କାର । (ପୂଜା ଚାଲିଯାଇଥାଆନ୍ତି)

ବିଭୂତି   : ଏ ପୂଜା ! (ଭିତରକୁ) ଆଲୋକବାବୁ ଆସିଛନ୍ତି । କୁହନ୍ତୁ...

ଆଲୋକ   ନାହିଁ ଆଜ୍ଞା, ଆପଣ ଏମିତି ସତ୍ତା ସରିଲାମାତ୍ରେ ଚାଲିଆସିଲେ..

ବିଭୂତି   : କାହିଁକି, ଆଉ କ'ଣ କିଛି କାମ ଥିଲା କି ?

ଆଲୋକ   କାମ, ଆହୁରି ପଚାରୁଛନ୍ତି ! ଆପଣ ସମ୍ଭବିତ ହେଲେ, କେତେ ବଡ଼ କଥା । ସେଠି ଆପଣ କେତେ ଲୋକଙ୍କୁ ଭେଟିଥାନ୍ତେ, ହାତ ମିଳାଇଥାନ୍ତେ ! ଆପଣଙ୍କୁ କଂଗ୍ରାଭୁଲେଟ୍ କରିବାକୁ କେତେ ଲୋକ ଅପେକ୍ଷା କରିଛନ୍ତି, ଆପଣ କ'ଣନା...

ବିଭୂତି   ନାହିଁ, ମୋତେ ସେଗୁଡ଼ା ଭଲଲାଗେନି... । ମୁଁ ତେଣୁ ରୁପଚାପୁ..

ଆଲୋକ   : ମୁଁ ଜାଣେ, ଆପଣ ଏମିତି ଦେଖେଇଛୁଅନ୍ତି ନାହିଁ । ତେଣୁ ସିଧା ଅନୁମାନ କରି ଆପଣଙ୍କ ଘରକୁ ପଳେଇଆସିଲି । ଆଉ ଅନୁମାନଟା ବି ଠିକ୍ । କଥା କ'ଣକି, ଆମ ପତ୍ରିକାର ସଂପାଦକ କହିଛନ୍ତି, ଆପଣଙ୍କ ଉପରେ ଗୋଟେ ଫିଟର କରିବାକୁ ! ସେ ଅବଶ୍ୟ କେବେଠୁ କହିଲେଣି । ମୁଁ ଦେଖିଲି, ଏ ସମ୍ଭବନା ସହିତ ଯୋଡ଼ିଯାଡ଼ି କରି ଦି'ପଦ ଗାରେଇଦେବି ।

ବିଭୂତି   : ଓ, ଆଜ୍ଞା, ଆଜ୍ଞା । ହେଲେ, ମୁଁ ଏବେ ଟିକିଏ ଅସୁବିଧାରେ..

ଆଲୋକ   ଅସୁବିଧା ?

ବିଭୂତି   ନାହିଁ, ଅସୁବିଧା କ'ଣକି... ଟିକିଏ ପାଇନାନ୍ତିଆଲ...ମାନେ ଆର୍ଥିକ ଦିଗରୁ..

ଆଲୋକ : ସେକଥା କୁହନ୍ତୁନି ଆଜ୍ଞା ! ତା'ଛଡ଼ା, ଅସୁବିଧା କାହାର ନାହିଁ !
ଏଠି ବାଜପେଯାକଠାରୁ ବୁଝ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ଆଉ ବାଂଲାଦେଶଠୁ ରଷ
ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ସମସ୍ତେ ଏଇ ସମୟରେ ପଡ଼ିଛନ୍ତି ।

ବିଭୂତି : ସେକଥା ସତ ଯେ, ହେଲେ, ଆପଣ କାମ କରିବେ, ଅଥଚ..

ଆଲୋକ ମୁଁ କାମ କରିବି - ମାନେ ?

ବିଭୂତି : ଏଇ ଫିଚର ବାବଦରେ ତ କିଛି...

ଆଲୋକ : ଫିଚର ବାବଦରେ ପଚାସା, ମାନେ ପାରିଶ୍ରମିକ - କ'ଣ କହୁଛନ୍ତି
ଆପଣ ! ଆପଣଙ୍କ ଭଳି ଜଣେ ଲେଖକଙ୍କ ଫିଚର କରିବା ଭାଗ୍ୟରେ
ଯୁଟିଛି, ଏଇଟା କ'ଣ କମ୍ ବଡ଼ କଥା ! ଯା' ପାଇଁ ପଚାସା ! ଛି
ଛି...

ବିଭୂତି : ନାହିଁ, ଆଜିକାଲି-

ଆଲୋକ : ସେଗୁଡ଼ା ସବୁ ଫମ୍ପା ଅଲେଖକମାନଙ୍କଠୁ ପେଟପାଟଣା ପାଇଁ ହୁଏତ
କିଏ କ'ଣ ନଉଥିବ । (ପୂଜା ତା' ନେଇ ଆସିଛି)

ବିଭୂତି : (ତା' ଦେଖି) ଇଏ କ'ଣ .... ?

ପୂଜା : ନାଲି ତା' । ଏ ମାସରେ ଅମୂଳ ଆଣିଛ ?

ଆଲୋକ : ହେଲା ହେଲା, ନାଲି ତା', ମୋର ଚଳେ । ତା'ଛଡ଼ା ନାଲି ତା'
ତ ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟ ପାଇଁ ଭଲ ।

ବିଭୂତି : ନା (ପିଇ ଦେଇ), ଇଏ ତିନି ବି ପଡ଼ିନି ।

ପୂଜା : ତିନିଦିନ ହେଲା ତିନିଦବା ତଳେ ଗଡ଼ୁଛି ।

ଆଲୋକ : ସାର, ଚାଲିଗ ତ ଚପିଯାଇଥିବେ, ତିନି ଅଭ୍ୟାସ ଛାଡ଼ିଦିଅନ୍ତୁ । ମୁଁ
ଛାଡ଼ିଦେଇଛି ସାର... (ପୂଜା ହସିଦେଇ ଚାଲିଯାଏ)

ବିଭୂତି (ସାମାନ୍ୟ ଅପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ) ନାହିଁ, କଥା କ'ଣକି, ମୁଁ ଟିକିଏ ଏଇମିତି
ବ୍ୟସ୍ତ ରହିଥିଲି ତ...

ଆଲୋକ : ଏଇଟା ସାର ଜଣେ ଉଚ୍ଚକୋଟୀର ସାହିତ୍ୟିକର ସ୍ବଭାବ ।

ବିଭୂତି : ନାହିଁ ଯେ...ପୁଣି, ଚିକିଏ ଅପେକ୍ଷା କରନ୍ତୁ.... ।

ଆଲୋକ : ହେଲା ହେଲା, ଭିତରକୁ ଯିବେ ତ ଯାଆନ୍ତୁ । (ବିଭୂତି ଭିତରକୁ ଯାଆନ୍ତି) ବାସ୍ତବିକ୍ କେଡ଼େ ସାଦାସିଧା ସାହିତ୍ୟିକଟେ ! କଳମରେ କମ୍ପନ ଅଛି; ହେଲେ, ଏ ସମାଜ ଏମାନଙ୍କୁ କ'ଣ ଦେଇଛି ନା ଦେଉଛି ? ଖଣ୍ଡେ ଶାଳ, ଗୋଟେ ଫୁଲମାଳ ଆଉ ଖଣ୍ଡେ ମାନପତ୍ର ଧରେଇଦେଇ କାମ ସାରିଦେଇଛି । (କିଛି ସମୟ ପରେ ଯୁଗଳ ଆସନ୍ତି) ଇଏ କ'ଣ, ଯୁଗଳବାରୁ ଯେ । ସାର୍ ନମସ୍କାର । ଆପଣ ... ।

ଯୁଗଳ : ଆରେ ଆଲୋକ ! ତମେ ଏଠି ! ମାନେ ବିଭୂତି ପାଖକୁ ?

ଆଲୋକ : ଗୋଟେ ଫିଟର ପାଇଁ ଆସିଥିଲି, କିନ୍ତୁ ଆପଣ ?

ଯୁଗଳ : ଏଟା ପରା ମୋ' ଝିଅ ଘର...

ଆଲୋକ : ମାନେ ବିଭୂତିବାରୁ-

ଯୁଗଳ : ମୋ' ସାନଜୋଇଁ ।

ଆଲୋକ : ମାନେ...ଆପଣ..ବିଭୂତିବାରୁଙ୍କ ଶଶୁର । ଇଏ ସଂଯୋଗର କଥା, ଅପୂର୍ବ ମିଳନ...ଯୁଗଳକିଶୋର ନାୟକଙ୍କ ଭଳି ଔପନ୍ୟାସିକ ଶଶୁରଙ୍କର ବିଭୂତି ମହାନ୍ତି ଭଳି ଗାନ୍ଧିକ ଜୋଇଁ ! ବାଃ, ଚମତ୍କାର ସଂଯୋଗ ।

ଯୁଗଳ : କ'ଣ କରିବି, ବିଧିର ବିଧାନ-

ଆଲୋକ : ସତରେ, ଆପଣ ଭାଗ୍ୟବାନ । ନହେଲେ ବିଭୂତିବାରୁଙ୍କ ଭଳି ଜୋଇଁ ପାଇଥାଆନ୍ତେ ।

ଯୁଗଳ : (ହସି) ମୋ ଭାଗ୍ୟ କଥା କୁହନି । ଗଞ୍ଜ ସିନା ଲେଖୁ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟକୁ ନେଇ ଜାତୀୟ ଦରବାରରେ ଛିଡ଼ା କରାଇଦେଉଛି, ଅଫିସ୍‌ରେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ରହି ସଂସାର ଉଛନ୍ନ କରିଦେଉଛି । ସବୁ ସେକ୍ସନରୁ ଫେରି ଫେରି ଶେଷରେ ଡେସ୍‌ପାର୍ ସେକ୍ସନରେ ପହଞ୍ଚିଲା ଯେ ଆଜି କଲେକ୍ଟରଙ୍କ ଚିଠି ସି.ଏସ୍.ଓ.ଙ୍କୁ ଦେଲା ତ ସି.ଏସ୍.ଓ.ଙ୍କ ଚିଠି କଲେକ୍ଟରଙ୍କୁ ଇସ୍ତଫା ଦେଇଛି । (ଆଲୋକ ଜୋରରେ ହସନ୍ତି, ବିଭୂତି ଆସନ୍ତି, ହଠାତ୍ ଯୁଗଳଙ୍କୁ ଦେଖି)

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥ ୮୧

ବିଭୂତି : ବାବା । (ଜୁହାର ହେଲେ) ଇଏ ଆଲୋକବାବୁ ।
 ଆଲୋକ : ଆମର ପରିଚୟପର୍ବ ସରିଗଲାଣି ।
 ବିଭୂତି : ପୂଜା, ପୂଜା । ବାବା ଆସିଛନ୍ତି...
 ଯୁଗଳ : ହେଲା ହେଲା, ତମେ ଆଲୋକବାବୁଙ୍କ କଥା ବୁଝ, ମୁଁ ପୂଜା ପାଖକୁ
 ଯାଉଛି । (ଯାଉଯାଉ ଫେରି)ହଁ, ଆଲୋକ ବାବୁ ବିଭୂତିଙ୍କ ସାହିତ୍ୟ
 କୃତିକୁ ନେଇ ଓଡ଼ିଆରେ ତ ଫିଚର କରୁଛ, କୌଣସି ଇଂରେଜି
 ପତ୍ରିକା ପାଇଁ ଗୋଟେ ଫିଚର କର...
 ଆଲୋକ ସାର୍ (ଯୁଗଳ ଯାଉଥିଲେ, ପୂଜା ଆସେ)
 ପୂଜା ବାପା, ତମେ ? କ'ଣ ଏକୃଟିଆ ?
 ଯୁଗଳ ଆଉ ଆସିବ କିଏ ? ବୋଉ ? ଲିଜା ପରା ଆସିଛି ।
 ପୂଜା : ଅପା ଆସିଛି ?
 ଯୁଗଳ ଏଠିକୁ ବି ଆସିବ । (କାର୍ ରହିବାର ଶବ୍ଦ) ଏଇ ତ କିଏ ଆସିଲା ।
 (ଦେଖନ୍ତି)
 ବିଭୂତି ସନ୍ତୋଷଭାଇ ବୋଧହୁଏ ।
 ପୂଜା ସନ୍ତୋଷଭାଇ, (ସନ୍ତୋଷ ପଶିଆସନ୍ତି)
 ବିଭୂତି / ପୂଜା: ଭାଇନା (ଜୁହାର ହୁଅନ୍ତି)
 ସନ୍ତୋଷ ହେଲା, ହେଲା । ବାବା, ଆପଣ ବି (ଜୁହାର)
 ଯୁଗଳ ହଁ, ହଁ, ହେଲା, ଆଉ ଇଏ ହେଉଛନ୍ତି ଦୈନିକ ଗଣବାଚୀର
 ସାମ୍ବାଦିକ...
 ଆଲୋକ ଆଲୋକ ମହାନ୍ତି-
 ସନ୍ତୋଷ ନମସ୍କାର ।
 ଯୁଗଳ ମୋ ବଡ଼ ଜୋର୍ ସନ୍ତୋଷ ପଇନାୟକ ।
 ବିଭୂତି ଓଡ଼ିଆ ଯାତ୍ରାଜଗତର ବିଶିଷ୍ଟ ନାଟ୍ୟକାର ।
 ଆଲୋକ ଆଜ୍ଞା, ତା'ହେଲେ ଅପୂର୍ବ ସମନ୍ବୟ ।

ସତୋଷ : ଆମ ପାଟି ଆସିଛି ତ, ପୁଲିସ୍‌ଲାଜନ୍ ପଡ଼ିଆରେ ପଡ଼ିଛି । ଆସୁ ନାହାନ୍ତି ?

ଆଲୋକ : ହଁ ହଁ, ମୁଁ ଶୁଣିଥିଲି..

ସତୋଷ : ଆଜି ମୋ' ନାଟକ ଅଛି ।

ଆଲୋକ : 'ଶିଳା ପଳାଉଲା ଶାଳାକି ନେଇ' ।

ସତୋଷ : (କଣେଇ ଚାହିଁ) ହଁ (ଯୁଗଳ ଘୃଣାରେ ହୁଁ ମାରି ଭିତରକୁ ଯାଆନ୍ତି । ପୂଜା ହସିଦିଏ)

ଆଲୋକ : ଆଜ୍ଞା ସତୋଷ ବାବୁ, ଆପଣମାନେ ଯାତ୍ରାନାଟକର ଏଭଳି ନାମକରଣ କାହିଁକି କରନ୍ତି ?

ସତୋଷ : ସେକଥା ଏମିତି ଗୋଟିଏ ବାକ୍ୟରେ କହିଦେଇ ଆପଣଙ୍କୁ ବୁଝାଇ ପାରିବି ?

ଆଲୋକ : ଆସନ୍ତୁ - (ଗୋଟିଏ କୋଣକୁ ଡାକିନିଅନ୍ତି)

ପୂଜା : (ଇସାରାରେ ବିଭୂତିଙ୍କ ଗୋଟିଏ ପାଖକୁ ଡାକିନିଏ) ଏୟ ଶୁଣ, ବାପା ଆସିଛନ୍ତି, ଏଣେ ଭାଇ ବି ଆସି ପହଞ୍ଚିଗଲେଣି । ଏତେଦିନ ପରେ ଆମ ଘରକୁ ଆସିଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କୁ କିଛି ଦବନା, ଏମିତି ଫେରେଇଦେବ ?

ବିଭୂତି : ମୁଁ କ'ଣ ମନା କରୁଛି ?

ପୂଜା : ଘରେ କ'ଣଟା ଅଛି ଯେ ଦେବି !

ବିଭୂତି : ତା'ହେଲେ...

ପୂଜା : ମାର୍କେଟ୍ ଆଡ଼େ ଯାଆନ୍ତନି ?

ବିଭୂତି : ଏଣେ ଆଲୋକ ବାବୁ...

ପୂଜା : ରାସ୍ତାରେ ନ ହେଲେ କଥା ହୋଇ...

ବିଭୂତି : ହଉ ଦିଅ, ବେଗଟା ଆଣ... (ପୂଜା ଯାଏ)

ଆଲୋକ : ଅବଶ୍ୟ, ଆପଣଙ୍କ ପ୍ରସ୍ତାବଟା ମନ୍ଦ ନୁହେଁ ।

ସତୋଷ : ଆରେ, ବର୍ତ୍ତମାନ ଆମ ଓଡ଼ିଶାରେ ଏତେ ଯାତ୍ରା ପାଟି ହେଲାଣି ଯେ ହିସାବ କରି ହେବନି । ନାଟ୍ୟକାର, ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ, କଳାକାର ପୁରସ୍କାର

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥ ୮୩

ପାଇଁ ଟଣାଓଟରା, ଦର କଷାକଷି, ନିଜାମ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କଥା ଗଲାଣି । ଏଇ ସୁଯୋଗରେ କଳାକାରମାନେ ନିଜ ଢୋଲ ପିଟି ଦାମ୍ ବଢ଼େଇବା ପାଇଁ ଖବରକାଗଜକୁ ବେଶି ଭରସା କରୁଛନ୍ତି । ଆପଣ ଯଦି ଆପଣଙ୍କ କାଗଜରେ ଗୋଟିଏ ପୃଷ୍ଠା ପ୍ରକାଶ କରନ୍ତେ....

ଆଲୋକ   ବୁଝିଗଲି, ପେପରଠୁ ପକେଟ୍ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ସବୁ ଗରମ ହୋଇଯାଆନ୍ତା...

ସତୋଷ   ଏଇ ରଖନ୍ତୁ ହଜାରେ । ମୋ'ରି ନାଟକଠୁ ଫିଚରଟେ ଆରମ୍ଭ କରନ୍ତୁ...

ଆଲୋକ   ଏଇ, ଏବେ, ଆଜି ରାତିରେ ଫିଚର ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଇଯିବ ।
(ପୂଜା ବେଗ୍ ଦିଏ - ବିଭୂତି ନିଅନ୍ତି)

ଆଲୋକ   ବିଭୂତିବାବୁ, ଆପଣଙ୍କ ଫିଚରଟା ନହେଲେ ପରେ କରିବା ।

ବିଭୂତି   ପରେ ? ହଉ ହେଲା, ଆପଣ ତା'ହେଲେ ଏଠି ବସନ୍ତ, ମୁଁ ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ଆସୁଛି ।

ଆଲୋକ   ହଁ, ଆସନ୍ତୁ । ସାର୍ କୁହନ୍ତୁ....

ସତୋଷ   : ପୂଜା ଗିଲାସେ ପାଣି ଫିଙ୍ଗନ୍ତୁ ଆଣିବୁ ତ, ଭୀଷଣ ଗରମ ।

(ପୂଜା ଯାଉଯାଉ ଅଟକିଯାଏ)

ଦ୍ଵିତୀୟ ଦୃଶ୍ୟ

(ଆଲୋକ ଆସିଲାବେଳକୁ ଦେଖାଯାଏ, ପୂଜା କିଟେନକାମରେ ବ୍ୟସ୍ତ ଥାଇ ଏପଟସେପଟ ହେଉଥାନ୍ତି । ମଝିରେ ମଝିରେ ମୁଣ୍ଡ କୁଣ୍ଡୁଥାନ୍ତି ଆଉ ଦାଣ୍ଡଆଡ଼େ ଚାହିଁଥାନ୍ତି)

ପୂଜା   ଆଛା ଲୋକ ! ଚାରି ଛ'ଟା ମିଠା କି ଯୋଡ଼େ ତିନିଟା ସିଙ୍ଗଡ଼ା
ଆଣିବେ କି ନା ସନ୍ଦେହ, ସେଥିରେ ଅଧଘଣ୍ଟାଏ ହେଲା
ଦେଖାନାହିଁ ! ଏଭଳି ଲୋକଙ୍କ ସାଂଗରେ... (ସନ୍ତୋଷ ଆସନ୍ତି)

ସନ୍ତୋଷ   କ'ଣ ମାତାମ୍ ? ଏମିତି ଗରଗର ହଉଛ ଯେ ? ପଞ୍ଚମରେ ଥିଲା
ପରି ଲାଗୁଛି । କାହାକୁ ଶୋଧୁଛ କି ?

ପୂଜା   ଶୋଧୁବି ଆଉ କାହାକୁ ? ଏ ଦୁନିଆରେ ତମଛଡ଼ା ଆଉ ଅଛି
କିଏ ?

ସନ୍ତୋଷ   ଆରେ, ଜଏ ତ ମୋ ବହିର ଡାକଲଗ୍ !

ପୂଜା   ଆଛା ସନ୍ତୋଷଭାଇ ! ତମେ ଜଣେ ଏତେବଡ଼ ନାଟ୍ୟକାର
ହେଉଛ । ଲକ୍ଷଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ରୋଜଗାର କରୁଛ, ଆଉ କେତେହେଲେ
ତମକୁ ବଳିବ ?

ସନ୍ତୋଷ   (ହସି) ଆରେ, ପଇସା କ'ଣ କାହାକୁ ବଳେ ? ତୁ କ'ଣ କହିବାକୁ
ଚାହୁଛୁ, ସିଧାସିଧା କହ ।

ପୂଜା   ତମେ ତ ଜାଣ, ତମ ସବୁ ମହୋଦୟ ବି ଜଣେ ଲେଖକ । ଦିନରାତି
ବସି ଲେଖୁଛନ୍ତି । ହେଲେ, କଣପଇସାଟେ ନାହିଁ ।

ସନ୍ତୋଷ   ଆରେ ଏଠି ଏମିତି ଦିନରାତି କଥା କ'ଣ କହୁଛୁ, ଜନ୍ମଜନ୍ମ ଧରି

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥ ୮୫

ବସି ଗାରେଇଲେ ବି ଫଟା ପାହୁଲାଟେ ମିଳିବନି, ପଇସା ଅଛି
ଯାତ୍ରାରେ । ଯାତ୍ରା ଲେଖୁନାହାନ୍ତି ? ଗୋଟେ ସିଜନରେ ଲକ୍ଷେଟଙ୍କା
'ରୋଜଗାର କରିବ । ମୁଁ ଦେବି ।

ପୂଜା ମୁଁ ତ ସେଇକଥା କହୁଛି । ତମେ ଟିକେ ସାହାଯ୍ୟ କଲେ
ହୁଅନ୍ତାନି ?

ସତୋଷ ମୁଁ କ'ଣ ମନା କରୁଛି ? ମୋ' ପାଖରେ ପରା ପାର୍ଟିବାଲା ଆସି
ଧାରଣା ଦଉଛନ୍ତି । ମୁଁ ଫେରେଇଦଉଛି - ପାରୁନି, ବିଭୂତି
ରାଜିହେବେ ତ ?

ସତୋଷ କିନ୍ତୁ ଏ ଲେଖା ସେଠି ଚାଲିବନି । ସେ ବଂଗଳା ଜାଣନ୍ତି ?

ପୂଜା ବଂଗଳା ? ଜାଣିଥିବେ, ମୁଁ ଜାଣେନି । କାହିଁକି ? ନ ଜାଣିଥିଲେ
ଶିଖିଯିବେ । (ଯୁଗଳ ଗୋଟେ ଚିଠି ଓ ଖୋଲା ଲଫାଫା ଧରି ଭିତରୁ
ଆସନ୍ତି)

ଯୁଗଳ କାହିଁକି, ବଂଗଳା ଶିଖିବା କ'ଣ ଦରକାର ?

ସତୋଷ ନାହିଁ.. ପୂଜା କହୁଛି....

ପୂଜା ଇଏ ତ ଲେଖାଲେଖି କରୁଛନ୍ତିନା ଯାତ୍ରାପାଇଁ...ଭାଇଙ୍କୁ କହୁଥିଲି
ଯେ...

ସତୋଷ ବଂଗଳା ଜାଣିଥିଲେ ଯାତ୍ରାଲେଖିବା ଟିକେ ସହଜ ହୁଅନ୍ତା ।

ଯୁଗଳ ବଂଗଳାରୁ ସିଧାସଳଖ ଉତାରିଆଣି 'ଶଳା ପଲେଇଲା ଶାଳାକି
ନେଇ', 'ବାପ ବାହାଘର ମାଆ ଚଉଠି', 'ଯମ ଲେଖୁଥିବ ପ୍ରେମର
ଚିଠି' ଆଦି ଓଡ଼ିଆ ନାଁ ଦେଇ ଓଡ଼ିଆକୁ ଭକୁଆ ତ ବନେଇଲ
ବନେଇଲ, ଗୁଡ଼ାଏ ଅପସଂସ୍କୃତି ଆଣି ଓଡ଼ିଶା ମାଟିରେ ବୁଣାବୁଣି
ରୁଆରୋଇ କରି ଅମଳ କରିବା ଆରମ୍ଭ କରିଦେଇଣି ! ନା ନା,
ବିଭୂତି ଯାତ୍ରା ନାଟକ ଲେଖିବନି । ଯଦି ଲେଖିବ, ତା' ଭାଷାରେ
ଲେଖିବ । ପୂଜା, ଏ ଚିଠି କେବେ ଆସିଥିଲା ।

ପୂଜା କେଉଁ ଚିଠି ? (ଦେଖି) କେବେ ଗୋଟେ ଆସିଥିବ । ନିତି ତ
ଗଦେ ଗଦେ ଚିଠି ଆସୁଛି, କିଏ ଦେଖୁଛି ।

ଯୁଗଳ   ଯେତେ ଆସିଲେ ବି ଚିଠି ତ ! ତାକୁ ଖୋଜିବନି ? ବିଭୂତି
ଦେଖିଛନ୍ତି ?

ପୂଜା   କେଜାଣି ?

ଯୁଗଳ   ଖୋଲା ତ ହେଜନି, ଏଇ ଏବେ ମୋ' ଆଖିରେ ପଡ଼ିଲାରୁ
ଖୋଲିଲି । ଖୋଲିନଥାନ୍ତି, ଖାଲି ଦୂରଦର୍ଶନରୁ ଆସିଛି ବୋଲି ଦେଖି
ଖୋଲିଲି । ନ ଖୋଲିଥିଲେ ଏତେ ବଡ଼ ପ୍ରୋଗ୍ରାମଟା ମିଶ୍
କରିଥାଆନ୍ତେ...

ସତ୍ୟୋଷ ଓ ପୂଜା : କି ପ୍ରୋଗ୍ରାମ ?

ଯୁଗଳ   ଆଜି ରାତି ନ'ଅଟା ବେଳେ ବିଭୂତିର ଗୋଟେ ନାଟକ ଟି.ଭି.ରେ
ଟେଲିକାଷ୍ଟ ହେବ ।

ସତ୍ୟୋଷ   ନଅଟା ? ଆଉ ତ ପାଞ୍ଚ ମିନିଟ୍ ଅଛି...

ଯୁଗଳ   ସେଇ ତ କଥା, ବିଭୂତି କାହାନ୍ତି ?

ପୂଜା   ଓ ତାଙ୍କ ନାଟକ ! ଯାହା ତ ଲେଖନ୍ତି, ଛାଡ଼ । ବୁଝିବା ତ ଦୂରର
କଥା, ଓଲଟା ବିରକ୍ତ ଲାଗିବ ଯେ ମଣିଷ ଉଠି ପଲେଇବ ।

ସତ୍ୟୋଷ   ଠିକ୍ କଥା, ଆଜିକାଲି ଲୋକମାନେ ଏତେ ଚିନ୍ତାକରି ଗଭୀର ତତ୍ତ୍ୱ
ଭିତରକୁ ଯିବାକୁ ଚାହୁଁନାହାନ୍ତି, ସେଇଥିପାଇଁ ତ ମଞ୍ଚନାଟକ ଛାଡ଼ି
ଯାତ୍ରାକୁ ଦୌଡ଼ୁଛନ୍ତି...

ଯୁଗଳ   କିଏ କହିଲା, ମଂଚ ନାଟକ ବୋଲୁ ? ଅବଶ୍ୟ ମଝିରେ ଗୋଟେ
ସମୟ ଆସିଥିଲା, ମଂଚ ନାଟକ ବିରକ୍ତିକର ବୋଧ ହେଉଥିଲା ।
ସେ ସମୟ ଏବେ ନାହିଁ । ଜୀବନର ମୌଳିକ ତତ୍ତ୍ୱ ଉପରେ
ମଂଚନାଟକ ହିଁ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଉଛି । ତା'ଛଡ଼ା, ଅନ୍ୟମାନେ ଯେତେ
ବିରକ୍ତ ହେଲେ ବି ଆମ ବିଭୂତିର ନାଟକ ଆମେ ଦେଖିବା ତ ?
ପୂଜା ଦେଖିବନି ? ବିଭୂତି କାହାନ୍ତି ?

ପୂଜା   ସେ ତ ମାର୍କେଟ୍ ଯାଇଛନ୍ତି ଯେ ଘଣ୍ଟେ ହେଇଗଲା...

ଯୁଗଳ   ନଅଟା ତ ହେବାକୁ ଗଲା । (ବିଭୂତି ଆସନ୍ତି)

ବିଭୂତି ପୂଜା ! ମୋର ଜଣେ ସାଂଗ କହିଲା, ମୋ'ର ଗୋଟେ ନାଟକ
ଏବେ ଟି.ଭି.ରେ ଦେବ...

ଯୁଗଳ ଏଇ ନିଅ ଚିଠି - (ଦେଲେ, ପୂଜା ହାତକୁ ବେଗୁଟା ବଢ଼େଇ ଚିଠି
ପଢ଼ିଛି)

ପୂଜା (ବେଗୁ ଦେଖେ । ଭିତରକୁ ଦେଖୁ ତା' ଭିତରୁ ଗୋଟେ ବହି ବାହାର
କରେ । ଆଉ କିଛି ନାହିଁ) ମାନେ ? (ବିଭୂତି ଚିଠି ପଢୁଥାନ୍ତି)

ଯୁଗଳ କ'ଣ ହେଲା ?

ପୂଜା ଦେଖିଲା, ତମ ଜୋଇଁଙ୍କ ଗତି ! ଜଣେ ଲୋକକୁ ଟାଙ୍କା ବେଗୁ
ଦେଇ ପଠାଇଲି ଯେ...

ବିଭୂତି ଓ, ମୁଁ ପୁରା ଭୁଲିଯାଇଛି । ପୁସ୍ତକମେଳାଟା ପଢ଼ିଛି ତ, ପଣିଗଳି -
ଭଲ ବହିଟେ ଦେଖିଲି । କିଣିଆଣିଲି -

ପୂଜା ହି...ହି...

ଯୁଗଳ ଓ ରହ, ଚିଭିଟା ଖୋଲ ।

ସତେଷ ତି.ତି.-ସିକୁ (ଖୋଲନ୍ତି ପୂଜା ବେଗୁ ଫୋପାଡ଼ି ଚାଲିଯାଉଥାଏ)

ଯୁଗଳ ପୂଜା, କିଛି ଦରକାର ନାହିଁ । ବସ - ନାଟକ ଦେଖୁ (ସମସ୍ତେ
ବସନ୍ତି । ଟି.ଭି.ରେ ନାଟକ ଆରମ୍ଭ ହୁଏ ।)

ଚି.ଭି. ପ୍ରଥମ ଦୃଶ୍ୟ

(ଧୀରେ ଧୀରେ କୈଳାସପୁର ଦୃଷ୍ଟିଗୋଚର ହୁଏ

ଯେଉଁଠାରେ ଦେବୀ ପାର୍ବତୀ ଧ୍ୟାନମଗ୍ନ)

ପାର୍ବତୀ   ଓଁ ନମୋ ଶିବାୟଃ (ଆସନ୍ତି ଲକ୍ଷ୍ମୀ)

ଲକ୍ଷ୍ମୀ   (ପାର୍ବତୀଙ୍କୁ ଦେଖୁ ନିଜକୁ ତଥା ନିଜ ବସନଭୂଷଣକୁ ଦେଖୁ ମନେ
ମନେ ଦୃଢ଼ ହୁଅନ୍ତି)

ଦେବୀପାର୍ବତୀ ହେ ତପସ୍ବିନୀ ପାର୍ବତୀ, ହେ ପର୍ବତନନ୍ଦିନୀ ପାର୍ବତୀ !
ହେ ଶିବସୋହାଗିନୀ ପାର୍ବତୀ !

ଆମ୍ଭେ ବୈକୁଣ୍ଠବାସିନୀ, ସମୁଦ୍ରନନ୍ଦିନୀ, ବିଷ୍ଣୁବିନୋଦିନୀ, ଯାବତୀୟ
ଜାଗତିକ ସଂପତ୍ତିର ଅଧିକାରିଣୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଠାକୁରାଣୀ ।

ପାର୍ବତୀ   ଦେବୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ !

ପତିନାମେ ପରିଚିତା ହେଲେ ସିନା

ନାରୀ ଜନ୍ମ ହୁଅଇ ସାର୍ଥକ,

ଅନ୍ୟ ପରିଚୟେ ନାହିଁ ଗତି ଓ ମୁକତି

ଲକ୍ଷ୍ମୀ   ଭ୍ରମୁଥିଲି ଆକାଶମାର୍ଗରେ,

ମନେପଡ଼ି ତୁମ କଥା ଆସିଲି କୈଳାସେ,

କି ଦେଖୁଛ ଦେବୀ ! ଅଳଙ୍କାର ଆଉ ମୋର ବସନଭୂଷଣ ?

ଅବଶ୍ୟ ଏ ବେଶରେ ଏ ବାସରେ ପାର୍ବତୀଙ୍କ ଅବସ୍ଥାନ

ବ୍ୟଥା ଦିଏ ଅନ୍ତରେ ମୋହର ।

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥ ୮୯

ପାର୍ବତୀ   ବେଶଭୂଷା ମିଛ, ଖାଲି ଶରୀର ଭୂଷଣ,
ତପଜପ ବ୍ରତ ଓ ସାଧନା-
ଆତ୍ମିକ ବିକାଶ ପାଇଁ ଏକା ପ୍ରୟୋଜନ ।

କନ୍ୟା   ତଥାପି - ଅଳଙ୍କାର ବ୍ୟତିରେକ
ନାରୀ ଦେହ ଅସାର ଅପୂର୍ଣ୍ଣ
ଅଳଙ୍କାର ହୁଏ ସିନା ସଧବାଭୂଷଣ ।

ପାର୍ବତୀ   ନା ଦେବୀ ! ପତି ମାତ୍ର ସତୀର ଭୂଷଣ ।

କନ୍ୟା   ଯେଉଁ ପତି
ପତ୍ନୀ ଦେହେ ପାରେ ନାହିଁ ଦେଇ
ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଭୂଷଣ,
ସେ ପତିର କି ଯୋଗ୍ୟତା ଅଛି ଯେ
ସିଏ ହେବ ପତ୍ନୀର ଭୂଷଣ ?
ଅବଶ୍ୟ, ତୁମ୍ଭ ପତି ମହେଶ୍ୱର
ନିଃସ୍ୱ ଯୋଗୀ ଶ୍ମଶାନନିବାସୀ
ଅଳଙ୍କାର ପାଇବେ ସେ କାହିଁ !
ତେଣୁ କିବା ତୁମ୍ଭ ଦେହେ ନାହିଁ ଅଳଙ୍କାର !

ପାର୍ବତୀ   ମହାଯୋଗୀ ମହେଶ୍ୱର ସିଏ,
ଜାଗତିକ ଜଡ଼ ଦ୍ରବ୍ୟେ ନାହିଁ ତାଙ୍କ ଆଶା ଆକର୍ଷଣ ।

କନ୍ୟା   ବୁଝିଗଲୁ ଅବସ୍ଥା ତୁମ୍ଭର ।
ଯଦି ଆଶା ଥାଏ ଅଳଙ୍କାରେ
ଅବିଳମ୍ବେ ଆଶିଦେବି ମୁହିଁ ।

ପାର୍ବତୀ   ଧନ୍ୟ ହେଲି ନାରାୟଣୀ ବଚନେ ତୁମ୍ଭର
ମାତ୍ର ଅର୍ଦ୍ଧାଙ୍ଗନୀ ମୁହିଁ ଶୂଳପାଣିଙ୍କର, ତେଣୁ
ତାଙ୍କ ଦତ୍ତ ଅଳଙ୍କାର ମୋହର ଭୂଷଣ ।

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥ ୯୦

ଲକ୍ଷ୍ମୀ   ତେବେ ଯାଉଅଛି ମୁହିଁ
 ପାର୍ବତୀ   ହେ ଅତିଥିଶ୍ରେଷ୍ଠ !
                   ବସିବେନି ଆମ୍ଭର ନିବାସେ ?
 ଲକ୍ଷ୍ମୀ   ବସିବାକୁ କାହିଁ ସ୍ଥାନ, କାହିଁ ବା ଆସନ ।
                   ବ୍ୟାଘ୍ରଚର୍ମ ଆସନରେ ବସେ ଯଦି ବିଷ୍ଣୁପାଚରାଣୀ
                   ଅପପଣ ହେବନି କି କୈଳାସପୁରର ?
 ପାର୍ବତୀ   (ତାଙ୍କ ଯିବା ବାଟକୁ ଚାହାନ୍ତି - ପୁଣି କ'ଣ ଭାବି ଧ୍ୟାନପାଇଁ
                   ଯାଆନ୍ତେ ଶିବ ଆସନ୍ତି)
 ଶିବ   ପ୍ରିୟେ ପାର୍ବତୀ ! ବିଷ୍ଣୁ କିପାଇଁ ?
                   ପିତୃଲକ୍ଷ୍ମ ଚିନ୍ତା କିବା ଘାରିଛି ମନରେ ?
 ପାର୍ବତୀ   ହେ ପ୍ରଭୋ ତ୍ରିଲୋଚନ !
                   କେଉଁ କଥା ଅଜଣା ତୁମ୍ଭକୁ ?
 ଶିବ   ଅବଶ୍ୟ ପାର୍ବତୀ, ଜାଣିଲି ମୁଁ ଧ୍ୟାନବଳେ
                   ଆସିଥିଲେ ତୁମ୍ଭ ପାଶେ ବିଷ୍ଣୁ-ପାଚରାଣୀ,
                   ଦେଉଛନ୍ତି ତୁମ୍ଭ ମନେ ଅନେକ ବେଦନା ।
 ପାର୍ବତୀ   ନା ପ୍ରଭୋ ! ବ୍ୟଥା ନାହିଁ ମନେ ମୋର...
                   କେବଳ ଯା ଭାବନା ଏତିକି,
                   ପତି ସିନା ପନୁଙ୍କର ଆତ୍ମା-ଆଉରଣୀ,
                   କିନ୍ତୁ ସମାଜ ନିମନ୍ତେ-
                   ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ଅଳଂକାର କ'ଣ ନୁହେଁ ପ୍ରୟୋଜନ
                   ନାରୀ ଅଙ୍ଗ ପାଇଁ ?
 ଶିବ   ଦେବୀ ପାର୍ବତୀ ! ପତି ପାଶେ ସତୀ ତୁମ୍ଭେ- ନୁହେଁ କି ଯଥେଷ୍ଟ ?
 ପାର୍ବତୀ   ହେ ପ୍ରଭୋ ଦିବ୍ୟଜ୍ଞାନୀ ! ମାଗୁନାହିଁ ବଳା ବଚଫଳ
                   ଗଳାମାଳି, ବାହୁଟି କଙ୍କଣ ।

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥ ୯୧

ସ୍ୱପ୍ନ କିଛି ଅଳଙ୍କାର ମାତ୍ରକ ମାଗୁଣି ।
 ଯାହାକି ତବ ପ୍ରତୀକ ପରାୟେ ଅଂଗରେ ପିନ୍ଧିବି ।
 ଶିବ (ହସି) ପତିପ୍ରାଏ ଅଳଙ୍କାର ନାହିଁ ପତ୍ନୀ ପାଇଁ ।
 ଜାଣିଶୁଣି ଯଦି ତୁମ୍ଭେ ମାଗୁଅଛ ତାହା,
 ତେବେ ଆମ୍ଭଠାରେ ନାହିଁ କିଛି ବିଭୂତି ବ୍ୟତୀତ ।
 ନେଇଯାଅ ଏ ବିଭୂତି କୁବେରଙ୍କ ପାଶେ,
 ନିକିତିରେ କରି ସେ ତଉଳ-
 ଏହି ପରିମାଣେ ଦେବେ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ଅଳଙ୍କାର ।
 ପାର୍ବତୀ ଯଥା ଆଜ୍ଞା ପ୍ରଜ୍ଞା ।

ଟି.ଭି. ଦ୍ଵିତୀୟ ଦୃଶ୍ୟ

(ବୈକୁଣ୍ଠପୁରରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଓ ନାରାୟଣ ଆଳାପରତ)

ନାରାୟଣ   କି ଦେଖିଲ ପାର୍ବତୀନିବାସେ ?
                         କି କର୍ମରେ ମଗ୍ନ ଥିଲେ ହିମାଦ୍ରୀତନୟା ?

ଲକ୍ଷ୍ମୀ   ଶିବନାମ ଜପ କରୁଥିଲେ, କିନ୍ତୁ
                         କି ବର୍ଣ୍ଣିବି ବେଶ ତାଙ୍କ, କି ବର୍ଣ୍ଣିବି ବାସ,
                         ବୃକ୍ଷ ମୂଳେ ପତ୍ରାସନେ କରୁଛନ୍ତି ତପ ।
                         ଅଳଂକାର ବସନରେ ନୁହନ୍ତି ସଜ୍ଜିତ ।

ନାରାୟଣ   ସତୀ ସିଏ,
                         ପତିବ୍ରତା ନାମେ
                         ଜଗତେ ବିଦିତ ।
                         ଶିବପ୍ରାପ୍ତି ଲକ୍ଷ୍ୟ ତାଙ୍କ,
                         ଶିବ ତାଙ୍କ ଗତି ମୁକ୍ତି ସ୍ଥିତି
                         ସେହି ହେତୁ ବେଶବାସେ ନରହି ଆସନ୍ତୁ
                         କରୁଛନ୍ତି ଦିବାନିଶି ଶିବନାମ ଜପ ।

ଲକ୍ଷ୍ମୀ   ଶିବ କିବା ସଂସାରରେ ସାର

ନାରାୟଣ   ମହାଯୋଗୀ ମହେଶ୍ଵର ସିଏ,

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥ ୯୩

ତାଙ୍କ ଯୋଗଫଳ ଯୋଗୁଁ

ଭୋଗ୍ୟବସ୍ତୁ

ସଂସାରରେ ଲଢ଼,

ଆମେ ଯାହା ଭୋଗକରୁ,

ସବୁ ଶିବଙ୍କର

ଯୋଗଲଢ଼ ଫଳ ।

ଲକ୍ଷ୍ମୀ କିପରି ?

ନାରାୟଣ ସ୍ବଚକ୍ଷୁରେ ନକଲେ ଦର୍ଶନ

ପ୍ରତ୍ୟୟ କି ହୋଇବ ମନରେ ?

ତେଣୁ ଦେଖ ଦେବା

ଶିବଙ୍କ ମହାତ୍ମ୍ୟ

ଟି.ଭି. ତୃତୀୟ ଦୃଶ୍ୟ

(ଦେଖାଯାଏ କୁବେର ନିବାସ । କୁବେର ଓ ପାର୍ବତୀ ।)

କୁବେର : ଏ କି କଥା କହୁଅଛ ମାତ,
ମହାଦେବ ବିଭୂତିର ତୁଳ ଅଳଙ୍କାର
ଦେବି ମୁଁ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ !
ତୁମେ ତ ଏ ସଂସାରର ମାତ
ପିତା ପୁଣି ଦେବଙ୍କର ଦେବ ମହାଦେବ
ଆଉ ଅକିଞ୍ଚନ କୁବେର ମୁଁ
ବସିଅଛି ଭଣ୍ଡାର ଦ୍ଵାରରେ
ଭଣ୍ଡାର ରକ୍ଷଣ ଯାହା କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ମୋହର,
ଆପଣ ତ ଭଣ୍ଡାରମାଳିକ ।
ଯାହା ତୁମ୍ଭ ଜଣା,
ଯେଉଁ ଅଳଙ୍କାରେ ମନ ଅଛି ମାତ
ଦେଲେ ହିଁ ଆଦେଶ
ଅବିଳମ୍ବେ ପାଦତଳେ କରିବି ଅର୍ପଣ ।

ପାର୍ବତୀ : ହେ ଧନପତି !

ଏ ସଂସାର-ଭଣ୍ଡାରର ଅଧିପତି

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥ ୯୫

ପାଇଛି ମୁଁ ପ୍ରଭୁଙ୍କ ଆଦେଶ,
ଏ ବିଭୂତି ପରିମାଣେ ଦେଇ ଅଳଙ୍କାର
କରହେ କୃତାର୍ଥ ମୋତେ, ଯିବି ମୁହଁ
କୈଳାସ ଭୁବନେ ।

କୁବେର : ହେ ଦେବୀ ଜଗନ୍ନାଥ !
ଘେନ ମା' ବିନତି,
ଯାହା ଇଚ୍ଛା ଅଳଙ୍କାର ଘେନିଯାଅ ମାତ
ଲୋଡ଼ା ନାହିଁ ବିଭୂତି ବ୍ୟଧକ ।

ପାର୍ବତୀ : ଏ ଆଦେଶ ନୁହଁଇ ମୋହର,
ଏ ଆଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି ପ୍ରଭୁ ଶୂଳପାଣି,
ଜାଣିଛ ତ ପ୍ରଭୁଙ୍କ ପ୍ରତିଜ୍ଞା ପ୍ରତାପ
କୋପ କଲେ କ୍ଷଣିକରେ ପ୍ରଳୟ ରବିବେ,
ସେହି ହେତୁ କହୁଛି ହେ ଦେବ,
ଦିଅ ମୋତେ ଅଳଙ୍କାର
ବିଭୂତିର ସମତୁଲ ।

କୁବେର : ନିରୂପାୟ ମୁହଁ
ତଥାପି ହେ ଦେବୀ ! କରିବେ ମାର୍ଜନୀ
ତୁମ୍ଭରି ଆଜ୍ଞାରେ
ପ୍ରଦାନ ମୁଁ କରୁଅଛି
ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ଅଳଙ୍କାର ।

ପାର୍ବତୀ : ନିଅ ଏ ବିଭୂତି ।
(କୁବେର ବିଭୂତି ମୁଣ୍ଡରେ ମାରି ତରାଇରେ ପକାନ୍ତି)
(କୁବେର ଗୋଟେ ପରେ ଗୋଟେ ଅଳଙ୍କାର ରଖନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ବିଭୂତି
ଓଜନିଆ ହେଉଥାଏ । ଶେଷରେ କୁବେର ନିରାଶ ହୋଇ)

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥ ୯୭

କୁବେର : ମାତା ! ଅସହାୟ ମୁହିଁ, ଶୂନ୍ୟ ହେଲା କୁବେର ଭଣ୍ଡାର ।
 ପାର୍ବତୀ : ହେ କୁବେର, ଲୋଡ଼ା ନାହିଁ ତୁମ ଅଳଙ୍କାର
                   ଦିଅ ମୋତେ ପବିତ୍ର ବିଭୂତି ।
 କୁବେର : ମା ! (ଦେଲେ)

ଚି.ଭି. ଚତୁର୍ଥ ଦୃଶ୍ୟ

(ବୈକୁଣ୍ଠପୁରରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟଚକିତ - ନାରାୟଣ ହସହସ ମୁହଁରେ ଚାହିଁଥାନ୍ତି)

ନାରାୟଣ   ଦେଖୁଲ ତ ଦେବୀ !

ଏତେ ବଡ଼ କୁବେରଭଣ୍ଡାର

ହେଲାନାହିଁ ସମତୁଲ ବିଭୂତି ନିକଟେ ?

ଶିବ, ପୁଣି ବିଭୂତିଭୂଷଣ

ଚିତ୍ରାକର କେତେ ରତ୍ନ କେତେ ସଂପଦର

ଅଧିକାରୀ ସିଏ, ଯେଉଁ ଅଳଂକାର ପିନ୍ଧି ତୁମ୍ଭେ

ଦେଖାଅ ଜଗତରେ

ତାହା କେତେ ତୁଚ୍ଛ, କେତେ ଅସ୍ଥ,

ବିଭୂତି ନିକଟେ !

ଲକ୍ଷ୍ମୀ   କ୍ଷମା କର ପ୍ରଭୋ !

ଜାଗତିକ ଜଡ଼ତାରେ ଅଂଧ ହୋଇ ମୁହିଁ

ପାର୍ବତୀଙ୍କୁ ମଣିଥିଲି ଛୋଟ ।

ନାରାୟଣ   : ତାଲ ଯିବା କୈଳାସପୁରକୁ

ସାକ୍ଷାତ କରିବା ଯାଇ ବିଭୂତିଭୂଷଣେ ।

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥ ୯୮

ଟି.ଭି. ପଞ୍ଚମ ଦୃଶ୍ୟ

(କୈଳାସରେ ଶିବଙ୍କ ପାଦତଳେ ପାର୍ବତୀ)

ପାର୍ବତୀ   ହେ ପ୍ରଭୋ, ହେ ବିଭୂତିଭୂଷଣ !
ଏତିକି ମାତ୍ରକ ତୁଲ୍ୟ ହେଲା ନାହିଁ
କୁବେରଭଣ୍ଡାର
ଆଉ ପ୍ରଭୁ ମୋର ବିଭୂତିଭୂଷଣ,
ଆନ ଭୂଷଣରେ ଦେଇ ମନ
କରିଅଛି ଅପରାଧ;
ହେ ପ୍ରଭୋ ମହାଯୋଗୀ
କରନ୍ତୁ ଆଶିଷ
ଏହିପରି ଜନ୍ମ ଜନ୍ମ ଧରି ମୋହରି ଭୂଷଣ ଭାବେ
ରହିଥିବେ ବିଶ୍ୱ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡରେ ।

ଶିବ   (ହସି) ଏହା ଏକ ଜାଗତିକ ମାୟା,
ଏ ମାୟାରେ ଛନ୍ଦିହୋଇ ମର୍ତ୍ତ୍ୟର ମାନବ
ପାପ କର୍ମେ ଘାଣ୍ଡିହୁଏ ମର୍ତ୍ତ୍ୟଲୋକେ ସିନା,
ଦେବତା ପକ୍ଷରେ ସଦା ଅଟେ ଅନୁଚିତ,
ବିଳାସରେ ମଗ୍ନ ହେଲେ ସ୍ୱର୍ଗର ଦେବତା

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥ ୯୯

ଜଗତରେ ବୃଦ୍ଧିପାଏ ଆସୁରିକ ଶକ୍ତି ।

(ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଓ ନାରାୟଣ ଆସନ୍ତି)

ଲକ୍ଷ୍ମୀ

ହେ ପ୍ରଭୋ ବିଭୂତିଭୂଷଣ !

ଲଜ୍ଜିତ ମୁଁ, ଅନୁତପ୍ତ ନିଜ କର୍ମ ପାଇଁ,

ହେୟଜ୍ଞାନ କରିଅଛି ଶାଶ୍ୱତ ସତ୍ୟକୁ-

ହେ ଦେବୀ ପାର୍ବତୀ

ତୁମ୍ଭେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ନାରୀ

ଭାଗ୍ୟବତୀ ଏ ସାରା ବିଶ୍ୱରେ ।

ନାରାୟଣ

ହେ ପ୍ରଭୋ କୈଳାସବିହାରୀ !

ତବ ମହାଯୋଗ ଫଳ ଯୋଗୁଁ

ତୈଳୋକ୍ୟନିବାସୀ ସ୍ୱଚ୍ଛନ୍ଦରେ

କରୁଛନ୍ତି ଜୀବନଯାପନ, ଏହା

ଚିରନ୍ତନ ସତ୍ୟ

ଏ ସତ୍ୟକୁ ଅବଜ୍ଞା କରି ଯାତନା ଭୋଗନ୍ତି

ଦେବ ଆଉ ମାନବ ଦାନବ

ଶିବ

ହେ ପ୍ରଭୋ ଗୋଲକବିହାରୀ !

ଧନ୍ୟ ହେଲି ଲାଭି ତୁମ୍ଭ ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ଦର୍ଶନ ।

ଲକ୍ଷ୍ମୀ

ଦେବୀ ପାର୍ବତୀ,

ଆସ ଯିବା କହି ଏହି ଜଗତଜନଙ୍କୁ

ଭୋଗଠାରୁ ଯୋଗ ମହତ୍ତର ।

ପାର୍ବତୀ

ଭୋଗ ଦିଏ ରୋଗ ଆଉ ଯୋଗ ଦିଏ ଶକ୍ତି ।

ଲକ୍ଷ୍ମୀ

ରୋଗ ଦିଏ ମୃତ୍ୟୁ, ଆଉ ଶକ୍ତି ଦିଏ ମୁକ୍ତି ।

ଶିବ ଓ ନାରାୟଣ : ଜଗତରେ ଏହା ଯାହା ଚିରନ୍ତନ ସତ୍ୟ (ଟି.ଭି.ରେ ଚିତ୍ର ପ୍ରଜ୍ଞ,
ହୋଇ ଲେଖା ବାହାରେ)

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥୧୦୦

- ଯୁଗଳ   ବାଃ ବାଃ ଚମକାର ! ଏକଦମ୍ ଚମକାର ! ବିଭୂତି, ତମେ ସତରେ
ବିଭୂତିଭୂଷଣ ।
- ବିଭୂତି   ନାହିଁ ବାବା, ପତ୍ରିକାରେ ଏମିତି, ଏକ ଲେଖା ବାହାରିଥିଲା, ମୁଁ
ସେଇଟାକୁ ନାଟ୍ୟରୂପ ଦେଇଛି ।
- ସନ୍ତୋଷ   ବାସ୍ତବିକ, କେତେ ବଡ଼ କଥାଟାକୁ କେତେ ସହଜରେ କହି
ଦେଲ !
- ଯୁଗଳ   ଯା'କୁଜ କହନ୍ତି ନାଟକୀୟତା, କଳାଚାତୁରୀ, ସାମାଜିକ
ଆନ୍ଦୋଳନ । ଏ ସମାଜକୁ ଠିକ୍ ବାଟରେ ଚଳେଇବା ପାଇଁ ଯା'କୁ
ସାଂସ୍କୃତିକ ଚାବୁକ କହିପାର । ଆଉ ତମ ଯାତ୍ରାରେ, ଯାବତୀୟ
ଭ୍ରଷ୍ଟାଚାର, ନଗ୍ନତା, ଅଶ୍ଳୀଳତା । ତମେ କଲମ ଧରିଛ କାହିଁକି ?
ସମାଜକୁ ସୁପଥକୁ ଆଣିବା ପାଇଁ ନା ବିପଥଗାମୀ କରିବା ପାଇଁ ?
ଇଶ୍ଵର ତମକୁ ସୃଷ୍ଟିକରିଛନ୍ତି, ତମେ କିଛି ସୃଷ୍ଟିକର, ଧ୍ୟାନ କରୁଛ
କାହିଁକି ?
- ସନ୍ତୋଷ   ବାସ୍ତବିକ ବିଭୂତି, ତମେ ସତରେ ବିଭୂତିଭୂଷଣ ଆଉ ତମ ଆଗରେ
ମୁଁ ଲଜିତ ବିଷ୍ଣୁ । ଆମ ଶାସ୍ତ୍ରରେ ଯେ ଏତେ ସୁନ୍ଦର କଥାମାନ ଅଛି,
ତାହା ମୋର ଧାରଣା ନ ଥିଲା ।
- ଯୁଗଳ   କ'ଣ ନାହିଁ ଆମ ଶାସ୍ତ୍ରରେ ? ତେଣୁ ଶୁଣ, ତମେ ଦିହେଁଯାକ
ଲେଖକ । ଯଦି ଏ ସମାଜକୁ କେହି ଜଣେ ଉଚିତ ମାର୍ଗରେ
ଚଳେଇପାରିବେ, ସେ ଆଉ କେହି ନୁହେଁ, କେବଳ ଲେଖକ ।
ପୁଣି ନାଟକଲେଖକର ଦୀର୍ଘିତ୍ଵ ଆଉଟିକିଏ ବେଶି । କାରଣ, ନାଟକ
ମାଧ୍ୟମରେ ହିଁ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ସାଂସ୍କୃତିକ ବିପ୍ଳବ କରାଯାଇପାରେ ।
ପୂଜା !
- ପୂଜା   ଏଇ ନିଅ ପାଞ୍ଚହଜାର ଟଙ୍କା, ଆଉ ମୋ'ର ସବୁଯାକ ଅଳଂକାର ।
ତମ ରକ୍ତସଂକଳନଟା ଛାପିଦିଅ ।
- ସମସ୍ତେ   ପୂଜା !
(ଯବନିକା)

୨୦୦୨ ଡିସେମ୍ବର ‘ଝଙ୍କାର’ରେ ପ୍ରକାଶିତ
‘WWW. ବିବେକ ଡଟ୍‌କମ୍’ର
ଚରିତ୍ରମାନେ

- ବିବେକ
- ଚନ୍ଦ୍ର
- ଗୌରମୋହନ
- ରୋଜା
- ରତ୍ନା

WWW. ବିବେକ ଡଟ୍‌କମ୍

ପ୍ରଥମ ଦୃଶ୍ୟ

(ରାସ୍ତାର ଘୋ ଘୋ ଶବ୍ଦ, ମନ୍ଦିରରୁ ଘଣ୍ଟା ଓ ମସଜିଦ୍‌ରୁ ନମାଜ ସାଂଗକୁ ଦୂରରୁ କ୍ଷୀଣସ୍ୱରରେ ‘ବିବେକ’ ‘ବିବେକ’ ଡାକ ଶୁଭୁଥାଏ । ଏହି ବିବେକ ଶବ୍ଦର ନିକଟତର ହେବାର ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ମଂଚର ସାମ୍ରାଜ୍ୟକୁ ଆଲୋକ ଆସିଲାବେଳକୁ ଦେଖାଯାଏ, ରୋଜା, ଚନ୍ଦ୍ର ଓ ଗୌରମୋହନ ଅନେକେଙ୍କୁ ଖୋଜୁଥାନ୍ତି ଏକ ଅସଂଲଗ୍ନ ମୁଦ୍ରାରେ, ସତେ ଯେମିତି ସେମାନଙ୍କର ବହୁମୂଲ୍ୟ ସଂପଦ ହଜିଯାଇଛି ।)

ରୋଜା   ବିବେକ, ତମେ କୋଉଠି ଅଛ, ବିବେକ ?

ଗୌର   ବିବେକ, ତୁ କୁଆଡ଼େ ଗଲୁରେ, ବାପା ? ଫେରିଆ ରେ, ବାପା !

ଚନ୍ଦ୍ର   ବିବେକ, ତମେ କୋଉଠି ଅଛ ? ଫେରିଆସ ।

(ଆଲୋକ ତୀବ୍ର ହୁଏ - ସମସ୍ତେ ଦେଖାଦେଖୁଅଛନ୍ତି)

ରୋଜା   ବାପା, ତମେ ଏ ଯାଏ ବିବେକକୁ ପାଇଲାନି ?

ଚନ୍ଦ୍ର   ନା ରେ ମାଆ, ଦୁନିଆଯାକ ଖୋଜିଲିଣି, କୋଉଠି ହେଲେ ବିବେକକୁ ପାଇନି, ଏମିତିକି ତା’ ଠିକଣା ମଧ୍ୟ ପାଇନି, ସମୁଦି ! ତମେ କ’ଣ...

ଗୌର   ନା ସମୁଦି, ବହୁତ ଖୋଜିଲିଣି । ହେଲେ..

ରୋଜା   କୁଆଡ଼େ ଆଉ ଗଲେ ?

ଚନ୍ଦ୍ର   ସତେ ଯେମିତି କୁଆଡ଼େ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ହୋଇଗଲେ ।

ଗୌର   ପିଲାଟିଦିନରୁ ସେଟା ଏମିତି ଅଭିମାନିଆ ।

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥୧୦୩

ରୋଜା   ସେ ମୋ ଉପରେ ରାଗିକି ପଳେଇଲେ ।

ଚନ୍ଦ୍ର   : ପଳେଇଲେ ଯେ କୁଆଡ଼େ ପଳେଇଲେ ?

ଗୌର   କିଏ ଜାଣେ ! କାହାକୁ ପଚାରିବା ?

ରୋଜା   ମନୋରଞ୍ଜନ ଜାଣିଥିବେ କି ?

ଗୌର ଓ ଚନ୍ଦ୍ର : ମନୋରଞ୍ଜନ ?

ରୋଜା   ହଁ, ତାଙ୍କର ପିଲାଦିନର ବଂଧୁ ।

ଗୌର   ହଁ ହଁ, ସିଏ ନିଶ୍ଚୟ ଜାଣିଥିବ ।

ଚନ୍ଦ୍ର   ସେହି ମନୋରଞ୍ଜନ ତ ଅସଲ ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ।

ରୋଜା   ତାଙ୍କୁ ପଚାରିଲେ କେମିତି ହୁଅନ୍ତା ?

ଚନ୍ଦ୍ର   ଯେମିତି ହେଉ, ଚାଲ, ତାଙ୍କୁ ପଚାରିବା ।

ଗୌର   ଚାଲ (ସମସ୍ତେ ଯାଆନ୍ତି । ସାମନା ଜୋନ୍ ଅନ୍ଧାର ହୋଇ ବାମପାର୍ଶ୍ଵ
ଜୋନ୍‌କୁ ଆସିଲାବେଳକୁ ଦେଖାଯାଏ ରୋଜା, ଚନ୍ଦ୍ର ଓ ଗୌର
ମନୋରଞ୍ଜନକୁ ଘେରିଯାଇଥାଆନ୍ତି)

ମନୋରଞ୍ଜନ : ବିବେକ ? କୋଉ ବିବେକ ? 'ମୋ' ପାଖରେ କୌଣସି
ବିବେକର ଠିକଣା ନାହିଁ ।

ଗୌର   ତୋତେ ନେହୁରା ହଉଛି ବାପା, ମୋତେ ଆଉ ପୁତ୍ରକଷ୍ଟ ଦେ'
ନା । କହିଦେ', ମୋ' ବିବେକ କୋଉଠି ଅଛି ?

ରୋଜା   ତମେ ତ ଜାଣ ମନୋରଞ୍ଜନ, ବିବେକ ମୋ' ଶଂଖାସିନ୍ଦୂର । ତାଙ୍କୁ
କୋଉଠି ରଖୁଛ, ମୋତେ ଫେରେଇଦିଅ ।

ମନୋ   ଶଂଖାସିନ୍ଦୂର ? (ହସିଲେ)

ଚନ୍ଦ୍ର   ଦେଖ ମନୋରଞ୍ଜନ, କେବଳ ବିବେକର ବଂଧୁ ବୋଲି ମୁଁ ଏତେ
ସମୟ ପୈର୍ଯ୍ୟ ଧରି ହାତପାତି ଛିଡ଼ାହୋଇଛି ।

ମନୋ   ନ ହେଲେ ?

ଗୌର   ଏ ମନୋରଞ୍ଜନ, ପୁତ୍ରହରା ବାପର ଦୁଃଖ ଦେଖୁଛୁ, ଆଉ ସେ
ଦୁଃଖ ଯଦି କେବେ କ୍ରୋଧରେ ପରିଣତ ହୁଏନା...

ମନୋ   (ହସି) ତା'ହେଲେ ?

ରୋଜା   ଶଂଖା ସିନ୍ଦୂରର ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ନାରୀ ବି ହାତରେ (ଛୁରୀ ବାହାର କରେ)

ଚନ୍ଦ୍ର   ମୁଁ ବି ଖାଲିହାତରେ ଆସିନି, ମନୋରଞ୍ଜନ (ପିଣ୍ଡଳ ବାହାରକରେ) ।

ମନୋ   ଟ୍ପ ! ପିଣ୍ଡଳ ?

ଗୌର   ତୋର ଏ ଗଳାଟାକୁ ଚିପିଦେବା ପାଇଁ ଏ ହାତୁଆ ହାତ ହିଁ ଯଥେଷ୍ଟ ।

ମନୋ   (ଅପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ) ଟ୍ପ ! ନା ନା..

ଚନ୍ଦ୍ର   କହୁଛୁନା, ଏବେ ଦେଖୁକୁ ?

ମନୋ   ନା ନା, ମୁଁ ସତ କହୁଛି, ମୋ' ପାଖରେ ବିବେକ ନାହିଁ ।

ରୋଜା   ମନୋରଞ୍ଜନ !

ଗୌର   କହୁଛୁନା, ଏବେ ଦେଖୁକୁ ?

ସମସ୍ତେ   କହ, କହ, ବିବେକ କୋଉଠି ?

ମନୋ   ମୁଁ ସତ କହୁଛି, ମୋ' ପାଖରେ ବିବେକ ନାହିଁ । ତା' ଠିକଣାଟା...

ସମସ୍ତେ   କାହିଁ ତା' ଠିକଣା ?

ମନୋ   ଏଇ, ବିବେକର ଠିକଣା ତ ? ଭିଜିଟିଙ୍ଗ୍ କାର୍ଡ୍...

ଚନ୍ଦ୍ର ଓ ରୋଜା : ଭିଜିଟିଙ୍ଗ୍ କାର୍ଡ୍ !

ଗୌର   କାହିଁ, ଦେଖ !

ଚନ୍ଦ୍ର   ଏଇ ପରା ।

ରୋଜା   : WWW ତଟ୍ ବିବେକ ତଟ୍‌କମ୍ ।

ଚନ୍ଦ୍ର   ଇଏ ତ ୱେବ୍ ସାଇଟର ଠିକଣା ।

ମନୋ   ହଁ, ବିବେକ ଏବେ ଏଇ ଠିକଣାରେ ହିଁ ଉପଲବ୍ଧ ।

ଗୌର   ତା'ହେଲେ, ତାଲ ଯିବା ବିବେକ ପାଖକୁ ।

ଅନ୍ୟମାନେ : ଚାଲ । (ସମସ୍ତେ ଯାଆନ୍ତି । ସାମ୍ନା ଜୋନ୍ ଅନ୍ଧାର ହୁଏ । ଆଲୋକ ଆସେ ପଛ ଜୋନ୍‌ର ପାଦଦେଶକୁ । ରୋଜା, ଚନ୍ଦ୍ର ଓ ଗୌର)

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥୧୦୫

ସେଠି ଛିଡ଼ାହୋଇ ଡ୍ରେବ୍ ସାଇଟ୍ ଖୋଲିବାର ମୁଦ୍ରା ପ୍ରକାଶ କରନ୍ତି ।)

ସମସ୍ତେ (ରିମୋଟ୍ ଧରି) WWW ଡଟ୍ ବିବେକ୍ ଡଟ୍‌କମ୍ ।

(ପଛପାଖ ଜୋନ୍‌ର ପରଦା ଉଠିଯାଏ, ଟି.ଭି. ପରଦା ଭଳି ଆଲୋକରେ ବିବେକ ଉଭାହୁଅନ୍ତି ।

ସମସ୍ତେ ଏଇ ବିବେକ ।

ଗୌର ସମୁଦି, ଏଇ ଆମ ବିବେକ ।

ରୋଜା ହଁ ତାତି, ଏଇ ବିବେକ.. ।

ଚନ୍ଦ୍ର ବିବେକ ।

ବିବେକ ହଁ, ମୁଁ ବିବେକ । ମୁଁ ବର୍ତ୍ତମାନ WWW ଡଟ୍ ବିବେକ ଡଟ୍‌କମ୍ ଠିକଣାରେ ଉପଲବ୍ଧ । ମୁଁ କ୍ରିକେଟିୟର ବିବେକ ଦାସ, ତକ୍କର ବିବେକ ମହାନ୍ତି ଅବା ମିନିଷ୍ଟର ବିବେକ ମହାପାତ୍ର ହୋଇପାରେ । ମୁଁ ଯିଏ ହେଲେ ବି ବିବେକ ନାମରେ ଏଇ ଠିକଣାରେ ଆବଦ୍ଧ । ମୁଁ କିପରି ଏଇ ଠିକଣା ଭିତରକୁ ପଶିଗଲି, ତାହା ଶୁଣିବା ହୁଅନ୍ତୁ ସୁଧାଞ୍ଜନେ । ଆଜ୍ଞା କହିବେ କି, ଏ ଶତାବ୍ଦୀର ସବୁଠାରୁ ଲୋକପ୍ରିୟ ଖେଳ କ'ଣ ? ମୁଁ ଯଦି କହେ କ୍ରିକେଟ୍, ଏକମତ ହେବେ ନିଶ୍ଚୟ । ତା'ହେଲେ ମଣିଷଜୀବନକୁ ନେଇ ଏମିତି ଏକ କ୍ରିକେଟ୍ ପିଚ୍‌ରେ ବିଛେଇଦେଲେ କେମିତି ହୁଅନ୍ତା ? ତେଣୁ ଧରିନିଅନ୍ତୁ, ମୁଁ ଆପଣଙ୍କର ଅତିପ୍ରିୟ କ୍ରିକେଟିୟର ବିବେକ ଦାସ ।

ସମସ୍ତେ (ଚାପାସୁରରେ) କ୍ରିକେଟିୟର ବିବେକ ଦାସ ?

ବିବେକ ହଁ, ମୋର ମନେପଡ଼େ... ସେଦିନ, ଆପଣ ବି ମନେପକାନ୍ତୁ, ମୁଁ ବ୍ୟାଟ୍ ଧରି ବାଡ଼ୁଥିଆଏ (ରେଡିଓ ବା ଟି.ଭି. କମେଣ୍ଟ୍ରି ମାଧ୍ୟମରେ ଅତୀତ ସାମ୍ରାଜ୍ଞ ଆସେ । ଫ୍ଲୁସ୍‌ବାକ୍ ଆରମ୍ଭ ହେବାରୁ ପଛପାଖ ଜୋନ୍ ଅନ୍ଧାର ହୋଇ ତାହାଣ ପାଖ ଜୋନ୍‌କୁ ଆଲୋକ ଆସିବାରୁ ଦେଖାଯାଏ, ରନ୍‌ା ଟି.ଭି. ଦେଖୁଥାଏ, ଆନନ୍ଦିତ ହେଉଥାଏ । କିଛି ସମୟ ପରେ ରୋଜା ପହଞ୍ଚେ)

ରୋଜା ! କେତେ ହେଲା, ରନ୍‌ା ?

ରନ୍‌ା ଆଉ ଛା' ବଲ୍‌ରେ ଚବିଶ ରନ୍‌ ।

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥୧୦୭

ରୋଜା   ଛ'ବଲରେ ଚବିଶ ରନ୍ ? ବିବେକ୍ ବେଟିଂ କରିବ ତ ?
 ରନା   କ'ଣ କରିବ କେଜାଣି ? ଏଇ ତ ପାଞ୍ଚ ବଲ୍ ।
 ରୋଜା   ମାର ବିବେକ୍, ମାର...
 ରନା   ଓଃ ସିକ୍ସ..
 ରୋଜା   ଆଉ ପାଞ୍ଚ ବଲ୍ରେ ଅଠର ରନ୍ ।
 ରନା   ଏଇ ସେକେଣ୍ଡ୍ ବଲ୍ ।
 ରୋଜା   ଓଃ, ଆଉ ଗୋଟାଏ ଛକା ।
 ରନା   ମାର, ମାର ଓଡ଼ିଆ ହିରୋ, ମାର...
 ରୋଜା   ଆଉ ଚାରି ବଲ୍ - ବାର ରନ୍ ।
 ରନା   ମାନେ ଯୋଡ଼ାଏ ଛକା ।
 ରୋଜା   ଡିନିଟା ବାଉଣ୍ଡେରି ହେଲେ ବି ହଉ ।
 ରନା   ଏଇ, ଦେଖ ଦେଖ, ଆଉ ଗୋଟାଏ ଛକା, କହୁଛୁ କ'ଣନା ଚୌକା ।
                      ସିଏ ବିବେକ୍ ଦାସଟି, ବ୍ୟାଟ୍ ଉଠେଇଲେ ଛକା ।
 ରୋଜା   ଆଉ ଡିନି ବଲ୍, ଛଅରନ୍ ।
 ରନା   ଏଇ ନେ' ଶେଷ ଛକା, ଆଃ.. ।
 ରୋଜା   ଓଃ ଇସ୍, ଯାଇଥିଲା ତ ? ଏବେ କେମିତି ମିସ୍ କରିଦେଲା !
 ରନା   ଏଇନେ ତ ବୋଲ୍ଡ ହୋଇଯାଇଥାଆନ୍ତା ।
 ରୋଜା   ଏ କ୍ରିକେଟ୍ ତ ଏମିତି ଖେଳ । କେତେବେଳେ ଯେ ବୋଲ୍ଡ ହୋଇଯିବ, କହିହେବନି ।
 ରନା   : ଏ ବିବେକଟା ଯେମିତି ଟାଲଣ୍ଡେଟ୍ ହୋଇଛି ନା, ଯା'କୁ ଲାଜପ୍-
                      କ୍ରିକେଟ୍ରେ କିଏ ବୋଲ୍ଡ କରିବ, କେଜାଣି... ।
 ରୋଜା   (ଦୀର୍ଘଶ୍ବାସ ଛାଡ଼ି) କୋଉ ଭାଗ୍ୟବତୀ ହାତରେ ଯା' ଡ୍ରିକେଟ୍ଟା
                      ପଡ଼ିବ, କେଜାଣି ।
 ରନା   ମୁଁ ଚାହିଲେ ଯା' ଡ୍ରିକେଟ୍ଟା ନେଇଯାଆନ୍ତି ଯେ'...

ରୋଜା ତୁ ?
 ରନ୍ଦା କାହିଁକି, ତୋର ଈର୍ଷା ହେଉଛି ?
 ରୋଜା ଏଇ ଏଇ, ନେ' ଶେଷ ଛକା ।
 (ଗୋଟେ ଜୋର ହଲ୍ଲୁ ଶୁଣାଯାଏ । ରୋଜା ରନ୍ଦା ଆନନ୍ଦରେ ବିହ୍ୱଳ ହୋଇ ଉଠିପଡ଼ନ୍ତି । ଅନ୍ଧାର ହୁଏ । ଆଲୋକ ଆସେ ବାଆଁପାଖ ଜୋନକୁ । କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେଉଥାନ୍ତି ଚନ୍ଦ୍ର ଓ ରୋଜା ।)
 ଚନ୍ଦ୍ର କ'ଣ କହିଲୁ ? ରନ୍ଦା । ଆମ ରମେଶ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ ଝିଅ ରନ୍ଦା ? ସିଏ କହୁଛି, ବିବେକର ଡ୍ରକେଟ୍ ନେଇଯିବ । (ହସନ୍ତି) ସେ ବୋଧେ ଜାଣିନି ବିବେକ କିଏ ।
 ରୋଜା ତମେ କ'ଣ ବିବେକ ଦାସକୁ .. ଜାଣ ?
 ଚନ୍ଦ୍ର ତୋ'ର ବି ହୁଏତ ମନେଥାଜପାରେ, ରୋଜା । ତୁ ପିଲା ହୋଇଥିଲୁ, ଆମ ଘରେ ଜଣେ ଚାକର ଥିଲା ଗଉରା, ଗଉରା ମ...
 ରୋଜା ଗଉରା ?
 ଚନ୍ଦ୍ର ହଁ, ତା'ର ଗୋଟେ ପୁଅ ଥିଲା । ସବୁବେଳେ କ୍ରିକେଟ୍ ଖେଳୁଥିଲା । ଏମିତି ଥରେ ବଲ୍ ବଢେଇ ଆମ ଗାଡ଼ିର କାଚ ଭାଙ୍ଗି ଦେଇଥିଲା, ମନେପଡ଼ୁନି ?
 ରୋଜା ହଁ ହଁ, ତମେ ପାଟିକଲ । ତା' ବାପା ତାକୁ ପିଟିପିଟି...
 ଚନ୍ଦ୍ର ତା' ବେଟକୁ ଛଡ଼େଇ ତୁଲିରେ ଜାଳିଦେଇଥିଲା ।
 ରୋଜା ତା'ପରେ ତାକୁ ଜର ଧରିଲା ଯେ ଆଉ ଛାଡ଼ିଲାନି...
 ଚନ୍ଦ୍ର ତୋ' ମମି କ'ଣନା ମୋତେ ଲୁଚେଇ ତା' ପାଇଁ ଗୋଟେ ବେଟ୍ ମଗେଇଦେଲା ।
 ରୋଜା ହଁ, ତା' ନାଁ ବି ତ ବିବେକ ଥିଲା ।
 ଚନ୍ଦ୍ର ହଁ, ସେହି ଗଉରାର ପୁଅ ବିବେକ ଆଜି ବିବେକ ଦାସ ।
 ରୋଜା ପିଲାଟା ଖୁବ୍ ଜନପ୍ରିୟ...ନୁହେଁ ତାତି ?
 ଚନ୍ଦ୍ର ଅଫ୍‌କୋର୍ସ୍, ଆଉ ସେଇଥିପାଇଁ ରନ୍ଦା...ତୋଷ୍ ଓରି, ତୁ ଯା'

(ମନେମନେ) ଗୌରମୋହନ, ଆଜ ମିନ୍ ଗଉରାର ପୁଅ ବିବେକ ଆଜି ଓଲଟିତ ଫେମସ୍ କ୍ରିକେଟିୟର ବିବେକ ଦାସ । ରୋଜା ପାଇଁ ଟ୍ରାଏଲ ନେଲେ.. କ୍ଷତି କ'ଣ ? ମୁଁ ଜଷ୍ ଆସୁଛି, ରୋଜା (ଚନ୍ଦ୍ର ଚାଲିଯାଆନ୍ତି । ରୋଜା ଭାବନାରେ ମଗ୍ନହେ ।)

ରୋଜା ବିବେକ ଦାସ, ତମ ଉଇକେଟ୍ ତା'ହେଲେ ଏତେ ପାଖରେ ? (ସ୍କୁଟର ଶବ୍ଦରେ ଅନ୍ଧାର ହୁଏ । ପଛପାଖ ଜୋନକୁ ଆଲୋକ ଆସେ । ବିବେକ ଦାସର ଡ୍ରଜଂରୁମ୍, ଅତ୍ୟଧୁନିକ କ୍ରିକେଟିୟରର ପସନ୍ଦ ମାପିକ ସାଜସଜ୍ଜାରେ ଘରଟି ସଜ୍ଜିତ । କଲିଂବେଲ୍ ବାଜେ । ଗୌରମୋହନ ଭିତରୁ ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ଆସନ୍ତି ।)

ଗୌର କିଏ ? ଯାଉଛି ଯାଉଛି । (ଯାଇ କବାଟ ଖୋଲନ୍ତି)
ସାର (ଚନ୍ଦ୍ର ଆସନ୍ତି) ଆପଣ ? ନମସ୍କାର, ଆସନ୍ତୁ ଆସନ୍ତୁ । ମୋ'ର ଆଜି କି ଭାଗ୍ୟ !

ଚନ୍ଦ୍ର ନାହିଁ ନାହିଁ, ମୋତେ ଏତେଦିନ ପରେ ବି ଚିହ୍ନିପାରିଲି ? ମୁଁ ଭାବିଥିଲି...

ଗୌର ଜାଏ କି କଥା ସାର ! ସାତ ବର୍ଷ କାଳ ପରା ଆପଣଙ୍କର ଅନୁ ଖାଇ ବଂଚିଥିଲି । ଅନୁଦାତାଙ୍କୁ ଭୁଲିଯିବି ?

ଚନ୍ଦ୍ର ନାହିଁ, କଥା କ'ଣକି ଗଉରା, ସରି ଗୌରମୋହନ....

ଗୌର ନାହିଁ, ନାହିଁ, ସାର, ଆପଣଙ୍କ ମୁହଁରେ ଗଉରାଟା ଯେତେ ସୁନ୍ଦର ଶୁଭୁଛି, ଗୌରମୋହନଟା ଜମାରୁ ସେମିତି ଶୁଭୁନି । ଆସନ୍ତୁ, ବସନ୍ତ, ସାର, ମୁଁ ତା' ଆଶୁଛି ।

ଚନ୍ଦ୍ର ତା' ତମେ ଆଣିବ ?

ଗୌର ସାର, ଏଇ ହାତରେ ତ ଆପଣଙ୍କୁ କେତେ ତା' ପିଆଇଛି, ଆଉ ଆଜି ପିଆଇବିନି ?

ଚନ୍ଦ୍ର ନାହିଁ, ମୁଁ କ'ଣ କହୁଥିଲିକି...

ଗୌର ନା ସାର, ଏ ଘରେ କେହି ଚାକରପୁରୀ ନାହାନ୍ତି । ସବୁକାମ ମୁଁ ମୋ ନିଜହାତରେ କରୁଛି, କାହିଁକିନା ମୋତେ ମାଲିକ ହେବାକୁ ଲାଜଲାଗୁଛି ।

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥୧୦୯

- ଚନ୍ଦ୍ର (ମନେମନେ) ତୋତେ ଯେମିତି ମାଲିକ ହେବାକୁ ଲାଜଲାଗୁଛି,
ମୋତେ ଯେମିତି ଚାକର ହେବାକୁ ଲାଜଲାଗୁଛି ।
- ଗୌର ସାର, ମୋତେ କ'ଣ କିଛି କହିଲେ ?
- ଚନ୍ଦ୍ର ନାହିଁ, କଥା କ'ଣକି ଗୌରମୋହନ, ମୁଁ ତମପାଖକୁ ଗୋଟିଏ
ବିଶେଷ କାମରେ ଆସିଥିଲି । କେମିତି ଯେ କହିବି, ଭାବିପାରୁନି...
- ଗୌର ସାର, କହିବେ କ'ଣ, ଆଦେଶ କରନ୍ତୁନା, ମୁଁ ଆଜି ବି ଆପଣଙ୍କ
ପାଖରେ ସେହି, ଖାଇପିଇକି ଅଡ଼େଇଶହ ଟଙ୍କା ପାଉଥିବା ଗଉରା...
- ଚନ୍ଦ୍ର ମୋ' କଥା ରଖିବ ତ ?
- ଗୌର ମୁଁ କଥାଦେଉଛି ପରା, କୁହନ୍ତୁ... ।
- ଚନ୍ଦ୍ର କଥା କ'ଣକି, ମୋ' ଝିଅ ରୋଜା... (ମୋଟରସାଇକେଲ ଆସିବାର
ଶବ୍ଦରେ ଚନ୍ଦ୍ର କହିଚାଲନ୍ତି । କିଛି ସମୟ ପରେ ଅନ୍ଧାର ହୁଏ । ପୁଣି
ଆଲୋକ ଆସିଲାବେଳକୁ ଦେଖାଯାଏ, ବିବେକ ଓ ଗୌର
କଥାବାର୍ତ୍ତା କରୁଛନ୍ତି ।)
- ବିବେକ ବାହାଘର ? ମୋର ? ନାହିଁ ବାପା, ଏତେ ଶୀଘ୍ର ନୁହେଁ ।
- ଗୌର ଏତେ ଶୀଘ୍ର ! ତୋ' ବୟସ କେତେ ହେଲାଣି, ଜାଣୁ ? ତୋ
ବୋଉ ବଂଚିଥିଲେ, ଏ କାମ କେତେଦିନୁ ସରତାଣି ।
- ବିବେକ. ନାହିଁ ବାପା, ମୋ କ୍ୟାରିୟର ..ମୋ' ଫ୍ୟୁଚର..
- ଗୌର ଆରେ ବାଜିଆ, ବାହାସାହା ହେଲେ ଲୋକର ଉନ୍ନତି ହୁଏ ।
ତା'ଛଡ଼ା, ନିଜେ ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖର ମହାନ୍ତି ଯେତେବେଳେ...
ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖର ମହାନ୍ତିଙ୍କୁ ଜାଣୁ ତ ?
- ବିବେକ ସେ ପରା ଦିନେ ତମର, ମାନେ ଆମର ମାଲିକ ଥିଲେ ?
- ଗୌର ସେଇଥିପାଇଁ ତ କହୁଛି, ଯିଏ ଦିନେ ମୋର ମାଲିକ ହୋଇ ମୋତେ
ହୁକୁମ କରୁଥିଲା, ସେ ଆଜି ତା' ଝିଅପାଇଁ ମୋ ପାଖରେ ହାତ
ପାତୁଛି ।
- ବିବେକ ତୁମେ ଭୁଲିଯାଉଛ ବାପା, ସେ ନୃଶଂସ ଆଉ ନିଷ୍ଠୁର ।

ଗୌର   ତୁ ବି ଭୁଲିଯାଉଛୁ ବିବେକ, ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ମା'ଲକ୍ଷ୍ମୀକୁ । ସାକ୍ଷାତ ଲକ୍ଷ୍ମୀ
ଠାକୁରାଣୀ, ତୁ ଜଗରେ ପଡ଼ିଥିଲୁ, ରାତିରାତି ତୋ ପାଖରେ ବସି
ତୋ' ସେବା କରୁଥିଲେ । ତୋ ପାଇଁ ସେ ବାବୁଙ୍କଠୁଁ କେତେ
ଗାଳି ନ ଶୁଣିଛନ୍ତି । ଶେଷରେ ତାଙ୍କରି ଦେଇଥିବା ବେଟ୍‌କୁ ନେଇ
ତୁ ଆଜି ଏତେବଡ଼ ହୋଇଛୁ । ସେ ତୋତେ ବେଟ୍ ଦେଲାବେଳେ
କ'ଣ କହିଥିଲେ, ଜାଣୁ ?

ବିବେକ   ଏ ବେଟ୍ ତୋତେ ବିଶ୍ୱବିଜୟୀ କରୁ ।

ଗୌର   ବାସ୍, ସେହି ଲକ୍ଷ୍ମୀ ମା'ଙ୍କ ଝିଅକୁ ତୁ... ଛାଡ଼, ମୁଁ ବା ତୋତେ ବାଧ୍ୟ
କରିବି କାହିଁକି ! ତୁ ଏବେ ବଡ଼ ହୋଇଗଲୁଣି ।

ବିବେକ   ନାହିଁ ବାପା, ମୁଁ ତମର ଅବାଧ୍ୟ ହେବିନି...ହେଲେ... (କଲିଂ ବେଲ୍
ବାଜେ ।)

ଗୌର   କିଏ ?

ବିବେକ   ମୁଁ ଦେଖୁଛି (କବାଟ ଖୋଲେ, ମନୋରଞ୍ଜନ ଆସେ)

ଆରେ ମନୋରଞ୍ଜନ, ତୁ !

ମନୋ   ତୁ ମୋତେ ଚିହ୍ନିପାରିଲୁ ?

ବିବେକ   ପିଲାଦିନର ବଂଧୁକୁ କ'ଣ ଭୁଲିହୁଏ ?

ମନୋ   ନାହିଁ, ଏତେ ଯଶସ୍ୟାତି ଆଉ ପ୍ରାଚୁର୍ଯ୍ୟ ଭିତରେ...

ବିବେକ   ଆରେ, ଯଶସ୍ୟାତି କ'ଣ ବଂଧୁକୁ ଭୁଲେଇଦିଏ ? ଆ ଆ, ଭିତରକୁ
ଆ । ବାପା ମୋ' ବଂଧୁ ମନୋରଞ୍ଜନ ।

ଗୌର   ମନୋରଞ୍ଜନ ।

ମନୋ   ନମସ୍କାର ମଉସା ।

ଗୌର   ବାସ୍ । ତମେ ଆସିଗଲ, ମୋ' କାମ ଏବେ ହାଲୁକା ହୋଇଗଲା ।

ମନୋ   ମାନେ ?

ଗୌର   ଏଇ ବିବେକର ବାହାଘର ।

ମନୋ   କ'ଣ ରାଜିହୁଅନି ? ଏଇ ହେଇଗଲା, ମଉସା (ସମସ୍ତେ ହସନ୍ତି ।)

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥୧୧୧

- ବିବେକ (ଫିଲ୍ ହୋଇ) ବାସ୍ । ପ୍ରିୟ ବଂଧୁ ମନୋରଞ୍ଜନର ପ୍ରରୋଚନା,
ଉଦାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ବାପା ଗୌରମୋହନଙ୍କ ଅନୁଜ୍ଞା ଆଉ କୁଶଳୀ
କପଟୀ ଶ୍ଵଶୁର ଚନ୍ଦ୍ର ମହାନ୍ତିଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ରୋଜାର କୋମଳ
ହାତ ଯୋଡ଼ିକ ମୋର ବଳିଷ୍ଠ ବ୍ୟାବସାୟ ପାପୁଲିକୁ ଜଡ଼େଇଧରେ ।
(ଧୀରେଧୀରେ ଅନ୍ଧାର ହୋଇ ସେହି ଜୋନ୍‌କୁ ଆଲୋକ
ଆସିଲାବେଳକୁ ଦେଖାଯାଏ, ରୋଜା ବୋହୂବେଶରେ ସୋପାରେ
ବସିଥାଏ, ରତ୍ନା ଆସେ ସନ୍ତର୍ପଣରେ ।)
- ରତ୍ନା କନ୍‌ଗ୍ରାଚୁଲେସନ୍‌ସ, ରୋଜା ।
- ରୋଜା (ବିସ୍ମିତ ହୋଇ) ଆରେ ରତ୍ନା, ତୁ ! ଆ' ଆ' ।
- ରତ୍ନା ଯାହାହଉ, ଜଣିଆ ଟିମ୍‌ର ଦାମିକା ଡ୍ରୈକେଟ୍‌ଟାକୁ ପର୍ସ୍‌ରେ
ପକେଇଦେଲୁ । ହେଲା, ତୋ' ବ୍ୟାବସାୟମେନ କାହାନ୍ତି କି ?
- ରୋଜା ଫିଲ୍‌ଡ ଯାଇଛନ୍ତି ।
- ରତ୍ନା ଏଇ ପରା କ୍ରିକେଟିୟରମାନେ ଫିଲ୍‌ଡରେ, ନହେଲେ କ୍ୟାମ୍‌ରେ ।
କିଛି ନ ହେଲେ ଚୁରୁରେ । କ'ଣ ବେତରୁମକୁ ଆସନ୍ତି ।
ମୁଁ ଚାହିଥିଲେ କ'ଣ, ବିବେକ ଦାସର ଡ୍ରୈକେଟ୍‌ଟା
ନେଇପାରିନଥାନ୍ତି ? ଏଥିପାଇଁ ଜନ୍ମା ହେଲାନି । ହଉ, ଏଇ କାର୍ତ୍ତ୍ତି
ରହିଲା... ଆସନ୍ତା ଦଶ ତାରିଖ ମଂଗଳବାର ହୋଟେଲ ସ୍ଵିଡିରେ...
- ରୋଜା କ'ଣ ତୋତେ ବି ଡ୍ରୈକେଟ୍ ମିଳିଗଲା ନା କ'ଣ ?
- ରତ୍ନା ନାହିଁ ବାବା ନାହିଁ, ଡ୍ରୈକେଟ୍ ପଛରେ ଗୋଡ଼େଇବା ଝିଅ ମୁଁ ନୁହେଁ ।
ପାଞ୍ଜିର ଯେତେବେଳେ ମୋ' ପଛରେ ଗୋଡ଼େଇଛି, ମୁଁ କାହିଁକି
କାହା ପଛରେ ଗୋଡ଼େଇବି, କହିଲୁ ?
- ରୋଜା ପାଞ୍ଜିର ।
- ରତ୍ନା ହଁ, ରୁକ୍ମିଂ ପାର୍ଟିର ପ୍ରେସିଡେଣ୍ଟଙ୍କ ଏକମାତ୍ର ପୁତ୍ର ଷ୍ଟେଟ୍‌ସ୍‌ମ୍ୟୁଥ ପୋରମ୍‌ର
ପ୍ରେସିଡେଣ୍ଟ ସୁବୋଧ ମହାନ୍ତି... । ବାପାମାଆ, ମାମୁମାଜିଙ୍କ ସହିତ
ଆମ ଘରେ ଲାଜନ୍ ଲାଗେଇଛନ୍ତି ।
- ରୋଜା ଭଲ୍ ଭଲ୍ ?

ରତ୍ନା ମୁଁ କଲେଜ ଯୁନିୟନ୍ ପ୍ରେସିଡେଣ୍ଟ୍ ଥିଲି ତ, ପଲିଟିକସ୍‌ରେ
ଏକ୍ସପରିଏନ୍ସ ଅଛି, ତାଙ୍କୁ ହେଲୁ କରିବି, ମାନେ ମହିଳା ମୋର୍ଚ୍ଚା
ଆଡ଼ି...

ରୋଜା ଓ.କେ. ବେଷ୍ଟ ଅଫ୍ ଲକ୍ ।

ରତ୍ନା ମୋର ସମୟ ନାହିଁ - ତୋ' ବ୍ୟାଟ୍‌ସମ୍ୟାନ୍‌ଙ୍କୁ ସାଙ୍ଗରେ ଧରି ଯିବୁ ।
(ବାହାରେ ଗାଡ଼ି ଅଟକିବାର ଶବ୍ଦ ।)

ରୋଜା ଏଇ ବୋଧହୁଏ ଆସିଗଲେ, (ଦେଖୁ) ହଁ ।

ରତ୍ନା ମୁଁ ତେବେ ଆସୁଛି (ବିବେକ ଆସନ୍ତି ।)

ରୋଜା ରହ, ଇଏ ମୋ ବ୍ୟୁ ରତ୍ନା ।

ରତ୍ନା ହାଲୋ:....

ବିବେକ ଥାଙ୍କ୍ ଯୁ... (ଭିତରକୁ ଚାଲିଯାଆନ୍ତି ।)

ରତ୍ନା କ'ଣ ସିଧା ଭିତରକୁ ଚାଲିଗଲେ !

ରୋଜା ବ୍ୟସ୍ତ ଅଛନ୍ତି, ବୋଧେ ।

ରତ୍ନା ଥିବେ । ହେଲା, ମୁଁ ଆସୁଛି । ଭୁଲିଯିବୁନି ।

ରୋଜା ନା ନା - (ରତ୍ନା ଚାଲିଯାଏ - ଭିତରୁ କହି କହି ଆସନ୍ତି ଗୌର ଓ
ଚନ୍ଦ୍ର ।)

ଚନ୍ଦ୍ର ନାହିଁ ନାହିଁ, ମୁଁ କ'ଣ ଏକବାରେ ଚାଲିଯାଉଛି ? ମଝିରେମଝିରେ
ଆସିବିନା...

ଗୌର ନା ନା, ଏ ଘର କ'ଣ ଆପଣଙ୍କର ନୁହେଁ ।

ଚନ୍ଦ୍ର ଆରେ ସମୁଦି, ଯେତେହେଲେ ଝିଅଘର, ଝିଅଘରେ ବାପକୁ କୁଣିଆ
କୁହାଯାଏ । ମୋ' ଭଳିଆ ଲୋକ ଏମିତି କୁଣିଆ ହୋଇ
କେତେଦିନ ରହିପାରିବ, କହିଲେ ?

ରୋଜା କ'ଣ କହିଲେ, ଡାଡ଼ି । ଏ ଘରେ ଆପଣ କୁଣିଆ ?

ଗୌର ସେଇକଥା ମାଆ, ଝିଅ ଦେଇ ପୁଅ କରିଛନ୍ତି । ତାଙ୍କର ଯେମିତି
ଗୋଟେବୋଲି ଝିଅ, ମୋ'ର ବି ସେମିତି ଗୋଟେବୋଲି ପୁଅ,
ଏଠି କିଏ କାହାର କୁଣିଆ ?

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥୧୧॥

ଚନ୍ଦ୍ର ହେଲା ବାବା ହେଲା, ତମ କଥାରେ ନହେଲେ ଆଉ କିଛିଦିନ
ରହିଗଲା ।

ଗୌର ଆସନ୍ତୁ ଆସନ୍ତୁ, ଆଶକୁ ସେ ବେଗ । (ବେଗ ଧରନ୍ତି)

ଚନ୍ଦ୍ର ମୁଁ ଯାହା ଦେଖୁଛି, ତମେ ଜମ୍ମାରୁ ଛାଡ଼ିବନି ।

ଗୌର ଆସନ୍ତୁ (ଟାଣିଟାଣି ନେଇଯାଆନ୍ତି । ଆସନ୍ତି ବିବେକ ।)

ବିବେକ ମୁଁ ଆସୁଛି, ବାବା ।

ରୋଜା କ'ଣ ହେଲା, ଏବେ ପରା ଆସିଲ, ପୁଣି... ?

ବିବେକ ଆଜି ପୁଲିସ୍ ପଡ଼ିଆରେ ଗୋଟେ ମେର୍ ଅଛି । ମୋତେ ମୋ
ପ୍ୟାରେଷ୍ଟ କ୍ଲବ୍, ମାନେ ଜୟଦୁର୍ଗା କ୍ଲବ୍ ତରଫରୁ ଖେଳିବାକୁ
ପଡ଼ିବ ।

ରୋଜା ପୁଲିସ୍ ପଡ଼ିଆରେ । ତମେ ବିବେକ ଦାସ, ଜଣେ ଇଣ୍ଡରମ୍ୟାସନାଲ
କ୍ରିକେଟିୟର, ଜୟଦୁର୍ଗା କ୍ଲବ୍ ପାଇଁ ପୁଲିସ୍ ପଡ଼ିଆରେ ଖେଳିବ ।

ବିବେକ ହଁ, ଏଇ ପୁଲିସ୍ ପଡ଼ିଆ ଆଉ ଜୟଦୁର୍ଗା କ୍ଲବ୍ ତ ମୋତେ ମଣିଷ
କରିଛନ୍ତି ।

ରୋଜା ସେତେବେଳେ ଅମଣିଷ ଥିଲ, ମଣିଷ ହେବାପାଇଁ ଖେଳୁଥିଲ ।
ଏବେ ମଣିଷ ହୋଇସାରିଲାପରେ ପୁଣି କ'ଣ ଅମଣିଷ ହେବାପାଇଁ
ଖେଳିବ ?

ନା, ବିବେକ ଦାସର ଷ୍ଟାଟସ୍ କୁ ତମେ ଏମିତି ଜୟଦୁର୍ଗା କ୍ଲବର
ବେନର୍ ତଳେ ପୁଲିସ୍ ପଡ଼ିଆର ଧୂଳିମାଟିରେ ଲୋଟେଇ ଦେଇ
ପାରିବନି (ଗୌର ଆସିଛନ୍ତି ।)

ଗୌର ଆରେ, ଆରେ, କ'ଣ ହୋଇଛି ?

ରୋଜା ଦେଖ ବାବା, ଭୋରରୁ ଯାଇଥିଲେ ଯେ ଖେଳିଖେଳି ଏବେ
ପହଞ୍ଚିଲେ, ପୁଣି ଖେଳିବାକୁ ବାହାରିଲେଣି ।

ଗୌର ଆରେ, ଇଏ କ'ଣ ବିବେକ ! ଏମିତି ଖାଲି ଖେଳିଲେ କ'ଣ
ଘରସଂସାର ଚଳିବ ? ଆଗରୁ ଗୋଟେପ୍ରକାର ଥିଲା, ଏବେ
ବାହାସାହା ହେଲୁ, ଘର କଥା ବୁଝନ୍ତି ନା...

- ବିବେକ   ଘର ପାଇଁ କ'ଣ ଖେଳ ବନ୍ଦ କରିଦେବି ?
- ଗୌର   କିଏ କହିଲା ଖେଳ ବନ୍ଦ କରିବାକୁ ? ତା' ବୋଲି କ'ଣ ଦିନରାତି ଖେଳିବୁ ?
- ବିବେକ   ବାପା ତମେ...
- ଗୌର   ମୋ କଥା ଏଣିକି ଭୁଲିଯାଅ । ତମ ଘର ତମେ ସମ୍ଭାଳ, ମୁଁ ବାବା ସୁବର୍ଣ୍ଣେଶ୍ଵରଙ୍କ ଆଶ୍ରା ଧରିଲି । ବୋହୂମା, ବିବେକଟା ପିଲାଦିନରୁ ଏମିତି ଅଝଟିଆ, ବୁଝେଇଦେଲେ ବୁଝିଯିବ । ବିବେକ, ବୋହୂମା' ସହିତ ମିଶି ଘର ଦାୟିତ୍ଵ ବୁଝ, ମୁଁ ଚାଲିଲି...
- ବିବେକ   ବାବା, ତମେ...
- ରୋଜା   ବାବା କ'ଣ କହିଗଲେ, ଶୁଣିଲ ? ଆଜିଠୁ ଏ ବାଜେଖେଳ ସବୁ ବନ୍ଦ ।
- ବିବେକ   ନ ଖେଳିଲେ ଏ ଷ୍ଟାଟସ୍ ମେଣ୍ଟେନ୍ କରିବ କେମିତି ?
- ଚନ୍ଦ୍ର   (କହିକହି ଆସନ୍ତି) ଆରେ ଏଠି କ'ଣ ଖେଳିଲେ ଯେତ ପୂରିବ ? ଏଟା ପରା ଜଣିଆ... ତା' ଭିତରେ ପୁଣି ଓଡ଼ିଶା । ହଁ, ଶାଗପଖାଳରେ ଯେତ ପୂରିପାରେ; ହେଲେ ବିବେକ ଦାସର ଯେତ ଶାଗପଖାଳରେ ପୂରିଲେ କ'ଣ ସୁନ୍ଦର ଦିଶିବ ?
- ରୋଜା   ସେଜକଥା ଆପଣଙ୍କ ଜୋର୍‌ଟାଙ୍କୁ ବୁଝାନ୍ତୁ ।
- ବିବେକ   ମୁଁ ଆଉ କ'ଣ କରିବି ?
- ଚନ୍ଦ୍ର   ତମକୁ ସମୟ ସହିତ ଦୌଡ଼ିବାକୁ ପଡ଼ିବ (ମନୋରଞ୍ଜନ ଆସନ୍ତି ।)
- ଚନ୍ଦ୍ର   କାରଣ ସମୟ ଓ ଟଙ୍କା, ଏମାନେ ଦୌଡ଼ିବାକୁ ଭଲପାଆନ୍ତି । ତାଙ୍କ ସହିତ ତାଳମିଲେଇ ଦୌଡ଼ିପାରିଲେ ଏଠି ମଣିଷ ପଦବ୍ୟାପ୍ୟ ହୋଇ ରହିପାରିବ ।
- ବିବେକ   : ଆରେ ମନୋରଞ୍ଜନ, ତୁ ଠିକ୍ ସମୟରେ ପହଞ୍ଚିଛୁ ।
- ମନୋ   ପହଞ୍ଚିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେଲି । ବନ୍ଧୁ, ତୋତେ ଏ ସମୟରେ ବାଟ ଦେଖେଇବା ମୋର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । ଶୁଣ, ଆଜିକାଲି ଦୁନିଆରେ ଟଙ୍କା ହେଉଛି ସବୁକିଛିର ମୂଲ୍ୟ । ହାତରେ ଟଙ୍କା ଥିଲେ ସୁଖ, ଶାନ୍ତି ସ୍ନେହମମତା, ସବୁ କିଣିହେବ...

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥ ୧୧୫

ଚନ୍ଦ୍ର   କରେକଟ, ସେଞ୍ଚ ପରସେଞ୍ଚ କରେକଟ ।
 ମନୋ   ଆଗକୁ ଲମ୍ବା ଭବିଷ୍ୟତ ଅଛି, ଏ ଖେଳରୁ କେତେ ରୋଜଗାର
                               କରିବୁ ? ପୁଣି କେତେଦିନ ରୋଜଗାର କରିବୁ ? ତୋର ଏ ଫର୍ମ
                               କ'ଣ ସବୁଦିନ ଥିବ ?
 ଚନ୍ଦ୍ର   ଆଉ, ଥରେ ଫର୍ମ ଚାଲିଗଲେ କେହି ପଚାରିବେନି ।
 ମନୋ   ଏବେ ତମର ନେମ୍ ଅଛି, ଫେମ୍ ବି ଅଛି ।
 ଚନ୍ଦ୍ର   ସେହି ନେମ୍ ଆଉ ଫେମ୍‌କୁ ନେଇ ଯାହା ରୋଜଗାର କରିଯିବନା...
 ରୋଜା   ମୁଁ ତ ଠିକ୍ ସେଜାକଥା କହୁଥିଲି ।
 ବିବେକ   ମୁଁ ଆଉ କ'ଣ କରିପାରିବି ! କେବଳ ଖେଳିବି ତ ।
 ମନୋ   କ'ଣ କହିଲୁ, ବିବେକ ଦାସ ପୁଣି କ'ଣ କରିପାରିବ ! ଖାଲି ବେଟ୍
                               ହଲେଇଲେ ନୋଟ୍ ଖସିବ, ନୋଟ୍ ।
 ବିବେକ   : ' ବେଟ୍ ହଲେଇଲେ ନୋଟ୍ ଖସିବ ?
 ଚନ୍ଦ୍ର   ଆଉ, ତମେ କୋଉ ବେଙ୍କ, କମ୍ପାନି ବା କର୍ପୋରେସନ୍‌ରେ ଚାକିରି
                               କରୁନ...
 ବିବେକ   ଆଉ, ମୋ' ଖେଳ ?
 ମନୋ   ଆରେ, ଖେଳ କିଏ ବନ୍ଦ କରିବ ! ତୁ ଖାଲି ପୋଷ୍ଟ ହୋଲ୍‌ଡ କରି
                               ଦରମା ତୁ କରିବୁ, ଆଉ ମନଇଚ୍ଛା ଖେଳିବୁ ।
 ରୋଜା   ବେଶ୍, ଚାକିରି କରୁନ କାହିଁକି ?
 ଚନ୍ଦ୍ର   ଶହଶହ କମ୍ପାନି ଚାହିଁବିଦିଛନ୍ତି, ତମକୁ ତାଙ୍କ କମ୍ପାନିର ବିଜ୍ଞାପନରେ
                               ନେବାପାଇଁ । ତମେ ଖାଲି କେମେରା ସାମନାରେ ବଲ୍ ଫିଙ୍ଗିବ
                               ବା ବେଟ୍ ହଲେଇବ ଆଉ ଏଣେ ତମ ଏକାଉଣ୍ଟରେ ସଂଖ୍ୟା
                               ବଢ଼ିବଡ଼ି ଚାଲିବ ।
 ବିବେକ   ଚାକିରି କରିବି, ବିଜ୍ଞାପନ କରିବି... ।
 ମନୋ   ଆରେ ଆହୁରି ଅନେକ ଷୋପ୍ ଅଛି, ତୁ ଖାଲି ହଁ କର ।
 ରୋଜା   ତାଙ୍କ ହିରୁ କ'ଣ ମିଳିବ, ଆପଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରନ୍ତୁନା ।

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥୧୧୭॥

ବିବେକ   ଠିକ୍ ଅଛି, ଖେଳିଖେଳି ଟଙ୍କା ପାଉଥିଲି । ଆଜିଠୁ ଟଙ୍କା ପାଇଁ
ଖେଳିବି । ମୋ' ବେଟ ବଲ୍ ଆଉ ନେମ୍ ଫେମ୍ କୁ ବିକିବିକି
ରବିଷ୍ୟତ ପାଇଁ ରୋଜଗାର କରିଦି, ଓ.କେ. ?

(ସମସ୍ତେ ଖୁସିହୋଇଯାଆନ୍ତି, ବିବେକ ଫୁଙ୍ଗୁ ହୋଇଯାଏ । ତା'ର
ଅନ୍ତଃସ୍ୱର ଶୁଣାଯାଏ ।)

ବିବେକର ସ୍ୱର : ବାସ୍ କେତେ କେତେ ଫାଷ୍ ମିଡିୟମ୍ ଫାଷ୍ ଆଉ ସିନରକୁ
ଛକକା ଚଉକା ମାରି ଧଇଁଆ ଉଡ଼େଇଦେଇଥିବା ବିବେକ ଦାସ
ଶେଷରେ ଏ ଚୁଡ଼ିପିନ୍ଧା ହାତର ଗୁରୁଲିରେ ବୋଲଡ, କ୍ଲିନ୍ ବୋଲଡ
ହୋଇଗଲା । ସ୍ତ୍ରୀ ପ୍ରରୋଚନାରେ, ଅଫିସରୁ ଷ୍ଟୁଡିଓକୁ, ଷ୍ଟୁଡିଓରୁ
ଫିଲଡକୁ ଦିନରାତି ଦୌଡ଼ିଲି । ଦୌଡ଼ି ଦୌଡ଼ି ଥକିଗଲି ।

(ଧୀରେ ଧୀରେ ଅନ୍ଧାର ହୋଇ ପୁଣିଥରେ ଆଲୋକ ଆସିଲାବେଳକୁ
ଦେଖାଯାଏ, ରୋଜା ଗୋଟେ ଆଟାଟିରେ ଭର୍ତ୍ତିହୋଇଥିବା ଟଙ୍କା
ଗଣୁଥାନ୍ତି । କଲିଂବେଲ୍ ବାଜିବାରୁ ଟଙ୍କାତକ ଆଟାଟିରେ ରଖିଦିଅନ୍ତି
ଓ କବାଟ ଖୋଲନ୍ତି)

ରୋଜା   ଆରେ, ମନୋରଞ୍ଜନବାରୁ ଯେ, ଆସନ୍ତୁ ଆସନ୍ତୁ, ଏତେଦିନ ପରେ
ମନେପଡ଼ିଲା ? ବସନ୍ତ ।

ମନୋ   ନାହିଁ, ମୁଁ ଟିକିଏ ଅଦରଘ୍ନାକର ବିଜି ଥିଲି ତ ...

ରୋଜା   ତ୍ରାଜ୍ଜଭର ହାତରେ ଯୋଉ ଟେକ୍ଟା ପଠେଇଦେଇଥିଲା...

ମନୋ   ହଁ ହଁ, ପାଇଛି ।

ରୋଜା   ଠିକ୍ ଏମାଉଣ୍ଟଟା ଜାଣିନଥିଲି ତ, ତେଣୁ ବ୍ଲକ୍ ଦେଇଦେଲି ।

ମନୋ   ମୋ' ଜଜ୍ଜତ ବଞ୍ଚେଇଦେଇଛନ୍ତି, ଭାଉଜ ।

ରୋଜା   ପୁଁଜ, ମନୋରଞ୍ଜନବାରୁ । ଆପଣଙ୍କ ମୁହଁରୁ ଏ 'ଭାଉଜ' ଶବ୍ଦ
ଶୁଣିଲେ ମୁଁ ଖୁବ୍ ବୋର ହୁଏ - କେମିତି ବୟସବୟସ ଲାଗେ
'ନିଜକୁ...

ମନୋ   ସରି ମିସେସ୍ ଦାସ, ଆଉ ବିବେକ ?

ରୋଜା   ବଂଧୁ ନଥିଲେ କ'ଣ ଆମ ସହିତ କଥା ହେବାପାଇଁ କିଛି ବିଷୟବସ୍ତୁ
ନାହିଁ ? (ଚନ୍ଦ୍ର ଆସନ୍ତି 'ରୋଜା' 'ରୋଜା' ଡାକି)

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥୧୧୭

ଚନ୍ଦ୍ର   ରୋଜା ! ରୋଜା; ଆରେ ତୁ ଏଠି । ଆଉ ମନୋରଞ୍ଜନ ବି ।
 ମନୋ   ନମସ୍କାର, ମଉସା ।
 ଚନ୍ଦ୍ର   ନମସ୍କାର । ହଁ, ରୋଜା ମୋତେ କିଛି ଟଙ୍କା ଦେଲୁ ।
 ରୋଜା   କ'ଣ ଆଜି ବି କୁଲ୍ ଯିବେ ?
 ଚନ୍ଦ୍ର   ତୁମ୍ଭ, ସେପଟେ ସମୁଦି ଅଛନ୍ତି । ଦେ'ଦେ', ମୁଁ ଏଇ ସାଙ୍ଗେସାଙ୍ଗେ
                           ଫେରୁଛି । ବିବେକ କ'ଣ ଫେରିନାହାନ୍ତି ?
 ରୋଜା   (ଆଟାଟି ଖୋଲି) କେତେ ଦେବି ?
 ଚନ୍ଦ୍ର   ସେ ଆଟାଟିରେ କେତେ ଅଛି ? ତୁ ଗୋଟେ କାମ କର । ଅଟାଟିଟା
                           ଦେଇଥା', ବଳକାଟଙ୍କା ମୁଁ ଫେରାଇଆଣିବି । (ରୋଜାର
                           ପ୍ରତିକ୍ରିୟାକୁ ନ ଚାହିଁ ସିଧା ଆଟାଟି ଧରନ୍ତି, ଏହି ସମୟରେ ବାହାରେ
                           ଗାଡ଼ି ଅଟକେ ।)
 ଚନ୍ଦ୍ର   ଏଇ ତ, ବିବେକ ଫେରିଲେଣି । ଆସ ବିବେକ, ତମକୁ ତମର
                           ବଂଧୁ ଅପେକ୍ଷା କରିଛନ୍ତି ।
 ବିବେକ   ଆଜି ଏମ୍ ଭେରି ମର୍ ଟାୟାର୍ଡ୍ ।
 ଚନ୍ଦ୍ର   ହଁ, ହଁ, ଅକ୍ସିଡିବାଟା ତ ସ୍ୱାଭାବିକ । ହେଲେ, ରୋଜା, ଲୋକ
                           ଅକ୍ସିଡିଲେ କ'ଣ ଚାହେ, ଜାଣୁ ତ ? ଅବଶ୍ୟ ମୋର ଏଟା ତୋତେ
                           କହିବା ଠିକ୍ ହେବନି, ନା କ'ଣ ମନୋରଞ୍ଜନ ?
 ମନୋ   ମୁଁ କହିଦେବି ।
 ରୋଜା   ଆଜି ନୋ' ଡାଢି ।
 ଚନ୍ଦ୍ର   ତ ଫେର୍ ଡେରି କାହିଁକି ? ବିବେକ, ମୁଁ ଆସୁଛି ।
 ମନୋ   ହାଲୋ ବିବେକ ।
 ବିବେକ   ହାଲୋ (ଅକ୍ସିଡିଲ ବସିପଡ଼ନ୍ତି ।)
 ମନୋ   ତୁ ଖୁବ୍ ଟାୟାର୍ଡ୍ ଜଣାପଡୁଛୁ । ଶୋଇପଡ଼ । ମୁଁ ଆସୁଛି ।
 ବିବେକ   ଆରେ ଭାଇ, ଟଙ୍କାର ନିଶା ମୋ' ଆଖିରୁ ନିଦ ଛଡ଼େଇନେଇଛି ।
                           (ରୋଜା ଇତିମଧ୍ୟରେ ବୋତଲ, ଗ୍ଲାସ୍ ଧରି ଆସେ ଓ ଗ୍ଲାସ୍ରେ
                           ଜାଳି ବିବେକକୁ ଦିଏ ।)

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥୧୧୮

ରୋଜା   ନିଅ, ଏତକ ପିଇଦିଅ । ନିଦ ହେଇଯିବ ।
 ବିବେକ   ପିଇବି ? କ'ଣ ?
 ରୋଜା   ତ୍ରିକ୍ଷୟ ।
 ବିବେକ   ତ୍ରିକ୍ଷୟ ?
 ରୋଜା   ହଁ, ତମକୁ ନିଦ ହଉନି, ତେଣୁ ମଗେଇଦେଇଛି ।
 ବିବେକ   ତ୍ରିକ୍ଷୟ ମାନେ ମଦ ? ମୁଁ ମଦ ପିଇବି ? ବାପା ?
 ମନୋ   ଆରେ ତୁ କ'ଣ ବାରବର୍ଷର ବାଳକ ଯେ ସବୁ କଥାରେ ବାପାଙ୍କ
                          ପରମିଶନ୍ ଲୋଡ଼ିବୁ ? ତା'ଛଡ଼ା ତ୍ରିକ୍ଷୟ ଆଜିକାଲି ଷାଟସର ସିମ୍ବଲ ।
 ବିବେକ   ନାହିଁ, ମୁଁ କେବେ ପିଏନି ତ !
 ମନୋ   ପିଇନୁ ବୋଲି କ'ଣ ପିଇବୁନି ?
 ରୋଜା   ପିଇଦେଲେ ନିଦ ଆସିଯିବ ।
 ମନୋ   ନିଦ ହେଲେ ସ୍ୱପ୍ନ ଆସିବ ।
 ରୋଜା   ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିଲେ ସିନା ଶାନ୍ତି ମିଳିବ ।
 ମନୋ   ତା'ପରେ ଗୋଟେ ତାଜା ସକାଳକୁ ସାମ୍ବାକରିବାର ଉଷାହ ମିଳିବ ।
 ରୋଜା   ନିଅ, ପିଅ । (ପିଆଇଲେ ।)
 ମନୋ   ଆରେ ପି' ।
 ବିବେକ   (ପିଇଦେଇ) ଆଃ ।
 ମନୋ   ପ୍ରଥମେ ଟିକିଏ ଗଳା ଜଳିବ...
 ରୋଜା   ଛାତି ବି ପୋଡ଼ିପାରେ...(ପିଆଇଲେ ।)
 ମନୋ   ଅଭ୍ୟାସରେ ପଡ଼ିଗଲେ ସବୁ ଠିକ୍ ହେଇଯିବ । ବାରମ୍ବାର ପିଇଲେ
 ବିବେକ   ଆଃ କି ଶାନ୍ତି, କି ତୃପ୍ତି ! ଦିଅ, ଦିଅ ରୋଜା, ଆହୁରି ଦିଅ । ତାଳ
                          (ତାଳନ୍ତି, ବିବେକ କଣ୍ଠସ୍ଥ କରୁକରୁ ପିଇ) ।
 ବିବେକରସ୍ୱର   : ବାସ, ଶେଷରେ ଥାଉଁ ଡବଲିଉ, ମାନେ ଡ୍ରାଇନ୍ ବି ଆସି ମୋତେ
                          ଗୋଟାପଣେ ଗିଳିଦେଲା । ତା'ପରେ ମୋ ଜୀବନଟା ଓହ୍ଲାଇବାକୁ
                          ଲାଗିଲା ତଳକୁ ତଳକୁ... ।

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥୧୧୯

(ଧୀରେଧୀରେ ଅନ୍ଧାର ହୁଏ । ସ୍କୋଗାନ୍ ଶବ୍ଦରେ ଆଲୋକ
ଆସିଲାବେଳକୁ ଦେଖାଯାଏ ଗୌର ମନଖୁସିରେ ପାଟି କରୁଥାନ୍ତି ।)

ସ୍କୋଗାନ୍   ଇଣ୍ଡିଆ କ୍ରିକେଟ୍ ଜିନ୍ଦାବାଦ୍ ।

ପ୍ରାଜଡ୍ ଅଫ୍ ଇଣ୍ଡିଆ ବିବେକ ଦାସ - ଜିନ୍ଦାବାଦ

ଓଡ଼ିଆ ପୁଅ ବିବେକ ଦାସ - ଜିନ୍ଦାବାଦ

ଗୌର   ବିବେକ । ଆରେ ମୋ' ସ୍ୱପ୍ନ ସାଥୀକ ହୋଇଛିରେ, ତୁ ଆମ ଇଣ୍ଡିଆ
ଟିମ୍‌ର କ୍ୟାପ୍ଟେନ୍ ହେଇଛୁ । ଏବେ ଟି.ଭି. କହିଲା, (ରୋଜା
ଆସୁଥିବାର ଦେଖୁ) ଆରେ ବୋହୂମା', ବିବେକ୍ କାହିଁ ? ସେ
ଆମ ଇଣ୍ଡିଆ ଟିମ୍‌ର କ୍ୟାପ୍ଟେନ୍ ।

ରୋଜା   ସେ ପରା ଶୋଇଛନ୍ତି, ଏଡ଼େ ଜୋରରେ ପାଟି କଲେ ଉଠିପଡ଼ିବେ...

ଗୌର   ହେଲା ହେଲା, ସେ ଶୋଇ । ମୁଁ ବାବା ସୁବର୍ଣ୍ଣେଶ୍ୱରଙ୍କ ପାଖରେ
ମହାଭୋଗ କରିଆସେ । ମୋ' ସ୍ୱପ୍ନ ଆଜି ସାଥୀକ ହେଇଛି ।
ମୋ ବିବେକ ଆଜି ଇଣ୍ଡିଆ ଟିମ୍‌ର କ୍ୟାପ୍ଟେନ୍ ହୋଇଛି ।
(ମନଖୁସିରେ ଯାଆନ୍ତି, ରୋଜା ବିଦୁପର ହସ ହସନ୍ତି । ଟେଲିଫୋନ୍
ର ଝୁଏ । ରୋଜା ରିସିଭର ଉଠାନ୍ତି ।)

ରୋଜା   ହାଲୋ, ରୋଜା ସିକିଙ୍ଗ୍ ।

(ପଛପାଖ ଜୋନ୍ ଅନ୍ଧାର ହୋଇ ତାହାଣ ଜୋନ୍‌କୁ ଅଲୋକ
ଆସେ । ରତ୍ନା କର୍ତ୍ତୃଲେସ ଧରି ବୁଲିବୁଲି କଥାହେଉଥାନ୍ତି ।)

ରତ୍ନା   କନଗ୍ରାଚୁଲେସନ୍ ରୋଜା, ମୁଁ ରତ୍ନା କହୁଛି...ହଁ ହଁ, ତୋ ବିବେକ
ତ ଡ୍ୱାର୍ଡ୍‌ଜକ୍ସ ପାଇଁ କ୍ୟାପ୍ଟେନ୍ ହୋଇଗଲା, ଆଉ କ'ଣ...କ'ଣ
କହିଲୁ, ମୁଁ ଜାଣିଲି କେମିତି ? ଆମ ବାବୁ ପରା କ୍ରିକେଟ୍ କଷ୍ଟୋଲ୍
ବୋଉର ଜଣେ ମେମ୍ବର । କହିବାକୁ ଗଲେ, ସେ ହିଁ ତ ବିବେକ
ପାଇଁ ଫାଇଟ୍ କଲେ । ନହେଲେ ଓଡ଼ିଆ ପିଲା, ପୁଣି କ୍ୟାପ୍ଟେନ୍ ।
ଛାଡ଼, ହଁ ତୋତେ ଫୋନ୍ କରିବାର କାରଣ ହେଲା, ଆସନ୍ତା
ଡିସେମ୍ବର ୩୧ ତାରିଖରେ ମୁଁ ଗୋଟେ ଫେସନ୍ ଶୋ' କରୁଛି...ହଁ
ହଁ, ନ୍ୟାସନାଲ ଲେଭେଲ -ଟେଷ୍ଟା ବି କରୁଛି । ଇଣ୍ଡରନ୍ୟାସନାଲ
ଲେଭେଲ ବି ହୋଇପାରେ । ପଲଟିକାଲ୍ ହାଣ୍ଡ ଅଛି, ଚିନ୍ତା କ'ଣ ।

ହେମେନ୍ତ ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥୧୨୦

ଫେସନ୍ ଶୋ' କ'ଣ ଯିଏସିଏ କରିପାରିବ । କ'ଣ କରିବି କହ,
ନିଜକୁ ତ ପୁଣି ଏଷାବ୍ଲିସଡ଼ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ, ନହେଲେ ତୋ'ରି
ଭଳି ଓଡ଼ିଶା ଟାଣି ହାଉସଓଭାଉସ୍ ହୋଇ ଘରେ ବସିବି । ହାଲୋ
ହାଲୋ, ଆରେ ଆରେ (ହସି) ବିଚାରି (ଅନ୍ଧାର ହୁଏ, ପୁଣି ପଛପାଖ
ଜୋନ୍‌କୁ ଆଲୋକ ଆସିଲାବେଳକୁ ଦେଖାଯାଏ ବିବେକ,
ମନୋରଞ୍ଜନ ଓ ରୋଜା ଆଲୋଚନାରେ ମଗ୍ନ ।)

ରୋଜା ଆପଣ କହିଲେ ମନୋରଞ୍ଜନବାବୁ, ଜଣେ ଏମ୍.ଏଲ୍.ଏ. ବଡ଼ ନା
ଜଣେ କ୍ରିକେଟିୟର ବଡ଼ ?

ମନୋ ନୋ ଡାଉଟ୍ ଏ କ୍ରିକେଟିୟର ଭାବ୍ ଗ୍ରେଟର ଦାନ ଏମ୍.ଏଲ୍.ଏ ।

ରୋଜା ତା' ସ୍ତ୍ରୀ ରନ୍ଦା ଗୋଟେ ଫେସନ୍ ଶୋ' କରିବ, ମୁଁ ପାରିବିନି ?

ମନୋ ହାଏ ନଟ୍ ! ନିଶ୍ଚୟ ପାରିବେ । ନହେଲେ ଆପଣଙ୍କର, ମାନେ
ଆମର, ଆଉ ବିଶେଷ କରି ଏ ବିବେକ ଦାସର, ଜାଡ଼ତ ରହିବଟି ?

ବିବେକ ବଜେଟ୍ ଶୁଣିଲୁଣି ?

ମନୋ ତୋ ଭଳି ଜଣେ କ୍ରିକେଟିୟର ମୁହଁରେ ବଜେଟ୍‌କୁ ନେଇ ଭୟ ?
ନା, ନିହାତି ଅସୁନ୍ଦର । ଆରେ, ଆଗକୁ ପରା ଡ୍ଵାର୍ଜିତକପ୍, ଆରେ
ତୁ ଗୋଟେ ଦେଶର କ୍ୟାପ୍ଟେନ୍ । ଏଣେ କୋକାକୋଲା କହୁଛି,
ଗୋଟେ ଟ୍ରିକେଟ୍‌କୁ ଲକ୍ଷେ, ପେପ୍‌ସୀ-ଗୋଟେ ଫିପ୍‌ଟିକୁ ଦୁଇଲକ୍ଷ,
ଅମ୍‌ସିଅମ୍ କହୁଛି, ଗୋଟେ ସେଣ୍ଡ୍‌ରିକୁ ପାଞ୍ଚଲକ୍ଷ । ଏମାନଙ୍କ
ଦେଖାଦେଖି କିଏ କହୁଛି ଗୋଟେ ଚଉକାକୁ ତିନିହଜାର ତ କିଏ
କହୁଛି ଗୋଟେ ଛକକାକୁ ପାଞ୍ଚହଜାର, କିଏ କହୁଛି ଗୋଟେ କ୍ୟାଟ୍‌କୁ
ପରଶହଜାର ତ ଗୋଟେ ରନ୍‌ଆଉଟ୍‌କୁ ଲକ୍ଷେ...

ରୋଜା ବାସ୍ ତିନିକୋଟି, ଆଉ କେତେ କି ?

ବିବେକ ତଥାପି କେତେ ଛକା ପିଟିଲେ କେତେ ସେଣ୍ଡ୍‌ରି କଲେ ଆଉ କେତେ
ଟ୍ରିକେଟ୍ ନେଲେ ତିନିକୋଟି ଟଂକା ମିଳିବ ! (ଚନ୍ଦ୍ର ଆସନ୍ତି ।)

ଚନ୍ଦ୍ର ଆଦୌ ଛକା ନ ପିଟିଲେ, ଟ୍ରିକେଟ୍ ନେଲେ ଆଉ ମେଟ୍ ନ
ଜିତିଲେ ବି ମୁଁ ଦେବି ତିନିକୋଟି ଟଂକା । ଚାହିଲେ ଅଗ୍ରିମ
ନେଇପାର ।

ଅନ୍ୟମାନ ଆପଣ ଦେବେ ?

ଚନ୍ଦ୍ର ଓ ଯେଉଁ... ଗୋଟେ ମେଟ୍ ହାରିଗଲେ କ୍ୟାପ୍ଟେନ୍ ହିସାବରେ ପାଇବ
ପଚାଶ ଲକ୍ଷ ।

ବିବେକ ହାରିଗଲେ ପଚାଶ ଲକ୍ଷ ?

ରୋଜା ଓ ମନୋ : ତା'ହେଲେ ଜିତିବ କାହିଁକି ?

ଚନ୍ଦ୍ର ଗୋଟେ ଡ୍ରକେଟ୍ ନେଲେ ପଚାଶ ଲକ୍ଷ ।

ବିବେକ ଡ୍ରକେଟ୍ ନେଲେ ପଚାଶ ଲକ୍ଷ !

ମନୋ ଓ ରୋଜା : ତା'ହେଲେ ଡ୍ରକେଟ୍ ନବ କାହିଁକି ?

ଚନ୍ଦ୍ର ଗୋଟେ କ୍ୟାଟ୍ ହାତରୁ ଛାଡ଼ିଦେଲେ ପନ୍ଦର ଲକ୍ଷ ।

ବିବେକ ଗୋଟିଏ କ୍ୟାଟ୍ ଛାଡ଼ିଦେଲେ ପନ୍ଦର ଲକ୍ଷ !

ମନୋ ଓ ରୋଜା : ତା'ହେଲେ କ୍ୟାଟ୍ ଧରିବ କାହିଁକି ?

ଚନ୍ଦ୍ର ଆଉ ପାଇନାଲ୍ ମେଟରେ ସମଗ୍ର ଟିମ୍‌କୁ ନିଶ୍ଚିୟ, ମାନେ ତୁମ୍ଭ
କରିଦେଲେ କୋଟିଏ ଟଙ୍କା ପାଇବ ।

ବିବେକ ତା' ମାନେ...

ଚନ୍ଦ୍ର ହାରିବା ପାଇଁ, ବିଶେଷ କରି ସମଗ୍ର ଟିମ୍‌ଟାକୁ ତୁମ୍ଭ କରିଦେବା
ପାଇଁ କେତେ ନବ, କେତେ ?

ବିବେକ ନା ନା, ମୁଁ ପାରିବିନି ।

ଚନ୍ଦ୍ର ତମ ଜୀବନରେ ଆଉ ଖୁଲ୍‌ଡକ୍‌ସ୍ ଆସିବ କି ନା ସନ୍ଦେହ ।

ମନୋ ଖୁଲ୍‌ଡକ୍‌ସ୍ ଆସିଲେ ବି କ୍ୟାପ୍ଟେନ୍‌ସିୟ ମିଳିବ କି ନା ସନ୍ଦେହ ।

ରୋଜା କ୍ୟାପ୍ଟେନ୍‌ସିୟ ମିଳିଲେ ବି ଏ ଚାନ୍‌ସ ମିଳିବ କି ନା ସନ୍ଦେହ ।

ବିବେକ ତେବେ, ତେବେ କ'ଣ ?

ଚନ୍ଦ୍ର ଜୀବନରେ ସୁଯୋଗ ଥରେ ଆସେ...

ମନୋ ତୋ' ପାଇଁ ଆସୁକି ନ ଆସୁ...

ରୋଜା ମୋ ପାଇଁ ତ ଆସିଛି...

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥୧୨୨

- ବିବେକ ନା ନା, ମୁଁ...(ଅସହାୟ ହୁଏ)
- ଚନ୍ଦ୍ର ମୁଁ ଯାହା କହୁଛି, ସେଇଆ କର । (ତାହାଣ କାନ୍ଧରେ ହାତ ଚାପନ୍ତି) ।
- ମନୋ ଆଡେଲ ଏ ଚାନ୍ଦ (ବାମ କାନ୍ଧରେ ହାତ ଚାପନ୍ତି) ।
- ରୋଜା ପ୍ଲିଜ୍ ବିବେକ, ପ୍ଲିଜ୍ (କୋର୍ରେ ବୋତାମ ଲଗାନ୍ତି । ଅନ୍ଧାର ହୁଏ ଏବଂ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଆଲୋକରେ ବିବେକ ଏକାକୀ ଜହ୍ନିବସେ ।)
- ବିବେକ ବାସ୍ କ୍ରିକେଟ୍ ପଲାସୀରେ ମୁଁ ମିର୍ଜାପର ବନିଗଲି, ରୁପଚାପ୍ ବିଶ୍ୱକପ୍ତକୁ ବିଦେଶରେ ବିକିଦେଇ ସ୍ୱଦେଶକୁ ଫେରି ଦେଖେ ତ, ଯେଉଁମାନେ ଦିନେ ପୁଲହାର ପିନ୍ଧେଇ ନଚଉଥିଲେ, ସେହିମାନେ ମୋ ବେକରେ ଜୋତାମାଲ ପିନ୍ଧାଇ ମୋର ଛଣମୁରୁକୁ ଦେଶର ଛକରେଛକରେ ପୋଡୁଛନ୍ତି । ‘ବିବେକ ଦାସ ହାୟ ହାୟ’ ଧ୍ୱନିରେ ମୁଁ ବାଦୁଡ଼ି ଭଳି ଦିନରେ ମଧ୍ୟ ଘରେ ପଶିଗଲି...
- (ପଛପାଖ କୋନ୍‌କୁ ଆଲୋକ ଆସିଲାବେଳକୁ ବାହାରୁ ବିବେକର ମୁର୍ଦ୍ଦାବାଦ୍ ଶୁଭୁଥାଏ । ଭିତରେ ବିବେକ ମୁହଁପୋତି ବସିଥାଏ । ଗୌର ରାଗରେ ଜର୍ଜରିତ ହୋଇ ପଶିଆସନ୍ତି ।)
- (ଅନ୍ତରାଳରୁ ଧ୍ୱନି)କ୍ରିକେଟ୍ - କଲକ ବିବେକ ଦାସ - ହାୟ ହାୟ ।
- ଗୌର ବିବେକ, ବିବେକ, କୋଉଠି ଅଛୁ ? ଆରେ ବିବେକ । ତୁ ଏଇଠି ବସିଛୁ, ଅଥଚ ମୁଁ ଏତେ ଡାକୁଛି, ତୋତେ ଶୁଭୁନି ? କେମିତି ଶୁଣିବୁ ? ତୋ’ର ସେ ମୁହଁ କ’ଣ ଆଉ ଅଛି ? ଆରେ ହେ, ଏ ଲୋକମାନେ ଯାହା କହୁଛନ୍ତି, ଏ ଖବରକାଗଜ ଯାହା ଲେଖୁଛି, ଏଗୁଡ଼ା କ’ଣ ସତ ? ତୁ ଲାଞ୍ଜ ନେଇ ଜାଣିଜାଣି ମୋର୍ ହାରିଲୁ, ସଁ ? ତୁମ୍ଭ ରହୁଛୁ କାହିଁକି, ମୋ କଥାର ଜବାବ ଦେ । ଆରେ ଖେଳାଳି ଜିତିବାପାଇଁ ଖେଳେ ଆଉ ତୁ ଭୀରୁ କାପୁରୁଷ, ହାରିବାପାଇଁ ଖେଳିଲୁ ! ଧ୍ୱଜ୍ ବିବେକ, ଧ୍ୱଜ୍ ! ଶତ ଧ୍ୱଜ୍ ତୋତେ । ତୁ ଏତେ ବଡ଼ ଦେଶଟାକୁ ଧୋକା ଦେଇଦେଲୁ ? ତୋର ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ପ୍ରଶଂସକଙ୍କ ସହିତ ବିଶ୍ୱାସପାତକତା କଲୁ ? ତୁ ଲାଞ୍ଜ ନେଇ ଖେଳଜଗତକୁ ଅପବିତ୍ର କରିଦେଲୁ ? ତୁ ମୋ ପୁଅ ହୋଇ ଶେଷରେ ଦେଶଦ୍ରୋହୀ ହେଲୁ ?

- ବିବେକ   ମୋତେ .... ମୋତେ କ୍ଷମା କରିଦିଅ, ବାପା ।
- ଗୌର   କ୍ଷମା ? କାହାକୁ କ୍ଷମା ମାଗୁଛୁ ? ତୋତେ କ୍ଷମା ଦବ କିଏ । ଯଦି କ୍ଷମା ମାଗିବାର ଇଚ୍ଛା ଅଛି, ତାଲ୍ ମୋ ସହିତ, ଯେଉଁମାନଙ୍କ ନିକଟରେ ଅପରାଧ କରିଛୁ, ସେହି କୋଟି କୋଟି ଜନତାଙ୍କ ଆଗରେ ହାତଯୋଡ଼ି ମଥାପୋତି କ୍ଷମା ମାଗିବୁ । ତାଲ୍, ତାଲ୍ ମୋ ସାଂଗରେ (ହାତ ଧରି ଟାଣିବା ସମୟରେ ରୋଜା ଆସନ୍ତି) ।
- ରୋଜା   ନା, ସେ ଯାଇପାରିବେନି ?
- ଗୌର   ଯାଇପାରିବେନି ? କାହିଁକି ?
- ରୋଜା   ସେ ପଦାକୁ ଯାଇ ହାତ ଯୋଡ଼ିଲେ ଆମ ମାନସମ୍ମାନ ରହିବ ତ ?
- ଗୌର   ଲୋକେ ଯାହା କହୁଛନ୍ତି, ଖବରକାଗଜରେ ଯାହା ବାହାରୁଛି, ସେଥିରେ ତମ ମାନସମ୍ମାନ ରହୁଛି ତ ?
- ରୋଜା   ସେଗୁଡ଼ାକୁ ତ କାଉଣ୍ଡର କରିବା ପାଇଁ ତାତି କୋର୍ଟକୁ ଯାଇଛନ୍ତି ।
- ଗୌର   ତାତି ? ମାନେ ତମ ବାପା ? ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖର ମହାନ୍ତି ? ଯିଏ ଜୁଆ ଖେଳରେ ନିଜର ସର୍ବସ୍ୱ ହରେଇସାରି ଶେଷରେ ମୋର ଏ ବିବେକଟାକୁ ଜୁଆର ପଣାପାଳିରେ ଲୋଟେଇଦେଲେ, ସିଏ ଆଜି କୋଉ ମୁହଁ ନେଇ କେଉଁ ନ୍ୟାୟ ପାଇଁ ଆଉ କାହାର ବିଚାର ପାଇଁ କୋର୍ଟକୁ ଯାଇଛନ୍ତି ?
- ରୋଜା   କ'ଣ ହେଲା ? ଆପଣ ଏକଥା କହିବାକୁ ସାହସ କରିପାରୁଛନ୍ତି ? ପୁଣି ମୋ' ସାମ୍ନାରେ ! ଆପଣ ପରା ଦିନେ ତାଙ୍କରି ହୁକୁମରେ ଉଠିବସ୍ ହେଉଥିଲେ ? ତାଙ୍କରି ତାଜନିଂ ଟେବୁଲ୍ ପୋଛି ପେଟ ପୋଷୁଥିଲେ ?
- ବିବେକ   ରୋଜା ।
- ରୋଜା   ଓଃ, ତମେ ତୁମ୍ଭକର । ପତାର ତମ ପାଦରକୁ, ବିବେକ ଦାସକୁ ଛାଡ଼ିଦେଲେ କି ପରିଚୟ ଅଛି ତାଙ୍କର ? କେବଳ ବିବେକ ଦାସର ବାପା ବୋଲି ଏମିତି ଏକ ପ୍ରାସାଦରେ ରହିବାର ସୁଯୋଗ ପାଇଛନ୍ତି କେବଳ ବିବେକ ଦାସର ବାପା ବୋଲି, ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖର ମହାନ୍ତି ଭଳି

ଜଣେ ଇନ୍ଦ୍ରିଆଳିଷ୍ଠ ସହିତ ବଂଧୁ ବାନ୍ଧିବାର ସୁଯୋଗ ପାଇଛନ୍ତି -
ଆଉ କେବଳ ବିବେକ ଦାସର ବାପା ବୋଲି ମୋତେ ରୋଜା
ବୋଲି ଡାକିପାରୁଛନ୍ତି ।

ବିବେକ ରୋଜା, ଏମିତି କ'ଣ କହୁଛ ?

ରୋଜା ମୁଁ କ'ଣ ମିଛ କହୁଛି ?

ଗୌର ଆରେ ହଁ ସତକଥା, ମୁଁ କେବଳ ବିବେକ ଦାସର ବାପା, ଏର
ପରିଚୟ ନେଇ ତ ଏ ସଂସାରରେ ବଞ୍ଚୁଛି । ହେଲେ, ଆଉ ତ
ପାରିବିନି । ଏଭଳି ଜଣେ ପୁଅର ବାପା ହୋଇ ଆଉ ଦଣ୍ଡ ବି
ବଂଚିପାରିବିନି । ମୋ ବିବେକ ଇଏ ନୁହେଁ, ମୁଁ ମୋ ବିବେକକୁ
ହଜେଇଦେଇଛି । ମୁଁ ଯାଉଛି, ଆଗ ମୋ ହଜିଲା ବିବେକକୁ
ଖୋଜିଆଣିବି । ତାକୁ ନେଇ କୋଉ କୁଡ଼ିଆରେ ସିନା ବଂଚିବି,
ଏଠି ନୁହେଁ, ବିବେକ । (ଯାଉଥିଲେ) ।

ବିବେକ ବାପା ।

ଗୌର ନା ବାବା, ତମେ ତମର ପରିଚୟ ଫେରେଇନିଅ । ମୋର ଲୋଡ଼ା
ନାହିଁ ସେ ପରିଚୟ । (ଚାଲିଗଲେ) ।

ରୋଜା ହୁଁ, ଛୋଟଲୋକମାନେ ବଡ଼ ହୋଇଗଲେ, ଏମିତି ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ଜାହିର
କରନ୍ତି ।

ବିବେକ ଆଉ ବଡ଼ଲୋକମାନେ ଛୋଟ ହୋଇଗଲେ ?

ରୋଜା ମାନେ ?

ବିବେକ ଶଶୁରଙ୍କୁ କେମିତି ସମ୍ମାନ ଦିଆଯାଏ, ତମେ ଜାଣିନ ?

ରୋଜା ଯିଏ ସମ୍ମାନ ପାଇବାକୁ ଅଯୋଗ୍ୟ, ତାକୁ ସମ୍ମାନଦେଲେ ନିଜର
ଅସମ୍ମାନ ହୁଏ ।

ବିବେକ ରୋଜା । (ପାଖେଇଗଲେ) ।

ରୋଜା କ'ଣ ? (ମାଡ଼ିଆସନ୍ତି)

ବିବେକ ଯାଅ, ବାପାଙ୍କ ଗୋଡ଼ ଧରି କ୍ଷମା ମାଗିବ ।

ରୋଜା   ଗୋଡ଼ ଧରିବି ? ମୁଁ, ପୁଣି ତମ ବାପାଙ୍କର ? ତମ ମୁଣ୍ଡ ଠିକ୍ ଅଛି ତ ? ଯିଏ ଦିନେ ମୋ ଗୋଡ଼ ଧରିବାକୁ ପଛଉନଥିଲା, ତା'ଗୋଡ଼ ଧରିବି ମୁଁ ?

ବିବେକ   (ଚାପୁଡ଼ା ମାରି) ରୋଜା !

ରୋଜା   କ'ଣ ହେଲା ? ତମେ... ଯୁ କେ'ମ୍ପାନ, ମୋ ଉପରକୁ ହାତ ଉଠେଇଲ ?

ବିବେକ   ଏ ହାତ ଆହୁରି ଆଗରୁ ଉଠିବାର ଥିଲା । ଏ ହାତ ସେଇଦିନ ଉଠିବାର ଥିଲା, ଯେଉଁଦିନ ତମେ ମୋର ଅଗ୍ନିବର୍ଷା ବେଟ୍‌କୁ ନିଜର ଓଡ଼ଣି ତଳେ ଚାପି ରଖିଦେଲ, ଏ ହାତ ସେଇଦିନ ଉଠିବାର ଥିଲା, ଯେଉଁଦିନ ତମେ ମୋ ହାତକୁ ମଦବୋତଲ ବଢ଼େଇଦେଇଥିଲ । ଏ ହାତ ସେଇଦିନ ଉଠିବାର ଥିଲା, ଯେଉଁଦିନ ତମେ ମୋତେ ଟଙ୍କା ପଛରେ ଦଉଡେଇ ଅବଶ କରାଦେଲ ।

ରୋଜା   ଯୁ...ବିବେକ ଦାସ (ଭିତରକୁ ଯାଉଥିଲେ) ।

ବିବେକ   ନାହିଁ, ଭିତରକୁ ଯାଇପାରିବନି । ଆଗ ବାପାଙ୍କ ଗୋଡ଼ ଧରିବ, ବାପା କ୍ଷମାଦେଲେଯାଇ ଭିତରକୁ ପଶିବ । ଯାଅ, ବାପାଙ୍କୁ କ୍ଷମା ମାଗ ।

ରୋଜା   କ୍ଷମା ? (ହସିଲେ)

ବିବେକ   ନହେଲେ ଗେଟ୍ ଆଉଟ୍, ଆଜ ସେ ଗେଟ୍ ଆଉଟ୍...

ରୋଜା   ହଁ, ତମେ ବାହାରିଯିବାକୁ କହିବା ଆଗରୁ ମୁଁ ବାହାରିଯିବାର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରିସାରିଛି । ଏଇ ରହିଲା ତିରୋର୍ଥ ପେପର୍ସ ।

ବିବେକ   ତିରୋର୍ଥ (ବିଚଳିତ ହୋଇପଡ଼ନ୍ତି) ।

ରୋଜା   ତମ ପାଖରେ ଆଉ ଅଛି କ'ଣ ? ପରିଚୟଟା ଯାହା ଥିଲା, ତାହା ତ ହଜିଗଲାଣି, ଏବେ ତମଜଳି ଜଣେ କଳଙ୍କିତ କ୍ରିକେଟିୟରର ହାତ ଧରି ମୁଣ୍ଡ ତଳକୁ କରି ଚାଲିବା ଅପେକ୍ଷା ଏକା ଏକା ଚାଲିବାରେ ଶୌରବ ଅଛି, ଶୌରବ ! (ତମ୍‌ତମ୍ ହୋଇ ଚାଲିଯାଏ) ।

(ବିବେକ ତା'ର ଯିବା ବାଟକୁ ଚାହିଁଥାଏ । 'ବିବେକ ଦାସ ହାୟ ହାୟ' ଧ୍ବନି ବଢ଼ିଯାଇ କମିଯାଏ । ବିବେକ ହଠାତ୍ ଉଠେଇତି ହୋଇଉଠନ୍ତି ।)

ବିବେକ   ହଁ ହଁ ଯାଅ, ବାହାରିଯାଅ । ମୋ'ଘରେ ଥାଇ ମୋ' ବାପାକୁ କହିବ ଛୋଟଲୋକ ? ଚାକର ? ଯାହାର ରକ୍ତରୁ ମୋର ଏ ରୂପବୈରବ, ମୋର ଏ ଶକ୍ତି-ସାମର୍ଥ୍ୟ, ଯଶ-ଗୌରବ, ସିଏ ଛୋଟଲୋକ ? ଆଉ ତୋ' ବାପା ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖର ମହାନ୍ତି.... ମଦ୍ୟପ, କୁଆଡ଼ି, ଭ୍ରଷ୍ଟାଚାରୀ, ଯିଏ ମୋତେ ତଳକୁ ଖସେଇଖସେଇ ଏ ପାପପଙ୍କରେ ବୁଡ଼େଇଦେଲା, ସିଏ ? ସିଏ କ'ଣ ? (ଗୌରମୋହନ ଆସନ୍ତି) ।

ଗୌର   ବିବେକ ଇଏ କ'ଣ ... !

ବିବେକ   ବାପା, ମୋତେ ଏଥରକ କ୍ଷମା କରିଦିଅ ବାପା, ମୁଁ ସତ କହୁଛି ବାପା, ତମ ପାଦଛୁଇଁ କହୁଛି ବାପା, ମୋ ବୋଉର ରାଣ ଖାଇ କହୁଛି ବାପା, ମୁଁ ପୁଣି ଖେଳିବି । ମୋ ଦେଶ ପାଇଁ ଖେଳିବି, ମୋ ବଂଧୁଶୁଭେରୁମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଖେଳିବି, ତମ ପାଇଁ, ମୋ ବାପାଙ୍କ ପାଇଁ ମୁଁ ପୁଣିଥରେ ବେଟ୍ ଧରିବି - ଛକା ପରେ ଛକା ପିଟିବି ସେଞ୍ଚୁରି କରିବି, ମୋ ଦେଶ ପାଇଁ ଖୁର୍ଦ୍ଧାକମ୍ପ ଜିତିବି...ତମେ...ତମେ ଏମିତି କାନ୍ଦୁଛ !

ଗୌର   ବିବେକରେ, ଏବେ ଟି.ଭି. କ'ଣ କହିଲା, ଜାଣୁ ? ତୋତେ ଆଜୀବନ ଖେଳରୁ ବାସନ୍ଦ କରାଯିବ...ତୋ ଅର୍ଜୁନ ପୁରସ୍କାର ଫେରାଇ ନିଆଯିବ - ତୋତେ...ଜେଲ୍ ଯିବାକୁ ହେବ ।

ବିବେକ   ବାପା ! ନ, ନା ବାପା ।

(ବସିପଡ଼ନ୍ତି - ଅନ୍ଧାର)

ଶେଷଦୃଶ୍ୟ

(କିଛିଦିନ ପରେ କୌଣସି ଏକ ସଂଧ୍ୟା । ଆଲୋକ ଆସିଲାବେଳକୁ ଦେଖାଯାଏ, ଚନ୍ଦ୍ର ଲୁଚି ଲୁଚି ସେହି ପଛପାଖ ଜ୍ଞାନରେ ବିବେକର ଘର ଭିତରକୁ ଆସନ୍ତି । ତାଙ୍କୁ ଦେଖୁ ଭିତରୁ ରାଗରେ ଆସନ୍ତି ଗୌରମୋହନ) ।

ଗୌର : ଆପଣ ... ? ଆପଣ କୁଆଡ଼େ ?

ଚନ୍ଦ୍ର : ସସ୍ । ଧାରେ କୁହ, ମୋ ପଛରେ ପୁଲିସ୍ ।

ଗୌର : ଚୋର ପଛରେ ପୁଲିସ୍ ରହିବେନି ତ, ରହିବ କିଏ ?

ଚନ୍ଦ୍ର : ସମୁଦି ।

ଗୌର : ସେ ସମ୍ପର୍କ ବହୁଦିନରୁ ତୁଚ୍ଛକାଣି । ଯାଆନ୍ତୁ, ବାହାରିଯାଆନ୍ତୁ ।

ଚନ୍ଦ୍ର : ମୋ କଥା ଟିକିଏ ଶୁଣ, ସମୁଦି ।

ଗୌର : ଆଉ ମୁଁ କିଛି ଶୁଣିବିନି । ଆପଣଙ୍କୁ ଧକ୍କା ଦେଇ ବାହାର କରିଦେବା ଆଗରୁ ଆପଣ ନିଜ ସମ୍ମାନ ରଖି ଏଠୁ ଚାଲିଯାଆନ୍ତୁ । ଯାଆନ୍ତୁ, କହିଲି ପରା, ବାହାରିଯାଆନ୍ତୁ ।

ଚନ୍ଦ୍ର : ମୋତେ ଏମିତି ଅସମୟରେ ଘରୁ ବାହାରକରିଦେବାଟା....

ଗୌର : ମୋର ଏ କାମ ବହୁ ଆଗରୁ କରିବାର ଥିଲା । ମୁଁ ଯଦି ସେଦିନ ଆପଣଙ୍କୁ ମୋ ଘରୁ ଏମିତି ଡଢ଼ିଦେଇଥାନ୍ତି, ଯୋଉଦିନ ଆପଣ ରୋଜା ପାଇଁ ହାତ ପାତିବାକୁ ଆସିଥିଲେ, ତା'ହେଲେ ମୋର ଦେବତାତୁଲ୍ୟ ବିବେକ ଆଜି ଏମିତି ନର୍କଯନ୍ତ୍ରଣା ଭୋଗୁନଥା'ନ୍ତା । ଯାଅ,

ବାହାରିଯାଅ, ଯାଅ କହୁଛି...ଗେଟ୍ ଆଉଟ୍ । (ଚିତ୍କାର କରି ଉଠନ୍ତି ।
ଚନ୍ଦ୍ର ନିରାଶାରେ ଫେରିପଡ଼ନ୍ତି । ବିବେକ ଭିତରୁ ବାହାରି ଆସେ ଓ
ସାମ୍ନାରୁ ଆସନ୍ତି ରୋଜା ଓ ମନୋରଞ୍ଜନ) ।

ଚନ୍ଦ୍ର : ଆରେ ମା', ଏ ମ୍ୟାଟ୍ ପିକ୍‌କିଙ୍ଗ୍ ମାମଲାରେ ସି.ବି.ଆଇ. ପୁଲିସ୍
ମୋ' ପକ୍ଷରେ ଛାଇପରି ଗୋଡ଼େଇଛନ୍ତି । ତେଣୁ ଗୋଟେ ଜାଗାରେ
କ'ଣ ରହିପାରୁଛି ! ଆଜି ବୟେ ତ କାଲି ଦିଲ୍ଲୀ । ଆଜି ରାତିଟା
ଏଇଠି କଟେଇ କାଲି ହାଇଦ୍ରାବାଦ ଯିବି ବୋଲି ଭାବିଥିଲି-
ହେଲେ...(ଗୌରକୁ ଚାହାନ୍ତି) ଏଠି ତୁ... ?

ରୋଜା : ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ନ ଜଣାଇ ଗୋଟେ ଡିସିସନ୍ ନେଇନେଇଛି ।

ଚନ୍ଦ୍ର : ଡିସିସନ୍ ? କି ଡିସିସନ୍ ?

ରୋଜା : ମୁଁ ବିବେକକୁ ଡିଭୋର୍ସ କରି ମନୋରଞ୍ଜନଙ୍କୁ ମ୍ୟାରେଜ୍ କରିଛି ।

ଗୌର : ମନୋରଞ୍ଜନ (ବିସ୍ମୟରେ ଚାହାନ୍ତି) ।

ବିବେକ : ରୋଜା ? (ଅବିଶ୍ୱାସ୍ୟ ଆଖିରେ ଦେଖନ୍ତି) ।

ଚନ୍ଦ୍ର : Oh Bravo bravo my child. You have taken a brilliant
decission (ଦୁହେଁ ହସି ହସି ପାଦଧୂଳି ନିଅନ୍ତି) My blessings
are always with you.

ବିବେକ : ମନୋରଞ୍ଜନ ! ମୋ ସ୍ତ୍ରୀକୁ ବିବାହ କରି ମୋ' ଘରକୁ ଆସିଲୁ,
କ'ଣ ମୋତେ ବଧୈକ୍ଷ ଜଣେଇବାକୁ ?

ମନୋ : ଓଃ, ରିଲାକ୍ ବିବେକ, ରିଲାକ୍ ।

ବିବେକ : ଯା, ବାହାରିଯା, ମୋ ଘରୁ ।

ମନୋ : (ହସି) କ'ଣ କହିଲୁ ? ତୋ' ଘର ? ଏଇଟା କ'ଣ ତୋ' ଘର ?

ଗୌର : ଆଉ ?

ମନୋ : ତୋର ହୁଏତ ମନେନାହିଁ ବିବେକ, ଆୟକର ଫାଇବା ପାଇଁ...

ଚନ୍ଦ୍ର : ଆରେ ହଁ ତ, ମୋର ବି ତ ମନେନଥିଲା । ସେତେବେଳେ ଏ
ଘରଟାକୁ ମନୋରଞ୍ଜନ ନାଁରେ ରେଜିଷ୍ଟ୍ରି କରାଯାଇଥିଲା ।

- ମନୋ : ଡକ୍ଟରମେଣ୍ଟସ ଦେଖିପାରୁ, ଡକ୍ଟରମେଣ୍ଟସ ।
- ଗୌର : ବିବେକ (ଭାଙ୍ଗିପଡ଼ି) ।
- ବିବେକ : ହଁ ବାପା (ଭାଙ୍ଗିପଡ଼ି) ।
- ରୋଜା : (ଡକ୍ଟରମେଣ୍ଟସ ନେଇଯାଇ) ବାସ, ଘରଟା ତେବେ କାହାର ?
- ଚନ୍ଦ୍ର : ଆଉ ଏ ଶହେ ଟଙ୍କାର ନୌକର ଗୌରମୋହନ... ଗଉରା ମୋତେ ଘରୁ ବାହାରକରିଦେଇଛି ।
- ରୋଜା : ଯାଆନ୍ତୁ ତାତି, ଆପଣ ଯେଉଁଠି ଯେମିତି ରହୁଥିଲେ, ସେଇଠି ଠିକ୍ ସେମିତି ରହିବେ (ଚନ୍ଦ୍ର ହସିହସି ଯାଆନ୍ତି) ।
- ବିବେକ : ମନୋରଞ୍ଜନ, ଏ ଘର ତା'ହେଲେ ତୋର ? ତୁ ପରା ମୋ ବଂଧୁ, ପୁଣି ପିଲାଦିନର ବଂଧୁ ? ତୁ... ଶେଷରେ.....
- ଗୌର : ହଜିରେ ମନୋରଞ୍ଜନ : ବଂଧୁ ପରା ବଂଧୁ ପାଇଁ ଜୀବନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦେଇଦିଏ, ତୁ କ'ଣଟା ଦେଲୁ ? ତା'ରି ଟଙ୍କାରେ ଛିଡ଼ାହୋଇ ତାକୁ ବେକ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପାପପଙ୍କରେ ବୁଡ଼େଇଦେଲୁ ? ତା' ସ୍ତ୍ରୀକୁ ନେଲୁ, ଶେଷରେ ତା' ଘର ଖଣ୍ଡିକ ବି ? ଆରେ, ତୁ ଟା ମଣିଷ ନା ପଶୁରେ ?
- ମନୋ : (ହସି) ମଉସା, ଆମ ଦି'ଜଣକର ନାଁ ପଛରେ ଗୋଟେ ଫିଲୋସଫିକାଲ ରିଲେସନ୍ ଅଛି । ତା' ନା ବିବେକ; ହେଲେ, ମୋ ନାଁ ପରା ମନ...
- ଗୌର : ମନ ଆଉ ବିବେକ (ମନ ହସିହସି ରୋଜାକୁ ନେଇ ଭିତରକୁ ଯାଉଥାଏ) ।
- ଗୌର : ବିବେକ ?
- ବିବେକ : ନା ବାପା । ତମେ କ'ଣ ଭାବୁଛ ମୁଁ ଭାଙ୍ଗିପଡ଼ିଛି ?
- ଗୌର : ନା ନା, ତୁ ଭାଙ୍ଗିଯିବୁ କାହିଁକି, ମୁଁ ପରା ଅଛି, ଆରେ ତୁ ସିନା ମୋତେ ଗଉରାରୁ ଗୌରମୋହନ କରିଥିଲୁ, ମୁଁ ତୋ ପାଇଁ ପୁଣି ଗଉରା ହୋଇଯିବି । ମାଟି ତାଡ଼ିବି, ଘର କରିବି, କୁଡ଼ିଆ ଖଣ୍ଡେ ହଉ । ଆମେ ବାପପୁଅ ରହିଯିବା - ତୁ ଜମା ଚିନ୍ତାକରନା ।
- ବିବେକ : ନା ନା ବାପା, ମୁଁ ଠିକ୍ ଅଛି (ଆଖୁରୁ ଲୁହ ବୋହୁଥାଏ) ।

ଗୌର   ଆରେ ବାପା, ସଂସାର ଭିତରେ ଘର କରିଥିଲେ ପଥର ପଡ଼ିଲେ
ସହି । ଆ', ପୁଣି ଦମ୍ଭଧରି ଛିଡ଼ାହେବା - ଆ' ବିବେକ, ଆ' ।
(ଚାଣିଆଣତି, ଅନ୍ଧାର ହୁଏ । ପୁଣି ରାତିଅଧରେ ଆଲୋକ
ଆସିଲାବେଳକୁ ଦେଖାଯାଏ, ବାହାରେ କିଏ କଲିଂବେଲ
ମାରୁଥାଏ । ଭିତରୁ ଆସି ମନୋରଞ୍ଜନ ଦ୍ଵାର ଖୋଲେ । ବିବେକ
ଆହତ ଅବସ୍ଥାରେ ଭିତରକୁ ଆସେ) ।

ମନୋ   : କିଏ ? ବିବେକ, ତୁ ? ରାତିଅଧରେ ?

ବିବେକ   : ମୋତେ ପୁଲିସ ଗୋଡ଼େଇଛି, ଏ ପଟେ କ୍ରିକେଟପ୍ରେମୀ ଦର୍ଶକମାନେ
ଟେକାପଥର ପକେଇ ମୋତେ ଖଣ୍ଡିଆଖାବରା କରିସାରିଲେଣି ।
ସେମାନେ ହାତରେ ପାଇଲେ ମୋତେ ବାଡ଼େଇବାଡ଼େଇ
ମାରିପକେଇବେ । ମୋତେ କୋଉଠି ଲୁଚେଇ ଦେ' ।

ମନୋ   : ଏ ଅବସ୍ଥାରେ ତୋ'ର କ'ଣ ବଂଚିବା ଉଚିତ ?

ବିବେକ   : ମୋତେ ଆଜି ରାତିଟା କୋଉଠି ଲୁଚେଇ ଦେ', ମୁଁ କାଲି ସକାଳେ
ଚାଲିଯିବି । ପ୍ଲିଜ୍ ମନୋରଞ୍ଜନ, ପ୍ଲିଜ୍....

ମନୋ   : ଠିକ୍ ଅଛି । ତୋ'ର ସବୁ ବ୍ୟାଙ୍କ୍ ଏକାଉଣ୍ଟ ମୋ' ନାଁକୁ ଟ୍ରାନ୍ସଫର
ପାଇଁ ମୁଁ ଗୋଟେ ଉଇଲ୍ କରିରଖିଛି, ତୁ ସେ ଉଇଲ୍‌ରେ ଦସ୍ତଖତ
କରିଦେ'...

ବିବେକ   : ବ୍ୟାଙ୍କ୍ ଆକାଉଣ୍ଟ ? ମନୋରଞ୍ଜନ !

ମନୋ   : ଏ ସୁଯୋଗ ଛାଡ଼ିଦେଲେ ମୋତେ ସେସବୁ ମିଳିବନି - ନେ' (ଉଇଲ୍
ବାହାରକରି ଦେଲେ) ।

ବିବେକ   : ଯା ହଉ, ତୋ' ମୋ' ବଂଧୁତାର ନିଦର୍ଶନ ସବୁଦିନ ପାଇଁ ରହିଯିବ ।

ମନୋ   : ଧନ୍ୟବାଦ ! ଏଇ ନେ', ଏଇ ଠିକଣା ନେଇ ଭିତରେ ପଶିଯା-ଯା
କୁଜାକ୍ ।

ବିବେକ   : ଧନ୍ୟବାଦ । (ଯାଏ, ମନୋରଞ୍ଜନ ଉଇଲ୍ ଦେଖୁ ହସେ । ରାତି
ପାହିଯାଏ । ମନୋରଞ୍ଜନ ଭିତରକୁ ପଶିଯାଏ । କିଛି ସମୟ ପରେ
ଗୌର 'ବିବେକ' 'ବିବେକ' ଡାକି ଭିତରେ ପଶେ । ଏଣେତେଣେ
ଖୋଜେ) ।

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥୧୩୧

- ଗୌର : ‘ବିବେକ’ ‘ବିବେକ’ । କୁଆଡ଼େ ଆଉ ଗଲା ପିଲାଟା ?
(ଚନ୍ଦ୍ର ଆସନ୍ତି) ।
- ଚନ୍ଦ୍ର : କିଏ ? କିଏ ତୁ ? ଗୌରମୋହନ ? ଗଉରା ? ତୁ ପୁଣି ଏଠି ।
- ଗୌର : ବାବୁ, ମୋ ବିବେକକୁ ଖୋଜୁଛି ।
- ଚନ୍ଦ୍ର : ଏଠି ବିବେକ ନାହିଁ ।
- ଗୌର : ବାବୁ । ସମସ୍ତେ କହୁଛନ୍ତି, ମୋ ବିବେକ ଏଇ ଘର ଭିତରେ ଅଛି ।
- ଚନ୍ଦ୍ର : ପୁଣି ସେ ଘର ଉପରେ ଆଖି ?
- ଗୌର : ତମକୁ ନେହୁରା ହଉଛି ବାବୁ ।
- ଚନ୍ଦ୍ର : ଗଲୁ....ଯା’ ବାହାର, ବାହାର ଏଠୁ (ଗୌର ଚାଲିଯାଏ) ହଁ,
ବିବେକକୁ ଯେମିତି ଆମେ ପକେଟରେ ନେଇ ବୁଲୁଛୁ !
(ଏହି ସମୟରେ ରୋଜା ଭିତରୁ ପାଟିକରି ଆସେ) ।
- ରୋଜା : ଚମ୍ପା ! ରାମୁ ! ନରିଆ ! କୁଆଡ଼େ ମରିଗଲ ସବୁ !
- ଚନ୍ଦ୍ର : ଆରେ, କ’ଣ ହୋଇଛି ?
- ରୋଜା : ଏ କୁକ୍ ସରଭେଷ୍ଟ ସବୁ ଗଲେ କୁଆଡ଼େ ? ଦିନ ଆସି ନଅଟା
ବାଜିଲାଣି, ତା’କପେ ମିଳୁନି...
- ଚନ୍ଦ୍ର : ଆରେ ସତରେ, ମୁଁ ବି ତ ଏଯାଏ ଚା ପିଇନି ।
- ରୋଜା : କୁଆଡ଼େ ଗଲା ସେ ଚମ୍ପା ? ଚମ୍ପା, ଚମ୍ପା (ମନୋ ଆସେ) ।
- ମନୋ : କ’ଣ ହେଇଛି ? ଏମିତି ଚିଲଉଛ କାହିଁକି ?
- ରୋଜା : ଚିଲେଇବିନି ? ଏ କୁକ୍ ସରଭେଷ୍ଟମାନଙ୍କର ଟିକିଏ ଦାୟିତ୍ବ ନାହିଁ !
ଦିନ ଆସି ନଅଟା ବାଜିଲାଣି, ତା’ କପେ କରିପାରୁନାହାନ୍ତି ।
- ମନୋ : ତା’ କପେ କରିବାପାଇଁ କୁକ୍‌ଟେ କ’ଣ ନିହାତି ଦରକାର ? ନିଜ
ହାତରେ କ’ଣ ତା’ କପେ କରିହବନି ?
- ରୋଜା : ନିଜ ହାତରେ ! ମୁଁ କେବେ ତା’ କରିବାର ଦେଖୁଛି ?
- ମନୋ : ଦେଖୁନଥିଲେ ଏବେ ଦେଖିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେବି । କାରଣ କୁକ୍
ସରଭେଷ୍ଟମାନଙ୍କୁ ମୁଁ ଏଠୁ ହୁଟି କରିଦେଇଛି, ସବୁଦିନ ପାଇଁ ।

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥୧୩୭

ଚନ୍ଦ୍ର : କ'ଣ ହେଲା ?

ରୋଜା : ତମର ହୋସ୍ ଅଛି ତ ?

ମନୋ : ହୋସ୍ ତ ନଥିଲା, ହୋସ୍ ଆସିଗଲାପରେ ଛୁଟି କରିଦେଲି ।

ରୋଜା : ଏ ଘରର ଯାବତୀୟ କାମ, ଏମିତିକି ରନ୍ଧାବନ୍ଧା ହେବ କେମିତି ?

ମନୋ : ମୋ ବାପା କହୁଥିଲେ, ଭାରତୀୟ ନାରୀମାନେ ତୁଳି ଫୁଲି ଲୁହକୁହାଇ ଛ' ଡିଅଣ ନଅଭଙ୍ଗା କରି ସାରା ପରିବାରକୁ ପରଷିବାରେ ଆନନ୍ଦ ପାଇଥାନ୍ତି । ତମ ବାପା କ'ଣ ତମକୁ ଏକଥା କହିନାହାନ୍ତି ?

ଚନ୍ଦ୍ର : ମନୋରଞ୍ଜନ ! ତମେ କାହାକୁ କ'ଣ କହୁଛ ? ତମେ ଜାଣ, ରୋଜା କାହା ଝିଅ !

ମନୋ : ତମ ଡାଡିକୁ କହିଦିଅ ରୋଜା, ତମେ ସିନ୍ଦୂର ପିନ୍ଧିସାରିଲାପରେ ଜଣକର ସ୍ତ୍ରୀ ହୋଇସାରିଛ । ଆଉ ସୁଖରେ ରହିବା ପାଇଁ ସ୍ବାମୀ ସହିତ, ତମ ଭାଷାରେ ତମ ଲାଇଫ୍‌ପାର୍ଟନର୍ ସହିତ, ଜୀବନକୁ ଶେୟାର କର, ନହେଲେ...

ରୋଜା : ନ ହେଲେ ?

ମନୋ : ଏଇ ରହିଲା ଡିଭୋର୍ସ୍ ପେପର୍ସ୍ (ଦେଖାନ୍ତି) ।

ଚନ୍ଦ୍ର ଓ ରୋଜା : ଡିଭୋର୍ସ୍ !

ମନୋ : ଯିଏ ବିବେକ ଭଳିଆ ପ୍ରତିଭାବାନକୁ ପଦିଏ କଥାରେ ଡିଭୋର୍ସ୍ କରି ଆସିପାରିଲା, ସେ ଯେ କୋଉ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ମୋତେ ଡିଭୋର୍ସ୍ କରିଥାଆନ୍ତା, କିଏ କହିପାରିବ । ତେଣୁ ଏତେବଡ଼ ଅପମାନ ପାଇବା ଆଗରୁ ନିଜ ରାସ୍ତା ସଫା କରି ରଖିବା ଉଚିତ । ଆଉ ସେଇଥିପାଇଁ ଆମର ବିବାହ ଦିନ ହିଁ ତୁମ ଅଲକ୍ଷ୍ୟରେ ମୁଁ ଏ ଡିଭୋର୍ସ୍ ପେପର୍ସ୍ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରେଇନେଇଥିଲି ।

ଚନ୍ଦ୍ର : ମନୋରଞ୍ଜନ ! କି ସାଂଘାତିକ ତମେ ।

ମନୋ : ନହେଲେ ବିବେକ ଭଳି ଘରକଣରେ ବସି କାନ୍ଦୁଥାନ୍ତି ।

ରୋଜା : ମନୋରଞ୍ଜନ, ତମ କଥା ଉପରେ ଭରସା ରଖି ମୁଁ ବିବେକକୁ ଛାଡ଼ିଲି ।

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥୧୩॥

ମନୋ : ମୋ ନାଁ କ'ଣ, ଜାଣିଛ ରୋଜା ? ମନୋରଞ୍ଜନ । ସଂକ୍ଷେପରେ ମୋତେ ମନ କହନ୍ତି, ମନ । ଏଇ ମନକୁ କବିମାନେ ପ୍ରଜାପତି ସହିତ ତୁଳନା କରିଥିବାର ପଢ଼ିଥିବ । ବାସ୍, ମୁଁ ସେହି ପ୍ରଜାପତି । ଫୁଲକୁ ଆକାଶରେ ଉଡ଼ିବାର ସ୍ୱପ୍ନଦେଖାଇ ତାକୁ ଲୁଚ୍ କରି ନିଜେ ଉଡ଼ିଯିବା ମୋର ଧର୍ମ । ତେଣୁ ବିବେକର ସମସ୍ତ ସମ୍ପତ୍ତି ମୋ ହାତକୁ ଆସିଯିବା ପରେ ମୋର ଆଉ ତମ ସହିତ ଆଡ଼କ୍ଷ୍ କରିବା ଦରକାର କ'ଣ ? ବରଂ ତମେ ତମ ଡାଡ଼ିକ ସହିତ ଏ ଘରେ ରହିବା ପାଇଁ ମୋ' ସହିତ ଆଡ଼କ୍ଷ୍ କର । (ଚନ୍ଦ୍ରକୁ) କ'ଣ, ମୁଁ ଠିକ୍ କଥା କହୁନି ?

ଚନ୍ଦ୍ର : ଅବଶ୍ୟ, ମନୋରଞ୍ଜନ ।

ରୋଜା : ଉଚିତ କଥା କହୁଛନ୍ତି ?

ଚନ୍ଦ୍ର : ନାହିଁ, ମୁଁ କ'ଣ କହୁଥିଲିକି...

ରୋଜା : ଏଇଠି, ଏଇ ମନୋରଞ୍ଜନ ସହିତ ରହିବାପାଇଁ, ମୁଁ ଆଡ଼କ୍ଷ୍ କରିବି, କମ୍ପ୍ରମାଇଜ୍ କରିବି ?

ମନୋ : ନା ନା, ମୁଁ ବାଧ୍ୟ କରୁନି...ତମ ଖୁସି (ଭିତରକୁ ଯାଏ) ।

ଚନ୍ଦ୍ର : ତୁ ଚିନ୍ତା କରନା ରୋଜା, ମୁଁ ଅଛି । ଏ ମ୍ୟାରେଜ୍ ଯାଉ, ତୁ ଆର୍ଡ୍ ମ୍ୟାରେଜ୍ କରିବୁ ।

ରୋଜା : ଆର୍ଡ୍ ମ୍ୟାରେଜ୍ ? ତାତି, ଆପଣ ମୋତେ କ'ଣ ଭାବୁଛନ୍ତି ? ମୁଁ କ'ଣ ଗୋଟେ କଣ୍ଢେଇ ? ଖାଲି ମ୍ୟାରେଜ୍ ପରେ ମ୍ୟାରେଜ୍ ଆଉ ଡିଭୋର୍ସ୍ ପରେ ଡିଭୋର୍ସ୍ କରିଚାଲୁଥିବି ? ମୋ ମମି ଥିଲେ କ'ଣ ମୋତେ ଏମିତି ନିଜ ସ୍ୱାର୍ଥ ପାଇଁ ନଚେତଥାଆନ୍ତା ! ମୁଁ ଶୁଣିଥିଲି, ଆପଣ ଜୁଆ ଖେଳନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ଶେଷରେ ମୋତେ ନେଇ ଜୁଆ ଖେଳିଦେଲେ ।

ଚନ୍ଦ୍ର : ରୋଜା ।

ରୋଜା : ଆପଣ ପରା ମୋ ଡାଡ଼ି ? ମମି ମଲାପରେ ବାପା, ମା', ସବୁ କିଛି ! ମୋ ଜୀବନ ଗଢ଼ିବାରେ, ସଂସାର ବସାଇବାରେ, କ'ଣ କରିଛନ୍ତି ? କି ଉପଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି ? କି ତ୍ୟାଗ କରିଛନ୍ତି ? ଆଜି

ଶେଷବେଳେ କହୁଛନ୍ତି କ'ଣନା, ମନୋରଞ୍ଜନ ସହିତ ମୁଁ ଆଡ଼ଜଷ୍ଟ୍ କରିବି, କମ୍ପମାଇଜ୍ କରିବି ! କାରଣ ଆପଣଙ୍କ ହାତରେ କାଣି କଉଡ଼ିଟିଏ ନାହିଁ । ମୋତେ ମନୋରଞ୍ଜନ କଥାରେ ଉଠିବସ୍ କରାଇ ତା'ଠୁଁ ଟଙ୍କା ନେଇ କୁଆ ଖେଳିବେ, ମଦ ପିଇବେ, କ୍ଲବ୍ ଯିବେ । କାହିଁ, ବିବେକ ସହିତ ଆଡ଼ଜଷ୍ଟ୍ କରିବାକୁ, କମ୍ପମାଇଜ୍ କରିବାକୁ ତ କେବେ କହିନାହାନ୍ତି ! ବିବେକକୁ କପେ ତା' ଡିଆରି କରି ପିଆଇବାକୁ କେବେ ତ କହିନାହାନ୍ତି !

ଚନ୍ଦ୍ର : ରୋଜା ।

ରୋଜା : ବାସ୍ ତାତି, ବାସ୍ । ବହୁତ ହୋଇଗଲା... ଦରକାର ନାହିଁ ଆପଣଙ୍କର ଆଡ଼ଭାଇସ୍ । ମୁଁ ଯଦି ମୋ' ଜୀବନ ପାଇଁ କାହା ସହିତ ଆଡ଼ଜଷ୍ଟ୍ କରିବି, କମ୍ପମାଇଜ୍ କରିବି, ତା'ହେଲେ ସେ ହେଉଛି ଏକମାତ୍ର ଜଣେ... ସ୍ୱାଗିମାନା ବିବେକ । ମୋତେ ଖୋଜିବନି ତାତି, ମୁଁ ଯାଉଛି, ମୋ ବିବେକକୁ ଖୋଜିବାକୁ । ବିବେକ, ବିବେକ ।

ଚନ୍ଦ୍ର : ରୋଜା, ତୁ ଝିଅ ହୋଇ ମୋତେ ଆଜି ଡେର କଥା ଶିଖେଇଲୁ । ମୁଁ ଏ ବିଶ୍ୱାସଯୋଗ୍ୟ ମନୋରଞ୍ଜନକୁ ବିଶ୍ୱାସ କରି ମସ୍ତବଡ଼ ଭୁଲ୍ କରିଛି । କିନ୍ତୁ ମନେରଖ ମନୋରଞ୍ଜନ, ମୁଁ ତୋତେ ଛାଡ଼ିବିନି । ମୁଁ ଯାଉଛି, ବିବେକକୁ ଖୋଜିଆଣି ତା'ରି ଆଗରେ ତୋ' ଅସଲ ମୁଖା ଖୋଲିଦେବି । ତୋତେ ଏ ସମ୍ପତ୍ତି ଭୋଗକରିବାକୁ ଦେବିନି ମୁଁ (ତାଲିଯାଆନ୍ତି - ମନୋରଞ୍ଜନ ହସିହସି ଆସେ) ।

ମନୋ : ବିବେକକୁ ଖୋଜିବେ ଏମାନେ ? ବିବେକ ପରା ମୋ ଠିକଣାରେ ବନ୍ଦୀ । ଦେଖେ ବିବେକକୁ । ବିବେକ ବିବେକ (ତାକିତାକି ଭିତରକୁ ଯାଏ । ଏଣେତେଣେ ଖୋଜେ । ଶେଷରେ ବିବେକକୁ ନପାଇ ଗୁଡ଼ାଏ ଭିଜିଟିଙ୍ଗ୍ କାର୍ଡ୍ ଧରିଆସେ ।)

ମନୋ : ବିବେକ ! ତୁ ଶେଷରେ ଏଇ ଆତ୍ମେସ ଧରେଇଦେଇ ଫେରାର ହେଇଗଲୁ ! (ପ୍ଲୁସ୍‌ବ୍ୟାକ୍ ସରିଯାଏ - ଫୁଜ୍)

ବିବେକର ସ୍ୱର : ହଁ, ସମସ୍ତେ ବିବେକକୁ ଖୋଜିବାର ଦେଖୁ ଆତ୍ମସନ୍ତୋଷ ଲାଭ କରି ସିନା, ସେମାନେ ମୋତେ ପାଇବା ଆଗରୁ ମୁଁ ହଜିଯିବାର ନିଶ୍ଚିତ ନେଇ, ଏଇ ଇଣ୍ଡରନେଟ୍‌ରେ ମୋ ଅବଶେଷକୁ

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥୧୩୫

ରଖିଦେଇଗଲି । ମୋତେ ଖୋଜିଲେ ମୁଁ ଏଇ ଆଡ଼େସ୍‌ରେ ଉପଲବ୍ଧ
ହେବି । W.W.W. ବିବେକ ତଟ୍ କମ୍ ।

ସମସ୍ତେ : ‘ବିବେକ’ ।

ବିବେକ ମଣିଷର ମନ ଓ ବିବେକ ଭିତରେ ଏ ଖେଳ ଚାଲିଛି ତ କେଉଁ
ଅନାଦିକାଳରୁ, ଆଉ ଚାଲିଥିବ ଅନନ୍ତକାଳ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ । ମଣିଷ ଜୀବନ
ଜୀବନ ରୂପକ ବେଳ୍ ଏଠି ‘W’ ଚିହ୍ନିତ ଷାମ୍ ଉପରେ ପଦ୍ମପତ୍ରର
ଜଳପରି ଜଳଜଳ । ଏଣେ କାମ, କ୍ରୋଧ, ଲୋଭ, ମୋହ, ମଦ,
ମାୟାର୍ଯ୍ୟର ଛଅବଲ୍‌ଭରା ଓଭରଟି ନେଇ ମନ ବୋଲିଂ ପାଇଁ ତପ୍ତ ।
କେବଳ ବିବେକ ହାତର ବେଟ୍ ଖଣ୍ଡିକ ଯାହା ଭରସା । ବିବେକଟି
କରିବ କ’ଣ । ତାକୁ ଘେରିରହିଥିବା ତିନୋଟି ‘W’ କ’ଣ
ଛାଡ଼ୁଛନ୍ତି ? ପ୍ରତିମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ମନର ବଲ୍‌କୁ ଦେହରେ ବାଡ଼େଇ
ଉପୁଡ଼ିଯିବାରେ ବ୍ୟଗ୍ର । ମଣିଷଜୀବନର ଏ ଇନିଂସ୍ ସମ୍ଭାଳିବ
କିଏ ? ମଣିଷ ତ ?

(ବାରମ୍ବାର ପ୍ରତିଧ୍ବନିତ ହୁଏ । ଧୀରେଧୀରେ ଯବନିକା ନଇଁଆସେ) ।

‘ସାଥୀ’ର ଚରିତ୍ରମାନେ

- ସୂତ୍ରଧର
- ଗଂଗା
- ଯମୁନା
- ଚଢ଼ା
- ସଂଜୟ
- ମାନସ୍
- ଦରୁଆନ୍

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥୧୩୭

ସାଥୀ

(ନାଟକ ଯଦିବା ସାହିତ୍ୟ ପରିସରଭୁକ୍ତ, ତଥାପି ସାହିତ୍ୟର ଅନ୍ୟ ବିଭାଗ ପରି କେବଳ ପୁସ୍ତକ ଆକାରରେ ପ୍ରକାଶ କରିଦେଲେ ଏହା ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ ସାହିତ୍ୟର ମର୍ଯ୍ୟାଦାପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇନଥାଏ । ନାଟକଟି ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗପ୍ରାପ୍ତି ହେବାକୁ ହେଲେ ମଂଚରେ ପରିବେଷିତ ହେବା ନିହାତି ପ୍ରୟୋଜନ । ତେଣୁ ନାଟକଟେ ପାଇଁ ମଂଚର ଆବଶ୍ୟକତା ବୈଦିକ ଯୁଗରୁ ପ୍ରତିପାଦିତ । ପ୍ରଥମେ ରାଜସଭା, ପଥପ୍ରାନ୍ତ ପ୍ରସେନିୟମ ଥିଏଟର ଆଦିରେ ମଂଚସ୍ଥ ହେଉହେଉ ଅପେରା, ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର, ରେଡିଓ, ଦୂରଦର୍ଶନକୁ ମଂଚ ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରି ନାଟକ ମଂଚସ୍ଥ ହେବାରେ ଲାଗିଲା । କିନ୍ତୁ ଜୀବନରେ କଥା କହୁଥିବା ସଂସ୍କୃତିର ପବିତ୍ରତା ପରଂପରାର ଗାଥା ଗାଉଥିବା ନାଟକ ବ୍ୟବସାୟିକ ବିଫଳତା ନାମରେ ଅବକ୍ଷୟମୁଖୀ ହେବାରେ ଲାଗିଲା । ମଂଚନାଟକର ପୁନରୁଦ୍ଧାର ପାଇଁ ନବନାଟ୍ୟ ଆନ୍ଦୋଳନ ଆଦି ନାଁରେ କେତେ ନା କେତେ ଆନ୍ଦୋଳନ ପରୀକ୍ଷାନିରୀକ୍ଷା ଚାଲିଲା - ଏବେ ବୈଷୟିକ ଜ୍ଞାନକୌଶଳକୁ ପ୍ରୟୋଗ କରି ସାହିତ୍ୟ (ନାଟକ)ର ପୁନରୁଦ୍ଧାର କଲେ କେମିତି ହୁଅନ୍ତା - ଏମିତି ପ୍ରୟାସ ଆରମ୍ଭ ହୋଇ ସାରିଛି ଦୃଶ୍ୟଭିତ୍ତିକ ପତ୍ରିକା ମାଧ୍ୟମରେ - ସେହି ସି.ଡି.କୁ ଏକ ମଂଚଭାବରେ ଗ୍ରହଣକରି ଏମିତି ନାଟକ ଗୋଟିଏ ପ୍ରୟୋଜନା କଲେ ସହଜରେ ଅଳ୍ପ ଖର୍ଚ୍ଚରେ ସୁନ୍ଦର ସୁରୁଚିପୂର୍ଣ୍ଣ ନାଟକଟେ ଅବଶ୍ୟ ପ୍ରୟୋଜିତ କରିହୁଅନ୍ତା - ସେହି ସି.ଡି. ପାଇଁ ଏ ନାଟକ ଅବଶ୍ୟ ସାହିତ୍ୟ ପର୍ଯ୍ୟାୟଭୁକ୍ତ ।

ସୂତ୍ରଧର   ଯଦିବା ଏକା ହୋଇ ଜନ୍ମହେବା ଓ ଏକା ହୋଇ ମରିବା ବିଧିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ,
ତଥାପି ବଂଚିବା ପାଇଁ ତ ସାଥୀଟିଏ ଲୋଡ଼ା । ଯେମିତି ଟାଙ୍ଗାର

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥୧୩॥

ଜନ୍ମ ଯମୁନା ପାଇଁ, ଯମୁନାର ଭାଗ୍ୟ ଭାବନାର ବୋଝକୁ ସମୁଦ୍ର
ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବୋହିନେବାପାଇଁ, କିନ୍ତୁ ଭୋଗ୍ୟ ଭାବନାରେ ବିକାରଗ୍ରସ୍ତ
ଯମୁନା, ବସ୍ତୁବାଦୀ ସତ୍ୟତାରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ଯମୁନା, ଅପସଂସ୍କୃତିର
ଆବର୍ଜନାମୟ ଯମୁନା, ସେ କ'ଣ ଯାଇପାରିବ ସମୁଦ୍ର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ -
ଗଂଗା କ'ଣ ତାକୁ ସାଥୀ ଭାବରେ ସଂଗରେ ନେଇପାରିବ ?

ପ୍ରଥମ ଦୃଶ୍ୟ

(ସ୍ଥାନ : ନରଣପୁର ଗାଆଁର ଛକ, ବରଗଛ ମୂଳରେ ପୁରୁଣା ସାଇକେଲ
ରିପେୟାରିଂ ଦୋକାନ । ଦୋକାନୀ ଆଲାମଚଟା ବସି ରବରଟ୍ୟୁବ୍
ଘଷୁଥାଏ, ଜଣେ ପମ୍ ଦେଉଥାଏ । ଆସେ ଗଂଗା, ନୂଆ ସାଇକେଲ
ଓ ହାତରେ ଗୋଟେ କେରିଏର ଧରି-

ଗଂଗା   ଚଟା ଓ ଚଟା !

ଚଟା   କିରେ ଗଂଗା ! କ'ଣ ହେଲା, ନୂଆ ସାଇକେଲ କିଣିଲୁକି ?

ଗଂଗା   ନୂଆ କାହିଁକି ହବ, ବରଷେ ହୋଇଗଲାଣି ପରା !

ଚଟା   ବରଷେ ?

ଗଂଗା   ଆଉ ?

ଚଟା   ହଉ, ହେଲା କ'ଣ ?

ଗଂଗା   କେରିଏର ନଥିଲା, ଭଲଜାଗିଲାନି, ତେଣୁ କେରିଏରଟା କିଣି
ଆଣିଛି, ଟିକିଏ ଫିଟିଂ କରିଦିଅନ୍ତୁନି ?

ଚଟା   ହଜରେ ବୋକା, ଆଜିକାଲି ଲୋକେ ଆଉ କେରିଏର ଲଗଉଛନ୍ତି
ନା, ଯିଏ ଲଗେଇଛି ବରଂ ଖୋଲିଦଉଛନ୍ତି - ତୁ କ'ଣନା -

ଗଂଗା   କାହିଁକି ?

ଚଟା   କେରିଏର ଥିଲେ ତୁ କ'ଣ ଏକା ଯାଇପାରିବୁ ? ଯିଏ ଦେଖୁବ
ସିଏ ବସିପଡ଼ିବ, କାହାକୁ ମନା କରିବୁ ଆଉ ମନା କଲେ ବି
ଅସୁବିଧା, ରାଗରୁଷ । ନାନା କଥା ।

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥୧୩୯

ଗଂଗା   ବୁଝିଲୁନା ଚଢ଼ା, ମୋତେ ଏକା ଯିବାକୁ ଜମା ଭଲଲାଗେନି -
ସାଂଗରେ ଜଣେ ଥିବ, ଗପସପ କରୁଥିବ, ବାଟ ଜଣାପଡ଼ିବନି ।
ଆଉ ରତରେ ବସିଲେ ତାକୁ ବାଧୁବ । ତେଣୁ କେରିଏରଟା ଆଣିଛି,
ଲଗେଇଦେ ତ ।

ଚଢ଼ା   ହଉ, ତୁ କହୁଛୁ ଯେତେବେଳେ, ଲଗେଇଦଉଛି - ହେଲେ
ମନେରଖୁଥା, ପଛରେ ଫେଏର ନିଜେ ଆସି କହିବୁ - ଚଢ଼ା, ଏ
କେରିଏରଟା ଖୋଲିଦେ ।

ଗଂଗା   ହଉ ହଉ, ତୁ ଲଗା, ପଛରେ ମୁଁ କହିଲେ ତୁ ସେତେବେଳେ
ମୋତେ କହିବୁ, ଲଗା ଲଗା ।

ଚଢ଼ା   ହଉ, ତୋ ଇଚ୍ଛା । (ଲଗେଇବାକୁ ଆସିବାରୁ ଅନ୍ଧାର)

ଦ୍ଵିତୀୟ ଦୃଶ୍ୟ

- ସ୍ଥାନ   ଲତାଗଛଳିଆ ଗ୍ରାମ୍ୟରାସ୍ତ୍ରା - ଅତ୍ୟାଧୁନିକ ନହେଲେ ବି ଆଧୁନିକ
ଗଂଗା ମନଶ୍ଚୁସିରେ ପେଡ଼େଲ ମାଡ଼ି ସାଇକେଲ ଚଳଉଥାଏ । ଏଣିକି
ତେଣିକି ଚାହୁଁଥାଏ । ମନେ ମନେ ଗାତ ଗାଉଥାଏ - ଦେଖୁଥାଏ
କାଲେ କିଏ ଆସିବ ତା' ସାଇକେଲ ଯିବା ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ କରିବ ।
- ଗଂଗା   ଆଜି କ'ଣ କେହି ଆସୁନାହାନ୍ତି ? ମୁଁ କେରିଏର ଲଗେଇଛି ତ
କେହି ଆସିବେନି - କେରିଏର ନଥିଲାବେଳେ ଉଚ୍ଛୁଡ଼ା ପଡ଼ିବେ ।

ତୃତୀୟ ଦୃଶ୍ୟ

ପୁଣି ସାଇକେଲ ଚଳାଏ, ଏମିତି ଯାଉ ଯାଉ କିଛି ବାଟ ଗଲାପରେ ଗୋଟିଏ
ଛକରେ ହଠାତ୍ ତା' ସାମ୍ନାକୁ ଦୌଡ଼ିଆସେ ଝିଅଟେ । ଯମୁନା ।

ଯମୁନା   ଗଂଗାଭାଇ ଗଂଗାଭାଇ ।

ଗଂଗା   (ଏଣେତେଣେ ଚାହେଁ) କିଏ ?

ଯମୁନା   (ସାମ୍ନାରେ ଛିଡ଼ାହୋଇ) ଗଂଗାଭାଇ ।

ଗଂଗା   କିଲୋ ଯମୁନା, ତୁ ? ଆଜି କ'ଣ ଏମିତି ଶାଢ଼ି ପିନ୍ଧି...

ଯମୁନା   ଆଜି ପରା ମୋ ଜନମଦିନ ।

ଗଂଗା   ଜନମଦିନ ?

ଯମୁନା   ହଁ, ମୋତେ ଆଜି ଷୋହଳ ପୂରି ସତର ପଶିଲା ତ ତେଣୁ ଶାଢ଼ି
ପିନ୍ଧିଛି ।

ଗଂଗା   ଷୋହଳ ପୂରି ସତର ପଶିଲା, ତା'ମାନେ...(କ'ଣ ଭାବେ) ହଉ
କୁଆଡ଼େ ବାହାରିଛୁ ?

ଯମୁନା   ନାହିଁ... ଶାଢ଼ି ପିନ୍ଧିପକେଇଲି ତ ବାହାରେ ବୁଲିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ହେଲା...

ଗଂଗା   ଏଠି ଏ ଗାଆଁଭୁଇଁରେ କ'ଣ ଅଛି ଦେଖୁବୁ, କୋଉଠି ବୁଲିବୁ ?
ଚାଲୁନୁ, ସହର ଆଡ଼େ ବୁଲିଆସିବା ।

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥୧୪୨

ଯମୁନା   ସହର...ହେଲେ...ଯିବି କେମିତି ?
 ଗଂଗା   କାହିଁକି, ଆସୁନୁ ମୋ' ସାଇକେଲରେ ପଳେଇବା ।
 ଯମୁନା   ତୋ' ସାଇକେଲରେ... ?
 ଗଂଗା   ଏଇ ଦେଖୁନୁ, ନୂଆକରି କେରିଏର ଲଗେଇଛି, କେହି ବସିନାହାନ୍ତି,
                       ପାଖ ତୁ ବସିବୁ । ଆ..
 ଯମୁନା   ନୂଆ କେରିଏର...(ଦେଖେ)
 ଗଂଗା   ଆ, ବସ୍ (ଯମୁନା ବସିବାକୁ ଉଦ୍ୟମ କରେ - ଅଂଧାର)

ଚତୁର୍ଥ ଦୃଶ୍ୟ

ଗଂଗା ଯମୁନାକୁ ସାଇକେଲରେ ବସାଇ କେତେ ଖାଲଟିପ, ବାଙ୍କ, ଛକ
ପାରିହୋଇ ମନଖୁସିରେ ଯାଉଥାଏ - ଗୀତ ବି ଗାଉଥାଏ ।

ମନ-ପାରାରେ ।

ଦେ ଦେ ଦେ

ମୋତେ ଧରାରେ - ମନ-ପାରା

(ଏହି ସାଇକେଲ ଯାତ୍ରା ସମୟରେ ମନରେ ତା'ର ଭାସିଯାଉଥାଏ ଯମୁନାକୁ
ନେଇ କେତେ ସ୍ବପ୍ନ, କେତେ କଳ୍ପନା, ଯମୁନା ସହିତ ବାହାଘର, ସୁନ୍ଦର ଟାଇଲିଘର
ଭିତରେ ସଂସାର । କଳି ଓ କଳ୍ପନାର ଫେଣ୍ଟାଫେଣ୍ଟି ସଂସାର ଭିତରେ ଗୋଟିଏ ଦୋଳିରେ
ଉଭୟେ ବସି ଝୁଲୁଥାନ୍ତି, ଗୀତଟେ ଆସେ । ହଠାତ୍ ଦୋଳିଟା ଛିଣ୍ଡିପଡ଼େ, ଭାବନା
ଭାଙ୍ଗିଯାଏ ଓ ସାଇକେଲ ପହଞ୍ଚିଯାଏ ଗୋଟିଏ ଛକ ଉପରେ, ଯେଉଁଠି ଗ୍ରାମ୍ୟ ରାସ୍ତା
ମିଶିଯାଇଛି ଚିକ୍କଣ ପିଚୁରାସ୍ତା ସହିତ ।

ଗଂଗା   ଏଇଟା ନୂଆସାହି ଛକ ।

ଯମୁନା   (ରାସ୍ତାକୁ ଦେଖି) ଆହା ...ଏ ରାସ୍ତାଟା କେତେ କଳା ଆଉ କେତେ
ଚିକ୍କଣ ହୋଇଛି ମ !

ଗଂଗା   ଆଉ, ଦୂରରୁ ଦେଖିଲେ ତୋର ଏ ଲମ୍ବା ବେଣୀ ଭଳିଆ ଦିଶିବ ।

ଯମୁନା   (ଜାଜେଇ) ଏ ପଟେ...

ଗଂଗା   ଏପଟେ ସହର ଆଉ ସେପଟେ ସମୁଦ୍ର । ତୁ କୁଆଡ଼େ ଯିବୁ ?

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥୧୪୪

ଯମୁନା ସହରଟା ଭାରି ସୁନ୍ଦର ନା.. ?
 ଗଂଗା ତାକୁନ୍ତୁ, ନିଜ ଆଖିରେ ଦେଖୁଆସିବୁ ।
 ଯମୁନା ତୁ ମୋତେ ଏତେ ବାଟ ବୋହି ନେଇପାରିବୁ ?
 ଗଂଗା ତୁ ଯେତେବାର କହିବୁ, ମୁଁ ସେତେବାର ବୋହିନେବି ।
 ଯମୁନା ତୋତେ କଷ୍ଟ ହେବନି ?
 ଗଂଗା ଆଲୋ, ଗଂଗାର ଜନ୍ମ ତ ଯମୁନା ପାଇଁ । ଯମୁନା ଯେତେ ଜଳ
 ଢାଳିଲେ ବି ଗଂଗା ତ ତାକୁ ସମୁଦ୍ର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନବନା, ଆ ।
 (ସଂଜୟ ନାମକ ଯୁବକଟିଏ ମୋଟରସାଇକେଲରେ ଆସିଛି ।)
 ସଂଜୟ କୁଆଡ଼େ ଯିବ ?
 ଯମୁନା ସହର
 ଗଂଗା ହଁ ହଁ, ସହର ଯିବା ।
 ସଂଜୟ କ'ଣ, ଏଇ ସାଇକେଲରେ ?
 ଗଂଗା ହଁ, ସାଇକେଲରେ ନୁଆ କେରିଏର ଲାଗେଇଛି ।
 ସଂଜୟ (ହସିଉଠେ) ନୁଆ କେରିଏର ? ଏ ଲୁହା ରଡ଼ ଉପରେ ବସି ସହର
 ଯିବ ? ଛି ଛି ସହର ଯଦି ଯିବ, ଆସ ଏ ମୋଟରସାଇକେଲରେ
 ବସି ଯିବ - କେତେ ସୁନ୍ଦର ଗଦି ପଡ଼ିଛି । ଫୁରୁରକିନା ଚଢ଼େଇ
 ପରି ଉଡ଼ିଯିବ । ଆସ ।
 ଗଂଗା ନା ନା, ସେ ପଡ଼ିଯିବ, ବସିପାରିବନି ।
 ସଂଜୟ ତୋ'ର କ'ଣ ଗଲା !
 ଯମୁନା (ଲୋଭିଲା ଆଖିରେ ମୋଟରସାଇକେଲକୁ ଦେଖେ)
 ଗଂଗା ନା ନା ଯମୁନା, ମୋଟରସାଇକେଲ ଭାରି ଜୋରରେ ଚାଲେ, ତୁ
 ବସିପାରିବୁନି ।
 ଯମୁନା ଏ ଗଦି ଭାରି ନରମନା ?
 ସଂଜୟ ଖୁବ୍ ନରମ । ବସିଲେ ଆହୁରି ନରମିଯାଏ, ଆଉ ଚାଲିଲେନା

ସବୁଠୁ ନରମ ଲାଗେ - (ଗଂଗା ମୋଟରସାଇକେଲକୁ ଓ ତା' କେରିଏରକୁ ଦେଖୁଥାଏ)

ଯମୁନା   ବସିଲେ ଆହୁରି ନରମ ହୋଇଯିବ ?

ସଂଜୟ   ବସୁନ ।

ଗଂଗା   ନାହିଁ ନାହିଁ ଯମୁନା, ବସନା ପଡ଼ିଯିବୁ ।

ଯମୁନା   ଓ ହ ରହନା ।

ସଂଜୟ   ଚାଲିଲେ ଆହୁରି ନରମ ଲାଗିବ ।

ଯମୁନା   ଚଳାନା (ସଂଜୟ ଗଡ଼ ଜିଣିବା ଶୈଳରେ ଷ୍ଟାର୍ କରି ପଳାଏ)

ଗଂଗା   (ବିସ୍ମୟରେ) ଯମୁନା ।

ଯମୁନା   ମୁଁ ଆଗରେ ଅଛି, ତୁ ଆ ।

ଗଂଗା   : (କେବଳ ତଟସ୍ଥ ହୋଇ ଚାହିଁଥାଏ ଯମୁନାର ଯିବା ବାଟକୁ । ଯମୁନା ଅଦୃଶ୍ୟ ହେବାପରେ ସାଇକେଲକୁ ଚାହେଁ । କେରିଅରକୁ ଦେଖେ । ତା'ର ନମନାୟତାକୁ ପରଖେ, ଶେଷରେ ବିଧାମାରି ଭାଂଗି ଦେବାଭଳି ଜଟାଡ଼ିଦିଏ ।)

(ଅନ୍ଧାର)

ପଞ୍ଚମ ଦୃଶ୍ୟ

ମୋଟର ସାଇକେଲଟା ରାସ୍ତାରେ ଯାଉ ଯାଉ ଖରାରେ ଅତିଷ୍ଠ ହୋଇ ଗୋଟେ ଗଛମୂଳରେ ଅଟକେ, ସେତେବେଳକୁ ସଂଜୟ ଯମୁନାକୁ ବିଭିନ୍ନ ଦୋକାନରୁ ଆଧୁନିକ ଡ୍ରେସ୍ ଅରନାମେଣ୍ଟସ୍ କିଣିଦେଇ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଆଧୁନିକ ଭାବରେ ସଜେଇଦେଇଥାଏ ।

ଯମୁନା   ଓଃ କି ଖରା : (ବିପରୀତ ଦିଗରୁ ଆସି ଏକ ସୁନ୍ଦର କାର ଅଟକେ)

ସଂଜୟ   ଏ ଗଛମୂଳରେ ଶୀତଳଛାଇ । ଆସ, କିଛି ସମୟ ଏ ଗଛମୂଳରେ ଅଟକିଯିବା ।

ମାନସ   (କାର ଭିତରୁ) କାହିଁକି, ଏ କାର ଭିତରକୁ ଆସୁନ, ଛାଇ ତ ପାଇବ, ଏ.ସି. ଅଛି, ଆରାମରେ ବସିବ ।

ଯମୁନା   କାରରେ ଏ.ସି. ଅଛି ?

ସଂଜୟ   ଆମକୁ ଆମ ଗଛଛାଇ ଭଲ ।

ମାନସ   (ହସି) ଗଛଛାଇ, ଏବେ ଅଛି ଏବେ ନାହିଁ । ତା'ଛଡ଼ା, ଗଛ ସିନା ଖରାରୁ ରକ୍ଷା କରିଦବ । ଆକାଶକୁ ଦେଖିଲାଣି, କେମିତି କଳାହାଣ୍ଡିଆ ମେଘ ଘୋଟିଗଲାଣି, ଥରେ ବର୍ଷିବାକୁ ଆରମ୍ଭକଲେ ନ ଭସେଇ ଛାଡ଼ିବନି । ଆଉ ଏ ଇଣ୍ଡିକା, ଖରାବର୍ଷା ଶୀତ କାକର, କାହାକୁ ଖାତିର ନାହିଁ ।

ସଂଜୟ   ହେଲେ, ତମେ ତ ସମୁଦ୍ରଆଡ଼େ ଯାଉଛ, ଆମେ ସହର ଯିବୁ ।

ମାନସ   ସହର, ସେଠି ଅଛି କ'ଣ ? ଖାଲି ହୋ-ହଲ୍ଲା, କୋଳାହଳ, ଧୂଳିଧୂଆଁ ମିଶା ପବନ, ନର୍ଦ୍ଦମାର ପୂତିଗାଧମୟ ପରିବେଶ - ଇସ୍ !

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମିହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥୧୪୭

କି ବାଜେ ଜାଗା । ସମୁଦ୍ରକୁଳ, ଝାଉଁବଣ, ଦିଗ୍‌ବଳୟବ୍ୟାପୀ
ଜଳପ୍ଲାବନ, ଉଚ୍ଚଉଚ୍ଚ ବାଲିପାହାଡ଼, ଆଃ କି ସୁନ୍ଦର ।

ଯମୁନା   ସେଠି ହୋଇଲୁ ନାହିଁ ?

ମାନସ   ନିର୍ଜନତା - ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ନିର୍ଜନ ।

ଯମୁନା   ଧୂଳିଧୂଆଁମିଶା ପବନ ନାହିଁ ?

ମାନସ   ଜଳକଣାମିଶା ଅଷ୍ଟାପବନ ।

ଯମୁନା   : ଆଉ ପୁତିଗଂଧମୟ ନର୍ଦ୍ଦମା ?

ମାନସ   ନା, ସେଠି ଖାଲି ପବିତ୍ର ଜଳ, ଗଂଗାପରି ।

ଯମୁନା   ଗଂଗାପରି ପବିତ୍ର ?

ମାନସ   ଆସ, (ତୋର ଖୋଲେ)

ସଂଜୟ   ନା ଯମୁନା, ଯାଅନା । ସେ ଅତିହ୍ନାଲୋକ ।

ମାନସ   କାରରେ ବସି ଏତେ ରାସ୍ତା ଯିବା ବାଟରେ ଚିହ୍ନା ହୋଇଯିବନି ?
ଆସ ।

ଯମୁନା   ଆସ, ଦେଖାହେବ । (କାରରେ ବସେ, କାର୍ ସାର୍ ହୁଏ, ସଂଜୟ
ସେମିତି କାରକୁ ଓ ନିଜ ଗାଡ଼ିକୁ ଦେଖେ । ଗଂଗା ପହଞ୍ଚେ, ଗଂଗାକୁ
ହାତ ହଲେଇଦେଇ କାର ଚାଲିଯାଏ)

ଗଂଗା   ମୋ ଯମୁନା ?

ସଂଜୟ   ଶ୍ରାଗୁଣା ନେଇଗଲା - (ଗାଡ଼ି ସାର୍ଟ୍ କରି ପଳାଏ)

ଗଂଗା   ଶ୍ରାଗୁଣା.... (କାରକୁ ଦେଖେ, ସାଇକେଲ୍ ଚଢ଼େ, ଜୋରରେ ଚଳାଏ
କାର ସହିତ ପାରେନି । ପେଡେଲ ମାରି ଅକିପଡ଼େ । ତା' ଆଖିରେ
ଭାସିଯାଏ କେତୋଟି ଦୃଶ୍ୟ)

(ଗୋଟିଏ ଦରୁଆନ୍ ଥିବା ଗେଟ୍ ନିକଟରେ ଗଂଗା ପହଞ୍ଚେ,
ଦରୁଆନକୁ ଅନୁରୋଧ କରେ ଭିତରକୁ ଯିବାପାଇଁ ।)

ଦରୁଆନ୍   ନା ନା, ତମେ ଭିତରକୁ ଯାଇପାରିବନି ।

ଗଂଗା   ବାବୁ ଆଜ୍ଞା, ଭିତରେ ମୋ ଯମୁନା ଅଛି, ମୋତେ ଛାଡ଼ିଦିଅ ।
 ତାକୁ ଥରେ ଦେଖାକରି ଚାଲିଯିବି ।
 ଦରୁଆନ୍   ଯମୁନା ? ମାନେ ଯମୁନା ମାତାମ୍ ? (ଯମୁନା ଆସେ, ଦୂରରୁ
 ଥାଇ କହେ)
 ଯମୁନା   କ'ଣ ହୋଇଛି ?
 ଦରୁଆନ୍   ମାତାମ୍, ଏ ଲୋକ ଜଣକ ଆପଣଙ୍କୁ ଖୋଜୁଛି ।
 ଯମୁନା   କିଏ ?
 ଗଂଗା   ଯମୁନା, ମୁଁ ମୁଁ...
 ଯମୁନା   ତୁ ? ତୁ କିଏ ?
 ଗଂଗା   ମୋତେ ଚିହ୍ନିପାରୁନୁ ? ମୁଁ ଗଂଗା, ଗଂଗା ।
 ଯମୁନା   ଗଂଗା ? କୋଉ ଗଂଗା ? ମୁଁ କୋଉ ଗଂଗାକୁ ଜାଣେନି ।
 ଗଂଗା   ତୁ... ତୁ.... ।
 ଦରୁଆନ୍   ଯା ଯା ଭାଗ୍ । (ଠେଲି ଠେଲି ବାହାରକରିଦିଏ । ଭାବନା
 ଭାଂଗିଯାଏ । ଗଂଗାର ସାଇକେଲ ଝୁଣ୍ଟିପଡ଼େ । ଗୋଟେ
 ପୋଖରୀହୁଡ଼ାରେ । ସାମ୍ନାରେ ଥୁଣ୍ଡାଗଛଟିଏ । ଯମୁନା
 ଆକୁରୁବାକୁରୁ କେଶ ଓ ଅସନ୍ଦ୍ରେରାରେ ବାସନ ମାଳି
 ପୋଖରୀଘାଟରୁ ଆସୁଥାଏ । (ସାମ୍ନାସାମ୍ନି ହୁଅନ୍ତି)
 ଗଂଗା   ଯମୁନା...
 ଯମୁନା   ଗଂଗାଭାଇ, (ହାତରୁ ବାସନ ଖସିପଡ଼ି ଗଡ଼ିଗଡ଼ିଯାଏ)
 ମୋ ଜୀବନ...
 ଗଂଗା   ଆଉ ଚିନ୍ତା କରନା । ମୁଁ ଆସିଗଲିଣି - ଆ, ସାଂଗହୋଇ ଯିବା
 ସମୁଦ୍ର ଦେଖିବା..ଆଉ ସହର ଯିବାନି-ସେ ସହର ଭଲ ନୁହେଁ ।
 ଯମୁନା   ତୋ' ସାଇକେଲ ? ତା' କେରିଏର ?
 ଗଂଗା   ହଁ ଲୋ ଯମୁନା, ମୁଁ ସେହିଦିନ ରାଗିଯାଇ ମୋ ସାଇକେଲରୁ
 କେରିଏରଟା ଖୋଲିପକେଇଛି..ତଥାପି...ତୁ କହିଲେ ଆଉଥରେ
 ଲଗେଇଦେବି ।

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥୧୪୯

ଯମୁନା : ଲାଭ କ'ଣ ? ସମୁଦ୍ର ତ ଆଉ ବେଶି ବାଟ ନୁହେଁ । ତା'ଛଡ଼ା,
ମୋ ଦେହଟାକୁ ଏମାନେ କ'ଣ ରଖିଛନ୍ତି ? ହଁ ଗଂଗାଭାଜ, ଦେଖ
ତୋ ଯମୁନା ଦେହରେ କୁଡ଼କୁଡ଼ ଆବର୍ଜନା । ପୂତିଗଂଧମୟ ନର୍କ
କୁଣ୍ଡରେ ପରିଣତ ହୋଇଯାଇଛି । ଏ ଦେହକୁ ନେଇ ମୁଁ ତୋର
ପବିତ୍ର ଦେହରେ ମିଶେଇପାରିବିନି । ତୁ ଚାଲିଯା ଗଂଗାଭାଜ, ସମୁଦ୍ର
ଆଉ ବେଶି ଦୂର ନୁହେଁ । ଯା ଚାଲିଯା...

ଗଂଗା : (ଯମୁନା ଉପରୁ ଦୃଷ୍ଟି ଫେରାଇ ସମୁଦ୍ରର ଉତ୍ତାଳ ତରଙ୍ଗକୁ ଭାବେ,
ସାଇକେଲ ଚଢ଼େ । ଗୋଟିଏ ଆଳାପର ରାଗିଣୀରେ ଦିଗରୁ ଦିଗନ୍ତ,
ସୀମାରୁ ସୀମାନ୍ତ ପାରିଥିବ ।

ସୂତ୍ରଧର : ଯଦିଓ ଗଂଗା ସହିତ ଯମୁନାର ମିଳନ ବିଧିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ, ତଥାପି ଏ
ଭୋଗବାଦୀ ଦୁନିଆରେ ବସ୍ତୁସର୍ବସ୍ୱ ମଣିଷ ସ୍ୱର୍ଗୀୟ ମଧୁ ଛାଡ଼ି ନର୍କର
ସୁରାଘାନରେ ମଗ୍ନ ।

(ସାଇକେଲ ଝୁଣ୍ଟିପଡ଼େ - ଶୁଶାନର ଉଚ୍ଚ ପିଣ୍ଡି ଉପରେ ଗଡ଼ିପଡ଼େ
- ଗଂଗାର ସାଇକେଲ କଟାଡ଼ି ହୋଇପଡ଼େ ଅନତିଦୂରରେ ।
ଭାସିଆସେ ସେହି ଚିରନ୍ତନୀ ସଂଗୀତ ।

ଆସିଛି ଏକା, ଯିବି ମୁଁ ଏକା

ସାଥୀର ଲୋଡ଼ା ନାହିଁ ।

ସାଥୀ ତ ସିଏ ଜୀବନ ବିଏ

ଜୀବନ ସାଥୀ ପାଇଁ ।

ଶେଷ ହୁଏ ଆରମ୍ଭର କାକ୍ଷ୍ୟ ନେଇ । ....

୧୯୮୮ ଜୁଲାଇ ‘ଝଙ୍କାର’ରେ ପ୍ରକାଶିତ
‘ସମ୍ପର୍କ’ର ଚରିତ୍ରମାନେ

- ସୂତ୍ରଧର
- କେଳା (ପୁରୁଷ)
- ସର୍ପ (ନାରୀ)
- ପୁରୁଷ (ପୁତ୍ର)

ସମ୍ପର୍କ

ବିଷ୍ଣୁରିତି ସମୁଦ୍ର । ସେଇଠୁ ଏକ ନିୟମାସ୍ତ୍ରା ଜମିଆସିଛି ସାମାନ୍ତ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ।
ମଂଚର ଦୁଇକୋଣରେ ଅର୍ଥାତ୍ ରାସ୍ତାର ଦୁଇପାର୍ଶ୍ବରେ ଦୁଇଟି ଅସ୍ତ୍ରଭଜ ମଣ୍ଡପ । ରାସ୍ତାର
ଶେଷ (ଆରମ୍ଭ ବି କୁହାଯାଇପାରେ) ପ୍ରାନ୍ତରେ ଏକ ଡଂଗା ନୌକାରେ ସୁତ୍ରଧର ନାମକ
ପ୍ରାଣାଟିଏ ଆବିର୍ଭୂତ ହେଲାବେଳକୁ ସମ୍ମୁଖ ମଣ୍ଡପରେ ସ୍ୱଚ୍ଛାଲୋକରେ ଫୁଲ୍ ଥାଆନ୍ତି
କେଳାପୁରୁଷ ଓ ସର୍ପନନ୍ଦିନୀ, କିନ୍ତୁ ସୁତ୍ରଧରଙ୍କ ସଂଳାପରେ ସେମାନେ ଏକ ବୃତ୍ତାକାର
ପରିଧିରେ ଘୁରିବୁଲିଲେ—

ସୁତ୍ରଧର   (ଅସ୍ତ୍ର ହସି) ଏ ଏକ ସଂପର୍କର ସଂକେତ ମାତ୍ର ।
ଏ ସମ୍ପର୍କ କେବଳ ରକ୍ତ ଓ ମାଂସର ।
ଆତ୍ମାକୁ ଏଠି କେହି ଦେଖିନି କି ଚିହ୍ନିନି ।
ଆତ୍ମା ଏକ ମୃତ-ଶବ୍ଦ
ସ୍ୱାର୍ଥପାଇଁ ସଂପର୍କ ଏଠି ବେଶ୍ ଲୋକଦେଖାଣିଆ ।
ନଦୀ ମିଶେ ସମୁଦ୍ରରେ ।
ନାରୀ ମିଶେ ପୌରୁଷରେ
ପୁରୁଷ କହେ ନାରୀ ଏକ ସର୍ପ
ଆଉ ନାରୀ
ପୁରୁଷକୁ କେଳାଭାବରେ ସଜେଇଦିଏ ।
ଏଠି ସର୍ପ ହାତରେ ଡମ୍ବରୁ

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥୧୫୭

ପୁରୁଷ ପାଦରେ ଘୁଙ୍ଗୁରୁ

କିନ୍ତୁ

ପୁରୁଷର ଡମ୍ବରୁ ତାନରେ ନାରୀ ଏଠି ନାଚେନା

କେବଳ ପଦ୍ମତୋଳାକୁ ଉପଭୋଗ କରେ ।

ସଂପର୍କର ସଂଜ୍ଞା କ'ଣ ଏଭୟା ?

(ଏ ପ୍ରଶ୍ନ ବାରମ୍ବାର ପ୍ରତିଧ୍ବନିତ ହୁଏ)

(ସୂତ୍ରଧରଙ୍କ ଉପରୁ ଆଲୋକ କମିଯାଇ ଉଭୟ ଚରିତ୍ର ଉପରେ ଆଲୋକ କେନ୍ଦ୍ରୀଭୂତ ହୁଅନ୍ତେ)

ପୁରୁଷ (କେଳା) ମୁଁ ପୁରୁଷ..କେଳାପୁରୁଷ

ନାରୀ ମୁଁ ସର୍ପ ରାଜନନ୍ଦିନୀ

ପୁରୁଷ ମୋ ହାତରେ ଡମ୍ବରୁ

ପାଦରେ ଘୁଙ୍ଗୁରୁ

କଣ୍ଠରେ ପଦ୍ମତୋଳା ଓ ପେଡ଼ିରେ ଗଦ-ମହୌଷଧ୍ୟ

ସର୍ପ ମୋର ଅଂଗରେ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ

ଆଖିରେ କଟାକ୍ଷ

ଓଠରେ ମଧୁ

ଗନ୍ଧଭରା ଛୁଡ଼ାରେ ମଣିମୟ ମୁକୁଟ ।

(ଏକ ଛନ୍ଦାୟିତ ନାରୀ-ମୁଦ୍ରା ତୋଳନ୍ତେ)

ପୁରୁଷ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ! ସର୍ପର ପୁଣି ନାରୀବେଶ ?

ନାରୀ ମୁଁ ବହୁରୂପୀ ।

ମୋର ଡେଶା ଅଛି, ଫଣା ଅଛି, ପଣତ ବି ଅଛି ।

ପୁରୁଷ କିନ୍ତୁ ମୋ ଗର୍ବ, କେବଳ ପୌରୁଷକୁ ନେଇ ।

ନାରୀ ମୋର ଦର୍ପ, ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟକୁ ନେଇ ।

ପୁରୁଷ ପୌରୁଷ-ପ୍ଲାବନରେ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟର ଦର୍ପବନ୍ଧ ଭାଙ୍ଗିଯାଏ ।

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥୧୫୩

ନାରୀ ମୋ ହୃଦୟ ଏକ ପାଦୁଶାଳା ।
 ପୁରୁଷ ମୋ ହୃଦୟ ଏକ ନିଷିଦ୍ଧ ଜଳାଳା ।
 ନାରୀ ଏଠି ଅଛି ଛଳନା, ଅଭିନୟ, ପ୍ରଚାରଣା ଓ ପ୍ରବଞ୍ଚନାର ଅନେକ
 ବାଲିଘର ।
 ପୁରୁଷ ଏହା ଏକ ଶୂନ୍ୟ ପ୍ରାନ୍ତର
 ଏଠାରେ ମନ୍ଦିର ତୋଳାଯାଇପାରେ, ଉଦ୍ୟାନ ବି ତୋଳାଯାଇପାରେ
 ଆଉ ଆବଶ୍ୟକ ହେଲେ
 ଏକ ଆଗ୍ନେୟଗିରି ବି ମୁଣ୍ଡଟେକିପାରେ ।
 ନାରୀ ମୁଁ ତୁମକୁ ଘୃଣାକରେ (ମୁହଁ ବୁଲାଇ - ଫିଜ୍)
 ପୁରୁଷ ମୁଁ କ'ଣ ଭଜିପାଏ ? (ମୁହଁ ବୁଲାଇ - ଫିଜ୍)
 ସୁତ୍ରଧର (ଆବିର୍ଭାବ) ନା, ସୃଷ୍ଟିର ସାମ୍ବିଧାନିକ ପରିଧି ଉପରେ ଘୂରିବାକୁ
 ତୁମେ ବାଧ୍ୟ, କାରଣ ତୁମର ଜନ୍ମ ପ୍ରକୃତିର ପତାକା ତଳେ । ତେଣୁ
 ସୃଷ୍ଟିର ବାଜମାନ୍ଦ ଜପିବାକୁ ତୁମେ ବାଧ୍ୟ ।
 ପୁରୁଷ ମୋର ପୌରୁଷ ଅଛି ।
 ନାରୀ ମୋର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଅଛି ।
 ସୁତ୍ରଧର ଅବଶ୍ୟ ।
 କିନ୍ତୁ ଜୀବଜଗତର ସାମ୍ବିଧାନିକ ଧାରା ଅନୁସାରେ ପୌରୁଷର
 ନୀତିଆଖି ଆଗରେ ପ୍ରକୃତିର ମଣ୍ଡଳ ଅବନତ ହୁଏ ଏବଂ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ-
 ଶାୟକର ପ୍ରଚଣ୍ଡ ଆଘାତରେ ପୌରୁଷର ଗାନ୍ଧାର୍ଯ୍ୟ ମଧ୍ୟ ପରାସ୍ତ
 ହୁଏ ।
 କେଳା ଓ ସର୍ପ : ବାସ୍ତବିକ ମୁଁ ଅପରାଧୀ
 ମୁଁ କ୍ଷମା ଚାହେ ।
 ସୁତ୍ରଧର ଅପରାଧ ଅବଶ୍ୟ କ୍ଷମଣୀୟ (ଅନ୍ତର୍ହିତ ହେଲେ)
 ସର୍ପ ହେ କେଳାପୁରୁଷ !
 ତୁମ ପୌରୁଷର ତମ୍ବରୁ ନାଦରେ ମୁଁ ମୁଗ୍ଧ ହେଲି ।

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥୧୫୪

ତୁମ ପଦ୍ମତୋଳାରେ ମୋ ଦର୍ପ ଚୂର୍ଣ୍ଣ ହେଲା ।

ତେଣୁ ଆଜିଠାରୁ ମୁଁ ତୁମ ନିକଟରେ ବାଧ୍ୟ ରହିଲି ।

କେଳା   ହେ ନାଗରାଜନନ୍ଦିନୀ !

ତୁମ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟଦର୍ପଣରେ ମୋ ପ୍ରତିବିମ୍ବ ଦେଖୁ ପ୍ରୀତ ହେଲି

ତୁମକୁ ନେଇ ମୋର ଅନେକ ସ୍ୱପ୍ନ ।

ସର୍ପ   ତୁମ ଜହ୍ନା ପ୍ରକାଶ କର, ପୁରୁଷ ।

କେଳା   ଏହି ଦେଖ, ଏ ସୁନ୍ଦର ସୁସଜ୍ଜିତ ପେଡ଼ିଟିଏ

ଆସ, ଏ ସୁକୋମଳ ଶଯ୍ୟାରେ ଶୟନ କରି

ମୋ ରଚିତ ସ୍ୱପ୍ନକୁ ଉପଭୋଗ କରିବ

ଆଉ ମୁଁ

ସେହି ପେଡ଼ିଟିକୁ ମୁଣ୍ଡରେ ବୋହି, ସର୍ପ-ପୋଷକର ଗର୍ବ ଧରି

ସାରା ବିଶ୍ୱରେ ଅନେକ ନୃତ୍ୟଗୀତ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିବି ।

ସର୍ପ   ସତରେ, ସେ ନିରୁଦ୍ଧ ପେଡ଼ିଟି କି ସୁନ୍ଦର ।

ଏ ହୁକା ଆଛାଦିତ ସର୍ପ ମନ୍ଦିରଠାରୁ ତାହା କେତେ ସୁକୋମଳ ।

କେଳା   (ପେଡ଼ି ଦେଖାଇ) ଆସ

ସର୍ପ   କିନ୍ତୁ... ?

କେଳା   ଭୟ କରୁଛ ?

ସର୍ପ   ଏ ଶ୍ୱେତ ସୀମାନ୍ତରେ ତୁମର ସେ ପେଡ଼ି ମଧ୍ୟକୁ ଯିବା..

କେଳା   ଦୋଷାବହ !

ସର୍ପ   ମୋତେ ହୁଏତ ନଷ୍ଟଚରିତ୍ରର କଳା ପିନ୍ଧି ପଣ୍ଡେଇବାକୁ ପଡ଼ିପାରେ ।

କେଳା   : ତା'ହେଲେ କ'ଣ ଫେରିଯିବି ?

ସର୍ପ   ନା, ଏ ସମାଜ ପାଇଁ ମୁଁ ସ୍ୱୟଂବରା ସାଜିବି ।

କେଳା   ମୁଁ କିନ୍ତୁ ଶିବଧନୁ ଭାଙ୍ଗିପାରିବିନି କି ସେ ପୂର୍ଣ୍ଣାୟମାନ ମନ୍ତ୍ରର
ଚକ୍ଷୁଭେଦ କରିପାରିବିନି ।

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥୧୫୫

ସର୍ପ   ତଥାପି ତୁମକୁ ସ୍ୱୟଂବରର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ ।
 କେଳା   ନା, କାରଣ ମୁଁ ଏକ ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ପୁରୁଷ ।
 ସର୍ପ   ମୋ ରୂପ କ'ଣ କଦର୍ଯ୍ୟ ?
 କେଳା   ମୋ ପାଇଁ ଅନେକ ରୂପସା ଧାଡ଼ିବାନ୍ଧିଛନ୍ତି ।
 ସର୍ପ   (ଅଜ୍ଞହସି) ଦେଖିପାରୁଛ, ମୋ ମସ୍ତକରେ ଖଚିତ ଉତ୍କଳ ମଣିକୁ ?
 କେଳା   (ମଣିଦର୍ଶନେ ମୋହଗ୍ରସ୍ତ ହେଲେ) କି ଲୋଭନୀୟ ତୁମ ମସ୍ତକର ମଣି !
 ସର୍ପ   ମୂଲ୍ୟବାନ ମଧ୍ୟ ।
 କେଳା   ମୋତେ ସେ ମଣିଟିକୁ ଦେଇପାରିବ ?
 ସର୍ପ   ∴ ଏ ମଣିର ଅନେକ ବିଶେଷତ୍ୱ ଅଛି
                           ଯାହା ଚାହିଁଲେ ତାହା ମିଳିବ ।
 କେଳା   ମୁଁ ରୂପ, ରସ, ଗନ୍ଧ, ଛନ୍ଦ, କିଛି ଚାହେନା
                           କେବଳ ସେ ମଣିଟି ବ୍ୟତୀତ ।
 ସର୍ପ   କିନ୍ତୁ ମଣି ବିନିମୟରେ -
                           ମୋ ପାଇଁ ସଂଗ୍ରହ କର ଟୋପାଏ ସିନ୍ଦୂର ଦି'ପଟ ଶଂଖା
 କେଳା   ସିନ୍ଦୂର... ? ଶଂଖା... ? ଏଇଟା ଯେ ଘୋର ଅରଣ୍ୟ ।
 ସର୍ପ   ତୁମ ଧମନୀର ଅଭ୍ୟନ୍ତର ଖୁବ୍ ଲାଲ୍
                           ଆଉ ବାହୁର ବଳୟ ଖୁବ୍ ଶକ୍ତ ।
 କେଳା   (ଖୁସିରେ) ମୁଁ ସମ୍ମତ ।
 ସର୍ପ   ମୁଁ ପ୍ରୀତ ହେଲି ।
 କେଳା   ଏହି ଦେଖ, ତୁମ ସାମନ୍ତକୁ ଲାଲ୍ କରିଦେଲି ।
 ସର୍ପ   ମୋ ଜୀବନ ଧନ୍ୟ ହେଲା, ମୁଁ ସାମନ୍ତଜିନୀ ।
 କେଳା   ମୁଁ ବିବାହିତ ।
 ସର୍ପ   ଆସ, ବିବାହର ସର୍ତ୍ତ ପଢ଼ିନେବା ।

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥୧୫୬

କେଳା ମୁଁ ଯେ ଶୂନ୍ୟହସ୍ତ...ବେକାର
 ସର୍ପ ମୋ ମଥାରେ ମଣି ଅଛି ।
 କେଳା ସେ ମଣିତଳେ ଆର୍ଥିକ ଆଶ୍ରୟ ପାଇବି ତ ?
 ସର୍ପ (ହସି) ଏବେ କୁହ, ମୋତେ ସୁଖରେ ରଖିପାରିବ ?
 କେଳା ମୋତେ ସୁଖ ଦେଇପାରିବ ?
 ସର୍ପ ମୁଁ ନାଚ ଜାଣେ, କିନ୍ତୁ ନାଚିପାରିବିନି ।
 କେଳା ମୁଁ ନାଚିବି ।
 ସର୍ପ ମୁଁ ଗୀତ ଶୁଣିଛି, କିନ୍ତୁ ଗାଇପାରିବିନି ।
 କେଳା ମୁଁ ଗାଇବି ।
 ସର୍ପ ମୁଁ ଚାହେ ଅନେକ ସ୍ୱପ୍ନ...ଅନେକ ସୁଖ ।
 କେଳା ତୁମର ଯାବତୀୟ ଗରଳ ପିଇ
 ତୁମ ଭାଗ୍ୟରେଖାରେ ଲେଖିଦେବି ଅସୁମାରି ସୁଖସ୍ୱପ୍ନ
 ସର୍ପ ଆଉ ଦେଖ, ଏ ମୋର ଅଧର
 କେଳା ଖୁବ୍ ରଂଗମୟ ମଧୁମୟ
 ସର୍ପ ଆଉ ସେ ଅଧର ଯୁଗୁର ସନ୍ଧିସ୍ଥଳରେ ?
 କେଳା ସତେ ଅବା ଖଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡ ହୀରା
 ସର୍ପ ନା, ସେ ମୋର ଦାନ୍ତ ଏବଂ ବିଷଦାନ୍ତ
 କେଳା ବିଷଦାନ୍ତ ?
 ସର୍ପ ମଣିର ପ୍ରଭାବରେ ସେ ଆହୁରି ଚାନ୍ଦି ହୋଇଉଠିଛି ।
 କେଳା ମୋ ପେଡ଼ିରେ ଗଦ ଅଛି ।
 ମୁଁ ସେ ବିଷଦାନ୍ତକୁ ଭାଙ୍ଗିଦେବି ।
 ସର୍ପ (ଖୁବ୍ ଜୋରରେ ହସିଲା ଏବଂ ସେ ହସରେ କେଳାପୁରୁଷ ସତେ
 ଯେମିତି ଅବଶ ହୋଇଯାଉଥିଲା)

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥୧୫୭

ହେ କେଳା-ପୁରୁଷ ! ପୁରାଣଯୁଗର ପୌରୁଷ ତୁମେ ହରାଇଦେଇଛ
ବୈଦୁର୍ଯ୍ୟଖଚିତ ମଣି ମୋହରେ ତୁମ ମନ୍ତ୍ରଶକ୍ତି ଲୁପ୍ତ ହୋଇଛି ।

କେଳା ବାସ୍ତବିକ ଗଦ ଅଛି, କିନ୍ତୁ ମନ୍ତ୍ର ନାହିଁ ।

ସର୍ପ ବେଶ, ଏବେ କୁହ, ମୋର ବିଷଦାନ୍ତ ଭାଗିଦେବ ?

କେଳା ନା ନା, ତୁମେ ଯେ କୁଣ୍ଡିତ ହୋଇଯିବ ।

ସର୍ପ ତୁମେ ସଦାସର୍ବଦା ଡମ୍ବରୁ ବଜେଇ ନାଟିବ ।

କେଳା ତୁମେ କେବଳ ପଣା ଟେକି
ମୋ ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ ଥାଇ ଉପଭୋଗ କରିବ ।

ସର୍ପ ସର୍ତ୍ତ ରହିଲା, ନାଚ ବନ୍ଦ ହେଲେ ?

କେଳା ତାଜତୋରୀ କରି ଚାଲିଯିବ ।

ସର୍ପ ତା' ପୂର୍ବରୁ ବିଷଦାନ୍ତର ଦଂଶନକୁ ସହିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

କେଳା କିନ୍ତୁ ମଣି ମିଳିବାରେ ବ୍ୟତିକ୍ରମ ହେଲେ ?

ସର୍ପ ତୁମର ସେ ପେଡ଼ି ଭିତରୁ ମୋତେ ନିକାଲିଦେବ ।

କେଳା ନା, ସେ ପେଡ଼ି ଭିତରୁ କିରୋସିନି ଜାଳି ପୋଡ଼ିଦେବି ।

ସର୍ପ ଆସ ଜୀବନର ବଂଧନକୁ ମାନିନେବା ।

କେଳା ଜୀବନର ରାଜଦାଣ୍ଡ ଉପରେ ପାଦ ଦେବା ।

ଉଭୟ ଆମେ ଏ ସଂସାରରେ ବାନ୍ଧିହେଲୁ ! (ପ୍ରଜ୍ଵଳ)

ସୁତ୍ରଧର ଏମାନେ ଏବେ ରାଜଦାଣ୍ଡକୁ ଯିବାପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ।

ସର୍ପ କାହିଁକି ?

କେଳା ମୁଁ ନାଟିବି, ଗାଇବି ।

ସର୍ପ ମୁଁ କେବଳ ଉପଭୋଗ କରିବି ।

ସୁତ୍ରଧର ଆଉ ମୁଁ ଏବଂ ସେମାନେ କେବଳ ପଇସା ଫିଜିବେ ।

ଆବଶ୍ୟକ ହେଲେ ତୁମ ରୂପରେଖ ଦେଖୁ ନାଟିଯିବେ

ଏବଂ ପଣା ଦେଖୁ ହୁଏତ ଶଳିଯିବେ ।

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥୧୫୮

ସର୍ପ   (ଖୁସିରେ) ମୁଁ ତା'ହେଲେ ଟିକିଏ ଉଡ଼ିଆସେ ।
 କେଳା   ଉଡ଼ିବ ?
 ସର୍ପ   ହଁ, ଦେଖୁନା, ମୋର ଏ ଚିତ୍ରିତ ଡେଣା
                           ତୁମ ରକ୍ତକ୍ଷିତା ପଡ଼ି ଆହୁରି ସତେକ ହୋଇଉଠିଛି ।
 ସୂତ୍ରଧର   ତୁମେ ଯେ ବିବାହିତା ।
 ସର୍ପ   ପେଡ଼ି ଭିତରକୁ ଯିବା ପୂର୍ବରୁ ଗୋଟିଏ ସୁଯୋଗ ଦିଅ ।
 କେଳା   ତୁମେ ଯେ ମୋର ସ୍ତ୍ରୀ ଭୂମିକାରେ
 ସର୍ପ   ମୁଁ ଥରେ ଆକାଶଚାକୁ ଦେଖୁନିଏ ।
 କେଳା   ନା, ଯାଇପାରିବନି ।
 ସର୍ପ   ବିଷଦାନ୍ତ କଥା ମନେନାହିଁ ?
 କେଳା   ମୋ ହାତରେ ଗଦ ଅଛି ।
 ସର୍ପ   ମଥାମଣିର ମୂଲ୍ୟ କ'ଣ ଭୁଲିଗଲା ?
 କେଳା   ବାସ୍ତବିକ ସେ ମୂଲ୍ୟବାନ ମଣିକୁ-
                           ପୌରୁଷ ପ୍ରଲୋଭନରେ ଭୁଲିଯାଇଥିଲି ।
 ସୂତ୍ରଧର   (ହସିଲେ) ନେତ୍ର ମୋର ଧନ୍ୟ ହେଲା (ଅଂଧାରକୁ ଚାଲିଗଲେ)
 କେଳା   ତୁମେ ସ୍ୱଚ୍ଛନ୍ଦରେ ଉଡ଼ିପାର ପ୍ରିୟେ ?
 ସର୍ପ   ବେଶ, ତୁମେ ଅଂଧଭୂମିକାରେ ଅଭିନୟ କର
                           ମୁଁ ତେଣା ଝାଡ଼ି ଉଡ଼ିଆସେ ।
 କେଳା   କିନ୍ତୁ ବିଳମ୍ବ ମୋ ପକ୍ଷେ ହୁଏତ ଅସହ୍ୟ ହୋଇପାରେ ।
 ସର୍ପ   ଏଇ ମଣିଟି ତୁମ ନିକଟରେ ରହିଲା
                           ମୋର ବିଳମ୍ବିତ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ତୁମକୁ ସାବ୍ଦନା ଦେବ ।
 କେଳା   (ମଣିଟିକୁ ଖୁସିରେ ଦେଖି)
                           ଏଥର ତୁମେ ଆନନ୍ଦରେ ଉଡ଼ିଯାଅ ସର୍ପନନ୍ଦିନୀ ।
                           (ସର୍ପ ଅତି ଆନନ୍ଦରେ ତେଣା ଝାଡ଼ି ଉଡ଼ିଗଲା । କେଳାପୁରୁଷ ମଣିଟି

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥୧୫୯

ଧରି ଦେଖିବାରେ ବ୍ୟସ୍ତ । ଏହି ସମୟରେ ସୁତ୍ରଧର ହସିଲେ
ଉପହାସକରି)

କେଳା (ମଣିଟିକୁ ବକ୍ଷରେ ଚାପିଧରି)

ଏହି ମଣି ମୋ ପୌରୁଷର ମୂଲ୍ୟ

କିନ୍ତୁ ସର୍ପ ବିନା କେଳାଜୀବନ ଯେ ଅର୍ଥହୀନ

ଆସ, ଆସ ନାଗକନ୍ୟା ।

ତୁମ ବିନା ପୌରୁଷ ଯେ ବ୍ୟର୍ଥ ହେଲା

(ତମରୁ ବଜାଇ ପଦ୍ମତୋଳା ବୋଲି ନାଚନ୍ତେ

କିଛି ସମୟ ପରେ ସର୍ପ ଏକ ନବବଧୂର ଯାବତୀୟ

ଭୂଷଣ ନେଇ ଆକାଶରୁ ଅବତରଣ କଲା)

କେଳା ହେ ସର୍ପନନ୍ଦିନୀ ! ତୁମର ଏ ବେଶ କାହିଁକି ?

ସର୍ପ (ବ୍ୟସ୍ତରେ) ଏଡ଼ିକି ଆକାଶରେ ଏତେ ପୁରୁଷ !

କେଳା ତୁମର କିଛି ହୋଇନି ତ ?

ସର୍ପ କାହା ହାତରେ ଜାଲ, କାହା ହାତରେ ଫାସ, କାହା ହାତରେ ଗଦ,
କିଏ ଗାଉଛି ପଦ୍ମତୋଳା, କିଏ ବାଉଛି ମୋହନବଂଶୀ ।

ମୁଁ ଅଶନିଃଶ୍ଵାସୀ ହୋଇଗଲି ।

କେଳା କଳଙ୍କ କଳାରେ ବୁଡ଼ିଯାଇନ ତ ?

ସର୍ପ ମୁଁ ପରା ଅତ୍ୟାଧୁନିକା ସତୀ

ମୋତେ କ'ଣ କଳଙ୍କ ସର୍ବ କରପାରିବ ?

ଅତି ସନ୍ତର୍ପଣରେ ମୁଁ ନିଜକୁ ନବବଧୂର ଛଦ୍ମବେଶ ଭିତରେ

ଆତ୍ମଗୋପନ କରି ଉଡ଼ିଆସିଲି ।

କେଳା ଚାଲ, ଖୁବ୍‌ଶୀଘ୍ର ଏଠୁ ଚାଲିଯିବା

ଏ ସ୍ଥାନ ଆଉ ଆମ ପାଇଁ ନିରାପଦ ନୁହେଁ ।

ସର୍ପ ମୁଁ ବି ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ପଡ଼ିଛି ।

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥୧୬୦

କେଳା   ଆସ, ଏ ପେଡ଼ି ଭିତରେ ନିରାପଦରେ ଶୋଇପଡ଼ ।

ମୁଁ ତୁମକୁ ନେଇଯିବି ଦୂର ଦିଗ୍‌ବଳୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ
ଯେଉଁଠି ଏ ସ୍ୱାର୍ଥପର ପୁରୁଷର ଛାଇ ସୁଦ୍ଧା ନଥୁବ ।

ସର୍ପ   କାହିଁକି ?

କେଳା   ଦିଗ୍‌ବଳୟରେ ମୃତ୍ୟୁ ଅପେକ୍ଷମାଣ

ସର୍ପ   ମୃତ୍ୟୁକୁ କ'ଣ ପୁରୁଷ ଭୟକରେ !

କେଳା   : ଖୁବ୍ ଭୟକରେ ।

ସର୍ପ   କିନ୍ତୁ ମୋତେ ନେଇ ତୁମେ ନାଟିପାରିବ ତ ?

କେଳା   (ହସିଲେ) ମୁଁ ପରା ପୁରୁଷ,
ତୁମ ରୂପର ପସରା ମୁଣ୍ଡେଇ ମୁଁ ଖୁବ୍ ନାଟିପାରେ
ତୁମ ଯୌବନର ଛନ୍ଦପତରେ ମୁଁ ବେଶ୍ ଗାଢ଼ପାରେ
ଆସ, ଦେଖ, ଜୀବନ-ସ୍ୱପ୍ନକୁ ଥରେ ଚାଖୁନିଅ,
(ସର୍ପ ନାଟିନାଟି ପେଡ଼ିରେ ପଶନ୍ତେ କେଳା ପେଡ଼ିଟିକୁ ମୁଣ୍ଡରେ
ରଖି ତମରୁ ବଜାଇ ବୀରଦର୍ପରେ ଘୋଷଣା କଲା)

କେଳା   ହେ ଜଗତବାସୀ ସର୍ବଜନ !

କର୍ଷେ ଶୁଣ ଘୋଷଣା ମୋହର

ମୁଁ ପୁରୁଷପୂଜାବ

ବିଷଧର ସର୍ପକୁ ବୋହି-

ଏ ସମାଜର ଛାତି ଉପରେ ନାଟିବାର ଶକ୍ତି ତଥା ଅଧିକାରକୁ
ସାବ୍ୟସ୍ତ କରିବାକୁ ଯାଉଛି ।

ମୁଁ ନାଟି ନାଟି, ଗାଇ ଗାଇ, ଏ ରାଜଦାଣ୍ଡ ପ୍ରକାଶିତ କରିବି
(ନାଟିବା ଭାଗୀରେ ଫିଙ୍ଗି ହୁଅନ୍ତେ ସୁତ୍ରଧର ଆବିର୍ଭୂତ ହେଲେ)

ସୁତ୍ରଧର   ଦେଖ ଦେଖ ବିଶ୍ୱଜନ !

ସେ ଏକ କେଳା-ପୁରୁଷ

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥୧୬୧

କାଳସର୍ପକୁ ମୁଣ୍ଡରେ ଧରି

ଏ ପ୍ରଶସ୍ତ ରାଜଦାଣ୍ଡରେ ନାଟିବାର ଦୁଃସାହସ କରିଛି ।

ତା' ଅଧର ମଦରେ ମଦୁଆଳା ହୋଇ ପଦ୍ମତୋଳା ବୋଲୁଛି ।

ତା' ରୂପର ମୋହନ ମନ୍ତ୍ରରେ ଅବଶ ହୋଇ ନାଟିଚାଲିଛି ।

ହାୟରେ ଦୁନିଆ ।

ସର୍ପର ଇଂଗିତରେ କେଳା ଆଜି ନାଟିଚାଲେ-

କାବନକୁ ବିପନ୍ନ କରି । (ସ୍ଥିତ ହସରେ ଫୁଲ୍ ଏବଂ କେଳା ନାଟିଗଲା
ଆଗକୁ ଆଗକୁ... ।)

ସର୍ପ   ଏ ! ଦେଖନା, ଏ ରାଜଦାଣ୍ଡ ସନ୍ନିକଟରେ ପ୍ରଖ୍ୟାତ ଶାଢ଼ିହାଉସ୍
ରଂଗିନ, ମନମତାଣିଆ ଶାଢ଼ିରେ ଭରପୂର ଏମ୍ପୋରିୟମ୍, ପ୍ରିୟତମ !
ଏଇଠି କିଛି ଅଭିନୟ ଦେଖାଅ ।

କେଳା   ପ୍ରିୟେ ! ଏଇ ନିଅ । ତୁମେ ମନଭରି ତମରୁ ବଜାଅ
ମୁଁ ହାତଭାଙ୍ଗି ଅଭିନୟ କରେ ।

ସର୍ପ   (ଖୁସିରେ) ମୁଁ...ମୁଁ ତମରୁ ବଜାଇବି ?

କେଳା   ତୁମ ହାତରେ ତମରୁ ରହିଲେ ମୁଁ ନିର୍ବିଘ୍ନରେ ନାଟିପାରିବି ।

ସର୍ପ   ତେବେ ଦିଅ ପ୍ରିୟତମ ! (ତମରୁ ନେଲେ)

ସୁରୁଧର   (ହସି) ସର୍ପ ହାତରେ ତମରୁ ...ବିଚରା କେଳା....

ସର୍ପ   (ତମରୁ ବଜାଇ) ନାଚ ପୁରୁଷ ! ନାଚ.. ।

କେଳା   (ଶାଢ଼ି ହାଉସକୁ) ହେ ମହାଜନ ! ଦେଖ
ମୁଁ ଏବେ ରିକ୍ବାଲା ଭୂମିକାରେ.. (ଅଭିନୟ)
ମୁଁ ଏବେ ଗାଡ଼ିବାଲା ଭୂମିକାରେ (ସେମିତି ଅଭିନୟ)
ବଜାଅ ପ୍ରିୟେ !
ମୁଁ ଆହୁରି ଅପୂର୍ବ ଇଂଗିମା ତୋଳି
ଏ ରାଜଦାଣ୍ଡକୁ ମୁଖରିତ କରିବି ।

ସର୍ପ   (ହସି ହସି ଗଢ଼ିଯାଉଥାଏ)
 ସୂତ୍ରଧର   ହେ ପୁରୁଷ ! ମୁଁ ତୁମ୍ଭ ଅଭିନୟରେ ମୁଗ୍ଧ ହେଲି
                          ଏବଂ ତୁମ ମସ୍ତକମଣ୍ଡିତ ସ୍ୱପ୍ନ ସକାଶେ
                          ଏ ବହୁମୂଲ୍ୟ ବସନ ଉପହାର ଦେଲି ।
 କେଳା   ବସନ ?
 ସର୍ପ   (ଆଗ୍ରହରେ) ତା' ହାତ ମୋର ଅଂଗବାସ ।
 କେଳା   ଆଉ ମୁଁ ?
 ସର୍ପ   ପୌରୁଷକୁ ଆବୃତ କରି ରଖିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ ।
 କେଳା   ବେଶ, ମୋର ଏ ପ୍ରଥମ ପରିଶ୍ରମର ମୂଲ୍ୟକୁ
                          ତୁମେ ତୁମ କମନୀୟ ଅଂଗରେ ସଜ୍ଜେଇଦିଅ ।
                          ସେ ବସନର ନିଗୁଡ଼ ସନ୍ଧିରେ ତୁମର ଅପରୂପ ଲାବଣ୍ୟକୁ
                          ମୋ ପାଇଁ ସମନ୍ୱେ ସାଇତି ରଖ ।
 ସର୍ପ   ସତରେ ତୁମେ ପୁରୁଷପୂଜାବ । (ଶାଢ଼ିନେଲେ)
 କେଳା   ମୋ' ଉଦୟ ନୃତ୍ୟ ଆହୁରି ଦେଖିନା ।
 ସର୍ପ   ଚାଲ, ଆଗରେ ଅନେକ ରାସ୍ତା ।
 କେଳା   ହଁ, ଏ ରାଜଦାଣ୍ଡ ଖୁବ୍ ଲମ୍ବା
                          ଆସ, ଆଗରେ ଅନେକ ମଂଚ, ଅନେକ ଅଭିନୟ...
 ସର୍ପ   ନାଚ ନାଚ, ମୋ ଡମ୍ବରୁ ପୁଣି ନାଚିଲା
                          (ନାଚି ନାଚି ହଠାତ୍ ଅଟକିଲେ)
 କେଳା   ହେ କେଳା-ଘରଣୀ ! ଏଇଠି ମୋ ପାକଶାଳା ।
 ସର୍ପ   ପାକଶାଳା ?
 କେଳା   ହଁ, ମୋ ନୃତ୍ୟଗୀତ ପାଇଁ ଏଇଠାରେ ହିଁ ଶଂଧନ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଥାଏ ।
 ସର୍ପ   ଓ ବୁଝିଲି, କିନ୍ତୁ ମୁଁ ସେ କଳାଧୂଆଁର ଗୁଣ କୋଠରୀ ଭିତରେ
                          ସିଝିବାକୁ ଚାହେନି - ଆଗକୁ ଚାଲ ।

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥୧୬୩

କେଳା   କିନ୍ତୁ... ?

ସର୍ପ   ହାତରେ ମୋର ଡମ୍ବରୁ, ଦାନ୍ତରେ ବିଷ, ଆଉ ମଥାରେ ମଣି ।

କେଳା   ନା ନା, ଏଇ ଦେଖ

ମୁଁ ପୁଣିଥରେ ଲମ୍ପ ଦେଲି ରାଜଦାଣ୍ଡ ଉପରକୁ....

(ନାଚି ନାଚି ଚାଲୁଥାନ୍ତି, ସର୍ପ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ହଠାତ୍ ଅଟକିଲେ)

ସୁତୁଧର   : ‘ଅଳଙ୍କାର ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ଏବଂ ରୌପ୍ୟର’

ସର୍ପ   (ଖୁସିରେ) ଅଳଙ୍କାର ! ମୋ ପାଇଁ ନିର୍ମିତ ।

କେଳା   ମୋ’ ପାଇଁ ଅନାବଶ୍ୟକ ।

ସର୍ପ   (ଦ୍ୱିଗୁଣି ଉସ୍ତାହରେ ଡମ୍ବରୁ ବଜାଇଲେ)

କେଳା   କାହିଁକି ପ୍ରିୟେ !

ସର୍ପ   ମୋ ଡମ୍ବରୁ ତାଳରେ ନୃତ୍ୟକର ପ୍ରିୟ ।

କେଳା   ଅଳଙ୍କାର ପାଇଁ ଅନେକ ନାଚିବାକୁ ହେବ, ମୁଁ ହୁଏତ...

ସର୍ପ   ମୁଁ କିନ୍ତୁ ଅଳଙ୍କାର-ପ୍ରିୟ

ତୁମେ ଜୀବନ ଦେଇ ନାଚ, ପ୍ରିୟ ।

ପଦ୍ମତୋଳାର ତରଙ୍ଗ ତୋଳି ସେ ଅଳଙ୍କାରକୁ ଲୁଚ୍ କର ।

କେଳା   ଲୁଚ୍ କରିବି ? ପୁଲିସ ?

ସର୍ପ   (ହସି) ମୋ ପଣତ ତଳେ ତୁମେ ଲୁଚିଯିବ ।

କେଳା   ପୁଲିସର ଆଖି ଖୁବ୍ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ।

ସର୍ପ   ମୋ ରୂପଜୀବଣୀର ଝଲକରେ ସେ ଅଂଧ ହୋଇଯିବ

ତୁମକୁ ଦେଖିପାରିବନି ।

କେଳା   ମୋତେ କିନ୍ତୁ ଭୟଲାଗୁଛି ।

ସର୍ପ   ଭୟ ? ତୁମେ ପରା ପୁରୁଷ ? ପୁରୁଷର ପୁଣି ଭୟ ?

କେଳା   ପୁରୁଷ ଚୋରିକରିବାକୁ ଭୟକରେ ।

ସର୍ପ   ନାରୀ କିନ୍ତୁ ଅଳଙ୍କାର ପାଇଁ ସବୁକିଛି କରିପାରେ ।

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥୧୬୪

କେଳା ମୁଁ ନିରୁପାୟ ।
 ସର୍ପ ମନେରଖ, ସେ ଅଳଙ୍କାର ପାଇଁ ମୁଁ ଜୀବନ ହାରିଦେଇପାରେ
 ସୂତ୍ରଧର ଖବରଦାର । ଯଦି ସେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରେ
 ତା'ହେଲେ ଯାବତୀୟ ଅପରାଧ ତୋ' ବେକରେ ଛନ୍ଦିଦେବ
 ତୋତେ ପାଶାଖୁଣ୍ଟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଚାଣିନେବ ।
 କେଳା ନା ନା, ତୁମେ ମନଭରି ତମରୁ ବଜାଅ ପ୍ରିୟେ ।
 ମୁଁ ଘୁଙ୍ଗୁର ବାନ୍ଧି ଏ ମଂଚକୁ ସ୍ତମ୍ଭୀଭୂତ କରିଦିଏ ।
 ସୂତ୍ରଧର (କେବଳ ହସିଲେ)
 ସର୍ପ ତମ୍ ତମ୍ ତମ୍ ତମ୍ ତମରୁ ବାଜେ ।
 କେଳା ଅଳଙ୍କାର ପାଇଁ କେଳା କୁଳି ବେଶ ସାଜେ ।
 (କୁଳି ଅଭିନୟରେ ସୂତ୍ରଧର ପାଖରେ ହାତପାଟିଲେ)
 ସୂତ୍ରଧର (ହସିଲେ ଉପହାସ କରି)
 ସର୍ପ ତମ୍ ତମ୍ ତମ୍ ତମ୍ ତମରୁ ବାଜେ ।
 କେଳା ଅଳଙ୍କାର ପାଇଁ କେଳା ଭିକ୍ଷୁ ବେଶ ସାଜେ ।
 (ଭିକ୍ଷା କରିବା, ସୂତ୍ରଧର ପୁଣି ବିମୁଖ)
 ସର୍ପ ତମ୍ ତମ୍ ତମ୍ ତମ୍ ତମରୁ ବାଜେ ।
 କେଳା ଅଳଙ୍କାର ପାଇଁ କେଳା ଶବରୂପ ସାଜେ ।
 (ପୂର୍ବ ପରଂପରା)
 ସୂତ୍ରଧର ଜୀବନର ମୂଲ୍ୟ ଏଠି ଅଳଙ୍କାରରୁ ଜେର କମ୍ ।
 କେଳା ଓଃ...କେଡ଼େ ନିର୍ଦ୍ଦୟ ସେ ଆଳଙ୍କାରିକ ।
 ସର୍ପ ତମ୍ ତମ୍ ତମ୍ ତମ୍ ତମରୁ ବାଜେ ।
 କେଳା ବାଧ୍ୟ ହୋଇ କେଳା ଶେଷରେ ଚୋରବେଶ ସାଜେ
 (ସୂତ୍ରଧରଙ୍କ ହାତରୁ ଅଳଙ୍କାର ଚୋରିକଲେ)
 ସୂତ୍ରଧର (ହସି) ନାରୀ ପାଇଁ ପୁରୁଷ ଶେଷରେ ଚୋରିକଲା ! (ଚାଲିଗଲେ)

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥୧୬୫

ସର୍ପ ଆଃ.. ମୋର ସୁନ୍ଦର ରୂପ ।
 ସେ ଅଳଙ୍କାର ସମ୍ଭାରରେ ଦାଉଦାଉ ହୋଇ ଜଳୁଛି ।
 କେଳା ଓଃ, ଅସହ୍ୟ ସେ କୂଳନ ! ମୁଁ କ୍ଷୁଧାର୍ତ୍ତ ଦୃଷାର୍ତ୍ତ ।
 ସର୍ପ ବ୍ୟସ୍ତ କାହିଁକି ? ଆଗରେ ତ ଗୋଜନାଳୟ ।
 ସୁତଧର (ହୋଟେଲ ମୁଦ୍ରା) ହୋଟେଲ ଯାଯାବର ।
 କିନ୍ତୁ ଶୂନ୍ୟହସ୍ତରେ ପ୍ରବେଶ ନିଷେଧ ।
 ନାରୀ କାହିଁକି ? ତୁମେ କ'ଣ ନାଟିପାରିବନି ?
 ପୁରୁଷ ମୁଁ କ୍ଳାନ୍ତ ହୋଇପଡ଼ିଛି ।
 ନାରୀ ତୁମେ ନାଟିବାକୁ ବାଧ୍ୟ
 କାରଣ ତୁମ ପାଦରେ ଘୁଙ୍ଗୁରୁ
 ଆଉ ମୋ ହାତରେ ଡମ୍ବରୁ
 ଏବଂ ମୁଁ ମଧ୍ୟ କ୍ଷୁଧାର୍ତ୍ତ
 ସୁତଧର ହେ କେଳାପୁରୁଷ
 ଯେହେତୁ ତୁମେ ବିବାହିତ
 ତେଣୁ ସର୍ପକ୍ଷୁଧା ନିବାରଣ ତୁମର ଦାୟିତ୍ବ ।
 ପୁରୁଷ ହଁ, ମୁଁ ନାଟିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ।
 ନାରୀ (ଡମ୍ବରୁ ବଜାଇ) ନାଚ ପୁରୁଷ ! ଅନେକ ମୁଦ୍ରାରେ ।
 ପୁରୁଷ ଏଇ ଦେଖ, ନାଟିଲି ମୁଁ ଭିକାରିର କରୁଣ ଛନ୍ଦରେ ।
 (ହୋଟେଲ ସାମନାରେ ଭିକ୍ଷାଥାଳ ଧରନ୍ତେ କିଛି ଖାଦ୍ୟ ମିଳିଲା)
 ନାରୀ ଧନ୍ୟ ତୁମେ ପୁରୁଷ ! ତୁମେ ଖାଦ୍ୟସଂଗ୍ରହ କରି ପାରିଛ ।
 ପୁରୁଷ ନିଅ ସୁନ୍ଦରୀ ! ଗୋଜନ କର ।
 ନାରୀ ତୁମେ ?
 ପୁରୁଷ ଗିଳାସେ ପାଣି ହେଲେ ଚଳିବ ।
 ନାରୀ ନା, ତୁମକୁ ଖାଇବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥୧୬୬

ପୁରୁଷ କାରଣ ?
 ନାରୀ ନ ଖାଇଲେ ନାଟିପାରିବନି ।
 ପୁରୁଷ ମୁଁ ମୃତ୍ୟୁକୁ ଭଲପାଏ ।
 ନାରୀ ନା, ଏତେ ଶୀଘ୍ର ମୋର ଏ ବସନଭୂଷଣ ତ୍ୟାଗ କରିପାରିବିନି ।
 ପୁରୁଷ ବେଶ, ତୁମ ସାମଗ୍ରରେ ସିନ୍ଦୂରକୁ ସାଇତି ରଖିବାପାଇଁ ମୁଁ ବାଧ୍ୟହେଇ
 କିଛି ଖାଉଛି (ଭଉଣ୍ୟ ଭୋଜନ କଲେ)
 ସୂତ୍ରଧର ଦେଖ, ଏ ଗୋଧୂଳିର ଦୃଶ୍ୟ କେତେ ଚମତ୍କାର ।
 ରାତ୍ରି ଆଗତପ୍ରାୟ,
 ଏଥର ଅନ୍ଧକାରାଛନ୍ନ ଗୁପ୍ତପଥରେ ଚାଲିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।
 ହେ ପାତୁ । ଆଗେଇଯାଅ ।
 (ସୂତ୍ରଧର ଚାଲିଯାଆନ୍ତେ, ଏମାନେ ତା'ର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକୁ ମାନିନେଇ
 ପୁଣି ଆଗକୁ ଚାଲିଗଲେ)
 ପୁରୁଷ ମୁଁ କ୍ଳାନ୍ତ, ମୁଁ ନାଟିପାରିବିନି ।
 ନାରୀ ମୋ ହାତରେ ତମରୁ ଏବଂ ମୁଁ କାମଜର୍ଜରିତ ।
 ପୁରୁଷ ଆଗରେ ଲମ୍ବାରାସ୍ତା...
 ନାରୀ ପିଚୁଡ଼ଳା କଳା ଅଂଧାର ।
 ପୁରୁଷ ପାଖରେ ପାତୁଖାଳା....
 ନାରୀ ଦୁର୍ଗନ୍ଧପେନନିଭ କୋମଳ ଶଯ୍ୟା ।
 ପୁରୁଷ ଉଷ୍ମ ରୋମାଞ୍ଚକ ପାନୀୟ ।
 ନାରୀ ରଜନୀଗନ୍ଧାର ମୋହଗ୍ରସ୍ତ-ପବନ ।
 ପୁରୁଷ ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନା ଝରୁଛି ବାଦଲ ପାକରୁ ।
 ନାରୀ ମଳୟ ତୋଳୁଛି ଲମ୍ବା ରାଗିଣୀ ।
 ପୁରୁଷ ମଥାମଣି ଚକ୍ଚକ୍ କରୁଛି....
 ନାରୀ ମୋ' ସିନ୍ଦୂର ?

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥ ୧୭୭

ପୁରୁଷ   ଜଳୁଛି ଏକ ରକ୍ତଗୋଳକ ପରି ।
 ନାରୀ   ମୋ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ?
 ପୁରୁଷ   ତୋଳୁଛି କେତେ ଉତ୍ତାଳ ଚରଂଗ ।
 ନାରୀ   ଆସ ନାଉରି ।
 ପୁରୁଷ   ତୁମ ଗଣ୍ଡପ୍ରଦେଶରେ ଜଳ ଭାଉଁରି
 ନାରୀ   ଅକାତକାତ ପାଣି....
 ପୁରୁଷ   ଜଳଚକ୍ର
 ନାରୀ   ଅଂଧକାର ରାତି....
 ପୁରୁଷ   ନିର୍ଜନ ପାଲୁଣୀଳା....
 ନାରୀ   ଭୟକରୁଛ ?
 ପୁରୁଷ   ମୁଁ ପୁରୁଷ ।
 ନାରୀ   ମୁଁ ସ୍ୱପ୍ନବିଭୋର ଅଭିସାରିକା....
 ପୁରୁଷ   ତୁମେ କେବଳ ତମରୁ ପିଟିଚାଲିଥିବ ?
                          ଅରେହେଲେ ନାଟିବନି ?
 ନାରୀ   ହଁ ହଁ, ନାଟିବି ଏବଂ ନଚେତ୍ତବି ମଧ୍ୟ ।
 ପୁରୁଷ   ଆସ ନାଟିବା ।
 ନାରୀ   ହାତକୁ ହାତ....
 ପୁରୁଷ   ପାଦକୁ ପାଦ....
 ନାରୀ   ବାହୁକୁ ବାହୁ.... (ଏକ ଆକର୍ଷଣୀୟ ମୁଦ୍ରାରେ ଫୁଲ)
 ସୁତ୍ରଧର   ସେମାନେ ଚରପରତ
                          ସେମାନେ ନାଚନ୍ତି ମଉହସ୍ତାର ପ୍ରବଳ ଛନ୍ଦରେ
                          ଏ ରାତି ଖୁବ୍ ଜମା
                          ଜମିଯାଉଛି ଆହୁରି ଆଗକୁ ।
                          ଏ କ'ଣ ? ପୂର୍ବାକାଶ ଚଂଚଳ କହିଲି ?

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥୧୬୮

ନାରୀ   ତୁମ ପ୍ରଶ୍ନାବଳରେ ଘୂର୍ଣ୍ଣିତ ।
 ପୁରୁଷ   ଏ କ'ଣ ? ନାଗଫାଶ ?
 ନାରୀ   ତୁମର ପଦ୍ମତୋଳା ମନେନାହିଁ....
                       ସଂଜୀବନୀ ଗଦ ତୁମ ଅପହୃତ ।
 ପୁରୁଷ   ଓଃ... ମୁଁ ରକ୍ତାକ୍ତ
 ନାରୀ   ରକ୍ତ ? ହେ କେଳା-ପୁରୁଷ,
                       ତୁମ ରକ୍ତ ସତେ କେତେ ସୁମଧୁର ।
 ପୁରୁଷ   ପାନ କରିବ ?
 ନାରୀ   ମୁଁ କଣ୍ଠରୁ ପିଇବାକୁ ଚାହେ ।
 ପୁରୁଷ   ପୁରୁଷର ଉଷରକ୍ତ ଚାଖୁନିଅ ପ୍ରିୟେ !
 ନାରୀ   ସୂର୍ଯ୍ୟ ଉଦୟ ହେବାରେ ବ୍ୟସ୍ତ
                       ମୋତେ ରକ୍ତ ଦିଅ ।
 ପୁରୁଷ   ପିଇନିଅ ପ୍ରିୟେ ।
                       ହୁଏତ ସୂର୍ଯ୍ୟାଲୋକରେ ଛନ୍ଦିହେଇପଡ଼ିବ ?
 ସର୍ପ   ନା, ଏ ତମସାସିକ୍ତ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ତୁମ ରକ୍ତ ଆକଣ୍ଠ ପିଇଗଲି । (ଚୋଟ)
 କେଳା   (ଯନ୍ତ୍ରଣାରେ) ଆଃ (ପଡ଼ିଯାଆନ୍ତେ)
 ସୂତ୍ରଧର   ଶେଷରେ ସେ ବହୁଚର୍ଚ୍ଚିତ ବିଷଦାତ....
                       ତା'ର ପ୍ରିୟ ପୁରୁଷକୁ କ୍ଷତବିକ୍ଷତ କଲା ।
 ନାରୀ   ଯେ ! କ'ଣ ହୋଇଗଲା !
 ସୂତ୍ରଧର   କେବଳ ପରଂପରାର ପୁନରାବୃତ୍ତି ମାତ୍ର....
 ନାରୀ   ଆଗରେ ଲାଜହଳ
 ସୂତ୍ରଧର   ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ....
 ପୁରୁଷ   ମୋ ରକ୍ତନଦୀରେ ନାଲବିଷ....
 ନାରୀ   ମୋ ସିନ୍ଦୂର ରଂଗହରା....

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥୧୬୯

ପୁରୁଷ ମୁଁ ଶ୍ବାସରୁଦ୍ଧ ।

ସୁତ୍ରଧର କିନ୍ତୁ ଏକ ଦେଖ, ତୁମ ରୂପାନ୍ତରିତ ରକ୍ତ
(ଏକ ପୁରୁଷପୁତ୍ର ଆବିର୍ଭାବ)

ନାରୀ ଏ କ'ଣ ? ସେ ରକ୍ତ ଏକତ୍ରିତ ହୋଇ
ଏମିତି ପୁରୁଷ ରୂପ ଧାରଣ କରୁଛି କାହିଁକି ?

ପୁରୁଷ ସେ ପୁରୁଷର ଦାୟାଦ ।

ନାରୀ ଏ ପୁଣି କ'ଣ ? ତା' ହାତରେ ଶାଣିତ କୃପାଣ ! (ଭୟରେ)

ପୁରୁଷ ସେ ପୁରୁଷପୁତ୍ର ।

ଏ ସର୍ପର ଉକ୍ତ ବିଷଜ୍ୱାଳାରେ ମୁଁ ଚାଲିଯାଉଛି
ମନେରଖ, ପାଦରେ କେବେ ଘୁଙ୍ଗୁରୁ ବାନ୍ଧିବୁନି
କି ସର୍ପ ହାତରେ ତମରୁ ଦେବୁନି ।

ଏବଂ ମଥାମଣିର ମରାଚିକା ପଛରେ ଧାଇଁବୁନି ।

ମୋ ପୌରୁଷ ମୁଁ ତୋ ଦେହରେ ରଖିଦେଇଯାଉଛି (ମୃତ୍ୟୁ)

ସର୍ପ ଏ କ'ଣ ହେଲା ! ହେ କେଳା-ପୁରୁଷ !

ମୋ ଦେହରୁ ରଂଗତକ ନେଇ ତୁମେ ଚାଲିଗଲ ! (କାନ୍ଦିଲେ)

ସୁତ୍ରଧର ସେ ଛଳନାମୟୀ କାଳସର୍ପ !

ଅନେକ ପ୍ରବଞ୍ଚନାରେ ପୁରୁଷକୁ ଖଣ୍ଡବିଖଣ୍ଡିତ କରି
ତୁ ଉପଭୋଗ କରିଛୁ

ମୁଁ ଉତ୍ତସିପ୍ତ

ମୁଁ ଉତ୍ତସିପ୍ତ

ତୋତେ ଅଭିଶାପ ଦେଉଛି

ତୁ ସେହି ପୁରୁଷପୁତ୍ର ହାତରେ ବିନାଶ ହେବୁ । (ଚାଲିଗଲେ)

ସର୍ପ ହେ ପୁରୁଷ ! ପୁତ୍ର ମୋ'ର !

ମୁଁ ତୋତେ ଗର୍ଭରେ ଧାରଣ କରି ଜନ୍ମଦେଇଛି

ମୁଁ ମୋ ମାତୃହର ଅଧିକାର ଚାହେ

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥୧୭୦

ପୁତ୍ର ମୁଁ ପୁରୁଷପୁତ୍ର
 ମାତୃତ୍ୱ ପ୍ରତି ମୋର ଭୂଷେପ ନାହିଁ
 ତୁମେ ସର୍ପ, ତୁମକୁ ବିଶ୍ୱାସ କରିବା ନିର୍ବୋଧତା ।
 ସର୍ପ ମୁଁ କେଳାପୁରୁଷକୁ ଦଂଶନ କରିଥିବାରୁ ଅନୁତପ୍ତ
 ଆ ପୁତ୍ର ! ଏଇ ଦେଖୁ ମୋର ଜନନୀରୂପ (ରୂପ ବଦଳିଛି)
 ପୁତ୍ର ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ! ଏ କ'ଣ ?
 ସର୍ପ ପୁଣି ଜନନୀ ବେଶରେ ଆବିର୍ଭୂତା !
 ନାରୀ ସେ ପୁରୁଷ ! ମୁଁ ତୋ'ର ଜନନୀ
 ଆ ! ବକ୍ଷଭରା ଅମୃତ ତୋ ନିମନ୍ତେ ସାଜତିରଖୁଛି ।
 ଅମୃତ ପାନକରି ମୋର ଶ୍ୱାପମୋଚନ କର ।
 ପୁତ୍ର : ହେ ସର୍ବମଂଗଳମୟୀ ଜନନୀ
 ମୋ' ପାଇଁ ତୁମେ ଅମୃତମୟୀ ।
 ନାରୀ ଅମୃତ ଦେଇ ତୋତେ ମୁଁ ଦେବସଭାରେ ଅଧିଷ୍ଠିତ କରାଇବି ।
 ପୁତ୍ର ହଁ, ମୁଁ ଅମୃତ ପାନକରିବି
 ନାରୀ ଏହି ଦେଖୁ, ତୋ ପାଇଁ ମୋର ଉନ୍ମୁକ୍ତ ଅକସ୍ମାନ । ଆ ପୁତ୍ର !
 ପୁତ୍ର (ସର୍ପଜନନୀ କୋଳରେ ଅମୃତ ପିଇ)
 ଆଃ ! କି ମଧୁମୟ ! ଏ ଅମୃତ ।
 ସୂତ୍ରଧର ବିଷପାନ କରି ପୁରୁଷ ଆଜି ନାଳବର୍ଣ୍ଣ ଶବ
 ପୁତ୍ର ସେହି ଶବକୁ କାନ୍ଧରେ ବୋହି
 ମୁଁ ଅମରତ୍ୱର ଅଧିକାରୀ ।
 ନାରୀ ତୋ ମସ୍ତକରେ ମୁଁ ଅଭୟାଶିଷ ଭାଳିଦେଲି
 ପୁତ୍ର ତଥାପି ମୁଁ କ୍ଷୁଧାର୍ତ୍ତ....
 ସର୍ପ ମୁଁ ମୃତ୍ୟୁପଥର ଯାତ୍ରୀ...
 ପୁତ୍ର ବଂଚିବାର ରାସ୍ତା ମୋର ସୁସ୍ପଷ୍ଟ ।

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥୧୭୧

ସର୍ପ ଦୁର୍ବଳ ବିଷଦାତ, ନିଷ୍ଠୁର ମଣି, ଆଉ ବିକ୍ଷତ ପକ୍ଷନେତ୍ର ବାର୍ଦ୍ଧକ୍ୟ
ବନ୍ଦୀଶାଳାରେ ବ୍ୟାଧୁଗ୍ରସ୍ତ ।

ପୁତ୍ର ମୁଁ ଜନ୍ମିଛି ସତ,
କିନ୍ତୁ ଖାଦ୍ୟହୀନ ବସ୍ତ୍ରହୀନ ଭାବରେ
ଗୋଟିଏ ଶବ ଓ ଅନ୍ୟଏକ ବ୍ୟାଧୁଗ୍ରସ୍ତ ଜୀବନକୁ ନେଇ
ମୁଁ କ'ଣ ବଂଚିପାରିବି ?

ସର୍ପ ମସ୍ତକ ମୋର ଯୁପକାଷ୍ଠରେ....

ପୁତ୍ର ହାତରେ ମୋର ଶାଣିତ କୃପାଣ ।

ନାରୀ ମୁଁ ହାତ ଯୋଡ଼ିଲି, ଆଖି ବୁଜିଲି ।

ପୁତ୍ର ତା'ପରେ ଅଜହାସ କରି ନିଦୁର୍ଦ୍ଦରେ ଚୋଟ ମାରିଲି
(ପୁରୁଷପୁତ୍ର ସର୍ପକୁ କାଟି ଖଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡ କରି
ଖାଇବାକୁ ଲାଗିଲା)

ସୂତ୍ରଧର ବିଷ ପିଇ କେଳାପୁରୁଷ ଆଜି ଏକ ଶବ ଏବଂ ବିଷ ପରେ ଅମୃତକୁ
ବାଣ୍ଟିଦେଇ ସର୍ପ-ନନ୍ଦିନୀ ଆଜି ତିନର ଟେବୁଲର ଚଂଚକରା ସ୍ୱପ୍ନ ଓ
କଟ୍‌ଲେଟ୍,

ପୁତ୍ର ଆଉ ମୁଁ ପୁରୁଷପୁତ୍ର
ହାତରେ ପୌରୁଷର କୃପାଣ,
ରକ୍ତରେ ବିଷାକ୍ତ ଅମୃତର ସ୍ରୋତସ୍ନିନୀ

ସୂତ୍ରଧର ଏ ରାଜଦାଣ୍ଡରେ ଚାରିଛକ ଉପରେ
ଏକ ବିଜ୍ଞାପନ ଧରି ଆପେକ୍ଷା କର
ଅନ୍ୟ ଏକ ସର୍ପବଂଶନକୁ
(ପୁରୁଷପୁତ୍ର କାନ୍ଧରେ କେଳାର ଶବ, ହାତରେ ନାରୀର କେଶ ଓ
କୃପାଣ ଧରି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ମୁଦ୍ରାରେ ଫୁଲ)

୨୦୧୧ ମେ' 'ଝଙ୍କାର'ରେ ପ୍ରକାଶିତ
'କସରତ୍ କୁର୍ସ ପାଇଁ'ର ଚରିତ୍ରମାନେ

- ଭାରତ
- କାଲାରାମ୍
- କଶାରାମ୍
- ବକାସ

କସରତ୍ କୁର୍ସ ପାଇଁ

ପ୍ରଥମ ଦୃଶ୍ୟ

(ଭାରତର ଯେକୌଣସି ସ୍ଥାନର ସମୟ ବର୍ତ୍ତମାନ । ସମଗ୍ର ମଂଚକୁ ଦୁଇଟି ଅଞ୍ଚଳରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଉ - ବାମ ଅଞ୍ଚଳ ଓ ଦକ୍ଷିଣ ଅଞ୍ଚଳ । ଆବଶ୍ୟକସ୍ଥଳେ ସମୁଦାୟ ମଂଚକୁ ଗୋଟିଏ ଅଭିନୟକ୍ଷେତ୍ର ଭାବରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇପାରିବ । ଚୌକିଟେ ଧରି, ଗୀତ ଗାଇ ନାଟିନାଟି ଭାରତ ଦାସ ନାମକ ଚରିତ୍ରଟି ଆସେ ।))

ଭାରତ   (ଗୀତ) ଦେଖ ଦେଖ, ଦେଖ ହୋ ଭାଇ

କସରତ୍ କେତେ କୁର୍ସ ପାଇଁ

ଦେଖ ଦେଖ, ଦେଖହୋ ଭାଇ ।

ଦେଖ ଦେଖ, ଦେଖ ହୋ ଭାଇ ।

ନେତାମାନେ ନାନା ଭେଳିକି ଦେଖାନ୍ତି

କୁର୍ସ ହାସଲ କରିବା ପାଇଁ ।

କୁର୍ସଟା କାହୁଁ ଅଇଲା

ମୋ' ହାତରେ କିଏ ଥୋଇଲା,

ତା' ଉପରେ ଯିଏ ବସିଲା

ସିଏ ମୋ'ର ଲହୁ ଶୋଷିଲା,

ପାଞ୍ଚ ବରଷରେ ଭୋଟ୍ ନାଆଁରେ

ମୋ'ଠାରୁ କୁର୍ସ ନିଏ ଛଡ଼େଇ ।

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥୧୭୪

ଦେଖ ଦେଖ, ଦେଖହୋ ଭାଇ...

(ଭାରତ ଚୌକିଟାକୁ ତଳେ ଥୋଇ ଝାଡ଼ିଝୁଡ଼ି ଦେଇ କହିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲା ।)

ଭାରତ   ଆସିଗଲା, ଏ କୁହୁକ କୁର୍ସ ପୁଣି ମୋ' ହାତକୁ ଆସିଗଲା । ଦୀର୍ଘ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ପରେ ଏ କୁର୍ସ ପୁଣିଥରେ ମୋ' ହାତକୁ ଫେରିଆସିଛି । ଏଥର କାହାରିକୁ ଦେବିନି । କେଡ଼େ ସୁନ୍ଦର କୁର୍ସଟାକୁ କି ହାଲ୍ କରିଛନ୍ତି । ଜମାରୁ ଦେବିନି । ଦେଖିବି, ପରୀକ୍ଷା କରିବି, ମନ ମାନିଲେଯାଇ ଦେବି । (କାଳାରାମ ଆସନ୍ତି ହସି ହସି)

କାଳାରାମ   ନମସ୍କାର ଦାସେ ଆପଣ ! ଆଉ କେମିତି ଅଛୁରେ !

ଭାରତ   କିଏ ! ତମେ କିଏ ବାବୁ ?

କାଳାରାମ   ଆଏଁ ! କ'ଣ ହେଲା ! ମୋତେ ଚିହ୍ନିପାରୁନୁ ? ଏତେ ଶୀଘ୍ର ଭୁଲିଗଲୁ ! ହାୟ ହାୟ ! ମୁଁ ପରା କାଳାରାମ୍ ।

ଭାରତ   କାଳାରାମ ? କୋଉ କାଳାରାମ ? ମୁଁ ତ କୌଣସି କାଳାରାମକୁ ଚିହ୍ନିନି ।

କାଳାରାମ   ଚିହ୍ନି ? କିରେ, ମୁଁ ପରା କାଳାରାମ ସିଂ, ତୁ ଗତ ଥର ମୋତେ ଏ ଚୌକିରେ ବସେଇନଥିଲୁ ?

ଭାରତ   ଓ ହଁ, ହଁ, ଆଛା, ଆଛା, ଚୌକିରେ ବସିଲାପରେ ତମେ ପରା କାଲ ହୋଇଯାଇଥିଲ, ମୋ' କଥା ଶୁଣିପାରିଲିନି ।

କାଳାରାମ   ନା ନା, କଥା କ'ଣକି, ଭୋଟରେ ଜିତିଗଲାପରେ ଏ କର୍ମାମାନଙ୍କ ଉତ୍ପାତ ଆଉ ଉଦ୍‌ଘୃଷ୍ଟ ନୃତ୍ୟ ଏବଂ ଜୟଧ୍ବନି ଶୁଣି କାନଟା କେମିତି ଭାଁ ଭାଁ ହୋଇଗଲା । ତେଣୁ କିଛିଦିନ ପାଇଁ ଶୁଣିପାରିଲିନି । ତା'ପରେ ଠିକ୍ ହୋଇଗଲା - ଏବେ ତ ପୁରାପୁରି ଠିକ୍ ।

ଭାରତ   ହଉ, କୁଆଡ଼େ ଆଜଲ ?

କାଳାରାମ   ଆଁ ! ଇଏ କି କଥା ! ତୁ କ'ଣ ଜାଣିନୁ ? ତୋ' କଥା ଅନୁସାରେ ପାଞ୍ଚବର୍ଷ ପୂରିଗଲା, ତୋ' ଚୌକିଟା ତୋତେ ଫେରେଇଦେଲି, ଏଥର ଚୌକିଟା କାହାକୁ ଦଉଛୁ ?

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥୧୭୫

ଭାରତ   କାହାରିକୁ ଦେବିନି, ମୁଁ ମୋ' ନିଜ ପାଖରେ ରଖିବି ।

କାଳାରାମ   ନ ନା, ତା' କେମିତି ହେବ ? ଏହାଦ୍ୱାରା ସମ୍ବିଧାନର ଅବମାନନା ହେବ । ସମ୍ବିଧାନରେ ଲେଖା ଅଛି, ଚୌକି ସିନା ଚୋ'ର, ହେଲେ, ତୁ ତାକୁ ପାଖରେ ରଖିପାରିବୁନି, କାହାକୁ ନା କାହାକୁ ଦବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଦବାକୁ ପଡ଼ିବ ଯେତେବେଳେ, ମୋତେ ତ ଦବୁ, ଆଉ ଦବୁ କାହାକୁ ? ମୋ'ଛଡ଼ା ଚୋ' ଚୌକିର ଯତ୍ନ ଆଉ ନବ କିଏ ?

ଭାରତ   ସେଟା ମୋ' ଜଜ୍ଜା, ସେଥିରେ ତମର କ'ଣ ଅଛି ?

କାଳାରାମ   ନାହିଁ ନାହିଁ, କଥା କ'ଣକି, ଏଡ଼େ ସୁନ୍ଦର ଚୌକିଟା, ଯଦି ବାଜେ ଲୋକ ହାତରେ ପଡ଼ିଯାଏ, ତା'ହେଲେ ଇଚ୍ଛତ କଥା, ପଛ ଚୌକିଟା ରହିବ କି ନା ସନ୍ଦେହ । ସେଥିପାଇଁ ମୁଁ କ'ଣ କହୁଥିଲିକି...

ଭାରତ   ଚୌକିଟା ତମକୁ ଦେଇଦେବି ?

କାଳାରାମ   ବାସ୍ ।

ଭାରତ   କାରଣ ତମେ ଜଣେ ଭଲ ଲୋକ ?

କାଳାରାମ   ତୁ ତ ଜାଣୁ ।

ଭାରତ   ଭଲ ଲୋକ ? ତମକୁ ଲାଜ ନାହିଁ ବୋଲି ସରମ ବି ନାହିଁ ନା ?

କାଳାରାମ   କିରେ, କାହିଁକି ? ତୁ କ'ଣ ଜାଣିନୁ, ଚୌକି ମାଗିବା କାଳରେ ଲାଜସରମକୁ ତ୍ୟାଗ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ ।

ଭାରତ   ହଁ, ସେକଥା କହୁନ । ହେଲା, ତମଭଳି ନିଲଜ୍ଜ ଲୋକକୁ ମୁଁ ଚୌକି ଦେଇ ଭୁଲ୍ କରିବିନି ।

କାଳାରାମ   ହେଲା, ତୋ' କଥାରେ ମୁଁ ନିଲଜ୍ଜ, ହେଲେ, ପାଞ୍ଚବର୍ଷ ଭିତରେ ତୋ' ଚୌକିରେ ଟିକିଏ ମାଲି ବି ଲଗେଇଦେଇନି ।

ଭାରତ   ନା, ମାଲି କାହିଁକି ଲଗେଇବ, ଖାଲି କଲଙ୍କଗୁଡ଼ା ନେସିଦେଇଛ ।

କାଳାରାମ   କଲଙ୍କ ? ହି, ହି, ମୁଁ ଫେଏରେ କଲଙ୍କ ଲଗେଇବି ? କିରେ, ତୁ କାହାକୁ କି କଥା କହୁଛୁ ।

ଭାରତ   ତମକୁ, ତମକୁ କଲଙ୍କ କଥା କହୁଛି । ଶୁଣିବ ?

- କାଳାରାମ   ଓ ହ ହ, ଆଉରେ ବାବା, ଆଉ । ତୁ ଜାଣିଛୁ, ମୁଁ ଜାଣିନି ? ମୁଁ ଜାଣିଛି, ଏ ଲୋକଗୁଡ଼ାକୁ ଜଣେଇ କି ଲାଭ ପାଇବୁ ? ହଁ ଶୁଣ, ମୋତେ ତ ଚୌକିଟା ଦବୁ ।
- ଭାରତ   କାହିଁକି ?
- କାଳାରାମ   ମୋ'ଛଡ଼ା ଆଉ କିଏ ଅଛି, ଯିଏ ତୋ'ର, ତୋ' ଚୌକିର ଯତ୍ନ ନେଇପାରିବ ।
- ଭାରତ   କାହିଁକି ! କଣାରାମ, କୁଜାରାମ, ଯୋଗୁରାମ, ମୋଗୁରାମ, ଛୋଗୁରାମ, ଏମିତି କେତେ ଅଛନ୍ତି । ଯାହାକୁ ଇଚ୍ଛା ହବ, ତାକୁ ଦେଇଦେବି ।
- କାଳାରାମ   ଆଗରୁ କ'ଣ ଏମାନଙ୍କୁ ଦେଇନୁ ? କେତେଥର ତ ଦେଇଛୁ, ଦେଖୁଛୁ, ପରୀକ୍ଷା କରିଛୁ । ହେଲେ, ହେଇଛି କ'ଣ ? ପାଇଛୁ କ'ଣ ? ତୋ' ଚୌକିଟା ପରା ବନ୍ଧାପକାଇଦେଇଥିଲେ, ମୁଁ ବସିଲାପରେ କେତେ କଷ୍ଟରେ ମୁକୁଳେଇଲି ।
- ଭାରତ   ସେମାନେ ବି ସେଇକଥା କହୁଛନ୍ତି, ତମେ କାଲେ ଚୌକିଟାକୁ ନେଇ ବିକିବାର ମସୂଧା କରୁଥିଲ, ସେମାନେ ଜାଣିପାରି ଚୌକିଟାକୁ ରକ୍ଷା କରିଦେଲେ ।
- କାଳାରାମ   : ମିଛ କଥା, ସୁଦୁ ମିଛ କଥା, ତାହା ମିଛ କଥା ।
- ଭାରତ   ମିଛ ହଉ କି ସତ ହଉ, ତମକୁ ଆଉ ଏ ଚୌକିଟା ଦେବିନି, ଜମା ଦେବିନି । ହେଲା ?
- କାଳାରାମ   କିରେ ! ମୋ' ଉପରେ ଏମିତି ରାଗୁଛୁ କାହିଁକି ?
- ଭାରତ   ମୋତେ ରଗେଇଲେ ମୁଁ ରାଗିବିନି ?
- କାଳାରାମ   ଏୟ, ମୋ' ବାପାଟା ପରା, ମୋ' ସୁନାଟା ପରା, ମୋ' ଧନଟା ପରା, ମୋ' କଥାଟା...
- ଭାରତ   ଆଉ କିଛି କୁହନି, ଜମା ଶୁଣିବିନି । (ଏହି ସମୟରେ କଣାରାମ ଆସନ୍ତି)

କଣାରାମ   ସାବାସ୍ ଭାରତ, ସାବାସ୍, ଏତେଦିନ ପରେ ଗୋଟେ ଚମତ୍କାରିଆ
ଫଏସଲା ଶୁଣେଇଲୁ...

ଭାରତ   ମୁଁ ତ ସବୁବେଳେ ଏମିତି ଚମତ୍କାରିଆ ଫଏସଲା ଇ ଶୁଣେଇଥାଏ ।

କଣାରାମ   : ଗତଥର ଟିକିଏ ଗଡ଼ବଡ଼ କରିଦେଲୁ, ପରକଥାରେ ପଡ଼ିଗଲୁ,
ଚୌକିଟା ମୋତେ ଦେଲୁନି । ହେଲେ, କ'ଣ ହେଲା ? ଚୌକିର
ଅବସ୍ଥା ଦେଖୁଲୁଣି, କେମିତି ହେଇଛି ? ରଂଗ ବି ଟିକିଏ
ଦେଇପାରିଲେନି, କେମିତି ଦେବେ ! ନିଜ ପେଟ ପୂରି ବଳିଲେ
ତ ?

କାଳାରାମ   ଏ କଣାରାମଟା ସତରେ କଣା । ଏଟାକୁ ଦିନରେ ବି ଦିଶୁନି ।

କଣାରାମ   ଏ କାଳାରାମ୍, ନାଆଁକୁ ନେଇ ପଲଟିସ କରନା, ସିଧା
ଆଚରଣବିଧିରେ ପକେଇଦେବି । ହଁ, ମୁଁ କଣାରାମ ସାହୁ, ପଲଟିସ
କରି କରି ଚନ୍ଦା ହେଇଗଲିଣି ।

କାଳାରାମ   ଆହାହାହା, ଦେଖାନା ଆଚରଣବିଧି । ଏମିତି କେତେ ବିଧି
ଦେଖିଛି ।

କଣାରାମ   ଆ ହା ହା କେଡ଼େ ସୁନ୍ଦର ଚୌକିଟାର କି ଅବସ୍ଥା କରିଛରେ !
ଦେଖିଲେ ଦିହ ସହୁନି ।

କାଳାରାମ   ଆ ହା ହା, କୁମ୍ଭାର ଆଖିରେ ଲୁହ । ଛି ଛି ଛି, ତୋତେ ଟିକିଏ
ଲାଜଲାଗୁନି ? ଆହୁରି..

କାଳାରାମ   କଥା କହୁଛୁ, ତମେ ପରା ଯା'ର ହେଷ୍ଟଲ୍ ଭାଙ୍ଗିଦେଇଥିଲ, ଗୋଡ଼
ଭାଙ୍ଗିଦେଇଥିଲ, ମୁଁ ନେଲାପରେ ଫରେନରୁ ଟଂକା ଧାର ଆଣି
ସେଗୁଡ଼ା ରିପାୟାର କରିଛି ।

କଣାରାମ   ଆଉ ଯା' ଉପରେ ମୁଁ ଯେଉଁ ଗଦି ପକେଇଥିଲି ? ସେଇଟା ଗଲା
କୁଆଡ଼େ ? ଘରେ ନେଇ ପଲକରେ ପକେଇ ଶୋଉଛ ?

କାଳାରାମ   ଚୌକିଟାକୁ ପଲିସ୍ କରିଛି କିଏ ?

କଣାରାମ   ପଲିସ୍‌ଟା କରିଦେଇ ବାହାଦୁରି ଦେଖଉଛ, ସେଥିପାଇଁ ଅର୍ଥ ବରାଦ
କରିଥିଲା କିଏ ? ବଜେଟ୍ କରିଥିଲା କିଏ ? ମୁଁ ତ ?

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥୧୭८

ଭାରତ   ଏଁ ! କ'ଣ ହେଲା, ମୋ' ଲୁହଲୁହରେ ତିଆରି ଏ ଚୌକିରେ
 ବସି ତମେ ମଜଲିସ୍ କରୁଛ ! ଏଇଥିପାଇଁ ତମେ ମୋତେ
 ଫୁସୁଲେଇଫାସଲେଇ ପାଞ୍ଚବର୍ଷରେ ଥରେ ଚୌକିଟାକୁ
 ନେଇଯାଉଛ । ଆରେ... । ଆଉ ଦେବିନି, ନା ଦେବିନି, ଜମା
 ଦେବିନି ।

କାଳାରାମ   ଏ ଭାରତ, ତୁ ତା' କଥା ଛାଡ଼, ଚୌକିଟା ମୋତେ ଦେଇଦେ' !
 ମୁଁ ତୋତେ ଗୋଟେ ସୁନ୍ଦର, ଅତିସୁନ୍ଦର, କଳା ଘୋଡ଼ା ଦେବି ।

କଶାରାମ   କଳାଘୋଡ଼ା ? ଛି ଛି, ମୁଁ ମୁଁ ତୋତେ ଗୋଟେ ସୁନ୍ଦର ଦାନ୍ତବାଲା
 ହାତୀ ଦେବି ।

କାଳାରାମ   ମୁଁ ତୋତେ ଗୋଟେ ପଟାଗାଡ଼ିଆ ବାଘ ଦେବି ।

କଶାରାମ   ମୁଁ ତୋତେ ଗୋଟେ ଝାମୁରାକେଶିଆ ସିଂହ ଦେବି ।

କାଳାରାମ   ମୁଁ ତୋତେ ମହୁଲି ମଦ ଦେବି, ଫୁରେ ଫୁରେ ।

କଶାରାମ   ମୁଁ ତୋତେ ହାଣ୍ଡିଆ ଦେବି, ହାଣ୍ଡିଆ ଏକଦମ୍ ଫୁ ।

କାଳାରାମ   ମୁଁ ତୋତେ ମାଂସ ଦେବି, ମାଂସ - ହରିଣମାଂସ, ଖାସିମାଂସ,
 କୁକୁଡ଼ାମାଂସ ।

କଶାରାମ   ମୁଁ ତୋତେ, ମୁଁ ତୋତେ, ଛେନାଗୁଡ଼ ଦେବି ।

କାଳାରାମ   କଦଳୀ ଦେବି, କଦଳୀ । (ଏହି ସମୟରେ ପିଣ୍ଡଳ ଫୁଟେଇ
 ପଶିଆସେ ଆତଙ୍କବାଦୀ ବକାସ୍ । ସମସ୍ତେ ଚମକିଉଠି ଭୟରେ ।)

ସମସ୍ତେ   କିଏ । କିଏ ।

ବକାସ୍   ମୁଁ ବକାସ୍ ।

ସମସ୍ତେ   ବକାସ୍ ?

ଭାରତ   କି କାସ୍ ?

ବକାସ୍   ବକାସ୍ ।

ଭାରତ   ବକାସ୍ ? ଏ ବକାସ୍ କିଏ ? ବକାସୁର ଜୋର୍ କି ?

ବକାସ୍   ଏ ରୁପ୍ । ମୁଁ ବକାସ୍ ।
 କାଳାରାମ୍   ବକାସ୍ ? କିଏ ? ସାମ୍ବାଦିକ କି ?
 କଣାରାମ୍   ନା ନା, ଫିଲମ୍‌ବାଳା ହେଉଥିବ ।
 ବକାସ୍   ରୁପ୍ । ମୁଁ ବକାସ୍ ।
 କାଳାରାମ୍   ହଁ, ବକାସ୍ ଯେ, ତମେ କୋଉଠୁ ଆସିଛ ? ଜଙ୍ଗଲରୁ ନା
 ପାକିସ୍ତାନରୁ ?
 ବକାସ୍   ଏୟ୍ । ମୋ' ସାଂଗରେ ଥିବା । ମୋ' ଦେହରେ ସୁଇସାଜଡ୍
 ବମ୍ ଲାଗିଛି । ଖାଲି ରିମୋର୍ଟ୍ ଟିପିଲେ ଶେଷ୍ ।
 ଭାରତ   ମୋ' ବୋଉଲୋ ।
 ବକାସ୍   ଏୟ୍ କୁସିବାଲା । ଗୋଟେ ଗୁଳିରେ ତୋ' ଖପୁରି ଉଡ଼େଇଦେବି
 (ପିସ୍ତଲ ବାହାର କରି)
 ଭାରତ   ନା, ଥାଉ ଥାଉ ବକାସୁର ।
 ବକାସ୍   ରୁପ୍ ।
 କାଳାରାମ୍   ହେଲା, ଭାଇ ବକାସୁର ।
 ବକାସ୍   ମୁଁ ବକାସ୍ ।
 କାଣାରାମ୍   ହେଲା, ତମେ ବକାସ୍ ଯେ, ହେଲେ, ସେ ବକାସ୍‌ଟା କିସ ?
 ବକାସ୍   ମୁଁ ବକାସ୍, ମୋତେ ଓଲଟେଇଦେଲେ ମୁଁ ହୋଇଯାଏ କାସବ୍ ।
 କାଳାରାମ୍   ଓ, ତମକୁ ଓଲଟେଇଦେଲେ ତମେ ହେଇଯିବ କାସବ ।
 କଣାରାମ୍   ସେକଥା କହୁନ, କେତେବେଳୁ ଆମେ ତମକୁ ଓଲଟେଇ ସାରନ୍ତୁଣି ।
 ଆ' ଭାଇ, ଧର ।
 କାଳାରାମ୍   ହଁ ଧର । (ଦୁହେଁ ବକାସ୍କୁ ଓଲଟେଇବାକୁ ଉଦ୍ୟତ ହୁଅନ୍ତି ।)
 ବକାସ୍   ରୁପ୍ । ମୁଁ ବକାସ୍, ଟେରୋରିଷ୍ଟ ବକାସ୍, ଆତଙ୍କବାଦୀ । (ସମସ୍ତେ
 ଡରିଯାଆନ୍ତି)

ଭାରତ   ଏଁ ଏଁ ଏଁ, କ'ଣ କହିଲି, ଆତଙ୍କବାଦୀ ? ମୋ' ବୋଉଲୋ !
(ହୋସ୍ ଚାଲିଯାଏ)

ବକାସ୍   (ହସି) ମୋ ନାଁ ଶୁଣି ତା' ହୋସ୍ ଗାଏବ ।

କାଳାରାମ   ଏ ବକାସ୍ ଭାଇ.....

ବକାସ୍   ତୁମ୍ଭ ! ମୋ'ର କେହି ଭାଇ ନାହାନ୍ତି କି ମୁଁ କାହାର ଭାଇ ନୁହେଁ ।

କଶାରାମ   ହେଲା, ବକାସ୍ ବାବୁ, ତମର କ'ଣ ଦରକାର ?

ବକାସ୍   : ହଁ, ଏବେ ଲାଜନକୁ ଆସ, ମୋର ତ ବହୁତ କିଛି ଦରକାର ।
ପ୍ରଥମେ ସେ କୁରୁସିଟା ନେବି, ତା' ଉପରେ ବସିସାରିଲାପରେ ମୋର
ଅଧେ ଗଛା ପୂରଣ ହୋଇଯିବ ।

କାଳାରାମ   ମାଜଲାରେ ! ଇଏ ବି ସେଇ କୁରୁସି ପଛରେ ପଡ଼ିଛି ।

କଶାରାମ   କଥା କ'ଣକି ବକାସବାବୁ, କୁରୁସିଟା ତ ତା'ର; ଆଉ ସିଏ ତ
ଏବେ ବେହୋସ୍, ତା'ର ହୋସ୍ ନ ଆସିଲେ କୁରୁସି ଦବ କେମିତି ?

ବକାସ୍   ମୋତେ ଜବରଦସ୍ତ ନେଇଆସେ ।

କାଳାରାମ   ନା, ନା, ସେଟା କେମିତି ହେବ ? ଏଟା ପରା ମେଜିକ୍‌ତେୟାର,
ସିଏ ନିଜେ ନ ଦେଲେ ତାକୁ କେହି ନେଇପାରିବେନି । ନ ଦେଲେ
ତାକୁ କେହି ନେଇପାରିବେନି । ନେଲେ ବି କିଛି କାମଦେବନି -
ତା' ଉପରେ ବସିହବନି ।

ବକାସ୍   ତା'ହେଲେ ତାକୁ ଶାନ୍ତ ହୋସ୍ କର, ନ ହେଲେ ତମକୁ ବେହୋସ୍
କରିଦେବି ।

କଶାରାମ୍   ନା ନା, ତମେ କାହିଁକି ତୁଚ୍ଛାଟାରେ କଷ୍ଟ କରିବ ! ଆମେ ନିଜେ
ନିଜେ ବେହୋସ୍ ହେବା ଶିଖୁଛୁ ।

କାଳାରାମ   ହଁ ହଁ, ଆମପାଇଁ ଚିନ୍ତାକରନି । ଆପଣତମେ ଚାହିଁବେଲାମାତ୍ରେ
ଆମେ ହୋସ୍ ହରେଇଦବୁ ।

ବକାସ୍   ତମ କଥା ପରେ, ଆଗ ତାକୁ ହୋସ୍‌କୁ ଆଣ ।

ଉଭୟେ   ଆଜ୍ଞା ଆଜ୍ଞା ।

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥୧୮୧

କଶାରାମ ଆରେ ବାପା ଭାରତ, ଉଠ୍ରେ ବାପା, ଉଠ୍ ।
 କାଳାରାମ ଉଠ୍ରେ ଧନ, ଉଠ୍ (ଉଭୟେ ଭାରତକୁ ଉଠେଇବାକୁ ଉଦ୍ୟମ କରନ୍ତି ।)
 (ଭାରତର ହୋସ୍ ଆସେ, ସେ ଏଣେତେଣେ ଚାହେଁ)
 ଭାରତ କାହିଁ ? କାହିଁ ସେ ଆତଙ୍କବାଦୀ ?
 ବକାସ୍ ଏୟ, ଜଆଡ଼େ ଚାହାଁ, ମୁଁ ଏଇଠି ଅଛି ।
 ଭାରତ ଆଏଁ ! ତମେ ଅଛି ! (ପୁଣି ବେହୋସ୍)
 କଶାରାମ ଆରେ ! ଜଏ ତ ପୁଣି ବେହୋସ୍ ହୋଇଗଲା !
 କାଳାରାମ ବକାସ୍ ସାରକୁ ଦେଖୁ ତା'ର ହୋସ୍ ରହୁନି ।
 ବକାସ୍ ଠିକ୍ ଅଛି, ମୁଁ ଏପଟେ ଲୁଚିଛି । ତାକୁ ଶାନ୍ତ ହୋସ୍ କରା ନ ଗଲେ ତୁମକୁ ଆଉ ବେହୋସ୍ କରିବିନି, ଏକଦମ୍ ଶେଷ କରିଦେବି ।
 ଉଭୟେ ନା, ନା, ହଁ, ହଁ...
 କାଳାରାମ ଆରେ ଭାରତ, ଉଠ୍ରେ ଉଠ୍ ।
 କଶାରାମ୍ ଉଠ୍ରେ ଭାରତ, ଉଠ୍ । ସେ ବକାସ୍ ପଳେଇଲାଣି । (ପାଣି ସିଞ୍ଚି, ହୋସ୍ ଆସେ)
 ଭାରତ (ଉଠିପଡ଼ି) ଏଁ ! ହଁ କାହିଁ ? କାହିଁ ସେ ଆତଙ୍କବାଦୀ ?
 କଶାରାମ ଏ, ସିଏ କ'ଣ ଆଉ ଅଛି, କେତେବେଳୁ ପଳେଇଗଲାଣି ।
 କାଳାରାମ ପଳେଇବନି ? ତାକୁ ଯୋଉ ଚଟକଶାଟା ବସେଇଲି...
 କଶାରାମ ଚଟକଶା ? ମୁଁ ତ ଚାହିଁଦେଲାମାତ୍ରେ ସେ ହୁଁ ।
 କାଳାରାମ୍ ଆଃ, ତୁ ତା'ହେଲେ ଦେଖୁନୁ, ମୁଁ ଚଟକଶାଟେ ମାରିବାରୁ ସେ ଡରରେ ପଳେଇଲା ।
 ବକାସ୍ (ବାହାରିଆସେ) କ'ଣ ହେଲା ?
 ଭାରତ ଏଁ, ପୁଣି ଆତଙ୍କବାଦୀ ? (ହୋସ୍ ଚାଲିଗଲା)
 କଶାରାମ ଓ ହ, ପୁଣି ହୋସ୍ ଚାଲିଗଲା ।

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥୧୮୨

ବକାସ   ମୁଁ କିଛି ଶୁଣିବିନି, ସେ କୁର୍ସି ନେଇକି ଯିବି ।
 କାଳାରାମ   ଏଇ ତ, ତମେ କିଛି ବୁଝୁନ ଆତଙ୍କବାଦୀ ସାର । ଯାହାର କୁର୍ସି,
                          ସେ ତ ବେହୋସ ।
 କଶାରାମ   ତମେ ସେ କୁର୍ସି ନବ କେମିତି ?
 ବକାସ   ତାକୁ ଶୀଘ୍ର ହୋସ କରାଉ ।
 କଶାରାମ   ଯେତେ କଲେ କ'ଣ ହେବ, ତମକୁ ଦେଖିକାମାତ୍ରେ ତ ସେ ହୋସ
                          ହରେଇଦଉଛି ।
 କାଳାରାମ   ତେଣୁ ତମେ ଗୋଟେ କାମ କର ।
 ବକାସ   କ'ଣ ?
 କାଳାରାମ   ତମେ କୋଉଠି ଲୁଚିକରି ରୁହ, ମୁଁ ତାକୁ ବୁଝେଇସୁଝେଇ ତା' ଠୁଁ
                          କୁର୍ସିଟା ନେଇଆସି ତମକୁ ଦେଇଦେବି ।
 କଶାରାମ   ନା ନା, ସେ ପାରିବନି । ମୁଁ ନେଇଆସି ତମକୁ ଦେଇଦେବି ।
 କାଳାରାମ   ନା ନା, ସେ ପାରିବନି ।
 ବକାସ   ଓହୋ, ଯିଏ ଦଉଛି ଦିଅ, ଶୀଘ୍ର ଦିଅ ।
 ଉଭୟେ   ହେଲା, ଆପଣ ଆଗ ଗଲେ...
 ବକାସ   ଠିକ୍ ଅଛି, ହେଲେ, ଡେରି କଲେ ମୁଁ ତମକୁ ଉଡ଼େଇଦେବି ।
 ଉଭୟେ   ନା ନା, ଜମା ଡେରି ହବନି । (ବକାସ ଲୁଚିଯାଏ)
 କାଳାରାମ   ଆରେ ଭାରତ, ଉଠ୍ରେ ଉଠ୍... ।
 କଶାରାମ   ମୁଁ ସେ ଆତଙ୍କବାଦୀକୁ ଘଉଡ଼େଇଦେଇଛି । (ବକାସ ପୁଣି
                          ଫେରିଆସେ)
 ବକାସ   ଏୟ, ମୋତେ ତୁ ଘଉଡ଼େଇଦେଇଛୁ ?
 କାଳାରାମ   ଏଇ ତ, ଆପଣ ଜମା ଯୈର୍ଯ୍ୟ ଧରୁନାହାନ୍ତି ! ମୁଁ ପରା ମିଛ କହୁଛି ।
 ବକାସ   ମିଛ ?
 କଶାରାମ   ତାହା ମିଛ ।

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥୧୮॥

ବକାସ୍   ଓ, ଏଜଟା ତା'ହେଲେ ମିଛ ? ହଉ (ପୁଣି ବାହାରକୁ ଯାଏ)
 କଶାରାମ   ଆରେ ଭାରତ, ସେ ବକାସକୁ ମୁଁ ଫକାସ କରିଦେଇଛି ।
 କାଳାରାମ୍   ଆଉ ବକାସ ତ ବକାସ, ତା' ବାପ ବି ଆସିପାରିବନି ।
                       (ବକାସ ଆସେ)
 ବକାସ୍   ଏଇ ବାପ, ଉଠଉଛୁ ନା ସିଧା ଫାଡ଼ିଦେବି ?
 କଶାରାମ   ଏଇ ତ, ଏଟା ପରା ମିଛ ।
 କାଳାରାମ୍   ମିଛରେ ବାପକୁ ଉଠେଇହବ ।
 ବକାସ୍   ହଉ, କୁର୍ସି ପାଇଁ ବାପ ଗୋସବାପ, ଯାହାକୁ ଉଠଉଛ ଉଠାଅ ।
                       (ବାହାରକୁ ଗଲାପରେ)
 କଶାରାମ   ବାପ ଭାରତ, ଉଠ ! ବକା ପଲେଇଲାଣି ।
 ଭାରତ   (ଉଠି) କାହିଁ ? ସେ ବକାସ କାହିଁ ?
 କଶାରାମ୍   ସିଏ କ'ଣ ଆଉ ଅଛି ? ଗୋଟେ ଚାପୁଡ଼ାରେ ପରା ବାଲଟିଏ
                       'ପାଣି ପିଇଗଲା ।
 କାଳାରାମ୍   ମୁଁ ତାକୁ ଗୋଟେ ଘୁଷି ମାଲକି, ତା' ଆଖିରୁ ପରା କୁକୁକୁଆପୋକ
                       ଖସିପଡ଼ିଲା ।
 କଶାରାମ୍   ତା'ପରେ ଉଠେଇଲି ଚପଲ, ଆଉ ସମ୍ଭାଳେ କିଏ ? ଲାଭୁଡ଼ ଯାକି
                       ହୁ ।
 ଭାରତ   ଯା'ହଉ, ତମେଆପଣ ମୋତେ ରକ୍ଷା କରିଦେଲ ।
 କାଳାରାମ୍   ଆଉ ମୁଁ ? ମୁଁ ପରା ତୋ' କାଳାରାମ୍ ଦାଦା, ମୁଁ ତୋତେ ରକ୍ଷା
                       କରିବିନି ?
 କଶାରାମ୍   ଆରେ, ତୁ ଜମା ଚିତ୍ରାକରନା, ମୁଁ ଅଛି, ମୁଁ - ତୋ'କଶାରାମ୍
                       ଭାଇ । ତୋ'ର କେହି କିଛି କରିପାରିବେନି ।
 ଭାରତ   ହେଲେ, ବକାସର ପାଟି ଶୁଭୁଛି ନା କ'ଣ ?
 କାଳାରାମ୍   ହଁ, ବକାସ କ'ଣ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ପଲେଇଛି !

କଣାରାମ   ନା ନା, ଏଇଠି କୋଉଠି ଛପିରହିଛି, ସୁବିଧା ପାଇଲେ ମାଡ଼ିଆସିବ ।
 ଭାରତ   ଏଁ ! ମାଡ଼ିଆସିବ ? ତେବେ କ'ଣ କରିବା ?
 କାଳାରାମ   ତୁ ତ କୁର୍ସିଟା ମୋତେ ଦଉନ୍ତୁ, ମୁଁ ତା' ଉପରେ ବସିଲେ ସିନା
 ହୁକୁମ କରିବି, ଆଉ ମୁଁ ହୁକୁମ ଦେଲେ ସିନା ସୈନ୍ୟମାନେ ଆସିବେ,
 ଆତଙ୍କବାଦୀକୁ ଧରିବେ ।
 କଣାରାମ   ନା ନା, ସିଏ ପାରିବନି । ତୁ କୁର୍ସିଟା ମୋତେ ଦେଲୁ, ମୁଁ ହୁକୁମ
 କରୁଛି ।
 କାଳାରାମ   ନା ନା, ମୋତେ ଦେ' ।
 ଭାରତ   ଏଇ ତ, ତମେ ସବୁବେଳେ ଏ କୁର୍ସି ପାଇଁ କସ୍‌ରତ୍ କଲ । ସେଇ
 ସୁଯୋଗରେ ଆତଙ୍କବାଦୀ, ମୋ' ଉପରେ ଅତ୍ୟାଚାର କରୁଛନ୍ତି ।
 କଣାରାମ   ତୁ ତ ବୁଝୁନୁ, କୁର୍ସିରେ କାହାକୁ ନା କାହାକୁ ବସିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ନ
 ବସିଲେ ହୁକୁମ ଦବ କିଏ ? ଆଉ ହୁକୁମ ନ ଦେଲେ ଆତଙ୍କବାଦୀକୁ
 ଧରିବା କେମିତି ?
 ଭାରତ   ଆରେ ଭାଇ, ଯିଏ ହେଲେ ଜଣେ ବସିପଡ଼ି ସେ ଆତଙ୍କବାଦୀଟାକୁ
 ବିଦାକର ।
 କାଳାରାମ   ହେଲା ହେଲା, ମୁଁ ବସୁଛି ।
 କଣାରାମ   କାହିଁକି ? କାହିଁକି ? ତୁ କ'ଣ ଭାରତ ପଇଡ଼ା ? ମୁଁ ବସିବି ।
 କାଳାରାମ   ଦେଖୁଛୁ, ଦେଖୁଛୁ ଭାରତ ? ତୁଛାଟାରେ କେମିତି ଷଣ୍ଢ ପୂରଇଛି ।
 ଭାରତ   ହେଲା, ତମେ ଦିହେଁ ଷଣ୍ଢ ପରିକା ଲଢ଼େଇ କର । ଯିଏ ଜିତିବ,
 ସିଏ ବସିବ ।
 କାଳାରାମ   ଠିକ୍ ଅଛି, ଚଲାଓ ଲଢ଼େଇ ।
 କଣାରାମ   ଲଢ଼େଇ ? ମାନେ ବଳ କଷାକଷି ? ନା ନା, ମୁଁ ସେ ଲଢ଼େଇ
 ଝଗଡ଼ାରେ ବିଶ୍ୱାସ କରେନା ।
 ଭାରତ   ଠିକ୍ ଅଛି, ତମେ ଗୋଟେ କାମ କର, ତମେ ବାଗୁଡ଼ି ଖେଳ ।
 ଯିଏ ଜିତିବ, ସିଏ କୁର୍ସିରେ ବସିବ ।

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥୧୮୫

କାଳାରାମ   ବାଗୁଡ଼ି ଖେଳ ? ସେଗୁଡ଼ା ଆଉ କେହି ଖେଳୁନାହାନ୍ତି ।
 ଭାରତ   ନ ହେଲେ କ୍ରିକେଟ୍ ଖେଳ ।
 କଶୀରାମ୍   ହଁ, ମୁଁ ବ୍ୟାଟିଂ କରୁଛି - ପକା, ପକା ବଲ୍ ।
 କାଳାରାମ   କ୍ରିକେଟ୍, ଅଳସୁଆମାନେ ଖେଳନ୍ତି । ମୁଁ କ'ଣ ଅଳସୁଆ ?
 ଭାରତ   ନ ହେଲେ ବୋହୁଚୋରି ଖେଳ ।
 କାଳାରାମ   ହଁ, ଖେଳ, ବୋହୁଚୋରି ଖେଳ ।
 କଶୀରାମ୍   ବୋହୁଚୋରିଟା ମହିଳାମାନଙ୍କ ଖେଳ ।
 ଭାରତ   ଏତେକଥା ଛାଡ଼, ପଦ୍ୟାନ୍ତ ପ୍ରତିଯୋଗିତା କରିବ ନା ?
 ଉଭୟେ   ହଉ, ତୋ'ରି କଥା ହଉ । ପଦ୍ୟାନ୍ତ ପ୍ରତିଯୋଗିତା ହଉ । (ଉଭୟେ
 ପଦ୍ୟାନ୍ତ ପ୍ରତିଯୋଗିତା କରନ୍ତି)
 କାଳାରାମ   ହଁ, କହ କହ, ତା'ପରେ ? ତା'ପରେ ?
 କଶୀରାମ୍   (ଭାବନ୍ତି) ତା' ପରେ ? ତା'ପରେ ?
 କାଳାରାମ୍   ହୁଏରେ । ମୁଁ ଜିତିଗଲି ମୁଁ ଜିତିଗଲି । ଭାରତ, ସେ ମୋତେ କୁହ ।
 ଭାରତ   ହେଲା, ତମେ ଜିତିଲ । କୁହ ନବ, ଜମିତି ହାଉଲିଖାଉଛ କାହିଁକି !
 କାଳାରାମ   ନା ନା, ଜବାବ୍ ଜବାବ୍ ।
 ଭାରତ   ମୁଁ ବି ସେହି ଜବାବ୍ କଥା କହୁଛି । ତମେ ଜବାବ୍ କରିଛ ମୋତେ
 ଆତଙ୍କବାଦୀ କବଳରୁ ରକ୍ଷାକରିବ ।
 କାଳାରାମ   ତୁ ସେକଥା ଚିନ୍ତା କରନା ଭାରତ । ମୁଁ ତୋ' ପଛରେ ଅଛି ।
 ଦେଖିବା, କିଏ ତୋ'ର କ'ଣ କରିବ ! ଆ', ମୋ' ଆଗରେ
 ଛିଡ଼ା ହ' ।
 କଶୀରାମ୍   ହଜରେ ଭାରତ, ତୋ' ପଛରେ ଥାଇ ସେ ତୋତେ ରକ୍ଷା କରିବ
 ନା ତୋତେ ଆଗରେ ଥୋଇ ଆତ୍ମରକ୍ଷା କରିବ ?
 କାଳାରାମ୍   ଏ କଶୀରାମ୍, ତୁମ୍ଭଟାଏ ଏଠୁ ଚାଲିଯା, ନ ହେଲେ...

- କଶାରାମ୍ ହଉ ଦେଖିବି, ତୁ କେମିତି ଆତଙ୍କବାଦୀମାନଙ୍କୁ ଦମନ କରୁଛୁ !
(ଯାଏ)
- କାଳାରାମ୍ ହଉ ଯା ଯା । ତୁ ଭାରତ, ତୁମ୍ଭକି ବଞ୍ଚିଥା' । ମୁଁ ସେ ବକାସକୁ
ଗୋଟେ ଚଟକଣାରେ ଫକାସ କରିଦିଏ, ତା'ପରେ ତୁ ଆରାମରେ
ରହିବୁ ।
- ଭାରତ ଯାହା କରୁଛ କର, ତମେ ତ ମୋର ଭରସା ।
- କାଳାରାମ୍ ତୁ ଚିନ୍ତା କରନି, ମୁଁ ଅଛି, ବାସ୍ । (ଅନ୍ଧାର)
(ପରବର୍ତ୍ତୀ ଆଲୋକ ବାମ ଅଞ୍ଚଳକୁ ଆସେ)
(କାଳାରାମ ବକାସକୁ ଖୁଆଉଥାଏ)
- କାଳାରାମ୍ ଏଇଟା ସାର, ଦେଖା ଚିକେନ, ଆଉ ଇଏ ବିଦେଶୀ ମଦ, ତା'
ସାଗରେ ବିରିଯାନି ବି ଅଛି । (ବକାସ ଖାଉଖାଉ ହସୁଥାଏ)
- ବକାସ ଆଃ, ମୋ'ଦିଲ୍ ଖୁସି କରିଦେଲା, କାଳାରାମ୍ ।
- କାଳାରାମ୍ ଅ୍ୟାକ୍ ଯୁ ସାର, ଅ୍ୟାକ୍ ଯୁ । ମୋ' ପାଖରେ ଆହୁରି ବଢ଼ିଆ ଚିକ୍
ଅଛି । ଆପଣ ଚାହିଁଲେ ସୁନ୍ଦରୀ ଫିଲ୍ମ ଅଭିନେତ୍ରୀ ଅଛନ୍ତି, ଯାହାକୁ
ଚାହିଁବେ, ମୁଁ ପଠେଇଦେବି । ଆପଣ ତାକୁ ନେଇ ସାରାବିଶ୍ୱରେ
ବୁଲିବେ, ପୁରୁ କରିବେ, ମଉଜ୍ କରିବେ ।
- ବକାସ ଠିକ୍ ଅଛି । ପଠାଅ ପଠାଅ । ହେଲେ, କୁର୍ସିଟା କିନ୍ତୁ ମୋ'ର ।
- କାଳାରାମ୍ ହଁ । ମୁଁ ଖାଲି ଯାହା ବଞ୍ଚିଛି ।
- ବକାସ ବଞ୍ଚିଥାଅ, କିନ୍ତୁ ମାଗିବା ମାତ୍ରେ ମୋତେ ଦେଇଦବ ।
- କାଳାରାମ୍ ଆପଣ ଭାବନ୍ତୁ, କୁର୍ସି ଆପଣଙ୍କ ପାଖରେ ଅଛି, ଆପଣ ନିଜେ
କୁର୍ସିରେ ବଞ୍ଚିଛନ୍ତି । ମୁଁ ଖାଲି ଯାହା ଆପଣଙ୍କ ଗୁଳାମି କରୁଛି ।
- ବକାସ ଠିକ୍ ଅଛି, ମୋତେ ଟିକିଏ ଅଏସ୍ କରିବାକୁ ଦେ ।
- କାଳାରାମ୍ କରନ୍ତୁ, ମନଇଚ୍ଛା ଅଏସ୍ କରନ୍ତୁ । ହେଲେ, ମଝିରେ ମଝିରେ ବନ୍
ପୁଟେଇ ସେ କୁର୍ସିବାଲାଟାକୁ ଟିକିଏ ଡରେଇଦଉଥିବେ । ନ ହେଲେ
ମୁଁ ଶାନ୍ତିରେ ଶାସନ କରିପାରିବିନି ।

ବକାସ୍   ଆରେ, ସେକଥା ଚିନ୍ତା କରନି । ହାତରେ ରିମୋଟ୍ ଅଛି, ସୁଇଚ୍ ମାରିଲେ ତୋ ।

(ଉଭୟେ ହସନ୍ତି, ଆଲୋକ ଲିଭିଯାଏ)

(ଦକ୍ଷିଣ ଅଞ୍ଚଳକୁ ଆଲୋକ ଆସେ)

(ଭାରତ ଚିତ୍କାର କରୁଥାଏ - କଣାରାମ ତାକୁ ଉତ୍ସାହିତଥାଏ)

ଭାରତ   ମୋ ଘର ଜଳିଗଲା, ମୋ' ହସ୍ପିଟାଲ ପୋଡ଼ିଗଲା, ମୋ ବ୍ୟାଙ୍କ ଲୁଟ୍ ହୋଇଗଲା ।

କଣାରାମ   ଯାଉ ଯାଉ, ସବୁ ଯିବ । ଆଉ ଟିକେ ପରେ ତୁ ବି ଯିବୁ, ତୁ ବି ଜଳିବୁ ।

ଭାରତ   ହେ କଣାଭାଇ, ମୋତେ ରକ୍ଷାକର ।

କଣାରାମ   କାହିଁକି, କୁର୍ସ ତ କାଳାରାମକୁ ଦେଇଛୁ, ତାକୁ କହୁନୁ, ସିଏ ରକ୍ଷା କରିବ ।

ଭାରତ   ସିଏ କିଛି ଶୁଣୁନି କି କିଛି କରୁନି ।

କଣାରାମ   କିଛି କରିବିନି, ଅଥଚ କୁର୍ସକୁ ଜାବୁଡ଼ି ଧରି ବସିବ । ବେ ଛଡ଼େଇ ଆଣ୍ କୁର୍ସ ।

ଭାରତ   ଠିକ୍ କଥା । କାମ ଯଦି ନ କରିବ, କୁର୍ସରେ ବସିବ କାହିଁକି ? ଏ କାଳାରାମ୍ (ଯାଏ)

କଣାରାମ୍   ଏଥର ଖେଳ ଜମିବ । (ହସିଦିଏ - ଅନ୍ଧାର ହୁଏ)

(ବାମ ଅଞ୍ଚଳକୁ ଆଲୋକ ଆସେ)

(କାଳାରାମ ଟିକେନ୍ ଟୋକାଉଥାଏ - ଭାରତ ଦୌଡ଼ିଆସେ ।)

ଭାରତ   କାଳାରାମ୍, ଏ କାଳାରାମ୍ ।

କାଳାରାମ   ଓହୋଃ ଟିକିଏ ରହ, ମୁଁ ପରା ଟିକେନ୍ ଟୋକାଉଛି ।

ଭାରତ   ମୋ' ହାତବାଦରେ ବୋମ୍ ପଡ଼ିଗଲା ।

କାଳାରାମ   ଚିନ୍ତା କରନା । ଆତଙ୍କବାଦୀ ଆଇନକୁ ଆହୁରି କଠୋର କରାଯିବ ।

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥୧୮୮

ଭାରତ ଏଇ ଜୟପୁରରେ ବୋମ୍ ପଡ଼ିଲା ।
 କାଳାରାମ ଚିନ୍ତା କରନା, ଆତଙ୍କବାଦୀ ଆଇନକୁ ଆହୁରି କଠୋର କରାଯିବ ।
 ଭାରତ ଏଇ ଜୟପୁରରେ ବୋମ୍ ପଡ଼ିଲା ।
 କାଳାରାମ ଚିନ୍ତା କରନା, ଆତଙ୍କବାଦୀ ଆଇନକୁ ଆହୁରି କଠୋର କରାଯିବ ।
 ଭାରତ ଏଇ ଦିଲ୍ଲୀରେ ବୋମ୍ ପଡ଼ିଲା ।
 କାଳାରାମ ଆତଙ୍କବାଦୀ ଆଇନକୁ ଆହୁରି କଠୋର କରାଯିବ ।
 ଭାରତ ଏଇ, ଏଠି ବୋମ୍, ସେଠି ବୋମ୍, ବାଟରେ ବୋମ୍, ଘାଟରେ ବୋମ୍, ଘରେ ବୋମ୍, ସବୁଠି ବୋମ୍ ।
 କାଳାରାମ ଆତଙ୍କବାଦୀକୁ ଜମା ଛଡ଼ାଯିବନି ।
 ଭାରତ ବୁଝ, ତୁ ଆତଙ୍କବାଦୀର କିଛି କରିପାରିବୁନି । ଛାଡ଼, ଛାଡ଼ ସେ କୁର୍ସ୍ (ଛଡ଼େଇବକୁ ଯାଏ)
 (ଏମିତି ଠେଲାପେଲା ଭିତରେ ଆଲୋକ ଲିଭିଯାଏ)
 (ଦକ୍ଷିଣ ଅଞ୍ଚଳକୁ କାଳାରାମ ଦୌଡ଼ିଯାଏ, ବକାସର ଗୋଡ଼ ଧରିନିଏ । ବାମ ଅଞ୍ଚଳରେ ଭାରତ କଶୀରାମକୁ କୁର୍ସ୍ରେ ବସାଇ ଆତଙ୍କବାଦୀକୁ ଦମନ କରିବାକୁ ଅନୁରୋଧ କରେ, ଦକ୍ଷିଣ ଅଞ୍ଚଳରେ କାଳାରାମର ଅନୁରୋଧରେ ବକାସ ବମ୍ ଫିଙ୍ଗେ । ଭାରତ କଶୀରାମକୁ କୁର୍ସ୍ରୁ ଘୋଷାରିନିଏ, କାଳାରାମ ଯାଇ କୁର୍ସ୍ରେ ବସିପଡ଼େ । କଶୀରାମ ଯାଇ ବକାସର ପାଦ ଧରିନିଏ, ବକାସ ବମ୍ ଫିଙ୍ଗେ, ଭାରତ କାଳାରାମକୁ କୁର୍ସ୍ରୁ ଘୋଷାରିନିଏ । ଏମିତି କରୁକରୁ ବକାସ ରାଗରେ ପଶିଯାଏ ବାମ ଅଞ୍ଚଳକୁ । କଶୀରାମ ଓ କାଳାରାମ ଭାରତ ପଛରେ ଲୁଚିଯାଆନ୍ତି ।)
 ବକାସ ଏୟ, ଛାଡ଼ ସେ କୁର୍ସ୍ ।
 ଭାରତ କାହିଁକି ? ତୋ' କଥାରେ ?
 ବକାସ (ହସି) ଥରେ ହସିଦେଲେ ସାତଥର ବେହୋସ୍ ହବୁ, ମୋ' ସାମ୍ମାରେ କଥା କହୁଛୁ ?

ଆକ୍ରମଣକାରୀଙ୍କୁ ସାମ୍ନା କରିଛି, ଏମିତି କେତେ ହତ୍ୟାକୁଣ୍ଡନର ଶିକାର ହେଇଛି, ତୁ ମୋତେ ମୃତ୍ୟୁର ଭୟ ଦେଖାଉଛୁ ! (ଛାତି ପତାଏ)

ବକାସ   ଆଜ୍ଞା ଦେଖୁବି, ତୋ' ଦେହରେ କେତେ ଜୀବନ ଅଛି ?
(ଗୁଳିକରେ)

ଭାରତ   (ପଡ଼ିଯାଇ ପୁଣି ଉଠେ) ଆରେ ଫରାସୀ, ଫିରିଙ୍ଗି, ତର,
ଓଜାଦାଜମାନେ ଅକିପଡ଼ିଛନ୍ତି...

ବକାସ   ମୋତେ ସେମାନଙ୍କ ଭଳି ମୂର୍ଖ ଭାବିଛୁ କି ? (ଗୁଳିକରେ)

ଭାରତ   ଆରେ, ଗାନ୍ଧୀ-ଗୌତମର ଏ ମାଟି, ଏ ମାଟିରେ ଅହିଂସାର ପବିତ୍ର ମନ୍ତ୍ର ଉଚ୍ଚାରିତ । ତୋ' ହିଂସାପ୍ରଣୋଦିତ ବଂଧୁକ ଅଶୋକଙ୍କ ତରବାର ପରି ନିଷ୍ଠଳ ହେବ । ମୋର କିଛି ବି କ୍ଷତି କରିପାରିବନି । (ଛାତି ଦେଖାଏ)

ବକାସ   ଆଜ୍ଞା, ଏଇ ନେ' (ପୁଣି ଗୁଳି କରେ, ଭାରତ ପଡ଼ିଯାଏ, ପୁଣି ଉଠେ, ପୁଣି ଗୁଳି, ଏମିତି ବକାସ ବାରମ୍ବାର ମାରୁଥାଏ, ଭାରତ ମରୁଥାଏ, ପୁଣି ଉଠୁଥାଏ । ଧୀରେ ଧୀରେ ବକାସ ଯେତିକି ଅକିପଡୁଥାଏ, ଭାରତ ସେତିକି ଉସାହିତ ହୋଇ ସାମ୍ନା କରୁଥାଏ । ଶେଷରେ... ।)

ଭାରତ   ଉଠା, ଉଠା ବଂଧୁକ, ମାର୍ ଗୁଳି, ମାର୍ ମାର୍ (ଛାତି ଦେଖାଇ ଆଗାଏ)

ବକାସ   (ମାରି ମାରି ବଂଧୁକରୁ ଗୁଳି ସରିଯାଏ । ବକାସ ନିରୁପାୟ ହୋଇ ଏଣିକିତେଣିକି ଚାହିଁ) ନା ନା, ମୁଁ ପାରିବିନି, ମୁଁ ତୋତେ ମାରିପାରିବିନି । ମୋ'ବଂଧୁକରେ ଆଉ ଗୁଳି ନାହିଁ । ତୋ' ରକ୍ତରେ ମୁଁ ହୋଇ ଖେଳିପାରିବିନି । ମୁଁ ହାରିଗଲି । ମୋତେ ବଂଦୀ କର, ଗୁଳି କର, ଫାଶୀ ଦେ', ମାର, ଦଣ୍ଡ ଦେ', ମାର୍ ମାର୍...

ଭାରତ   ନା, ତୋତେ ଏମିତି ହଜାରେ ଫାଶୀ ଜେଲ୍ ଦେଲେ ବି ତୁ ଶିଖୁବୁନି । ତୋତେ ଏମିତି ଦଣ୍ଡଦେବି ଯେ ତୋ' ଜୀବନସାରା ଭୁଲିବୁନି (କାଲାଠାମ ଓ କାଶାରାମକୁ ଡାକି କାନରେ କହେ -

ଉତ୍ତରେ ବକାସକୁ ଉଠେଇନେଇ ଲଣ୍ଡା କରନ୍ତି, ଚାଦର ଘୋଡ଼ାନ୍ତି,
ଚଷମା ଲଗାନ୍ତି, ବାଡ଼ି ଖଣ୍ଡେ ଧରାଇଦେଇ, ଗାନ୍ଧି ଭଳି
ଠିଆକରାଇ ।)

ଭାରତ   (କାଗଜ ଖଣ୍ଡେ ଦେଇ) ଏଇ ମନ୍ତ୍ର ପଢ଼ି ପଢ଼ି ତୋ' ଆଡ଼ତାକୁ
ଚାଲିଯା', ତୋ' ଗୁରୁକୁ ପଢ଼େଇବୁ ।

ବକାସ   (ପଢ଼ି ପଢ଼ି) ରଘୁପତି ରାଘବ ରାଜାରାମ, ପତିତପାବନ ସୀତାରାମ
(ଗାଈ ଗାଈ ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ଭଳି ଯାଏ, ଏଇ ସୁଯୋଗରେ କାଳାରାମ
କଣାରାମକୁ ଠେଲିଦେଇ କୁର୍ସରେ ବସିପଡୁଥାଏ । ଭାରତ କୁର୍ସ
ଟାଣିନିଏ - ଉଭୟ ପଢ଼ିଯାଆନ୍ତି ।)

ଭାରତ   ତୁମ୍ଭ, ତୁମ୍ଭ ଭଳି ହିଂଜଡ଼ାକୁ ଏ କୁର୍ସ ମୁଁ କେବେ ବି ଦେବିନି । ମୁଁ
ଏ କୁର୍ସ ପାଇଁ ଜଣେ ସିଂହଶିଶୁର ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିବି । ଯେଉଁଦିନ
ସେ ସିଂହଶିଶୁକୁ ପାଇବି, ସେଇଦିନ ତାକୁ ଏ କୁର୍ସରେ ବସାଇ
ନିଶ୍ଚିତ ହେବି । (କୁର୍ସକୁ ନେଇ ଭାରତ ଚାଲିଯାଏ, କାଳାରାମ ଓ
କଣାରାମ ଭକୁଆ ହୋଇ ପରସ୍ପରକୁ ଚାହାନ୍ତି ।)

୨୦୧୧ ଅକ୍ଟୋବର ‘ଝଙ୍କାର’ରେ ପ୍ରକାଶିତ
‘ବୁଝ’ର ଚରିତ୍ରମାନେ

- କାଂଗାଳି
- ଭିକାରି
- ଦରିଦ୍ର
- ଶୁକୁଟା
- ଦେବାଳିଆ
- ଘୋଷକ
- ଦାଦା
- ଓଡ଼ିଆ
- ମହିଳା
- କୋଂପାନି
- ଲିଲି
- ଘୁଷଖୋର

ରୂପ

ପ୍ରଥମ ଦୃଶ୍ୟ

(ମଂଚଟି ପ୍ରତୀକାତ୍ମକ ହେଲେ ମଂଚର ସହଜ ଓ ସାବଳୀଳ ହୋଇପାରିବ, ତେଣୁ ସମଗ୍ର ମଂଚଟିକୁ ତିନୋଟି ଅଂଚଳରେ ବିଭକ୍ତ କରାଇ ତିନୋଟି ଜବଳକୁ ସ୍ଥାନିତ କରାଯାଉ । ନାଟକର ଚରିତ୍ର ଓ ଦୃଶ୍ୟର ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ଉପଲବ୍ଧ କରି ଆଲୋକର ସଂଯୋଜନା କରାଯିବା ବିଧେୟ । ସର୍ବୋପରି ମଂଚର ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ସ୍ୱାଧୀନ । ସମୟ ଯେକୌଣସି ମୁହୂର୍ତ୍ତ, ଚରିତ୍ରମାନେ କାଳ୍ପନିକ ଓ ପ୍ରତୀକାତ୍ମକ । ଆଲୋକ ଆସିଲାବେଳକୁ ଦେଖାଯାଏ, କାଂଗାଳିନଗରର ବିରୋଧାତ୍ମକ ନେତା ବାହାପିଆ ଭିକାରି ଦାସ ପାଟି କରିକରି ଆସନ୍ତି ।)

ଭିକାରି   ଏ କାଂଗାଳିନଗର ଶାସକ କାଂଗାଳି ଦାସ । ବିରୋଧାତ୍ମକର ନେତା ବାହାପିଆ ଭିକାରି ଦାସ ଜବାବ୍ ମାଗୁଛି, ଜବାବ ଦିଅ, ଜବାବ ଦିଅ । (ବିପରୀତ ଦିଗରୁ ରାଜା (ଶାସକ) କାଂଗାଳି ଦାସ ସେମିତି କହି କହି ଆସନ୍ତି ।)

କାଂଗାଳି   କାଂଗାଳିନଗର ଶାସକ ରାଜା କାଂଗାଳି ଦାସ ଜବାବ ଦଉଛି, ଜବାବ ନିଅ, ଜବାବ ନିଅ ।

ଭିକାରି   କାଂଗାଳିନଗର କାଂଗାଳି ହେଲା - କାହା ସକାଶେ । କାହା ସକାଶେ ?

କାଂଗାଳି   କାଂଗାଳିନଗର ଭିକାରି ହେଲା ଯାହା ସକାଶେ, ତାହା ସକାଶେ ।

ଭିକାରି   କାଂଗାଳି ଦାସ ମୁର୍ଦ୍ଦାବାଦ୍ ।

କାଂଗାଳି   ଭିକାରି ଦାସ ମୁର୍ଦ୍ଦାବାଦ୍ ।

ଭିକାରି   ହେ କାଂଗାଳି ଦାସ ମୁର୍ଦ୍ଦାବାଦ୍ ।

କାଂଗାଳି   ହେ ଭିକାରି ଦାସ ମୁର୍ଦ୍ଦାବାଦ୍ (ଏମିତି ମୁର୍ଦ୍ଦାବାଦ୍ ଧ୍ବନି ଦେଉ ଦେଉ ନାମ ବଦଳିଯାଏ ।)

ଭିକାରି   ଭିକାରି ଦାସ ମୁର୍ଦ୍ଦାବାଦ୍ ।

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥୧୯୪

କାଂଗାଳି	କାଂଗାଳି ଦାସ ମୁର୍ଦ୍ଦାବାଦ୍ (ଏମିତି ନାଚିତେଜ୍ଜ, ଖତେଇ ହେଇ ମୁର୍ଦ୍ଦାବାଦ୍ କରୁଥାନ୍ତି, ଏହି ସମୟରେ ହତାଶ ମହାନ୍ତି ଆସନ୍ତି ।)
ହତାଶ	ଦେଖ ଦେଖ ଏ ଗୋବିନ୍ଦର ଗତି, ମୂର୍ଖେ କରନ୍ତି ରାଜନୀତି, କରନ୍ତି ନିଜ ମୁର୍ଦ୍ଦାବାଦ୍ ପୁଞ୍ଜିବାଦ ନା ସାମ୍ୟବାଦ । (କାଂଗାଳି ଓ ଭିକାରିଙ୍କ ମନେପଡ଼ିଯାଏ)
କାଂଗାଳି	କ'ଣ ହେଲା, ଆମର ଆରେ
ଭିକାରି	କାଂଗାଳି ଦାସ ମୁର୍ଦ୍ଦାବାଦ୍
କାଂଗାଳି	ଏ ବିରୋଧୀ ଦଳ ରୁପ୍
ଭିକାରି	ଏ ଶାସକ ଦଳ ରୁପ୍
କାଂଗାଳି	ତମେ ରୁପ୍
ଭିକାରି	ତମେ ରୁପ୍
କାଂଗାଳି	ତୁ ରୁପ୍
ଭିକାରି	ତୁ ରୁପ୍
କାଂଗାଳି	ତୁପ୍
ଭିକାରି	ତୁପ୍
ହତାଶ	ତୁପ୍ ! ତୁପ୍ ! ତୁପ୍ !
	ତୁପ୍ ଭାଇ, ତୁପ୍ !
	ଜଏ କହୁଛି, ତୁପ୍
	ସିଏ କହୁଛି, ତୁପ୍
	ଜଏ ଖାଉଛି ମାରିଶ ଦଣ୍ଡା
	ସିଏ ପିଉଛି ସ୍ତୁପ୍
	ଆଖି ଆଜକି ଜଳକା ଆମେ
	ପାଟି ଆଜକି ତୁପ୍ । (ଫିକ୍)

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥ ୧୯୫

ଦ୍ଵିତୀୟ ଦୃଶ୍ୟ

(ମିଡ଼ିଲ୍ ଜୋନକୁ ଆଲୋକ ଆସିବାରୁ ଦେଖାଯାଏ କାଂଗାଳିନଗର ଅଧିପତି କାଂଗାଳି ଦାସ ରାଜକାୟ ଠାଣିରେ ଆସନ୍ତି ଏବଂ ରାଜା ପ୍ରାୟ ସିଂହାସନ ଭାବି ବସି ପଡ଼ନ୍ତି, ସିଂହାସନ ନଥାଏ ତଳେ ପଡ଼ିଯାଆନ୍ତି - ଠିକ୍ ଏହି ସମୟରେ ବାହାରୁ ଶୁଣାଯାଏ-

ବାହାରୁ ସ୍ଵର : ବୀରାଧିବାରବର ଗଧପତି ଗୌଡ଼େଶ୍ଵର ସରକାର ବାହାଦୁର ଶ୍ରୀ ସର୍ବହରା କାଂଗାଳି ଦାସ ମର୍ଦ୍ଦରାଜ କା ଜୟ ।

କାଂଗାଳି   ଉଁ - ମ. .ର୍ଦ୍ଦ...ରା..ଜ ? ଏଇଟା କୋଉ ମର୍ଦ୍ଦାଙ୍ଗ । ରାଜା ଆସିବେ ବସିବେ, ସିଂହାସନଟାକୁ ଗାଏବ କରିଦେ । କୁଆଡ଼େ ଗଲା କୁଆଡ଼େ ଗଲା ସେ ମନ୍ତ୍ରୀ । ହୋ ମନ୍ତ୍ରୀ ସର୍ବଗିଳା ଦରିଦ୍ରବର୍ଦ୍ଧନ । ହୋ ଦରିଦ୍ରବର୍ଦ୍ଧନ ।

(ଦୌଡ଼ିଆସନ୍ତି ମହାମନ୍ତ୍ରୀ ଦରିଦ୍ରବର୍ଦ୍ଧନ)

ଦରିଦ୍ର   ଜୟ ଗଧପତି ଗୌଡ଼େଶ୍ଵର ସରକାର ବାହାଦୁର ଶ୍ରୀ କାଂଗାଳି ଦାସ ମର୍ଦ୍ଦରାଜଙ୍କର -

କାଂଗାଳି   ଜୟ ।

ଦରିଦ୍ର   ମହାରାଜ ମର୍ଦ୍ଦରାଜ ।

କାଂଗାଳି   ତୁମ୍ଭ ! କହିଲା କ'ଣନା ମରଦରାଜ...ତିର୍ଲାରାଜ କୁହ, ତିରକାରାଜ

ଦରିଦ୍ର   କାହିଁକି ମହାରାଜ ?

କାଂଗାଳି ହଜୁ ସର୍ବଗିଳା ଦରିଦ୍ରବର୍ଜନ, ମୋ ନଗ୍ରକୁ ତ ଗିଳିଲ, ଉଆସ
 ଗିଳିଲ, ମୁକୁଟ ଗିଳିଲ, ଶେଷରେ ସିଂହାସନଟାକୁ ଗିଳିପକେଇଲ !
 ଆଉ ଅଛି କ'ଣ, କାହାକୁ ନେଇ ମୋତେ ମହାରାଜ କହୁଛ
 ମର୍ଦ୍ଦରାଜ କହୁଛ ? ତିର୍ଜାରାଜ କୁହ ତିରଜାରାଜ ।

ଦରିଦ୍ର କ'ଣ କରିବା ହଜୁର, ଦୁଃଖ ପଡ଼ିଛି । ଟିକିଏ ଯୈର୍ଯ୍ୟ ଧରିଲେ ସବୁ
 ଠିକ୍ ହୋଇଯିବ ।

କାଂଗାଳି ଫେର ଯୈର୍ଯ୍ୟ, ତମ କଥାରେ ଯୈର୍ଯ୍ୟଟାକୁ ଧରି ଧରି ହାତରେ ବିଣ୍ଡି
 ପଡ଼ିଗଲାଣି, ଆଉ ସେଗୁଡ଼ାକୁ ଧରିହବନି । ଆଉ ଯଦି କିଛି ଅଛି,
 ଧରାଅ ।

ଦରିଦ୍ର କ'ଣ ବା ଆଉ ଅଛି ଯେ ଧରିବେ, ମହାରାଜ ?

କାଂଗାଳି ରାଜା ରାଜଦଣ୍ଡ ଧରେ, ମୋତେ ରାଜଦଣ୍ଡ ଧରନ୍ତନ ?

ଦରିଦ୍ର ରାଜଦଣ୍ଡଟା ପରା ଓବାମା ପାଖରେ ବଂଧା ପଡ଼ିଛି ।

କାଂଗାଳି ହଉ ହେଲା । ହେଲେ, ସିଂହାସନଟାକୁ କ'ଣ କଲ ? ଟିକିଏ ବସି
 ହଉନି ।

ଦରିଦ୍ର ସିଂହାସନର ଆଗଗୋଡ଼ ଦୁଇଟା ପରା ଅନିଲ ପାଖରେ ଓ ପଛ
 ଗୋଡ଼ ଦୁଇଟା ମୁକେଶ ପାଖରେ ବଂଧା ପଡ଼ିଛି ।

କାଂଗାଳି ଆଉ ଆସନଟା ?

ଦରିଦ୍ର ତିର୍ଜା ପାଖରେ ବଂଧା ପଡ଼ିଛି ।

କାଂଗାଳି ଆଉ ମୋ' ରାଜମୁକୁଟ ?

ଦରିଦ୍ର କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଭବିଷ୍ୟନ୍ତି ପାଣ୍ଠିରେ ।

କାଂଗାଳି ତେବେ ମୋର ଅଛି କ'ଣ ?

ଦରିଦ୍ର କାହିଁକି, ମୁଁ ଅଛି ।

କାଂଗାଳି ତେବେ ମୋର ଆଉ ଅଛି କ'ଣ ?

ଦରିଦ୍ର କାହିଁକି, ମୁଁ ଅଛି ।

କାଂଗାଳି ତମେ ଥାଇ ମୋର ଆଉ କ'ଣଟା କରିପକେଇବ, ଦରିଦ୍ର ?

ଦରିଦ୍ର ଆପଣଙ୍କୁ ବଂଧା ପକେଇ ପାରିବି, ମଣିମା ।
 କାଂଗାଳି ଏଁ, ମୋତେ ବି ଶେଷରେ ବଂଧା ପଡ଼ିବାକୁ ପଡ଼ିବ ?
 ଦରିଦ୍ର କ'ଣ ଆଉ କରାଯିବ ମଣିମା, ପାଜନାନ୍ଦିଆଳ ଛାତ୍ରାସିଷକୁ ଯେସ୍
 କରିବାକୁ ହେଲେ ପ୍ରାଣ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦେଇଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ ।
 କାଂଗାଳି ନା ନା, ସର୍ବଗିଳା ଦରିଦ୍ରବର୍ଦ୍ଧନ, ତମେ ଆଉ ଏ ଦରିଦ୍ରକୁ ଏତେ
 ବର୍ଦ୍ଧନ କରନି ।
 ଦରିଦ୍ର : କ'ଣ କରିବି ମଣିମା, ମୋ ଭୂଟି ତ ପୁଣି କରିବି ।
 (ଏହି ସମୟରେ ଗୋଟେ ରଂଧା ଖୁସୁଣି ଧରି ଶୁକୁଟା ପକ୍ଷୀ ଆସନ୍ତି,
 ଯିଏକି ମୋଟା ଶରୀର ଧରିଥାଆନ୍ତି ।)
 ଶୁକୁଟା : ପ୍ରଣାମ ମହାରାଜ ।
 କାଂଗାଳି : ହଁ ପ୍ରଣାମ, ମହାମନ୍ତ୍ରୀ ସର୍ବଗିଳା, ଏ ଭଦ୍ରଲୋକ କିଏ ?
 ଦରିଦ୍ର ଏ ଭଦ୍ରଲୋକ ନୁହେଁ ମଣିମା ।
 କାଂଗାଳି ଏଁ, ଅଭଦ୍ର ଲୋକଟା କିପରି ରାଜସଭାକୁ ପଶିଆସିଲା ?
 ଶୁକୁଟା କ'ଣ କହିଲା, ଅଭଦ୍ର ଲୋକ ! (ମାଡ଼ିଯାଆନ୍ତି)
 ଦରିଦ୍ର ନା ନା ।
 କାଂଗାଳି : ଆଉ ?
 ଶୁକୁଟା ମୁଁ ଶୁକୁଟାସୁନ୍ଦର ପକ୍ଷୀ । ବିଚିଆନି ବିଶେଷଜ୍ଞ -
 କାଂଗାଳି ଶୁ..କୁ...ଟା.. ? ତମେ କୋଉ ଚାଉଳର ଭାତ ଖାଉଛ କିଏ ?
 ଶୁକୁଟା ଛାମୁଳ ଚାଉଳ ଛଡ଼ା ମୋତେ ଆଉ ମିଳୁଛି କ'ଣ ?
 କାଂଗାଳି : କ'ଣ ହେଲା, ମୋ ଚାଉଳ...ମାନେ ମୁଁ ଯୋଉ ଚାଉଳ ଖାଉଛି,
 ତୁମେ ବି ସେହି ଚାଉଳ ଖାଉଛ ?
 ଦରିଦ୍ର ଆଜ୍ଞା ମଣିମା ।
 କାଂଗାଳି ନା, ମୋତେ ବିଶ୍ୱାସ ହଉନି ।
 ଶୁକୁଟା ମୋ ଦିହ ଛୁଉଛି ।

କାଂଗାଳି   କିଓ, ମୋ' ଚାଉଳର ଭାତ ଖାଇ ତମେ ଶୁକୁଟା ପଣ୍ଡା ମହାମେରୁ
 ଆଉ ମୁଁ ମହାମେରୁ ମହାରାଜ ପପିୟା ନଳୀ ।

ଦରିଦ୍ର   : ହବ ମଣିମା, ହବ ।

କାଂଗାଳି   କେମିତି ?

ଶୁକୁଟା   ମଣିମା, ମୁଁ ନିଜେ ରାନ୍ଧି ଖାଉଛି, ଆଉ ଆପଣ ମୋ ରନ୍ଧା ଭାତ
 ଖାଉଛନ୍ତି ।

କାଂଗାଳି   ଓ, ତମେ ତା'ହେଲେ ଆମ ପୂଜାରୀ !

ଶୁକୁଟା   ଖବରଦାର, ସେମିତି କହିବେନି, ଆମର ଯୁନିୟନ ଅଛି । ଆମକୁ
 କେହି ପୂଜାରୀ ରୋଷେଇଆ ଆଦି କଦର୍ଯ୍ୟ ସମୋଧନ
 କରିପାରିବେନି ।

କାଂଗାଳି   ଆଉ ?

ଦରିଦ୍ର   ଜଏ ଆମ ପାକଶାଳା ସୁପରିଷ୍ଟେଣ୍ଡେଣ୍ଟ ।

କାଂଗାଳି   ହଉ ହେଲା, ମହାଶୟକ ଆଗମନର କାରଣ ?

ଶୁକୁଟା   ମଣିମା, ଆଜି କ'ଣ ମଣୋହି କରିବେ ?

କାଂଗାଳି   ମଣୋହି ? ତେବେ ଶୁଣ, ଆଜି ଗୋଟେ ଝାକାସ୍ ଉପରେ ଚିକେନ୍
 ବିରିୟାନି ବନାଅ ।

ଶୁକୁଟା   ଚିକେନ୍ ବିରିୟାନି, ଆଉ ?

କାଂଗାଳି   ତା' ସାଙ୍ଗରେ ଭାକୁଡ଼ ମାଛର ପ୍ରାଏ କରିବ ।

ଶୁକୁଟା   : ଭାକୁଡ଼ ପ୍ରାଏ ?

ଦରିଦ୍ର   ତା' ସହିତ ଏମିତି ନର୍ମାଲ୍ ଦହି ସାଲାଡ଼୍, ପାଏସ୍, ପାମ୍ପଡ଼ ।

କାଂଗାଳି   ବାସ୍, ଆଉ ଯଦି ସୁପ୍ ଗିଲାସେ ଖଣ୍ଡେ ହେଲା ତ ହେଲା ।

ଦରିଦ୍ର   : ହଁ ଶୁକୁଟା, ମୋ ମିଲ୍‌ଟା ବି ପକେଇଦବ ।

କାଂଗାଳି   କି କି, ତମ ଘରେ କ'ଣ ଖାଇବାକୁ ନାହିଁ ?

ଦରିଦ୍ର   ନାହିଁ, କଥା କ'ଣକି ମଣିମା, ଆଜି ପରା ପାଇନାନ୍ କ୍ରାଇସିସ୍
 କମିଟି ବୈଠକ ଅଛି, ସରୁସରୁ ଯଦି ଲଂଚ୍‌ଟାଇନ୍ ହୋଇଯାଏ,
 ମୋତେ ତ ଏଇଠି ଲଂଚ୍ ଖାଇବାକୁ ପଡ଼ିବନା ।

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥ ୧୯୯

କାଂଗାଳି   ନା ନା, ଲଂଚ ପୂର୍ବରୁ ସବୁ ମିଟି ସରିବ ।
 ଶୁକୁଟା   ହେଲେ ଆଜ୍ଞା, ହାଣ୍ଡିରେ ଚାଉଳ ନାହିଁ ।
 ଦରିଦ୍ର   ଚାଉଳ ନାହିଁ ତ ଗହମ ଆକଟମ ବନାଅ ।
 ଶୁକୁଟା   ମୂଳରୁ ତ କାଠ ନାହିଁ ।
 କାଂଗାଳି   ଗ୍ୟାସ ଜାଳି..
 ଶୁକୁଟା   ଗ୍ୟାସ୍ ତ ଛଅ ମାସ ହେଲା ସରିଲାଣି ।
 ଦରିଦ୍ର   ଆରେ ଦେଖ, ଖୋଜ, କୋଉଠି ନା କୋଉଠି କାଠ ଥିବ-ଏତେ
                  ବଡ଼ ରାଜପ୍ରସାଦ, ଖଣ୍ଡେ କାଠ ନାହିଁ ?
 ଶୁକୁଟା   ଥିଲେ କହିଦିନା, ଆଜି ସକାଳେ ପରା ପଲଂକଟା ଜାଳି ତା କଳି ।
 ଦରିଦ୍ର   କ'ଣ କହିଲ, ପଲଂକ ଜାଳି ତା' କଳ ?
 କାଂଗାଳି   ତା' କପେ ପାଇଁ ଗୋଟେ ପଲଂକ ଜଳିଗଲା ।
 ଦରିଦ୍ର   ତା'ହେଲେ ଭାତ ପାଇଁ ତ ଗୋଟେ ଜଂଗଲ ଜଳିଯିବ !
 ଶୁକୁଟା   ଆଜ୍ଞା, ସେମିତି କହିବେନି, କିଏ ରାଜାଘର ତୁଲି, ଯା' କଥା
                  ଦୁସରା, କିଏ ଏବେ ଦି'ଟା କ୍ବାଟ ଜଳିଲେ ପାଣି ଗରମ ହେବ,
                  ମହାରାଣୀ ସ୍ନାନ କରିବେ ।
 କାଂଗାଳି   ହେ ପୂଜାରୀ ମହୋଦୟ ।
 ଶୁକୁଟା   ଓଁ ହୁଁ, ଭୁଲ୍ ହେଜଗଲା, ପାକଶାଳା ସୁପରିଷ୍ଠେଷ୍ଠେଷ୍ଟ ।
 କାଂଗାଳି   ହେଲା, ତୁମେ ଯାହା ହଉଛି ହୁଅ, ମୁଁ ତମକୁ ହାତ ଯୋଡୁଛି, ତମେ
                  ଆଉ ରନ୍ଧାରନ୍ଧି କରନି - ମୁଁ ଉପାସ ରହିଯିବି ।
 ଶୁକୁଟା   ଆପଣ ସିନା ଉପାସ ରହିଯିବେ, ମୁଁ ? ମୁଁ କ'ଣ ଖାଇବି ?
 ଦରିଦ୍ର   ତମେ କ'ଣ ଖାଇବ ?
 କାଂଗାଳି   କ'ଣ ଆଉ ଅଛି ଯେ ଖାଇବ, ମୋ ମୁଣ୍ଡଟା ଖାଅ ।
 ଶୁକୁଟା   ନାହିଁ ମଣିମା, ଆପଣଙ୍କର ଯୋଉ ମୁଣ୍ଡ ଆଉ ମୋ'ର ଯୋଉ ପେଟ,
                  ସେ ମୁଣ୍ଡ ଏ ପେଟର କୋଉ କୋଣକୁ ହେବ, କହିଲେ ?

ଦରିଦ୍ର : 'ତା'ମାନେ ?

ଶୁକୁଟା ଦେଖନ୍ତୁ ଆଜ୍ଞା, ସର୍ତ୍ତସ୍ୱ କଣ୍ଠସନ୍ଦେହରେ ଲେଖାଅଛି - ଲାଠି, ଡିନର, ବ୍ରେକଫାଷ୍ଟ ସହ ଦରମା, ଡି.ଏ., ହାଉସ୍‌ରେଣ୍ଟ୍ ଜତ୍ୟାଦି ଜତ୍ୟାଦି, ସେଥିରେ ଟିକିଏ ଖୁଲାପ ହେଲେ ଯୁନିୟନ୍ ଜନକିଲାବ୍ କରିଦବ, ସିଧା ନାଲିପତାକା ।

କାଂଗାଳି ନା ନା, ତମକୁ ସବୁ ଦିଆଯିବ । ତମେ ମୋତେ ସେ ନାଲି ପତାକା ଦେଖାଅନି ।

ଶୁକୁଟା ସେଇକଥା, ତେଣୁ ଶୀଘ୍ର କିଟେନ୍ ପାଇଁ ଚାଉଳ କାଠ ଜତ୍ୟାଦି ପଠାଅ, ନହେଲେ ନାଲିପତାକା ଉଡ଼େଇଦେବି ।

କାଂଗାଳି ନା ନା, ତମେ ଯାଅ, ମୁଁ ସବୁ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରୁଛି ।

ଶୁକୁଟା ଜୟ ମହାରାଜ କାଂଗାଳି ଦାସ ଜୀ (ଧାଏ)

କାଂଗାଳି ଜୟ ମହାମନ୍ତ୍ରୀ ସର୍ବଗିଳା ଦରିଦ୍ରବର୍ଦ୍ଧନ, ଏବେ ଉପାୟ କ'ଣ, କୁହ ?

ଦରିଦ୍ର ଚିନ୍ତା କରନ୍ତୁନି ମଣିମା, ଆଜି ଜଣେ ଅର୍ଥନୀତି ବିଷ୍ଣୁରବ ଆସିବେ । ସେ ସବୁ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ କରିଦେବେ ।

କାଂଗାଳି ତମେ ସତ କହୁଛ ?

ଦରିଦ୍ର ଅପେକ୍ଷା କରନ୍ତୁ - ଏଇ ତ ଆସିଲା ନା କ'ଣ ?

ଦେବାଳିଆ : (ବାହାରୁ) ବୀରାଧିବୀରବର କାଂଗାଳିନଗର ଅଧିପତି ସର୍ବହରା କାଂଗାଳି ଦାସ ମର୍ଦ୍ଦରାଜଙ୍କର....

କାଂଗାଳି ଜୟ ! ମହାମନ୍ତ୍ରୀ ଏ ମହାଶୟଙ୍କର ପରିଚୟ ?

ଦେବାଳିଆ : ଆମେ ତକ୍କର ଦେବାଳିଆ ମହାନ୍ତି ।

କାଂଗାଳି ଦେବାଳିଆ ମହାନ୍ତି, ମାନେ ? ତମେ ନିଜେ ଦେବାଳିଆ ହେଇଛ ନା ଅନ୍ୟକୁ ଦେବାଳିଆ କରୁଛ ?

ଦେବାଳିଆ : ଉଭୟ ବିଦ୍ୟାରେ ଆମେ ପାରଦର୍ଶିତା ଲାଭ କରିଅଛୁ ।

କାଂଗାଳି ମହାରାଜ ଏଠି କାହିଁକି ?

ଦରିଦ୍ର   ମଣିମା, କିଏ ଆମ ନୂଆ ଫାଇନାନ୍ସ ଆଡ଼ଭାଇକର ।

କାଂଗାଳି   ଫାଇନାନ୍ସ ଆଡ଼ଭାଇକର ପୁଣି ଦେବାଳିଆ ମହାନ୍ତି ?

ଦେବାଳିଆ :   ତକ୍ତର ଦେବାଳିଆ ମହାନ୍ତି ।

କାଂଗାଳି   ହେଲା ହେଲା, ତକ୍ତର ହୁଅ କି କବିରାଜ ହୁଅ, ଦେବାଳିଆ ତ ?

ଦେବାଳିଆ :   ଆଜ୍ଞା ।

କାଂଗାଳି   ହଇଓ ସର୍ବଗିଳା, ସହଜେ ତ ଆମ ଅର୍ଥନୀତି ଦେବାଳିଆ, ପୁଣି
ଦେବାଳିଆ ମହାନ୍ତିକୁ ରଖି କି ସଂସ୍କାର କରିବ !

ଦେବାଳିଆ :   ଅନରେବଲ୍ ମହାରାଜ, ଆମ ନାମଟା କେବଳ ଦେବାଳିଆ, କାମ
ଉପରେ ଏହାର କୌଣସି ପ୍ରଭାବ ନାହିଁ ।

କାଂଗାଳି   ଆଜ୍ଞା, ଯୋଉ ରାଜ୍ୟର ନାମ କାଂଗାଳି ନଗର, ରାଜାର ନାମ
ସର୍ବହରା କାଂଗାଳି ଦାସ ଆଉ ମନ୍ତ୍ରୀର ନାମ ସର୍ବଗିଳା ଦରିଦ୍ରବର୍ଦ୍ଧନ,
ସେ ରାଜ୍ୟର ଅର୍ଥନୀତି ଏତେ ବିପର୍ଯ୍ୟସ୍ତ କାହିଁକି ? କୁହ ।

ଦେବାଳିଆ :   ଅନରେବଲ୍ ମହାରାଜ, ସେହି ବିପର୍ଯ୍ୟସ୍ତ ଅର୍ଥନୀତିକୁ ସଜାଡ଼ିବା
ପାଇଁ ମୁଁ ଯେଉଁ ଆଡ଼ଭାଇସର ପ୍ଲାନ ଆଣିଛିନା, ଯଦି ଜମିପୁରୀ
ହୋଇଯାଏ, ତା'ହେଲେ ଏ ରାଜ୍ୟ ଛେନାଗୁଡ଼ରେ ଭାସିବ ।

କାଂଗାଳି   ସତେ !

ଦରିଦ୍ର   ମୁଁ ପରା ସେଇଥିପାଇଁ ତାଙ୍କୁ ଏ ଦାୟିତ୍ୱ ଦେଇଛି ।

କାଂଗାଳି   ହଉ ହେଲା, କ'ଣ ପ୍ଲାନ ଆଣିଛ, କୁହ ?

ଦେବାଳିଆ :   ଅନରେବଲ୍ ମଣିମା, କାଂଗାଳିନଗରଟା ଏମିତି କାଂଗାଳି ହେବାର
ମୁଖ୍ୟ କାରଣଟା କ'ଣ କହିପାରିବେ ?

କାଂଗାଳି   ଏଟା ଅତି ସହଜ କଥା, ଏ ପ୍ରେସ୍‌ବାଲାଗୁଡ଼ା ଠକ, ଅଳସୁଆ ।
ଶୀଘ୍ର ଶୀଘ୍ର ବେଣିଟଂକା ଛପେଇ ପାରୁନାହାନ୍ତି, ସେଥିପାଇଁ ଅର୍ଥର
ଅଭାବ ।

ଦେବାଳିଆ :   ନା, ଏଠାକାର ପ୍ରଜାମାନେ କାମ କରନ୍ତି ନାହିଁ, କେବଳ କଥା କହି
ସମୟ ଅପଚୟ କରନ୍ତି, ଫଳରେ ଉତ୍ପାଦନ ବଢ଼େନି, ସମୟ
ସରିଯାଏ, ତେଣୁ ଅଭାବ ହୁଏ । ଆଉଗୋଟିଏ କଥା ହେଲା ।

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥ ୨୦୨

କାମ କରନ୍ତି ଟେକ୍ ଦେଇ; କଥା କହିନ୍ତି ବିନା ଟେକ୍ରେ । ତେଣୁ କମ୍ କାମ କରୁଥିବାରୁ ଟେକ୍ କମ୍ ଦିଅନ୍ତି, କଥା ବେଶି କହି ମଧ୍ୟ ଟେକ୍ ପ୍ରାପ୍ତ । ଆମେ ଯଦି ତାଙ୍କ କଥା ଉପରେ ଦକ୍ଷ କି ବାର ପର୍ବେଷ୍ଟ ଟେକ୍ ବସେଇଦିଅନ୍ତେ, ତା'ହେଲେ ପ୍ରଜାମାନେ କଥା କମ୍ କହି କାମ ବେଶି କରିବେ, ନହେଲେ ଟେକ୍ ଦେବେ, ଆଉ କଥା ଉପରେ ଟେକ୍ ବସିଗଲେ ଆମ ରାଜକୋଷ ତ ଗୋଟିଏ ମାସରେ ଫୁଲ ।

କାଂଗାଳି ହଁ, ଠିକ୍ କଥା, ମହାମନ୍ତ୍ରୀ ଦରିଦ୍ରବର୍ଦ୍ଧନ, ଅବିଳମ୍ବେ ଘୋଷଣା କର ।

ଦରିଦ୍ର ହେଲେ ମଣିମା, କିଏ କେତେ କଥା କହିବ, ତା'ର ଟେକ୍ କେତେ ହେବ ? ଏସବୁ କେମିତି ଜାଣିବା, ହିସାବ କେମିତି ହେବ ?

କାଂଗାଳି ତକ୍କର ଦେବାଳିଆ ?

ଦେବାଳିଆ : ଅନେରବଲ୍ ମହାରାଜ, ଆମେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ନାଗରିକଙ୍କ ବେକରେ କଥାମପା ମିଟର ଝୁଲେଇଦେବା । ସିଏ ଯେତେ ଯୁନିଟ୍ କଥା କହିବ, ସିଏ ସେତେ ଟଙ୍କା ଟେକ୍ ଦେବ ।

ଦରିଦ୍ର ଏତେ ଲୋକଙ୍କ ପାଇଁ ଏତେ ମିଟର ଆସିବ କୋଉଠୁ ?

ଦେବାଳିଆ : ଏବେ ବହୁତ କଂପାନି ଅଛନ୍ତି । କୋଉ ଗୋଟେ କମ୍ପାନିକୁ ଦାୟିତ୍ୱ ଦେଇଦେବା ।

କାଂଗାଳି ଓ ହୋ ଦରିଦ୍ର, ତମେ ଏ ଅଥଥା ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାର କାହିଁକି ? ତକ୍କର ଦେବାଳିଆ ତ ଅଛନ୍ତି, ସିଏ ଚିନ୍ତା କରିବେ । ଆମର ଟେକ୍ କଲେକ୍ସନ୍ ହେଲେ ହେଲା । ଏ ଲୋକଗୁଡ଼ା ବହୁତ କଥା କହୁଛନ୍ତି । ଏଥର ଯେତେ କହିବ, ସେତେ ଟେକ୍ ଗଣିବ । ଆମ ଶୂନ୍ୟ ରାଜକୋଷ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଯିବ । ତା'ପରେ ସିଂହାସନ, ସିଂହଦ୍ୱାର, ମୁକୁଟ, ଉଆସ, ସବୁ ମୁକାଳିଆଣିବି, ପୁଣି ଚିକେନ୍ ବିରିୟାନୀ ଓ ଭାକୁଡ଼ ପ୍ରାଏ ଖାଇ ଘୁଙ୍ଗୁଡ଼ି ମାରିବି । ଯାଅ, ଯାଅ ମନ୍ତ୍ରୀ ଦରିଦ୍ରବର୍ଦ୍ଧନ, ଅବିଳମ୍ବେ ଘୋଷଣା କର - (ଅଂଧାର)

ତୃତୀୟ ଦୃଶ୍ୟ

(ପ୍ରଞ୍ଜ କୋନ୍ - ଏକ ରାଜରାଷ୍ଟ୍ର । ଆନୋକ ଆସିଲାବେଳକୁ ଦେଖାଯାଏ,
ଘୋଷକ ଘୋଷଣା କରିକରି ଚାଲିଥାଏ ।

ଘୋଷକ   ଶୁଣ ଶୁଣ ଶୁଣ, କାଂଗାଳିନଗରର ସମସ୍ତ ଅଧିବାସୀମାନଙ୍କୁ ଏତଦ୍ୱାରା
ଜଣାଇ ଦିଆଯାଉଛି କି, ଆଗାମୀ ମକରସଂକ୍ରାନ୍ତିଠାରୁ ରାଜ୍ୟର ସମସ୍ତ
ପ୍ରଜାଙ୍କ ଉପରେ କଥା-ଟିକସ ଜାଗୁ କରାଯିବ । ଏଣିକି ଯିଏ ଯେତେ
କଥା କହିବ, ସିଏ ସେତେ ଟିକସ ଦବ । ବିନା ଟିକସରେ କଥା
କହିଲେ ଜେଲ୍ ସଂଗେ ଜୋରିମାନା ମଧ୍ୟ ଆଦାୟ କରାଯିବ; ଏଣୁ
ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଜାଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ, ସେମାନେ ନିଜ ନିଜ ଭୋଗଗ୍ରହଣ
କେନ୍ଦ୍ରକୁ ଯାଇ ବେକରେ କଥାମପା ମିଟର ସଂଯୋଗ
କରାଇନେବେ । ଯାହା ବେକରେ ମିଟର ନଥିବ, ତାକୁ ୩୦ ୨
ଦଫାରେ ଚାଲାଣ କରାଯିବ । ଆଦେଶ, ସର୍ବହରା ମହାରାଜ
କାଂଗାଳି ଦାସ ମର୍ଦ୍ଦରାଜ ।

(ଏତିକିବେଳେ ଆସନ୍ତି ବିରୋଧାତ୍ମକ ନେତା ଭିକାରି)

ଭିକାରି   ଯେ ଯେ, କ'ଣ କହିଲୁ ? କ'ଣ କହିଲୁ ?

ଘୋଷକ   ଦେଖୁଛ, କଥା ଉପରେ ଟିକସ ବସିଗଲାଣି, ପୁଣି ଆଉଥରେ ପଚାରୁଛ !

ଭିକାରି   କ'ଣ କହିଲୁ, କଥା ଉପରେ ଟିକସ ? ବେ' କିଏ ବସେଇଲା ?

ଘୋଷକ   ନିଜେ ମହାରାଜ କାଂଗାଳି ଦାସ ମର୍ଦ୍ଦରାଜ ।

ଭିକାରି   ନା, ହୋଇପାରିବନି । ମୁଁ କ'ଣ ମରିଯାଇଛି କି ? ବିରୋଧାତ୍ମକ
କ'ଣ ଭାଙ୍ଗିଯାଇଛି ? ଆରେ ହେ, ଏମାନେ କ'ଣ ଭାବିଲେଣି;

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥୨୦୪

ବାହାପିଆ ଭିକାରି ଦାସକୁ କ'ଣ ବଗା ବୋଲି ଭାବିଛ କି ?
ଗୋଟେ ଜନକିଲାବରେ ତମ ରାଜା, ମନ୍ତ୍ରୀ, ତାଙ୍କ ଚଉଦପୁରୁଷ
କଛାମୁଲ ହୁଗୁଳା କରିଦେବି । କଥା ଉପରେ ପୁଣି ଟିକସ ! ନା,
ହେଜପାରିବନି ।

ଘୋଷକ ହେଜପାରିବନି ମାନେ ହେଜଗଲାଣି ।

ଭିକାରି ଏୟ ତୁ ବାହାପିଆ ଭିକାରି ଦାସକୁ ଚିହ୍ନିନୁ । ଗୋଟିଏ ରଡ଼ିରେ ତମ
ରାଜାଙ୍କ ବତିଶ ଦାନ୍ତ ଝଡ଼େଇଦେବି । ତମେ ଜଣେ ସାଧାରଣ
ନାଗରିକର ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାର ଛଡ଼େଇନବ ? ପୁଣି ମୁଁ ଆଉଁ
ଆଉଁ, ବିରୋଧାଦଳ ନେତା ବାହାପିଆ ଭିକାରି ଦାସ ଆଉଁଆଉଁ ।
ମୋତେ କ'ଣବୋଲି ଭାବିଛ କି ? ତାଡ଼ିପକେଇବି,
ଫାଡ଼ିପକେଇବି, କ'ଣ ଭାବିଛ କି ? ମୁଁ ଭିକାରି ଦାସ । ହେଲେ,
ଭିକ ମାଗେନି, ଚାନ୍ଦା ମାଗେ ।

ଘୋଷକ ମୁଁ କ'ଣ ଜାଣିନି ? ହେଲେ, ମୋତେ କହିଲେ କ'ଣ ହେବ
ଯେ ? ଏପଟକୁ ମହାରାଜାଙ୍କ ସହିତ ମହାମନ୍ତ୍ରୀ ବି ଆସୁଛନ୍ତି, ତାଙ୍କୁ
କୁହନ୍ତୁ ।

ଭିକାରି ଆସନ୍ତୁ, ମୁଁ କ'ଣ ଡରିଛି ?

ଘୋଷକ ବାସ୍, ଏଗା ଫାଙ୍କା ରାସ୍ତା । ଯାହା ପାରୁଛନ୍ତି, କରନ୍ତୁ । ମୁଁ ଆସେ...
(ଯାଏ)

ଭିକାରି ଆରେ ଆରେ, ଛାଡ଼ିବିନି । ସରଘରକୁ ଭାଂଗିରୁଜି ଛାରଖାର
କରିଦେବି । (ଆସନ୍ତି ରାଜା ଓ ମନ୍ତ୍ରୀ)

କାଂଗାଳି ଆରେ ! ହାଲୋ ଅପୋଜିସନ୍ ଜିତର ଭିକାରି ଦାସ ।

ମନ୍ତ୍ରୀ ବାହାପିଆ ଭିକାରି ଦାସ ।

କାଂଗାଳି ହଁ, ବାହାପିଆ ଭିକାରି ଦାସ, କ'ଣ ଭିକମଗା ସରିଲାଣି ? ଓ ସରି,
ଚାନ୍ଦା ଆଦାୟ ସରିଲାଣି ?

ଭିକାରି ସେ ତେଲାତେଲି କଥା ଛାଡ଼, ଆଗ କୁହ, ପାର୍ଲୀମେଣ୍ଟ ବସିନି,
ସର୍ବଦଳାୟ ମିଟିଂ ବସିନି, ସଂସଦୀୟ କମିଟି ବସିନି, କେମିତି କେଉଁ
ଆଜନ ବଳରେ ଏମିତି ଏକ ଭାବପ୍ରବଣ ଟିକସ ବସେଇଦେଲ ?

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥୨୦୫

- କା'ଗାଳି   ରାଜ୍ୟର ଅର୍ଥନୈତିକ ଦୁରବସ୍ଥା ବେଳେ ଆଉ କିଏ ଜାହାକୁ ପଚାରୁଛି
ହେ ।
- ଭିକାରି   ତା'ମାନେ.. ମୋତେ, ବିରୋଧୀଦଳର ଲୋକପ୍ରିୟ ନେତା ବାହାପିଆ
ଭିକାରି ଦାସକୁ ନେଗଲେକ୍ କରିବ, ତକୁ ନ ପଚାରି ଟିକସ ବସେଇ
ଦବ ? ପୁଣି କଥା ଉପରେ ।
- ଦରିଦ୍ର   ଓ ହୋ, ତମେ ଏମିତି ହଉଛ କାହିଁକି ? କା'ଗାଳି ସାରଙ୍କ ପରେ
ତମେ ତ ପାବାରକୁ ଆସିବ, ସେତେବେଳେ ଆଉ ଅର୍ଥନୈତିକ
ସଂକଟ ନଥିବ । ତମେ ତମର ଆରାମରେ ଭାକୁଡ଼ ପ୍ରାଏ ଖାଇ
ଘୁଙ୍ଗୁଡ଼ିମାରିବ । ଏ ଟେକ୍ ତମକୁ ଲାଭ ଦବ ।
- ଭିକାରି   ପାବାରକୁ ଆସିବି । କେମିତି ? କଥା କହି ଭାଷଣ ଦେଲେ ସିନା ?
ତମେ ତ କଥା ଉପରେ ଯେଉଁ ପରିମାଣରେ ଟେକ୍ ବସେଇଲଣି,
ଆଉ କ'ଣ ଭାଷଣ ଦେଇଛବ । ନା, ତମକୁ ଜବାବ ଦେବାକୁ
ହେବ । ଆଜିଠାରୁ ବନ୍ଦ୍ ହରତାଳ ଷ୍ଟାଇକ୍, ରେଲରୋକ ।
- କା'ଗାଳି   ହଁ ହଁ, ରୁହ ରୁହ, ହେ ବାହାପିଆ, ଟିକେ କଥାକୁ ସେ କଥାଗୁଡ଼ା
କାହିଁକି କହ ?
- ଭିକାରି   ବିରୋଧୀଦଳ ହାତରେ ଆଉ କ'ଣ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଅଛି ଯେ !
ସଂବିଧାନ ତାଙ୍କୁ ଆଉ କି କ୍ଷମତା ଦେଇଛି ?
- କା'ଗାଳି   ହେଲା ହେଲା, ମନ୍ତ୍ରୀ ଦରିଦ୍ରବର୍ଜନ, ପଲିଟିକ୍ସବାଲାଙ୍କ ଉପରେ ଟେକ୍
ବସେଇଲେ ସେମାନେ ଘୋର ବିରୋଧ କରିବେ । ଦେଶରେ ତ
ଯାହା ବିରୋଧ କରିବେ, ପାର୍ଲୀମେଣ୍ଟ ତଲେଇଦେବେନି ।
- ଦରିଦ୍ର   ଏଇ ସୁଯୋଗରେ ସବୁ ବିରୋଧୀଦଳ ଏକଜୁଟ ହୋଇଯାଇ
ନୋକନପିଡେନ୍ ମୋସନ୍ ଆଣିପାରନ୍ତି ।
- କା'ଗାଳି   ତା'ହେଲେ ପଲିଟିକ୍ସ ଉପରୁ ଟେକ୍ ଉଠେଇଦବ ।
- ଦରିଦ୍ର   ଯେସ୍ ସାର ।
- କା'ଗାଳି   ହେଲା ଭିକାରି ଜୀ, ଆପଣଙ୍କ କଥା ରହିଲା, ଆମେ ପଲିଟିକ୍ସ ଉପରୁ
ଟେକ୍ ଉଠେଇଦେଲୁ । ଏଥର ବିନା ଟିକସରେ ଯେତେ ଭାଷଣ
ଦଉଛ ଦିଅ ।

ଭିକାରି   ହଁ, ଜାଏ ଗୋଟେ କଥା ହେଲା, ଏଥର ଯାହା ଉପରେ ଯେତେ
 ଟେକ୍ ବସିଛନ୍ତି ବସାଅ । ମୁଁ, ମୁଁ କ'ଣ, ଆମ ବିରୋଧାତ୍ମକ ଟିକିଏ
 ବି ଅବଜେକ୍ସନ୍ କରିବନି । ଆଉ ତର କାହାକୁ ? ମୁଁ ଅଛି,
 ପାର୍ଲିମେଣ୍ଟରେ ମୁଁ ପୂରା ସମର୍ଥନ ଦେବି । ଯାଅ, ଆଗେଇଯାଅ ।

କାଂଗାଳି   ଆଜ୍ଞା ଧନ୍ୟବାଦ । ଦରିଦ୍ର, ଧନ୍ୟବାଦ ଦିଅ ।

ଦରିଦ୍ର   ବିରୋଧାତ୍ମକକୁ, ତା'ର ବୈପ୍ଳବିକ ନେତୃତ୍ୱକୁ ଧନ୍ୟବାଦ ।

ଭିକାରି   ଥ୍ୟାଙ୍କ୍ ୟୁ, ଥ୍ୟାଙ୍କ୍ ୟୁ । (ଯାଆନ୍ତି)

କାଂଗାଳି   କ'ଣ ହେଲା, ଦରିଦ୍ର ? କେମିତି ସମସ୍ୟାକୁ ଖାଲି ଫୁଟ୍କି ବଜେଇ
 ଟେକିଲୁ କରିଦେଲୁ ।

ଦରିଦ୍ର   ଏତେ ଖୁସି ହୋଇଗଲା ଯେ ଓଡ଼ିଆର ଉତ୍ତର ଇଂରାଜିରେ
 ଦେଇଗଲା । ଇଂରାଜି (ମନେପକାଇ) ସାର୍ ଏ ଇଂରାଜିଭାଷୀ
 ଗୋଟେ ସମସ୍ୟା ସୃଷ୍ଟିକରିବ ।

କାଂଗାଳି   କାହିଁକି ?

ଦରିଦ୍ର   ଆମର ଇଣ୍ଡିଆନେସନାଲ୍ ରିଲେସନ୍ସ ତ ଏଇ ଇଂରାଜିଭାଷୀ
 ମାଧ୍ୟମରେ । ଇଂରାଜିଭାଷୀ ଉପରେ ଟେକ୍ ପଡ଼ିଲେ ଫରେନ୍ ପଲିସି
 ଆମର ଆପେକ୍ଷେ ହୋଇଯିବ ।

କାଂଗାଳି   ତା'ହେଲେ ତମେ କହୁଛ, ଇଂରାଜି ଭାଷାଟାକୁ ଟେକ୍-ଫୁଁ କରିଦେବା

ଦରିଦ୍ର   ନକଲେ ବଦନାମ ହୋଇଯିବା ।

କାଂଗାଳି   ଠିକ୍ ଅଛି, ଇଂରାଜିଭାଷୀରେ କଥା କହିଲେ ଟେକ୍ ଦେବାକୁ
 ପଡ଼ିବନି, କିନ୍ତୁ...

ଦରିଦ୍ର   କ'ଣ ହେଲା ?

କାଂଗାଳି   ଆଦିବାସୀ ହରିଜନ ସଂଖ୍ୟାଲଘୁ-ଏମାନେ ତ ଆମ ଭୋଟ୍ ବ୍ୟାଙ୍କ୍,
 ସେମାନଙ୍କ ଭାଷା ଉପରେ ଯଦି ଟେକ୍ ବସେ....

ଦରିଦ୍ର   ହୁଲୁହୁଲୁ କରିଦେବେ ।

କାଂଗାଳି   ତା'ହେଲେ କ'ଣ କରିବା ?

ଦରିଦ୍ର   କିଛି ଗୋଟେ କରନ୍ତୁ, ନହେଲେ ଲୋକହସା ତ ହେବେ, ହାତରୁ
ପାବାରଟା ଯିବ ।

କାଂଗାଳି   ହଁ, ତାଙ୍କ ଭାଷା ଉପରୁ ଟେକ୍ ଉଠେଇଦିଅ । (ଏହି ସମୟରେ
ଦାଦା ପାଟି କରିକରି ଆସେ)

ଦାଦା   (ଚିତ୍କାର କରି) କାହିଁ ? କୁଆଡ଼େ ଗଲା ସେ ଶଳା କାଂଗାଳି ଦାସ ?
(ପହଞ୍ଚି) ଏଇ ତ, ଏ ରାଜା ! କଥା ଉପରେ ଟେକ୍ ବସେଇଲା
କିଏ ? ଏ ଏ ମନ୍ତ୍ରୀ, ଦରିଦ୍ର ତୁହି, ତୁହି ବସେଇଛୁନା ? ଏଁ ।

କାଂଗାଳି   ଯେ ! ଯେ ବାପା, ଯେ ଦାଦା ।

ଦାଦା   କିଛି ଶୁଣିବିନି, ଭୁଜାଳି ପେଲିଦେବି, ଚାକୁ ଚଳେଇଦେବି । ବେ
ମୋତେ କ'ଣ ଭାବିଲା କି ? ଶଳା, ଗାଳି ନଦେଲେ, ଛୁରୀ ନ
ଚଳେଇଲେ, ମୋତେ ନିଦ ହୁଏନି କି ଭୋକ ହୁଏନି ।

ଦରିଦ୍ର   ସାର, କିଛି ଗୋଟେ କରନ୍ତୁ ।

ଦାଦା   ହାଣିଦେବି, କାଟିଦେବି ।

କାଂଗାଳି   ଯେ ଯେ ବାପା, ଦାଦା ରହ ରହ, ତୋ' କଥା ବୁଝିବା ।

ଦାଦା   ବୁଝିବା କ'ଣ, ମୁଁ କୋଉ ଭଦ୍ର ଭାଷାରେ ଗାଳିଦଉଛି କି ?

କାଂଗାଳି   ନା ନା, ହେଲା, ଆମେ ଅଭଦ୍ର ଭାଷା ଉପରୁ ଟେକ୍ ଉଠେଇଦେବୁ ।

ଦାଦା   ଭଦ୍ର ହେଉ କି ଅଭଦ୍ର ହେଉ, ଗାଳି ଟେକ୍-ପୁଁ । କିଓ, ଜଣେ
ଟେକ୍ ଦେଇ ଗାଳି ଦବନା ?

ଦରିଦ୍ର   ନା ନା ।

ଦାଦା   ଆଉ ଗାଳି ଯଦି ଉଠିଯାଏ, ଆମକୁ ମାନିବ କିଏ ?

କାଂଗାଳି   ହେଲା, ବାପା, ଏ ଦାଦା, ତୁ ଯେତେ ଗାଳିଦଉଛୁ ସେ - ଟେକ୍‌ପୁଁ ।

ଦାଦା   ଆଉ ? ହଁ, ଖବରଦାର ! ଟେକ୍ ବସେଇବା ଆଗରୁ ଶହେଥର
ଚିନ୍ତାକରିବ ।

କାଂଗାଳି   ନାହିଁରେ, ତୋ' ପାଇଁ ଆଉ ଶହେଥର ଅଧିକ ଚିନ୍ତା କରିବା ।

ଦାଦା   ହଁ, ନହେଲେ ଭୁଜାଳି ପେଲିଦେବି, ହଁ (ଯାଏ) ।

କାଂଗାଳି   ତୁ ବାପା ଟେକ୍ ନଦେ', ଦରକାର ପଡ଼ିଲେ ନେ' । ସେ ଭୁଜାଳି
 ଫୁଜାଳି ଦେଖାନା । ଓ ହୋ... ।
 ଦରିଦ୍ର   ମଣିମା, ପଲେଇଯିବା ଚାଲନ୍ତୁ, ନ ହେଲେ ପୁଣି କିଏ ଧରିବ ।
 କାଂଗାଳି   ହଁ ହଁ, ପଲେଇ ଚାଲ । (ଜଣେ ମହିଳା ଆସେ)
 ମହିଳା   ପଲେଇଯିବ ? କୁଆଡ଼େ ପଲେଇବ ? ଓ, ତମେ ରାଜା କାଂଗାଳି
 ଦାସ ନା ?
 ଦରିଦ୍ର   : ହଁ, ମହାରାଜ ସର୍ବହରା କାଂଗାଳି ଦାସ ମର୍ଦ୍ଦରାଜ ।
 ମହିଳା   ମର୍ଦ୍ଦରାଜ ନା ଡିଜାରାଜ ।
 କାଂଗାଳି   ନା ମାତାମ୍, ଆମେ ମର୍ଦ୍ଦରାଜ ।
 ମହିଳା   କଥା ଉପରେ ଟେକ୍ ବସେଇଛି କିଏ ? ତମେ ତ ?
 ଦରିଦ୍ର   ନାହିଁ ମାତାମ୍, କଥା କ'ଣକି...
 ମହିଳା   ତୁମେ ଚୁପ୍ କର, କଥା ଉପରେ ଟେକ୍ ବସେଇ ଆହୁରି କଥା
 କହୁଛ ।
 କାଂଗାଳି   ନାହିଁ ମାତାମ୍, ରାଜ୍ୟର ଅର୍ଥନୈତିକ...
 ମହିଳା   ହ୍ମ୍, ତୁମକୁ ଯାଉ ତମ ରାଜ୍ୟ । ଆମେ ମହିଳା - ସବୁବେଳେ
 ଗପିବା, କଥା କହିବା, ବିଶେଷକରି ପରଚର୍ଚ୍ଚା କରିବାରେ ଆମର
 ଆତର୍ଜ୍ଜାତୀୟ ଖ୍ୟାତି ରହିଛି । ଆମକୁ ତ ଅର୍ଥନୈତିକ କ୍ଷମତା
 ଦେଇନ, ଆମେ ଟେକ୍ ଦେବୁ କେମିତି ? ଆଉ ଟେକ୍ ନଦେଲେ
 କଥା କହିପାରିବୁନି । ଆଉ ଆମେ କଥା ନ ହେଲେ ଆମର ସେ
 ଆତର୍ଜ୍ଜାତୀୟ ଖ୍ୟାତି ରହିବ ତ ?
 ଦରିଦ୍ର   ଗପିବାରେ, ପରଚର୍ଚ୍ଚା କରିବାରେ, ଆପଣମାନଙ୍କର....
 ମହିଳା   ଆତର୍ଜ୍ଜାତୀୟ ଖ୍ୟାତି ରହିଛି । ତା'ଛଡ଼ା, ନାରୀମାନେ ହେଲେ
 ସମାଜର ମେରୁଦଣ୍ଡ, ଜାତୀୟ କର୍ଣ୍ଣଧାର, ଦେଶର ମୁଖ୍ୟ ସ୍ରୋତ,
 ଆମ ଉପରେ ଟେକ୍ ?
 କାଂଗାଳି   ହେଲା ହେଲା ମାତାମ୍, ମହିଳାମାନଙ୍କୁ ଟେକ୍-ଫ୍ରୀ କରିଦିଆଗଲା ।

ମହିଳା   ସେଇକଥା କୁହ ।
 ଦରିଦ୍ର   ହଁ ହଁ, ଆଜିଠାରୁ ମହିଳାମାନେ ଟେକ୍-ପ୍ରି ।
 ମହିଳା   ଆଉ ? (ମନେପଡ଼େ) କ'ଣ କହିଲ, ମହିଳାମାନେ ଟେକ୍-ପ୍ରି ?
                          ମୁହଁ ସମାଳି କଥା କୁହ, ନହେଲେ ଏହି ହିଲ୍‌ବାଲା ସେଣ୍ଟଲ୍....
 କାଂଗାଳି   ନାହିଁ ଆଜ୍ଞା, ଆପଣଙ୍କ କଥା ଟେକ୍-ପ୍ରି ।
 ମହିଳା   ନହେଲେ ଲଙ୍କାକାଣ୍ଡ କରିଦେବି । ଆରେ... ମହିଳାମାନଙ୍କୁ କ'ଣ
                          ଭାବିଲଣିକି - ହଁ ! (ଯାଏ)
 କାଂଗାଳି   ମହାମାତ୍ରା ଦରିଦ୍ରବର୍ଦ୍ଧନ ।
 ଦରିଦ୍ର   ମହାରାଜ ଗରିବଗଂଜନ (ଆସେ ଓଡ଼ିଆ ଦାସ)
 ଓଡ଼ିଆ   ଆଜ୍ଞା, ପ୍ରଣାମ ମହାରାଜ ।
 କାଂଗାଳି   ଆଁ, ତୁ କିଏରେ ?
 ଓଡ଼ିଆ   ଆପଣଙ୍କ ଅଧୀନସ୍ଥ ପ୍ରଜା ଓଡ଼ିଆ ଦାସ,
                          ଓଡ଼ିଶାରେ କରୁଛୁ ବାସ
                          ପଡ଼ିଆରେ କରୁଛୁ ଚାଷ
                          କିନ୍ତୁ ଓଡ଼ିଆ ମୋ ମାତୃଭାଷ
 କାଂଗାଳି   ଯାହା କରୁଛୁ, ସବୁ ଠିକ୍ କରୁଛୁ ?
 ଓଡ଼ିଆ   ମୋ କଥା ଉପରେ ଏମିତି ଟିକସ ବସାଉଛ କାହିଁକି ?
 ଦରିଦ୍ର   ଏଟା ଗୋଟେ ନୂଆ ଆଇନ ହୋଇଛି । ତୁ କାମ ନକରି କେବଳ
                          କଥା କହୁଛୁ, ତେଣୁ କାମ କରିବା ପାଇଁ କଥା ଉପରେ ଟିକସ ।
 ଓଡ଼ିଆ   କିନ୍ତୁ ଇଂରାଜିରେ ଟିକସ ନାହିଁ, ଉର୍ଦ୍ଦୁରେ ଟିକସ ନାହିଁ, ଅଲଟିକ୍‌ରେ
                          ଟିକସ ନାହିଁ, ଦାଦାଙ୍କୁ ଟିକସ ନାହିଁ, ଦିଦିଙ୍କୁ ଟିକସ ନାହିଁ । ଆଉ ମୁଁ
                          ଗରିବ ଓଡ଼ିଆ, ଓଡ଼ିଶାରେ ରହିଲି ବୋଲି, ଓଡ଼ିଆରେ କହିଲି ବୋଲି
                          ଟିକସ ଦେବି ?
 କାଂଗାଳି   ଦବୁ ମାନେ ନିଶ୍ଚୟ ଦବୁ, ଅଲବଡ଼ ଦବୁ, ନଦେଲେ ଜିଅଲ ଯିବୁ,
                          ପାଶୀ ପାଇବୁ ।

ଦରିଦ୍ର   ଆରେ ଓଡ଼ିଆ ତୋ ମାତୃଭାଷା, ତୁ ମାତୃଭାଷାରେ କଥାକହିବାର
                      ସୁଯୋଗ ପାଇଛୁ, ଟେକ୍ ଦବୁନି କ'ଣ ମୁଫତରେ କଥାହୁ ?
 କା'ଗାଳି   ଦୁଇଗୁଣ ଟେକ୍ ଦବୁ, ଦବାକୁ ବାଧ ।
 ଓଡ଼ିଆ   ଆଜ୍ଞା...ଦୁଇଗୁଣ !
 ଦରିଦ୍ର   ବେଶି କହିଲେ ତିନିଗୁଣ, ଚାରିଗୁଣ ।
 କା'ଗାଳି   ଦଶଗୁଣ ଆଦାୟ ହେବ । (ଯାଆନ୍ତି ରାଜା ଓ ମନ୍ତ୍ରୀ)
 ଓଡ଼ିଆ   ଭଳା କଥା, ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଟେକ୍ ପ୍ରି, ଆଉ ଓଡ଼ିଆଙ୍କ ଉପରେ ଦୁଇଗୁଣରୁ
                      ଦଶଗୁଣ ! ଆରେ ଭାଇ ଓଡ଼ିଆର ଦୋଷ କ'ଣ ? (ଅନ୍ଧାର)

ଚତୁର୍ଥ ଦୃଶ୍ୟ

(ଲେଫ୍ଟ ଜୋନ୍‌କୁ ଆଲୋକ ଆସେ । ଦେଖାଯାଏ ଡକ୍ଟର ଦେବାଳିଆ ଏବଂ କୋଂପାନି ବାହାଦୂର କଥାହୋଇ ଆସନ୍ତି ।

ଦେବାଳିଆ   ନୋ ନୋ, ଏ ମିଟର ଠିକ୍ ନୁହଁ । ଏଥିରେ ଲିକେଜ୍ ଅଛି, ବାଇପାସ୍ କରିହେବ । ଟାମ୍ପରିଂ କରିହେବ, ନୋ ନୋ ।

କୋଂପାନି   ଓ ଡକ୍ଟର ଦେବାଳିଆ, ଆପଣ ତ ଲେଫ୍ଟରାଇଟ୍ ଚାହୁଁନାହାନ୍ତି ।

ଦେବାଳିଆ   ଲେଫ୍ଟରାଇଟ୍ ?

କୋଂପାନି   ଓ ଡକ୍ଟର ମହାନ୍ତି - ଆମେ ତ ପୁରା ଭୁଲିଯାଇଛୁ । ଆମ କୋଂପାନି ଆପଣଙ୍କ ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ପ୍ରେଜେଣ୍ଟେସନ୍ ପଠାଇଥିଲା ।

ଦେବାଳିଆ   ପ୍ରେଜେଣ୍ଟେସନ୍ ?

କୋଂପାନି   ଏଇ ଦେଖନ୍ତୁ (ଗୋଟିଏ କଲମ ଦିଅନ୍ତି)

ଦେବାଳିଆ   ହଇଷ, ମୁଁ କ'ଣ ପିଲାଟେ ହୋଇଛି ଯେ ମୋତେ ଯେନ୍ ଦେଇ ଭୁଲେଇଦଉଛି !

କୋଂପାନି   ସାର୍, ଏ ଏମିତି କମନ୍ ଯେନ୍ ନୁହେଁ । ଯା'ଉଁତରେ କ୍ୟାମେରା ଅଛି । ଏଠି ଫୋନ୍ ଅଛି । ଏପଟେ ଗାତ ଶୁଣିବା ପାଇଁ ରେଡିଓ ସିଷମ ଅଛି ସାର୍ ।

ଦେବାଳିଆ   : ଓକେ ଓକେ, ମୁଁ ଏଇଟାକୁ ଗ୍ରହଣ କଲି । ହେଲେ.. ଆପଣ ଆମ କୋଂପାନି ମିଟରଟା ପରଟେଇ କରିନିଅନ୍ତୁ, ବ୍ଲେଣ୍ଡି ପରସେଣ୍ସ ଦିଆଯିବ ।

ହେମେନ୍ତ ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥୨୧୨

ଦେବାଳିଆ   ନା ନା, ଏ ମିଟରରେ ସେମିତି କିଛି ଖାମିୟା ନାହିଁ, ଠିକ୍ ଅଛି ।
 କୋଂପାନି   ଆପଣ ଅର୍ଡରଟା କରେଇଦିଅନ୍ତୁ, ତା'ପରେ ଆମେ ଆପଣଙ୍କୁ ଫରେନ୍,
                          ବୁର୍ ପାଇଁ, ଉଇଥ୍ ଫେମିଲି, ଏରେଞ୍ଜ୍ କରିଦେବୁ ।
 ଦେବାଳିଆ   ଓକେ, ତମ ଅର୍ଡର ହୋଇଗଲା ।
 କୋଂପାନି   ଥ୍ୟାଙ୍କ୍ ୟୁ ସାର, ଥ୍ୟାଙ୍କ୍ ୟୁ । (ଅଧାର)

ପଞ୍ଚମ ଦୃଶ୍ୟ

(ରାଜର୍ ଜୋନକୁ ଆଲୋକ ଆସେ । ଓଡ଼ିଆ ଦାସ ବେକରେ ଏକ ମିଟର ବାନ୍ଧି
ଚୁପିଚୁପି ଆସେ । ଏଣେତେଣେ ଚାହେଁ - କାହାରିକୁ ନ ପାଇ ତାଙ୍କେ ।

ଓଡ଼ିଆ   ଲିଲି....ଲିଲି....ଏ ଲି...ଲି...(ଲିଲି ଆସେ)

ଲିଲି   ଚୁପ୍ ! ଚୁପ୍ ! ଚୁପ୍ !

ଓଡ଼ିଆ   ଲିଲି, ଆଜି ଜଣୁ ଯୁ ।

ଲିଲି   ଆଁ ଜଣୁ ? ବେକରେ ମିଟର ବୁଲୁଛି, ଦିଶୁଛି ତ ? ଯେତେ କହୁଥିବ
ସେତେ ଟେକ୍ ।

ଓଡ଼ିଆ   ଇଂଲିସ୍‌କୁ ନୋ ଟେକ୍

ଲିଲି   ଆର୍ସ, ତମେ ଇଂଲିସ୍ ଶିଖିଗଲଣି ?

ଓଡ଼ିଆ   ଆଉ ତୋ ସାଙ୍ଗରେ ଭଲକି କଥା ପଦେ ହେଇପାରୁନି । ମିଟର
ଖାଲି ଘାସଁ ଘାସଁ ଘୁରିଯାଉଛି । ଓଃ ସେଡ୍ ସେଡ୍ । ମାଜଁ ମିଟର
ଇଜ୍ ଟର୍ଣ୍ଣ, ଟର୍ଣ୍ଣ ଏଣ୍ଡ ଟର୍ଣ୍ଣଜା ।

ଲିଲି   ଆଉ ଓଡ଼ିଆରେ କହିପକଉଛ, ମିଟର ଘୁରିବନି । ଇଂଲିସ୍‌ରେ
କହୁନ ?

ଓଡ଼ିଆ   ଆଜି ହାର୍ ତୁ ? ହାର୍ ତୁ ? ତୋତେ ଦେଖିଲେ ପାଟିରୁ, ନା ନା
ମାଉଥିରୁ, ଓଡ଼ିଆ ଖାଲି କମିଂ ଆଉଟ୍ କମିଂ ଆଉଟ୍ କମିଂ ଆଉଟ୍ ।

ଲିଲି   ଆ ହା ହା ରସିକନାଗର, ଦିନ ବାରଟାରେ ମୋ ପାଇଁ ଜାଳିଛ
ଜାଗର ।

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥୨୧୪

ଓଡ଼ିଆ   ଲିଳି କମ୍ କମ୍ କମ୍ ।
                   କମ୍ ଡିଅର, କମ୍
                   ଘରଟାକୁ ଆମେ ବନେଇଦବା
                   ଲଭ୍‌ର ଗୋଟେ ହୋମ୍ ।
 ଲିଳି   ଆ ହା ହା ପ୍ରିୟତମ, ସତରେ ତମେ ମତେ ପ୍ରେମ କର ?
 ଓଡ଼ିଆ   ଆରେ ପ୍ରେମ ତ ଗୋଟେ ଗେମ୍
                   ଏଥରେ ନଥାଏ ଶେମ୍
                   ଗେମ୍‌ରେ ଖେଳି ନେମ୍ କମେଇ
                   ବଢ଼େଇବା ଆସ ଫେମ୍
 ଲିଳି   ତମେ ମତେ ସତରେ ଏତେ ଭଲପାଅ ?
 ଓଡ଼ିଆ   ପ୍ରାଣଭରି, ପ୍ରାଣଭରି ଭଲପାଏ ।
 ଲିଳି   ମୋତେ ବିଶ୍ୱାସ ହେଉନି ।
 ଓଡ଼ିଆ   କ'ଣ କରିବି, କ'ଣ କଲେ ମୋତେ ବିଶ୍ୱାସ କରିବ ?
                   ହାଣିଦେବି, ହାତ ଗୋଡ଼ କାଟିଦେବି, ଚିରିଦେବି ଛାତି ମୋର,
                   ପିଇ ଦେବି ବିଷ ।
                   (ଏହି ସମୟରେ ମିଟର ରିଡର ଘୁଷଖୋର ସାହୁ ଦୌଡ଼ିଆସେ)
 ଘୁଷଖୋର   ଆଁ ହଁ ହଁ, ରୁହ ବଂଧୁ ରୁହ, ଟେକ୍‌ଟା ଦେଇସାରିକି ବିଷ ପିଅ ।
 ଓଡ଼ିଆ   ତମେ...ମାନେ ଆପଣ...ସେଡ୍ ସେଡ୍ ମାନେ ଯୁ ଆର ହୁ ? ହୁ ?
 ଲିଳି   ମାନେ ଆପଣ କିଏ ?
 ଘୁଷଖୋର   ଓ..ଆମେ ହେଲୁ ମିଟର ରିଡର ଘୁଷଖୋର ସାହୁ ।
 ଓଡ଼ିଆ   ମୋ ପାଖରେ ସେଡ୍, ମାଜ୍ ପାଖରେ ହାଟ୍ ଡାର୍କ ?
 ଘୁଷଖୋର   ସରକାର ଆପଣଙ୍କ ବେକରେ ମିଟର ଲଗେଇଛନ୍ତି, ମୋତେ ଏଇ
                   ଟର୍ଚ୍ଚ୍ ଦେଇଛନ୍ତି । ମୁଁ ମିଟର ପଢ଼ିକି ବିଲ୍ ଦେବି । ଆପଣ ଟେକ୍
                   ଦେବେ ।

ଓଡ଼ିଆ   ଓ ଗିରୁ ଗିରୁ, ଡେରୁ କର ।

ଘୁଷୁଖୋର   ଡେରୁ କରିବି ? ଆପଣ ପ୍ରେମରେ ବିଭୋର ହୋଇ ଯେମିତି ବିଷ
ଖାଇବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଚାଲିଗଲେ, ମୁଁ ଭାବିଲି, ଲୋକଟା ଯଦି ବିଷ
ଖାଇଦବ, ତ'ହେଲେ ଟେକୁ ଦବ କିଏ ?

ଓଡ଼ିଆ   ଓ ତମେ ଟେକୁବାଲା ?

ଘୁଷୁଖୋର   ଆପଣଙ୍କର ହଜାରେ ଟଙ୍କା ଟେକୁ ହୋଇଗଲାଣି ।

ଓଡ଼ିଆ   ଏଁ, ହଜାରେ ଟଙ୍କା !

ଘୁଷୁଖୋର   :. ଆଉ, ତାଏ ଚାନ୍ଦନା ମିଟର ଖାଲି ଘାଏଁ ଘାଏଁ ଘୁରୁଛି, ଓଠ ଖୋଲିଲା
ବେଳକୁ ଖାଲି ଉଠିଲା ।

ଓଡ଼ିଆ   ଏତେ ଟଙ୍କା ଏବେ କଉଠୁ ପାଇବି ?

ଲିଲି   ଆଉ ପ୍ରେମ କ'ଣ ମୋଫତରେ କରିବ ?

ଘୁଷୁଖୋର   ସାର, ଚିନ୍ତା କରନ୍ତୁନି, ମୋ ନାଆଁ ତ ଘୁଷୁଖୋର ସାହୁ । ଆପଣ
ଯଦି ମୋତେ ଘୁଷୁ ଦେଇଦେବେ, ତା'ହେଲେ ଏ ମିଟରକୁ ମୁଁ
ଏମିତି ବାଗରେ ବାଗେଇଦେବି ଯେ ମିଟର ଘୁରିବ, ହେଲେ
ଉଠିବନି । ଆଉ ଯଦି ଉଠିବ, ପଛେଇଦବାର ବାଟ ମଧ୍ୟ ଅଛି ।
କୁହନ୍ତୁ, ମାତ୍ର କୋଡ଼ିଏ ପରସେଷ୍ଟ ଲାଜ ।

ଓଡ଼ିଆ   ଏ କଥାଟା ସେହିଦିନରୁ କହୁନ, ମୁଁ ଖାଲି ତୁଛାଟାରେ ଚିନ୍ତା କରୁଛି ।

ଘୁଷୁଖୋର   ଘୁଷୁ ଦିଅରୁ - ନିଶ୍ଚିତରେ ରୁହନ୍ତୁ । (ଅଧାର)

ଷଷ୍ଠ ଦୃଶ୍ୟ

(ମିଡ଼ିଲ ଜୋନ୍‌ରେ ରାଜା ବସିଥାନ୍ତି, ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସହିତ ହିସାବ ସମୀକ୍ଷା କରୁଥାଆନ୍ତି)

କାଂଗାଳି   କୁହ ଘୁଷ୍ଟଖୋର ସାହୁ, ଆମ ରେଭିନ୍ୟୁ ଜମା ଖର୍ଚ୍ଚର ହିସାବ କର ।

ଘୁଷ୍ଟଖୋର   ମଣିମା, ଆମର ଏ ମାସରେ ୭୦ଲକ୍ଷ ୪୫ହଜାର ୫୫୨ଟଙ୍କା
ଟେକ୍ ଆଦାୟ ହୋଇଛି ।

କାଂଗାଳି   ଏଁ, କ'ଣ କହିଲ, ୭୦ଲକ୍ଷ ୪୫ହଜାର ୫୫୨ ଟଙ୍କା ? ଗୋଟେ
ମାସରେ ? ତମେ କ'ଣ କହୁଛ, ଘୁଷ୍ଟଖୋର ?

ଘୁଷ୍ଟଖୋର   ଯେସ୍ ସାର, ଏକଦମ୍ ସତ ।

ଦରିଦ୍ର   ଘୁଷ୍ଟଖୋର ଜଣେ ଦକ୍ଷ ଅଫିସର କି ନା ।

କାଂଗାଳି   ଠିକ୍ ଅଛି, ଏ ମାସରୁ ତମର ୫% ଡି.ଏ. ବଢ଼େଇଦିଅ । ଆଉ ମନ୍ତ୍ରୀ
ଦରିଦ୍ରବର୍ଦ୍ଧନ, ତମ ଯୋଜନାର ଜବାବ ନାହିଁ । ହଉ, ଖର୍ଚ୍ଚ କେତେ
ହେଲା, କୁହ ।

ଦରିଦ୍ର   ଘୁଷ୍ଟଖୋର...

ଘୁଷ୍ଟଖୋର   ଖର୍ଚ୍ଚ, ମିଟର କିଣା, କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଦରମା ଆଉ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଖର୍ଚ୍ଚ ମିଶି
ଗ୍ରାଣ୍ଟ ଟୋଟାଲ୍ ୭୦ କୋଟି ୪୫ଲକ୍ଷ ୪୫ହଜାର ୫୫୨ଟଙ୍କା ।

କାଂଗାଳି   ସାବାସ୍, ଏବେ କୁହ, ରାଜକୋଷକୁ ଆସିଲା କେତେ ?

ଘୁଷ୍ଟଖୋର   ରାଜକୋଷକୁ ଆଉ ଆସିବ କୋଉରୁ ? ରାଜକୋଷରୁ ଆହୁରି
ପାଖାପାଖି ୭୦କୋଟି ଟଙ୍କା ଯିବ ।

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥୨୧୭

କାଂଗାଳି   ମାନେ ? ଦୁଷ୍ଟଖୋର ।

ଦୁଷ୍ଟଖୋର ମୋର ବା ଦୋଷ କ'ଣ ? ମୁଁ ତ ଆଦାୟ କରିବା ଲୋକ ।

କାଂଗାଳି କୁଆଡ଼େ, କୁଆଡ଼େ ଗଲା ସେ ଦେବାଳିଆ ମହାନ୍ତି ! ତାକ, ତାକ
ତାକ ।

ଭୁବନେଶ୍ୱର ଆଜ୍ଞା, ମୁଁ ତାଜିଦେବି ।

କାଂଗାଳି   ଯିଏ ତାକୁଛ ତାକ ।

ପ୍ରଶ୍ନକାରୀଙ୍କ ନାମ (ଯାଏ, ଦେବାଳିଆ ବୌଦ୍ଧିଆସନି)

ଦେବାଳିଆ : ଜୟ ମହାରାଜ କାଗାଳି ଦାସ ମନ୍ଦିରାଜଙ୍କର ।

କାଁଗାଳି   ରୁପ ରୁପ । ସ୍ବଜଃ ଦେବାଳିଆ, ମୁଁ ଜାଣିଥିଲି, ତୁମେ ମୋତେ
ଦେବାଳିଆ ବନେଇବ । ସତକ୍ଷୟତ ବନେଇଦେଲ ।

ଦେବାଳିଆ : ମୁଁ କ'ଣ କରିବି, ଆପଣ ତ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଟେକ୍-ଫ୍ରୀ କରିଦେଲେ,
ଯୋଜନା ଫେଲ ହୋଇଗଲା ।

କାଂଗାଳି ଆରେ, ମୋତେ ତ ଫେର ମୋ' ଭୋଗ୍ ବେଙ୍ଗ୍ କଥା ଦେଖିବାକୁ ପଡ଼ିବ, ସେଥିପାଇଁ ଟେକ୍ ପ୍ରୀ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଲା ।

ଦେବାଳିଆ : କିନ୍ତୁ ମଣିମା, ଅଫିସ୍ ଘରେ କୋଂପାନି ଲୋକ ନେଇ ବସିଛି,
ମିତର ଟଂକା ନବ, ଯିବ ।

କାଂଚାଳି   ନ ଯାଉ, ଟଙ୍କା ମୁଁ କୋଉଠୁ ଆଣିବି ।

ଦେବାଳିଆ : ନହେଲେ ବନ୍ଧୁତ କଥା କହୁଛି ।

କାଂଚାଳି ଯାହା କହୁଛି କହୁ ।

ଦେବାଳିଆ : ସେ ବହୁତ ବାଜେ କଥା କହୁଛି, ଦି' ଜାନରେ ଶୁଣିପାରିବେନି ।

କାଂଚାଳି ଶୁଣନ୍ତି କହିକି ? କାନରେ ଠିପି ମାରି ବସ, ନହେଲେ..

ଦେବାଳିଆ : ସେ ଗୁଣ୍ଡା ଆଣିଛି, କାନନ୍ ଠିପି ଖୋଜିଦେବ ।

(ଏହି ସମୟରେ କୋଂପାନି ପଶିଆସେ)

କୋଂପାନି ହେଲୋ ରାଜା ସାହେବ ।
 କାଂଗାଳି ଜୁହାର କୋଂପାନି ସାହେବ ।
 କୋଂପାନି ଆମେ ଆମ ଟଂକା ନବାକୁ ଆସିଛୁ ।
 କାଂଗାଳି କ'ଣ କରିବା ବାହାଦୂର, ଗୋଟେ ଯୋଜନା କରିଥିଲୁ - ଫେଲ୍ ହୋଇଗଲା ।
 କୋଂପାନି ତମେ ଫେଲ୍ ହୋଇଗଲ, ସେକଥା ତମେ ବୁଝିବ । ମୋ ଟଙ୍କା ମୋତେ ଦିଅ ।
 କାଂଗାଳି ଆଉ କିଛି ଯୋଜନା କରୁ, ଟଂକା ରୋଜଗାର ହେଲେ ଦେବା ।
 କୋଂପାନି ମୁଁ କିଛି ଶୁଣିବିନି । ଏବେ ନେବି, ଏବେ ।
 କାଂଗାଳି ମହାମନ୍ତ୍ରୀ ଦରିଦ୍ରବର୍ଦ୍ଧନ ।
 ଦରିଦ୍ର ମଣିମା, ଜଏ ବିଦେଶୀ କୋଂପାନି ଭାରି ଜବର ଅଛି । ଛାଡ଼ିବନି ।
 ତାଳନ୍ତୁ, ଏହି ପଛପଟ ଝରକା ଭାଂଗି ବଣକୁ ପଳେଇବା ।
 କୋଂପାନି କ'ଣ ହେଲା, ପଳେଇବ ? ପଳାଅ, ମହାରାଣୀକୁ ଆମେ କବ୍‌ଜାରେ ରଖୁଅଛୁ, ମହାରାଣୀକୁ ନେଇଯିବୁ ।
 କାଂଗାଳି ମହାରାଣୀକୁ ନେବ ତ ନେଇଯାଅ....
 କୋଂପାନି ଏ କଥା ତ ଠିକ୍ ଅଛି ।
 ଦେବାଳିଆ : ନା ନା କୋଂପାନି ବାହାଦୂର, ରୁହରୁହ, କିଛି ଗୋଟେ ସମାଧାନର ବାଟ ଖୋଜ ।
 କୋଂପାନି ଆରେ ତମେ ଯଦି ପାରୁନ, ଟେକ୍ ସିଷମକୁ ଓଡ଼ିଆ ପ୍ରାଇଭେଟାଇଜ୍ କରିଦିଅନ ?
 କାଂଗାଳି ପ୍ରାଇଭେଟାଇଜ୍ ? ସେଟା କ'ଣ ?
 ଦେବାଳିଆ : ଯେସ୍ ମଣିମା, ଯେ ଗୋଟେ ଦମ୍ଭଦାର ପ୍ରସ୍ତାବ । ଟେକ୍ ସିଷମକୁ ପ୍ରାଇଭେଟାଇଜ୍ କରିଦେବା ।

କାଂଗାଳି   ଆରେ ବାବୁ, ସେ ପ୍ରାଇଭେଟାଇଜ୍ଡ କ'ଣ ?

ଦେବାଳିଆ : ଜଣେ ପ୍ରାଇଭେଟ୍ କୋଂପାନିକୁ ଟେକ୍ ଆଦାୟ ଦାୟିତ୍ୱ ଦେଇଦେବା । ସେ ଆଦାୟ କରୁ ନକରୁ, ମାସ ଶେଷକୁ ଆମ କୋଟା ଆମକୁ ଦେଇଦେବ ।

କାଂଗାଳି   ଭଲକଥା । ହେଲେ, ନବ କିଏ ?

କୋଂପାନି   ଆମକୁ ଦଉନ ? ଆମେ ନରୁ ।

ଦରିଦ୍ର   ଆପଣ ନେବେ, ତା'ହେଲେ ତ ବଢ଼ିଆ ହବ । ରଣ ବି ଶୁଝିବ, କାମ ବି ଚଳିବ ।

କାଂଗାଳି   ହେଲେ, କୋଂପାନି ବାହାଦୂର ନବ ତ ନବ; ହେଲେ, ଆଦାୟ କରିବ କେମିତି ?

କୋଂପାନି   ଆମ ପ୍ରିପେଡ୍ ସିଷ୍ଟମ କାର୍ଡ୍ ରହିବ । ଲୋକେ ଆଗ ପଇସା ଦେଇ କାର୍ଡ୍ କିଣିବେ । ସେ କାର୍ଡ୍ ଗଳାରେ ଲାଗେଇବେ । ପଇସା ସରିଗଲେ ଆପେ ଆପେ କଥା ବନ୍ଦ୍ । ନୋ ଟେନ୍, ନୋ ପେନ୍ । ଆପଣ ଘରେ ବସି ଟେକ୍ ପାଇବେ ।

କାଂଗାଳି   ହଉ ହେଲା, ଆମେ ରାଜି ।

(ଅନ୍ଧାର)

ସପ୍ତମ ଦୃଶ୍ୟ

(ପ୍ରଞ୍ଜ ଜୋନ୍‌କୁ ଆଲୋକ ଆସେ । ଘୋଷକ ଆସେ ଘୋଷଣା କରି କରି ।)

ଘୋଷକ   ଶୁଣ ଶୁଣ ଶୁଣ । ଆଜିଠାରୁ କାଂଗାଳି ପାଟଣାରେ କୌଣସି ପ୍ରଜାଙ୍କର
ବିନା ପଛସାରେ କଥା କହିବାର ଅଧିକାର ରହିବ ନାହିଁ । ଏତଦ୍ୱାରା
ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଜାଙ୍କୁ ଜଣାଇଦିଆଯାଇଛି, ସେମାନେ ପ୍ରଥମେ ଟଙ୍କା
ଜମା କରି କାର୍ଡ୍ କିଣି ଗଳ୍ପରେ ପକେଇ କଥା କୁହନ୍ତୁ । ନହେଲେ
ଆପେ ଆପେ ପାଟି ବନ୍ଦ ହୋଇଯିବ । ହୁକୁମ୍ ମହାରାଜ କାଂଗାଳି
ଦାସ ମର୍ଦ୍ଦରାଜ । (କହି କହି ଚାଲିଯାଏ - ଅନ୍ଧାର)

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥ ୨୨୧

ଅଷ୍ଟମ ଦୃଶ୍ୟ

(ରାଜର୍ ଜୋନକୁ ଆଲୋକ ଆସେ । ଓଡ଼ିଆ ଦାସ ବେଶ୍ ଫିଟ୍‌ଫାଟ୍ ହୋଇ ଆସିଥାଏ ।)

ଓଡ଼ିଆ   ଜିଲି...ଏ ଜିଲି...ଜି..ଜି.. (ଲିଲି ଆସେ) । ଆଜି ଲଭୁ ଯୁ ଜିଲି ।

ଜିଲି   : ରୁପ । ଭିତରେ ଅଛନ୍ତି ମଦର, ବାହାରେ ପାଦର ।

କୁଆଡ଼କୁ ଆଉ କିଏ ସେ ଛାଡ଼ିବ

ଭୁଜାଳି ଧରିଛି ବୁଦର ।

ଓଡ଼ିଆ   : ଆରେ ଛାଡ଼ ଛାଡ଼, ତୋ'ର ଅଠର ଟପି ଉଣେଇଶ ତ ମୋର ବାଜଣି
ଟପି ତେଜଣି । ଆଉ କିଏ ଆମର କ'ଣ କରିବ । ଚାଲ, ରେମୁଣା
ମନ୍ଦିରରେ ପୁଲମାଳ ପଳେଇ ନାଲଗିରି ପଳେଇବା । (ଦାଦା ଆସେ)

ଦାଦା   : ଆବେ, କିଏ ବେ ତୁ ? ମୋ ଭଉଣୀକୁ ପୁସୁଲେଇ ନେଇ
ପଳଉଛୁ ।

ଓଡ଼ିଆ   ଏ, ବେଶି ଦାଦାଗିରି ଦେଖାନା ।

ଦାଦା   କ'ଣ, ମୋତେ ଚେଲେଖି କରୁଛୁ ?

ଓଡ଼ିଆ   : ବେ ରୁପ । ଆଜି ମୁଁ କିଛି ଶୁଣିବିନି, ଯାହାକୁ ଚାହିଁବି ତା' ସାଙ୍ଗରେ
ଚେଲେଖି କରିବି ।

ଦାଦା   ଆଜ୍ଞା ଦେଖିବା, ତୁ ଏଠି ପାଦେ ଆଗେଇଲେ....

ଓଡ଼ିଆ : ବେ କଅଣ କରିପକେଇବୁ ? କର, କ'ଣ କରୁଛୁ କର । ଲିଲି, ଆ
 ମୋ ସାଙ୍ଗରେ ।
 ଦାଦା : ନା ଲିଲି, ତୁ ଯାଇପାରିବୁନି ।
 ଲିଲି : ହଁ ଯିବି, ଏଇ ଗଳି -
 ଦାଦା : ନା, ତୁ ଯାଇପାରିବୁନି ।
 ଲିଲି : ହଁ ଯିବି ।
 ଦାଦା : ନା ।
 ଲିଲି : ହଁ ।
 ଦାଦା : ନା ନା (ଆଉ ପାଟିରୁ ଶବ୍ଦ ବାହାରେନି)
 ଓଡ଼ିଆ : ବାସ, ଆଉଟ୍‌ଗୋଇଜ୍ ଖତମ୍ । କାର୍ତ୍ତ୍ ପକା କାର୍ତ୍ତ୍, ନହେଲେ ତୁମ୍
 ହେଇ ବଞ୍ଚିଥା ।
 ଦାଦା : (ଅଂଗଭଂଗୀ ଦେଖେଇ କହୁଥାଏ)
 ଓଡ଼ିଆ : ତୁମ୍ ! ଆ ଲିଲି (ଟାଣିନେଇ ଯାଉଥାଏ, ଭିକାରି ପହଞ୍ଚେ)
 ଭିକାରି : କ'ଣ ହେଲା, ଲିଲି ପଳେଇବ ? ତା' ବାପ ମରିଯାଇଛି କି ?
 ଓଡ଼ିଆ : ବେଶି କଥା କୁହନି, କାର୍ତ୍ତ୍ ସରିଯିବ ।
 ଭିକାରି : ଲିଲି, ନା, ଯାଆନା ଲିଲି ।
 ଲିଲି : ମୋ ମେରେଇ ପରେ ଫେରିଆସିବି । (ଯାଉଥାଏ)
 ଭିକାରି : କ'ଣ କହିଲୁ (ପିଟିବାକୁ ଯାଉଥାଏ, କାଂଗାଳି ଦୌଡ଼ିଆସନ୍ତି)
 କାଂଗାଳି : ଆରେ ରୁହ, ରୁହ ହେ ବାହାପିଆ ଭିକାରି ଦାସ, ରାଜ୍ୟ ଛାରଖାର
 ହୋଇଗଲା, ରାଜ୍ୟକୁ ରକ୍ଷା କର ।
 ଭିକାରି : କ'ଣ ହେଲା, ମହାରାଜ ?
 କାଂଗାଳି : କ'ଣ ଆଉ ହବ, ରାଜ୍ୟ ଭାସିଗଲା, କୋଂପାନି ଆସି ଉଆସ ଭିତରେ
 ପଶିଗଲାଣି ।
 ଭିକାରି : ମନ୍ତ୍ରୀ ? ସଭାସଭ ?

କାଂଗାଳି : କିଏ କୁଆଡ଼େ ପଳେଇଲେଣି । ରାଜ୍ୟର ଏ ସଂକଟ ସମୟରେ
ଶାସକ ଓ ବିରୋଧୀଦଳ ଏକଜୁଟ ନହେଲେ କୋଂପାନିକୁ ରୋକିବ
କିଏ ? ଦେଶକୁ ଉଦ୍ଧାର କରିବ କିଏ ?

ଭିକାରି : ଭଲ ହୋଇଛି, ମୁଁ ମନା କରୁଥିଲି, ଏ ପ୍ରାଇଭେଟାଇଜ୍ ଧନ୍ଦା ଭିତରେ
ପଶିନି, ନମାନି ପଶିଗଲେ, ଏବେ ସମ୍ଭାଳ ।

କାଂଗାଳି : ଅଧିକ ଆଉ ଏଠି କୁହନି । କାର୍ତ୍ତ୍ ସରିଯିବ, ପାଟି ବନ୍ଦ୍ ହୋଇଯିବ ।
ଚାଲ, କୋଂପାନିକୁ କହିବା । ନମାନିଲେ ଆନ୍ଦୋଳନ କରିବା ।
ଚାଲ ଚାଲ ।

ଭିକାରି : ହେଲା, ହଜରେ ଏ, ଆସ ସମସ୍ତେ । ଆଗ ଆମ ଦେଶରୁ କୋମ୍ପାନିକୁ
ହଟେଇବା, ତା' ପରେ ତମ ବାହାଘର ।

କାଂଗାଳି ଜନକ୍ଲବ୍

ଅନ୍ୟମାନେ : ଜିନ୍ଦାବାଦ୍ (କହି କହି ଯାଆନ୍ତି, ରାଇଟ୍ ଜୋନ୍ ଅଂଧାର ହୁଏ ।
ମିଡିଲ୍ ତଥା ପ୍ରଷ୍ଟ ଜୋନ୍‌କୁ ଆଲୋକ ଆସେ, ଦେଖାଯାଏ ସମସ୍ତେ
କୋଂପାନିକୁ ଘେରିଯାଇ ସ୍ଲୋଗାନ୍ ଦିଅନ୍ତି ।)

କୋଂପାନି (ହସି) ଚିଲାଅ, ମନଭରି ଚିଲାଅ, କେତେ ଚିଲେଇବ ଚିଲାଅ ।
କାର୍ତ୍ତ୍ ତ ସରିବନା, ତା'ପରେ ?

(ସମସ୍ତେ 'ଜନକ୍ଲବ୍ ଜିନ୍ଦାବାଦ୍' କହି କହି କାର୍ତ୍ତ୍ ସରିବ । ସମସ୍ତେ
ତୁପ୍, କୋଂପାନି ହସେ ।)

କୋଂପାନି ତମେ ସମସ୍ତେ କିଛି ବି କହିବାର ସମସ୍ତ କ୍ଷମତା ହରେଇବସିଲ ।
କୋଂପାନି ହାତରୁ କାର୍ତ୍ତ୍‌ଟେ କିଣିଲେ କଥା କହିବ । ମୁଁ ନ ଚାହିବା
ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତମେ କିଛି ବି କରିପାରିବନି । ସମସ୍ତେ ତୁପ୍ ।

(ଧୀରେ ଧୀରେ ଯବନିକା ।)

୨୦୧୩ ଏପ୍ରିଲ 'ଝଙ୍କାର'ରେ ପ୍ରକାଶିତ
'ମାଙ୍କଡ଼'ର ଚରିତ୍ରମାନେ

- ଶୁଭେନ୍ଦୁ (ଶୁଭ)
- ରଶ୍ମି
- ବସନ୍ତ
- ରାଜୁ
- ରାମଚନ୍ଦ୍ର
- ସୁଗ୍ରୀବ
- ଚନ୍ଦନ
- ଦଶାନନ
- କୁଲୁ
- ବୁଲୁ
- ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ
- ସନାତନ
- ମାନ୍ସୁ
- ଭଜନା

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥୨୨୫

‘ମାଙ୍କଡ଼’ ପ୍ରଥମ ଦୃଶ୍ୟ

(ସମଗ୍ର ମଂଚର ବାମ ଅଂଶେ ଏକ ଟାଇଲ୍ ଘର । ସମ୍ମୁଖ ଭାଗ, ଯାହା ପଛପାଖ ବାଉଁଶ କଣିର ବାଡ଼ ଦ୍ଵାରା ଆବଦ୍ଧ । ତାହାର ପଛପାଖରେ ଏକ ରାସ୍ତା, ଯାହା କ୍ରମଶଃ ଦକ୍ଷିଣପାର୍ଶ୍ଵରୁ ଲମ୍ବିଆସିଛି ସମ୍ମୁଖ ଭାଗ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ । ମଂଚକୁ ଆଲୋକ ଆସେ ପୂର୍ବାହ୍ନ ଦଶଟା ସମୟରେ, ଯେତେବେଳେ ନାଟକର ନାୟକ ଶୁଭେନ୍ଦୁ ଓ ତାର ୭/୮ ବର୍ଷର ପୁଅ ମିଶି କ୍ରିକେଟ ଖେଳୁଥାନ୍ତି ।)

ଶୁଭ   (ବ୍ୟାଟ୍ ଧରି) ହଁ ପକାଅ, ପକାଅ ।

ମାନ୍ଦୁ   ନାହିଁ ତାତି, ତମେ ଖାଲି ଜୋର ବାଡ଼ଉଛ ।

ଶୁଭ   କାହିଁ , ମୁଁ ତ ଏମିତି ଖାଲି ବ୍ୟାଟ୍‌ଟା ଦେଖେଇଦଉଛି । ତମେ ଜୋରରେ ବଲ୍ ପକାଉଛ ।

ମାନ୍ଦୁ   ତଥାପି ତ ତମେ ଆଉଟ୍ ହଉନ !

ଶୁଭ   ହଉ ପକାଅ, ଏଥର ମୁଁ ଆଉଟ୍ ହୋଇଯିବି ।

ମାନ୍ଦୁ   ହବ ତ ? ଏଥର ଯଦି ଆଉଟ୍ ନହବନା, ମୁଁ ଆଉ ଖେଳିବିନି ।

ଶୁଭ   ହଉ ହେଲା, ପକାଅ ।

ମାନ୍ଦୁ   ଆଉଟ୍ ହବ ତ ?

ଶୁଭ   ହଁ ବାବା, ହଁ ।

ମାନ୍ଦୁ   ପ୍ରମିତ୍ ?

ହେମେନ୍ଦୁ ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥୨୨୬

ଶୁଭ   ହଉ ହେଲା, ପ୍ରମିଷ୍ଟ । (ମାନୁ ବଳ ପକାଇବା ସମୟରେ ରଖି
 ଆସେ)
 ରଖି   ମାନୁ, ଖେଳ ଆଉ କେତେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଝୁଲିବ ?
 ମାନୁ   ଓଃ ମମି, ତମେ ବି ଏତିକିବେଳେ ଆସିଗଲା ?
 ରଖି   ତମର ଖେଳ ଆଉ କେତେବେଳଯାଏ ଝୁଲିବ, ଶୁଣେ ।
 ମାନୁ   ତାତି ଆଉଟ୍ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଖେଳ ଝୁଲିବ ।
 ଶୁଭ   ତା' ଜୀବନର ଏକମାତ୍ର ଲକ୍ଷ୍ୟ, ତାତିକୁ ଆଉଟ୍ କରିବ ।
 ରଖି   ତାତି କଣ ଜନ୍ମରେ ଅଛନ୍ତି ଯେ ଆଉଟ୍ ହେବେ ?
 ଶୁଭ   ତା' ମାନେ ? ମୁଁ କ'ଣ ଆଉଟ୍ ହୋଇଗଲିଣି ?
 ରଖି   ଆଉଟ୍ ଅଫ୍ ଗେମ୍ ନୁହଁ, ଆଉଟ୍ ଅଫ୍ ସେନ୍ସ ।
 ଶୁଭ   ଆଉଟ୍ ଅଫ୍ ସେନ୍ସ ମାନେ ?
 ରଖି   ଆହୁରି ପଚାରୁଛ ? ଘଡ଼ିକୁ ଦେଖିଲା ।
 ଶୁଭ   (ଘଡ଼ିକୁ ଦେଖି) ଦଶଟା ପଚିଶ ।
 ମାନୁ   ଏଁ, ଦଶଟା ପଚିଶ ? ମୋ' ଝୁଲ (ଭିତରକୁ ବୋହେ)
 ରଖି   ନିଜ ଜୀବନଟାକୁ ତ ଯାହା କଲ ନିଲ, ଶେଷରେ ପୁଅଟାକୁ ବି...,
 ଶୁଭ   :   ନା ନା, ଆଉ ସେ ବୋରିଂ ଦର୍ଶନଶାସ୍ତ୍ର ଆଡ଼କୁ ଯାଅନି ।
 ରଖି   କେତେଦିନ ଏମିତି ହସିଖେଳି ସମୟକୁ ଉଡ଼େଇଦେବ ?
 ଶୁଭ   କ'ଣ ଆଉ କରିବି ?
 ରଖି   ଜୀବନର ସିରିୟସ୍‌ନେସ୍‌ଟାକୁ ବୁଝ ।
 ଶୁଭ   ଏତେ ଶାନ୍ତ ସିରିୟସ୍‌ ହେବାକୁ ଜମାରୁ ଇଚ୍ଛା ନାହିଁ । ଆଉ, ଥରେ
 ସିରିୟସ୍‌ ହେଇଗଲେନା ଜୀବନର ସବୁ ରଙ୍ଗ ଫିକା ହୋଇଯିବ ।
 ରଖି   ରଙ୍ଗ ବଦଳେଇବାର ବୟସ କ'ଣ ତମର ହୋଇନି ? ବୋଝ
 ଉଠେଇବାର ସମୟ କ'ଣ ଆସିନି ? ବାପାଙ୍କ ଚାକିରି ଆଉ
 ସତରଫାସ ।

ଶୁଭ   ସତର ମାସ ? ଓଃ, ବହୁତ ନୟା ।

ରଶ୍ମି   : ତାଙ୍କ ଚାକିରିରେ ପେନ୍‌ସନ୍ ନାହିଁ ବୋଲି ଦୁମେ ଜାଣିଛ ?

ଶୁଭ   : କ'ଣ ହେଲା ସେଇଠୁ ?

ରଶ୍ମି   : ସଂଚୟ କ'ଣ, ବାପା ଜାଣିନାହାନ୍ତି ।

ଶୁଭ   : ତମେ କେମିତି ଜାଣିଲ ?

ରଶ୍ମି   (ଗୋଟିଏ ଡାଏରି ଦେଖେଇ) ଏଇଟା ଦେଖ ।

ଶୁଭ   କ'ଣ ?

ରଶ୍ମି   ବାପାଙ୍କ କରଜ ଡାଏରି ।

ଶୁଭ   କରଜ ଡାଏରି ?

ରଶ୍ମି   ବାପା ଦେଖିବେ, ଭିତରକୁ ଆସ ।

(ଦୁହେଁ ଭିତରକୁ ଯାଉଥିଲେ, ଭିତରୁ ବସନ୍ତବାବୁ ସାଇକେଲଟେ
ଧରି ଅଫିସ୍ ବାହାରନ୍ତି)

ବସନ୍ତ   ଆରେ ଶୁଭ ! ମାନ୍ୟତାକୁ ନେଇ ଟିକେ ସ୍କୁଲରେ ଛାଡ଼ି ଦେ ।

ରଶ୍ମି   ବାବା, ଆପଣ କ'ଣ .....

ବସନ୍ତ   ଅଫିସ୍ ଟାଙ୍ଗନ୍ ହେଇଗଲାଣି ।

ରଶ୍ମି   ରୁହନ୍ତୁ, ମୁଁ ଟିଫିନ୍ ଡବାଟା ଆଣିଦେଉଛି ।

ବସନ୍ତ   ଯା ଯା, ଶିଶୁ ଆଣ୍ (ଶୁଭ ଓ ରଶ୍ମି ଭିତରକୁ ଗଲେ)

(ବସନ୍ତ ସାଇକେଲ ପୋଛୁଆଆନ୍ତି, ଡାକିଡାକି ଆସନ୍ତି ଭଜନା)

ଭଜନା   ବସନ୍ତବାବୁ, ହୋ ବସନ୍ତବାବୁ ।

ବସନ୍ତ   (ଅଟକିଯାଇ ଦେଖନ୍ତି) କିଏ ?

ଭଜନା   କ'ଣ, ଚିହ୍ନିପାରୁନ ତ ! କେମିତି ଚିହ୍ନିବ ? ଚିହ୍ନିଗଲେ ପୁଣି ଦବାକୁ
ପଡ଼ିବ ଯେ...

ବସନ୍ତ   ନା ନା, କଥା କ'ଣକି.....

- ଭଜନା   ନା ନା ? କ'ଣ ନା ନା, ଏ ? ଦରମା ପାଇ ରୁପକି କୁଟିକି ଘରକୁ
ପଳେଇଆଇଲ, ଆମେ ଧାର ଦେଇ ବାଟ ଚାହିଁଛୁ ଭକୁଆ ।
- ବସନ୍ତ   ନାହିଁ ଭଜନାବାବୁ, ଏ ମାସଟା ଟିକିଏ ଅସୁବିଧା ହେଇଗଲା ।
- ଭଜନା   ଏ ମାସଟା ଅସୁବିଧା ହେଇଗଲା, ତମର କୋଉ ମାସଟା ସୁବିଧା
ଥିଲା କି ? କୋଉ ଗୋଟେ ମାସ ତମେ ରୁକ୍ତି କରିଛ. କହିଲ ?
କାହିଁ କେଉଁ କାଳରୁ, ମରହଟ୍ଟା ଅମଳରୁ, ଧାର ଗଡ଼ିଗଡ଼ି ଖଲିଛି ।
ମାସକଯାକ ଖାଇବ, ପହିଲା ହେଲା ପଛସା ଦବ, ଏତେ ଚୌରବା
କାହିଁକି ?
- ବସନ୍ତ   ଭଜନବାବୁ, ଏ ଭଜନବାବୁ, ମୋ ଭାଇଟା ପରା, ଟିକିଏ ଧାରେ,
ଘରେ ପୁଅବୋହୁ ଅଛନ୍ତି ତ ।
- ଭଜନା   ଥାଆନ୍ତୁ, ପୁଅବୋହୁକୁ ଛାଡ଼ିକି କଲେକ୍ଟର ଥିଲେ ଥାଆନ୍ତୁ, ମୁଁ
କ'ଣ କାହାକୁ ଡରିଛି ? ହକ୍ କଥାରେ ମୁଁ ମୋ' ବାପାକୁ ତ
ଡରେନି ।
- ବସନ୍ତ   ଏ ଏ, ଭଜନା, ଭଜନାଭାଇ, ମୋ' ଭାଇ, ଏ ଏ ଟିକିଏ..
ଟିକିଏ ରୁହ ।
- ଭଜନା   ନା, ମୁଁ ଏଠିକି ରହିବା ପାଇଁ ଆସିନି । ପଛସା ପକାଅ, ମୁଁ ମୋ
ବାଟରେ ଯାଏ ।
- ବସନ୍ତ   ଏଇ ମାସଟା ରହିଯାଅ ।
- ଭଜନା   କ'ଣ କହିଲ, ଏଇ ମାସଟା ରହିଯିବି, ଗଲାମାସ ଏଇକଥା
କହିଥିଲନା ? ଏ ମାସ ପୁଣି ସେଇକଥା ? ନା ନା, ଜମା ହବନି ।
- ବସନ୍ତ   ଏ ମାସ ଏରିୟର ମିଳିବାର ଥିଲା - ମିଳିଲାନି ।
- ଭଜନା   ଆରମାସ ବି ମିଳିବନି , ଆଉ ଯଦିବା ମିଳିବ, ତମେ କାହାକୁ
ଦବ ? କେତେଜଣକୁ ଶୁଝିବ ? ମଦନା ଚଉଳବାଲାର ସାତ
ହଜାର ଟଙ୍କା, ସିଏ ତ ଗାମୁଛା ଧରିକି ବସିଛି । (ହାତରେ ଡାଏରିଟା
ଧରି ଶୁଭ ଆସେ, ବସନ୍ତ ତାକୁ ଦେଖି ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇପଡ଼ନ୍ତି)
ରାଧୁଆ ଭୂଷା ଦୋକାନୀର ପାଟହଜାର ଟଙ୍କା ବାକି, ସେ ଠେଙ୍ଗା
ଧରିକି ବସିଛି, ପଦିଆ ପରିବାବାଲାର ଦି'ହଜାର ଟଙ୍କା ବାକି, ସେ

ଦଉଡ଼ିଧରି ବସିଛି । କାଳିଆ ସାଜକେଲବାଲା, ହଜାଏ ବସନ୍ତବାରୁ !
ତମକୁ ଲାଜ ଥିଲାନି ! ଶେଷରେ ଏଇ ଛାର କାଳିଆ ମେଂଚଡ଼
ସାଜକେଲ ଦୋକାନୀ, ତା'ଠୁ କାଳୀ ନେଇଗଲ ? ହଜାଏ କାହାକୁ
ଆଉ ଛାଡ଼ିବ ? (ପୁଅକୁ ଦେଖି ଡରିଯାଆନ୍ତି ବସନ୍ତ, ଯେମିତି କୌଣସି
ଏକ ଅପରାଧରେ ସେ ଅପରାଧୀ)

ବସନ୍ତ   ନା ନା, ଭଜନବାରୁ, ମୁଁ ତମକୁ ହାତ ଯୋଡ଼ୁଛି, ଆଉ ଆଉ, ଆଉ
କିଛି କୁହନି ।

ଭଜନା   କହିବିନି ? ପଇସା ପକାଅ, ତୁମ୍ଭ ହୋଇ ଉଲିଯିବି ।

ଶୁଭ   ବାପା ?

ବସନ୍ତ   ନା ରେ ବାପା, ନା । ହଁ, ମୁଁ ଧାର ଆଣିଛି, ତୁ ଚିତା କରନି, ମୁଁ
ଶୁଣିଦେବି । ଏ ମାସ ଏରିଏର ମଲିବ, ମୁଁ ଦେଇଦେବି ।
(ଶୁଭ ନିରବ) ଭଜନାବାରୁ !

ଭଜନା   ତମର ତ କିଛି ନାହିଁ, ମୁଁ ଏଇ ସାଜକେଲଟା ନେଇଗଲି । ପଇସା
ଦେବ, ସାଜକେଲ ଆଣିବ ।

ବସନ୍ତ   ନାହିଁ ନାହିଁ, ଭଜନାବାରୁ ଏଇଥରକ ମହଲତ ମାଗୁଛି ।

ଭଜନା   ମୁଁ କିଛି ଶୁଣିବିନି ।

ବସନ୍ତ   ନାହିଁ ରେ ବାବା, ମୁଁ ଧାର କରିଛି । ହେଲେ, ସେଥିରେ ମଦ
ପିଇନି କି ଛୁଆ ଖେଳିନି । ତୋ' ମାଆ କେନସରରେ
ପଡ଼ିଲାବେଳେ ଖରଚ କରିଛି । ଭଜନା ବାରୁ ....

ଭଜନା   ମୁଁ କିଛି ଶୁଣିବିନି । (ସାଜକେଲ ନେଇଯାଏ)

ବସନ୍ତ   ଏ ଭାଇ, ଏ ଭଜନା ଭାଇ ମୋ ସାଜକେଲ.. ଆଃ .... (ସ୍ତୋକ୍
ହୁଏ)

ଶୁଭ   ବାପା ! (ରଣ୍ଡି ଆଣିଥିବା ଟିଫିନ୍ ତବାଟା ଖସିପଡ଼େ । ଭଜନା
ଏପଟ ସେପଟକୁ ଉଡ଼ି ସାଜକେଲ ଛାଡ଼ି ଦୌଡ଼େ)

(ଅନ୍ଧାର)

ଦ୍ଵିତୀୟ ଦୃଶ୍ୟ

- (ରାସ୍ତାରେ କଥାହୋଇହୋଇ ଆସନ୍ତି ରାମଚନ୍ଦ୍ର ସାହୁ ଓ ତାଙ୍କ ବନ୍ଧୁ ସୁଗ୍ରୀବ ସିଂହ)
- ରାମଚନ୍ଦ୍ର   ସେ ଯାହା ହଉ, ଆମକୁ ଲଢ଼ିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।
- ସୁଗ୍ରୀବ   ଆମର ଚିହ୍ନ କ'ଣ ହେଲା ?
- ରାମଚନ୍ଦ୍ର   ଆମର ସିଂହ, ତାଙ୍କର ମାଙ୍କଡ଼ (ଶୁଭ ଆସୁଥାଏ)
- ଶୁଭ   ସାର, ନମସ୍କାର ।
- ରାମଚନ୍ଦ୍ର   : ହଁ, ନମସ୍କାର ।
- ସୁଗ୍ରୀବ   ହଜରେ, ବାପା କେମିତି ଅଛନ୍ତି ?
- ଶୁଭ   କ'ଣ ଆଉ କହିବି, ଜଣେ ପାରାଲିସିସ୍ ପେସେଂଟ୍ ଆଉ କେମିତି ରହନ୍ତା ?
- ରାମଚନ୍ଦ୍ର   କ'ଣ ଆଉ କରିବୁ ? ବିଚରା ନିରୀହ ଲୋକଟା ଭାଗ୍ୟରେ ଶେଷରେ ଏଇଆ ଥିଲା !
- ସୁଗ୍ରୀବ   ଆଜିକାଲି ଯୁଗ ସେଇଆ । ଭଲ ଲୋକର କପାଳ ମନ୍ଦ ।
- ଶୁଭ   ସାର, ସେକଥା କ'ଣ କହୁଛନ୍ତି ! ବାପା ଏତେ ଲୋନ୍ କରିଛନ୍ତି ଯେ ଆପଣ ବିଶ୍ଵାସ କରିପାରିବେନି । ଯାହା ପାଖରେ ଛିଡ଼ାହେଲାବେଳକୁ ପଛସା ମାଗୁଛି । ଆଜି ତାଙ୍କ ମାଲିସ୍ ତେଲଟେ ଖୋଜି ଖୋଜି ପାଉନି । ମୁଁ ତ ହସିଖେଳି ସମୟକୁ କଟେଇଦଉଥିଲି, ହଠାତ୍ ଏ ବୋଝ ଉଠେଇପାରୁନି । (କାନ୍ଦିପକାଏ)
- ରାମଚନ୍ଦ୍ର   : ଆରେ, ମାଲିସ୍ ତେଲର ଦାମ୍‌ଟା କେତେ ?
- ଶୁଭ   ବାସ୍ତରା ଟଂକା ।

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥୨୩୧

- ରାମଚନ୍ଦ୍ର : ହଉ, ଏଇ ରଖି ଶହେ ଟଙ୍କା, ମାଲିସତେଲଟା ନେଇଥା ।
- ଶୁଭ : ନାହିଁ ସାର ।
- ସୁଗ୍ରୀବ : ଆରେ ନେ'- ଯା- (ଶୁଭ ନିଏ)
- ଶୁଭ : ହଉ ସାର, ନମସ୍କାର । (ଋଣିଯାଏ - ପଛରୁ ଆସନ୍ତି ଦଶାନନ)
- ରାମଚନ୍ଦ୍ର : ବିଚରା ....
- ଦଶାନନ : ବାଃ ବାଃ ରାମ ସା'ରେ, ଜଳେକ୍ଷନ୍ ଆହୁରି ତିନି ମାସ ଅଛି, ଆପଣ ଏବେଠୁ ଟଙ୍କା ବାଟିବା ଆରମ୍ଭ କରିଦେଲେଣି ।
- ସୁଗ୍ରୀବ : ଜଣେ ଗରିବ ପିଲାକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା କ'ଣ ଅପରାଧ ?
- ରାମଚନ୍ଦ୍ର : ତା'ଛଡ଼ା, ଶୁଣ ଦଶାନନ, ଟଙ୍କା ଦେଇ ଜଳେକ୍ଷନ୍ ଜିତିବାର ଥିଲେ, ମୁଁ କେବେଠୁ ଜିତିସାରନ୍ତିଣି ।
- ଦଶାନନ : ସେଗୁଡ଼ା ମୋତେ କୁହନ୍ତୁନି । ଦୁଇଦୁଇଥର ହାରିସାରିଥିଲେ ବି ତୃତୀୟ ଥର ଛିଡ଼ାହେଉଛନ୍ତି କୋଉ ସ୍ୱାର୍ଥରେ ?
- ରାମଚନ୍ଦ୍ର : ଆରେ, ମୁଁ ପରା ତମକୁ ପଡ଼େଇଛି, ହାରିଯାଇଥିବା ଯୁଦ୍ଧର ଶେଷ ହୁଏନି, ଜିତିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯୁଦ୍ଧ ଚାଲିଥାଏ ।
- ଦଶାନନ : ସାର, ଏତା ତ୍ରେତୟା ନୁହେଁ, କି ଆପଣ ଦଶରଥ ପୁତ୍ର ରାମଚନ୍ଦ୍ର ନୁହଁନ୍ତି ।
- ରାମଚନ୍ଦ୍ର : ତମେ କିନ୍ତୁ ଦଶାନନ ।
- ସୁଗ୍ରୀବ : ଆଉ ଦଶାନନର ପରାଜୟ ପାଇଁ, କେବେ, ନା କେବେ କେହିନା କେହି, ରାମଚନ୍ଦ୍ର ତ ଆସିବେ ।
- ରାମଚନ୍ଦ୍ର : ତୁମକୁ ପରାସ୍ତ ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ, ଦଶାନନ ।
- ଦଶାନନ : (ହସେ ଛାତିପଟାଇ)
- ରାମଚନ୍ଦ୍ର : ଏ ଅଜହାସ୍ୟର ଉତ୍ତର ତମେ ସେଇଦିନ ପାଇବ, ଯୋଉଦିନ ଜଳେକ୍ଷନ୍ ରେଜ୍‌ଜଟ ବାହାରିବ । ଆସ ସୁଗ୍ରୀବ...(ଦୁହେଁ ଯାଆନ୍ତି)
- ଦଶାନନ : ବୁଝିଲେ ସାର ! ଏ ଭୋଚରମାନେ ଭୋଚର, ଏମାନେ ଆପଣଙ୍କର ବାଧ୍ୟତା ନୁହଁନ୍ତି ଯେ ବେତ ହଲେଇଦେଲେ ବୋତାମ୍ ତିପି ଦେବେ । (ଆସନ୍ତି ନେତ୍ରାନନ୍ଦ)
- ନେତ୍ରାନନ୍ଦ : ହଁ, ତାଙ୍କ ନାଡ଼ି-ନକ୍ଷତ୍ର ଯିଏ ଚିପିଛି, ସିଏ ସିନା ଜାଣିଛି ।
- ଦଶାନନ : ବୁଝିଲ ନେତ୍ରାନନ୍ଦ ! ରାମ ସାରେ ଏତେଦିନୁ ଟଙ୍କାଥଳି ଧରି

ବୁଲିଲେଣି, ହେଲେ ସାର୍ ଜାଣିନାହାଁନ୍ତି , ମୁଁ ବାଜଣି ବର୍ଷ ହେଲା
ଏ ଓର୍ତ୍ତରୁ ଜିତିଆସୁଛି । ଏଠି କିଏ ଗୋଟେ ବୋତଲରେ, କିଏ
କିଲେ ଚାଉଳରେ ତ କିଏ ବେଲାଏ ହାଣ୍ଡିଆରେ ସବୁଷ୍ଟ ହୁଏ ,
ତା ତାଲିକା ମୋ ପାଖରେ ଅଛି ।

ନେତ୍ରାନନ୍ଦ : ଏଠି ଯେ କେହି କଥାରେ, କାମରେ ବା ଆଦର୍ଶରେ ସବୁଷ୍ଟ ହୁଅନ୍ତି
ନାହିଁ, ତାହା ମାଷ୍ଟ୍ରେଙ୍କୁ ଜଣାନାହିଁ ।

ଦଶାନନ : କିନ୍ତୁ ଏ ଅଠରବର୍ଷିଆ ଭୋଟର ଗ୍ରୁପ୍ ଭାରି ଭୟଂକର ।

ନେତ୍ରାନନ୍ଦ : ସେମାନଙ୍କ କଥା ଚିନ୍ତା କରନ୍ତୁନି, ସେଗୁଡ଼ା ବେଟ୍, ଖଣ୍ଡେ, ବଳ
ଗୋଟେ, ଅତି ବେଶି ହେଲେ ବ୍ରାଏଲର କିଲକରେ ପୋଷା
ମାନିଯିବେ ।

ଦଶାନନ : ତାଙ୍କର ଦାୟିତ୍ବ ତମର ।

ନେତ୍ରାନନ୍ଦ : ସବୁ ଦାୟିତ୍ବ ତ ମୋ'ର, ଖାଲି କ'ଣ ତାଙ୍କର ।

ଦଶାନନ : ତା' ହେଲେ ଆସ ମୋ' ସାଙ୍ଗରେ । (ଯାଆନ୍ତି)

(ଅନ୍ଧାର)

ଦୃତୀୟ ଦୃଶ୍ୟ

(ଶୁଭର ଘର, ଶୁଭ ବସି ଭାବୁଥାଏ । ଭିତରୁ ଖାଲିବୋତଲଟେ ଧରି ଆସେ ରଶ୍ମି)

ଶୁଭ : କ'ଣ, ମାଲିଏ ତେଲ ସରିଗଲା ?

ରଶ୍ମି ହଁ, ଆଉଗୋଟେ ଆସିବ । ଏଜଟା ତ ନିହାତି ଦରକାର ।

ଶୁଭ ହଁ, କେଉଁଟା ଆଉ ଦରକାର ନୁହେଁ ! ବାପାଙ୍କ ପାଇଁ ମାଲିସ ତେଲ, ଟେବଲେଟ୍ ଆଉ ହର୍ଲିକସ୍, ମାନ୍ସ ପାଇଁ ବିସ୍କୁଟ, ବହି, ସ୍କୁଲଫିସ୍, ଆଉ ଆମପାଇଁ ଭାତଡାଲି, ତେଲଲୁଣ, ଏସବୁ ତ ନିହାତି ଦରକାରନା' । ଅଥଚ...

ରଶ୍ମି କିଛି ଗୋଟେ କର ।

ଶୁଭ କିଛି ତ ଗୋଟେ କରିବି ନିଶ୍ଚୟ, ହେଲେ.....କ'ଣଟା କରିବି !

ରଶ୍ମି କିଏ ଆସିଲା ?

ଶୁଭ ଚନ୍ଦନ, ମେଡିସିନ୍ ଷୋରବାଲା, ତମେ ଭିତରକୁ ଯାଅ । (ରଶ୍ମି ଭିତରକୁ ଯାଉଥାଏ)

ଚନ୍ଦନ କ'ଣ, କ'ଣ, ମୋତେ ଦେଖି ଭିତରକୁ ପଳଉଛ କାହିଁକି ? ଲାଜ ଲାଗୁଛି, ନାହିଁ ? ଜବାବ ହରାଇବା ଲୋକର ଲାଜସରମକୁ ଏତେ ଭୟ କାହିଁକି ?

ଶୁଭ ଚନ୍ଦନ, ପ୍ଲିଜ୍ ।

ଚନ୍ଦନ   ତୁ ରୁପକର । ତୋ' ମୁହଁକୁ ଦେଖି ମୁଁ ମେତିସିନ୍ ଦେଇନି, ଯାହା
ମୁହଁକୁ ଭରସା କରି ମୁଁ ମେତିସିନ୍ ଦେଇଛି, ତାକୁ କହୁଛି ।

ରଶ୍ମି   ଦେଖନ୍ତୁ ଚନ୍ଦନବାରୁ ! ଆପଣ ତାଙ୍କର ବାଲ୍ୟବନ୍ଧୁ ।

ଚନ୍ଦନ   ନାହିଁ ନାହିଁ, ବେପାରବଣିଜରେ ବଂଧୁବାନ୍ଧବ ଚଳେନି, ପୁଣି
ମେତିସିନ୍ ଭଳି ଚିଜ, ନଗଦକୁ ନାହିଁ, ତାକୁ ପୁଣି ଧାର ଦେଇଛି,
ତୋତେ ନୁହେଁ, ତା' ମୁହଁକୁ ଚାହିଁ । ତା' ବାପର ଖାନ୍ଦାନକୁ
ଦେଖି । ହେଲେ, ଫାଇଦା କ'ଣ ? ଶୁଖିଲା କାଠରେ ପାଣି ଢାଳି
ଢାଳି ହାତଗୋଡ଼ ହାଲିଆ ହେଲାଣି, ପତ୍ର କଅଁଳିବାର ପ୍ରଶ୍ନ ବି
ଉଠୁନି ।

ଶୁଭ   ଚନ୍ଦନ ! କ'ଣ ଏଣୁତେଣୁ କହୁଛୁ ?

ଚନ୍ଦନ   ବାଧୁଛି କି ? ଯଦି ବେଶି ବାଧୁଛି, ତା'ହେଲେ ଟଂକାଗୁଡ଼ା ପକେଇ
ଦେ', ନ ହେଲେ ମୋ' ପାଖରେ ଆହୁରି ଅନେକ ବାଜେ କଥା
ଷକ୍ ଅଛି । ବାହାରିଲେ ଦିହରେ ନିଆଁ ଲାଗିଯିବ ।

ରଶ୍ମି   ନା ନା, ଆଉ କିଛି କୁହନ୍ତୁନି । ତାଙ୍କ ହାତରେ ଟଂକା ନାହିଁ ।

ଚନ୍ଦନ   ସେଇ ତ କଥା । ମୋ' ପାଖରେ ପ୍ରଚୁର ଟଙ୍କା । ମନେଅଛି, ମୁଁ
ଯୋଉଦିନ ତମକୁ ପ୍ରପୋଜାଲ୍ ଦେଇଥିଲି, ତମେ ମୋତେ ଜୋଡ଼ା
ଦେଖାଇଥିଲ । ମୁଁ କହିଥିଲି, ଚେହେରାକୁ ଦେଖି ପ୍ରେମକରନା,
ପକେଟକୁ ଦେଖି ପ୍ରେମକର । ଆଉ ଆଜି ଯେତେବେଳେ
ସୁଯୋଗଟା ମୋ ହାତକୁ ଆସିଛି, ତମ ହାତଟାକୁ .....

ଶୁଭ   (କଲର ଧରି) ଚନ୍ଦନ ! କହୁ କହୁ ବହୁତ କଥା କହିଲୁଣି ।

ଚନ୍ଦନ   ଛାଡ଼୍ ଛାଡ଼୍, କଲର ଛାଡ଼୍, ଖାଲିହାତରେ କଲର ଧରାଯାଏନି ।
ଆରେ, ତୋ' ହାତରେ ଦମ୍ କାହିଁ ଏ କଲର ଧରିବାକୁ, ଉଁ ?
ଛାଡ଼୍ ଛାଡ଼୍ । ବେ ତୁ ଯେତେବେଳେ କ୍ଲାସ୍‌ରେ ଫାଷ୍ ହେଉଥିଲୁ,
ମୁଁ ଫେଲ୍ ହେଉଥିଲି, ଫେଲ୍ । ମୋତେ ଅଙ୍କ ଖଣ୍ଡେ ଦେଖାଉଥିଲୁ ?
ଇଂଲିଶ୍ ଟିକିଏ କହୁଥିଲୁ ? ନୋଟ୍ ବହି ଟିକେ ଦଉଥିଲୁ ? ଏ ?
ଆଜି ତୋ' ସୁନ୍ଦରୀ ସା..

ଶୁଭ   ଚନ୍ଦନ(ଅତ୍ୟଧିକ ରାଗିଯାଇ ଧରିନିଏ, ଦୌଡ଼ିଆସେ ରାଜୁ)

ରଶ୍ମି   (କାନ୍ଦକାନ୍ଦ ହୋଇ) ନା ନା, ଛାଡ଼ିଦିଅ, ସେ ବଡ଼ଲୋକ ।
ରାଜୁ ରାଜୁ....

ରାଜୁ   : ଆରେ ଆରେ, କ'ଣ ହୋଇଛି, କ'ଣ ହୋଇଛି, ଶୁଭ ଶୁଭ, ଛାଡ଼
ଛାଡ଼ (ଛଡ଼େଇଦିଏ)

ଶୁଭ   ଦେଖ ରାଜୁ, ଦେଖ, ଏ ଚନ୍ଦନ କ'ଣ କହୁଛି, ଶୁଣ ।

ଚନ୍ଦନ   ସିଏ କ'ଣ ଶୁଣିବ, ତା' କଥା କ'ଣ ମୁଁ ଜାଣେନି ?

ରାଜୁ   ଦେଖ ଚନ୍ଦନ ! ଆମେ ଦିନେ ନା ଦିନେ ବନ୍ଧୁ ଥିଲୁ । ଆଜି ଶୁଭଟା
ଦୁଃଖରେ ପଡ଼ିଛି ।

ଚନ୍ଦନ   ସେଥିରୁ କ'ଣ ଗଲା, ତୋ'ର ଯଦି ଏତେ ଦରଦ, ତା'ହେଲେ
ମୋ ଟଙ୍କାଟା ଦେଇଦଉନୁ ? ଓହ୍ଲ ଧାର ଖାଇଛି, ତା'ଉପରେ
ପୁଣି ମଗଜ ଦେଖ !

ରାଜୁ   ଆରେ ଟଙ୍କା ହେଲେ ସେ ଦେଇଦବନି ? ହେଲା, ସେ ଯଦି ନ
ଦବ, ମୁଁ ଦେବି । ହେଲା ?

ଚନ୍ଦନ   : ଆରେ, ଅଣ୍ଟାରେ ଦମ୍ ଅଛି ଯଦି, ପର ପାଇଁ ଦରଦ ଦେଖା । ଏମିତି
ଶୁଖିଲାଟାରେ ବାହାଦୁରି ଦେଖାନା ।

ରାଜୁ   କେତେଟଙ୍କା ? ତା'ର କେତେ ଟଙ୍କା ?

ଚନ୍ଦନ   ଓ, ଯେମିତି ସଂଗେ ସଂଗେ କାଢ଼ିଦବ ।

ରାଜୁ   ବେ ରାଜୁକୁ ତୁ ଜାଣିନୁ, ଦରକାର ହେଲେ ଶୁଭ ପାଇଁ ମୁଁ ଜୀବନ
ଦେଇଦେବି ।

ଚନ୍ଦନ   ପକା, ପକା ପନ୍ଦରଶହ ଟଙ୍କା ।

ରାଜୁ   ପନ୍ଦରଶହ ବେ, ମାତ୍ର ପନ୍ଦରଶହ ଟଙ୍କା ପାଇଁ ତୁ ଏତେ ବଡ଼ କଥା
କହିଦଉଛୁ ? ନେ, ନେ ତୋ' ଟଙ୍କା ।

ଶୁଭ/ରଶ୍ମି   : ରାଜୁ

ଚନ୍ଦନ   ଏଁ (ଟଙ୍କା ନେଇ) ଫର୍କିନି ପନ୍ଦରଶହ ଟଙ୍କା କାଢ଼ିଦେଲୁ !
(ଯାଉଯାଉ)ବେ, ରାଜୁ ତୋ' ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟଟା ମନ୍ଦ ନୁହେଁ ତ ?

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥୨୩୬

ରାଜୁ   କ'ଣ କହିଲୁ ହାରାମଜାଦା (ଚନ୍ଦନ ଦୌଡ଼ିପଲାଏ, ରାଜୁ ଗୋଡ଼ାଏ)

ରଶ୍ମି   ଯାଅ ଯାଅ, ଦେଖ - ରାଜୁ ଭୀଷଣ ରାଗିଯାଇଛନ୍ତି ।

ଶୁଭ   ରାଜୁ ରାଜୁ, ଏ ରାଜୁ (ବାହାରନ୍ତି, କାହାକୁ ଦେଖି) ରଶ୍ମି

ରଶ୍ମି   କ'ଣ ହେଲା ? (ଦେଖି) ଜଏ କ'ଣ, ବାପା !

ଶୁଭ   ସାଙ୍ଗରେ କ'ଣ ମାନୁ ? ମାନୁ କ'ଣ ସ୍କୁଲରୁ ଫେରିଆସିଲା ?

ରଶ୍ମି   ଫେରିଆସିଥିବ । ତାର ଫିସ୍ ଦିଆଯାଇନି । କାଲି ପ୍ରିନ୍ସପାଲ୍ ଅଫିସକୁ
ତାକି ଓ୍ଵାଣିଙ୍ଗ୍ ଦେଇଥିଲେ ।

ଶୁଭ   : ତା'ହେଲେ ତ ....

ରଶ୍ମି   ତାକୁ ନ ହେଲେ ଓଡ଼ିଆ ମିଡ଼ିୟମରେ ପଢ଼େଇବା । ସେଠି ତ
ଆଉ ଫିସ୍ ପଡ଼ିବନି । (ଆସନ୍ତି ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ଓ ମାନୁ)

ଶୁଭ/ରଶ୍ମି   ବାପା (କୁହାର ହୁଅନ୍ତି)

ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ   : ହେଲା ହେଲା, ଆଉ ଏମିତି ବାହାରେ ?

ରଶ୍ମି   ନାହିଁ । ଯାକର ଜଣେ ବନ୍ଧୁ ଆସିଥିଲେ ତ ।

ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ   : ଓ, ଆଛା, ହଁ, ଏଇ ମାନୁ ଏକୁଟିଆ ସ୍କୁଲରୁ ଫେରିଆସୁଥିଲା,
ଭାଗ୍ୟକୁ ମୋ ଆଖିରେ ତକ୍ଷମା ଥିଲା । ମୁଁ ଦେଖିପକାଇଲି । ତା
ସ୍କୁଲ ଫିସ୍ କ'ଣ ଏଯାଏ ଦିଆଯାଇନାହିଁ ? ହେଲା, ଆରେ ତୋ'
ସ୍କୁଲ ଫିସ୍ କେତେ ?

ରଶ୍ମି   ହେଲା ବାପା, ଆସନ୍ତୁ, ଭିତରକୁ ଆସନ୍ତୁ ।

ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ   : ଭିତରକୁ ଯାଇ କ'ଣ କରାବି, ସମୁଦିଙ୍କର ତ ସେନ୍ସ ନଥିବ । ଆଉ
ଯଦିବା ଆସିଥିବ, ତା' ହେଲେ ମୋତେ ଦେଖିଲାମାତ୍ରେ ପୁଣି
ଚାଲିଯିବ । ହଁ ରେ ମାନୁ, ତୋ ସ୍କୁଲ ଫିସ୍ କେତେ ?

ଶୁଭ   ନାହିଁ ଆଉ ।

ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ   : କ'ଣ , ମୁଁ ଦେଇଦେଲେ ତମ ସ୍ଵାଭିମାନରେ ଆସୁ ଆସିବ ?

ଶୁଭ   ନାହିଁ, ମାନୁକୁ ଆମେ ଏବେ ଓଡ଼ିଆ ମିଡ଼ିୟମରେ ପଢ଼େଇବା ।

ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ : ଇଂଲିଶ୍ ମିଡିୟମ୍ ସ୍କୁଲରେ ଫିସ୍ ଦେଇପାରୁନ ବୋଲି, ନା
ଓଡ଼ିଆଭାଷା ପ୍ରତି ମମତା ଅଛି ବୋଲି ?

ରଶ୍ମି ବାପା !

ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ : ମୁଁ ମାନ୍ଦୁଠାରୁ ସବୁ ଶୁଣିସାରିଲିଣି । ମୁଁଠାଏ ମୁଢ଼ି ଖାଇ ସେ ଆଜି
ସ୍କୁଲ୍ ଯାଇଥିଲା । (ରଶ୍ମି ମୁଣ୍ଡ ତଳକୁ କରେ) ଶୁଣ, ତୋ' ବୋଉ
କହିଛି, ତୁ ଏବେ ମୋ ସହିତ ଆମ ଘରକୁ ଯିବୁ ।

ରଶ୍ମି ଆମ ଘରକୁ ଯିବି ? କାହିଁକି ? ଆମ ଘରେ କ'ଣ କିଛି ଫର୍କ୍‌ସନ୍
ଅଛି ?

ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ : ନାହିଁ, ତୋତେ ଏ ଅବସ୍ଥାରେ ଏଠି ଆଉ ମୁହୂର୍ତ୍ତକ ପାଇଁ ମୁଁ
ଦେଖିବାକୁ ଚାହେନି ।

ରଶ୍ମି ଓଃ, ମୋ ଦୁଃଖ ଦେଖି ଆପଣ ସହିପାରୁନାହାନ୍ତି ?

ଶୁଭ ରଶ୍ମି, ବାପା ହୁଏତ ଠିକ୍ କହୁଛନ୍ତି । (ରାଜୁ ଆସି ଫେରିଯାଇଛି ।)

ରଶ୍ମି ମୁଁ ଆମ ଘରକୁ ଚାଲିଯିବି ? ହଁ, ବାପା ଅବଶ୍ୟ ତାଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ
ଠିକ୍ କହିଆଇପାରନ୍ତି । ତମେ ? ତମେ କ'ଣ ଠିକ୍ କହୁଛ ?

ଶୁଭ କ'ଣ ଆଉ କରିବି ? ତମ ହାତକୁ ମୁଁଠାଏ ରୁଡ଼ି କିଣିଦେବା ତ
ଦୂରର କଥା, ତମ ପେଟକୁ ମୁଁଠାଏ ରୁଡ଼ା ଦେବାପାଇଁ ମୋ
ପକେଟରେ ଦମ୍ ନାହିଁ । ଖାଲିପକେଟ, ଖାଲିଘର ଆଉ ଖାଲିହାତକୁ
ନେଇ, ମୁଁ ହେଲପଲେସ୍ ରଶ୍ମି । ତମେ ମୋର ଏ ଖାଲିହାତକୁ
ଧରି ଭୁଲ୍ କରୁଛ ।

ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ : ଏଗୁଡ଼ାସବୁ ବାଚାଳତା । ଏମିତି କଥାରେ ପେଟ ପୂରେନା । ପେଟ
ପାଇଁ କିଛି କର । ଆଉ ଯେତେବେଳେ ନିଜ ପେଟ ପୂରି କିଛି
ବଳକା ହେବ, ମୋ' ଘରୁ ରଶ୍ମିକୁ ନେଇଆସିବ । ଆ' ରଶ୍ମି ।

ରଶ୍ମି (ହାତ ଯୋଡ଼ି) ବାପା ! କହୁ କହୁ ବହୁତ କହିସାରିଲେଣି । ମୋ
ଘରେ ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ଅସମ୍ମାନ କରିବାକୁ ଚାହୁନି । କେବଳ ଏତିକି
କହିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେଉଛି ଯେ ମୁଁ ଏବେ ବାପଘର ଝିଅ ନୁହେଁ,
ଶାଶୁଘର ବୋହୂ । ବାପଘରର ମାଂସପଲ୍ଲଭଠାରୁ ଶାଶୁଘରର
ପେଟତୋରାଣି ଜଣେ ନାରୀ ପାଇଁ ଅମୃତ, ମହାଦର୍ପ ।

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥୨୩॥

ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ : ତୁ ? ତୁ ମୋ ମୁଁହ ଉପରେ ଏତେବଡ଼ କଥା କହିପକେଇଲୁ !

ରଶ୍ମି କହିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେଲି ।

ଶୁଭ ରଶ୍ମି !

ରଶ୍ମି ମୋତେ ସେହି ରଶ୍ମି ହୋଇ ବଞ୍ଚିବାକୁ ଦିଅନ୍ତୁ । ଆପଣ ଦକ୍ଷ ଯଜ୍ଞର କାହାଣୀ ନିଶ୍ଚୟ ପଢ଼ିଥିବେ । ଶିବଙ୍କର କିଛି ନଥିଲା ସତ, କିନ୍ତୁ ଶିବହୀନ ଯଜ୍ଞ ସଫଳ ହେଲା କି ?

ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ : ଦେଖ ରଶ୍ମି, ମୁଁ ତୋତେ ଭଲ କଥା କହୁଛି, ମୋ ସହିତ ଚାଲ । ନହେଲେ.....

ରଶ୍ମି ଅନୁତାପ କରିବି ? ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ହାତ ଯୋଡ଼ୁଛି ବାପା , ମୋତେ ଏମିତି କହି ମୋ ପରିବାରକୁ ଅପମାନିତ କରନ୍ତୁନି । ମୋ ପରିସ୍ଥିତିରେ ବଞ୍ଚିବାକୁ ମୋତେ ଛାଡ଼ିଦିଅନ୍ତୁ ।

ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ : ଏଥିରେ ହାତ ଯୋଡ଼ିବାର କ'ଣ ଅଛି । ତୋତେ ତୋ' ପରିସ୍ଥିତିରେ ରହିବାକୁ କିଏ କାହିଁକି ମନା କରିବ ! ଠିକ୍ ଅଛି, ମୁଁ ତେବେ ଆସୁଛି ? (ଉଦ୍ୟତ)

ଶୁଭ : ହେଲେ ବାପା...

ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ : କ'ଣ କିଛି ଟଙ୍କା ଦରକାର ? କେତେ ?

ଶୁଭ ମୋତେ କ୍ଷମା କରିବେ ।

ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ : କ୍ଷମା ? ତମର ଭୁଲ ?

ଶୁଭ ଆପଣଙ୍କୁ ଜଣେ ବଡ଼ ମଣିଷ ଭାବିବା...

ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ : ଆହା ! (ଦୂତ ଗତିରେ ଚାଲିଯାଆନ୍ତି)

ମାଳୁ ମାମି...ମୋ' ସୁଲ...

ରଶ୍ମି ହଁ, ଯିବୁ ।

ଶୁଭ ଯିବୁ, ଏବେ ଯିବୁ । ଆ' ।

(ଅନ୍ଧାର)

ଚତୁର୍ଥ ଦୃଶ୍ୟ

(ରାସ୍ତା ଉପରକୁ ଆଲୋକ ଆସିଲାବେଳକୁ ଦେଖାଯାଏ ଫରେଷ୍ଟର ଗୋଡ଼େଇଆଣେ କୁକୁ ଓ ବୁକୁକୁ)

ଫରେଷ୍ଟର : ବେ ରୁପ୍ । ମୋ ମୁହଁରେ ଜବାବ୍ ଦଉଛି ? ବେ ଜାଣ ମୁଁ କିଏ ?
ମୁଁ କିଏ ? ମୁଁ କିଏ ?

କୁକୁ   ବୁକୁ ସାର, କିଏ ?

ବୁକୁ   ମୁଁ ଜାଣେନି ।

ଫରେଷ୍ଟର : ବେ ରୁପ୍ । ମୋତେ ଜାଣିନ ? ମୁଁ ଫରେଷ୍ଟର ମୁରୁକୁୟ ମଲ୍ଲିକ ।

ଉଭୟେ : କୁହାର ସାର ।

ଫରେଷ୍ଟର : ମୋ ନାଁ ଶୁଣିଲେ ବାଘଭାକୁ ବାଟ ଛାଡ଼ିଦିଅନ୍ତି , ଆଉ ତମେ ମୋ
ମୁହଁରେ ଜବାବ ଦଉଛ ?

କୁକୁ   ହଁ ହଁ, ଫରେଷ୍ଟର ମୁରୁକୁୟ ମଲ୍ଲିକ ନାଁ ଶୁଣିଛି ।

ବୁକୁ   ହଁ ଆଜ୍ଞା, ମୁଁ ଶୁଣିଛି ।

ଫରେଷ୍ଟର : ତମ ସାହସକୁ ତାରିଫ୍ କରିବା କଥା, ମୋ ନାଁଟାକୁ ଶୁଣି ହଜମ
କରିପାରିଛ । ମୋ ନାଁ ଶୁଣିଲାମାତ୍ରେ ବାଘଭାକୁଙ୍କ ହୋସ୍
ଚାଲିଯାଏ । ଆଉ ତମେ ତ ଛାର୍ ମଣିଷ ।

କୁକୁ   ଅରେ ବୁକୁ, ଏଟା ତ ଫରେଷ୍ଟ ନୁହେଁ, ସାର ଏଠି କ'ଣ କରୁଛନ୍ତି ?

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥ ୨୪୦

ବୁଲୁ   ହଁ ତ ସାର, ଏଟା ତ ପରେଷ୍ଟ ନୁହେଁ ...

ପରେଷ୍ଟର :   ଏଟା ଟାଉନ୍ ତ, ମୁଁ ଏ ଟାଉନ୍‌ର ପରେଷ୍ଟର । ଏ ଏରିଆ ମୋର ।
ମୋ ଏରିଆରେ ମୋ ଆଗରେ ତମେ ମାଙ୍କଡ଼ ପରି ପଶୁକୁ ନଚେଇ
ଦବ, ତା' ପ୍ରତି ନିର୍ଯାତନା କରିବ । ଜଙ୍ଗଲ ଅଜନ୍ ଲଗେଇ ଦେବି ।
ଚମଡ଼ା ଛାଲିଦେବି । ଜେଲରେ ଠୁକିଦେବି ।

ବୁଲୁ   ସାର, ମାଙ୍କଡ଼ ନଚାଉବା କ'ଣ ନିର୍ଯାତନା ?

ପରେଷ୍ଟର :   ପଶୁ ନିର୍ଯାତନା । ଖାଲି ନଚେଇବା ନୁହେଁ । ମାଙ୍କଡ଼, କେବଳ
ମାଙ୍କଡ଼ କାହିଁକି, କୌଣସି ପଶୁପକ୍ଷୀକୁ ଘରେ ରଖିବା ବି ନିର୍ଯାତନା,
ଆଇନ୍‌ବିରୋଧୀ । ମାଙ୍କଡ଼ ସହିତ ତମମାନଙ୍କୁ ଚାଲାଣ କରିବି ।
କାହିଁ, ମାଙ୍କଡ଼ କାହିଁ ?

ବୁଲୁ   ମାଙ୍କଡ଼କୁ ତ ଆମେ ନଚେଇନୁ । ମାଙ୍କଡ଼..

ବୁଲୁ   ମାଙ୍କଡ଼ବାଲା ନଚଉଥିଲା ।

ପରେଷ୍ଟର :   ମୋ ସାଙ୍ଗରେ ବେଶି ଚାଲାକି କରନି । କୁହ, ଗଲା କୁଆଡ଼େ ସେ
ମାଙ୍କଡ଼ ?

ବୁଲୁ   ଆମେ କେମିତି ଜାଣିବୁ !

ପରେଷ୍ଟର :   ତମେ ମାଙ୍କଡ଼କୁ ନଚେଇ ମାଙ୍କଡ଼ଚିହ୍ନବାଲାଙ୍କର ଭୋଟ୍ ପ୍ରଚାର
କରୁନଥିଲ ?

ବୁଲୁ   ଆମେ ମାଙ୍କଡ଼ ଚିହ୍ନବାଲାଙ୍କର ଭୋଟ୍ ପ୍ରଚାର କରୁଥିଲୁ ?

ବୁଲୁ   ମାଙ୍କଡ଼ ନଚଉଥିଲୁ ?

ବୁଲୁ :   ମାଙ୍କଡ଼ ନଚଉଥିଲା ମାଙ୍କଡ଼ବାଲା ।

ବୁଲୁ :   ଆମେ କେମିତି ଜାଣିବୁ ?

ବୁଲୁ   ହେଉ, ସେ ପାନଦୋକାନରେ ବସି ବିଡ଼ି ପିଉଛି ।

ପରେଷ୍ଟର :   ଏଁ ..ଏୟ ଏୟ ମାଙ୍କଡ଼ବାଲା, ମାଙ୍କଡ଼ବାଲା.. (କହିକହି ଯାଏ)

ବୁଲୁ   ଯା, ମାଙ୍କଡ଼ ନା କାଙ୍କଡ଼ ଧରିବୁ !

ବୁଲୁ   ବେ ମିଛ କହିଲୁ ।

- କୁଲୁ ଆଉ ସତ କହିଥାନ୍ତି, କ'ଣ ଜେଲ୍ ଯିବା ପାଇଁ ।
- ବୁଲୁ ଶଳା ପ୍ରଚାରଟା ଜମିଯାଇଥିଲା, ମଝିଟାରେ ବ୍ରେକ୍ ମାରିଦେଲା ।
- କୁଲୁ ବ୍ରେକ୍ କ'ଣ ବେ, ଚାଲ୍ ।
- ବୁଲୁ ରହ, ମୁଁ ଟିକେ ଦଶାନନ ସାରକୁ ପଚାରିଦିଏ । (ଫୋନ୍ କଲେ) ସାର୍
ନମସ୍କାର ..... ନାହିଁ ସାର୍, ସେମିତି କିଛି ଅସୁବିଧା ନାହିଁ ଯେ.....ହଁ
ସାର୍, ଆମେ ସାର୍ ମାଙ୍କଡ଼ ଚିହ୍ନର ପ୍ରଚାର କରୁଥାଉ, ହଠାତ୍
ଦେଖୁଲୁ, ଜଣେ ମାଙ୍କଡ଼ବାଲା ମାଙ୍କଡ଼ଟେ ନଚେଇ ପଇସା ମାଗୁଛି ।
ଆମ ମୁଣ୍ଡରେ ଗୋଟେ ଆଇଡିଆ ଜୁଟିଗଲା..(କୁଲୁ ଛଡ଼େଇନେଇ)
- କୁଲୁ ନାହିଁ ସାର୍ । ମୋ ମୁଣ୍ଡରେ ସେ ଆଇଡିଆଟା ଜୁଟିଲା.....ହଁ
ସାର୍,.....କହୁଛି ସାର୍, କହୁଛି .....(ବୁଲୁ ଛଡ଼େଇ ନେଇ)
- ବୁଲୁ ଆମେ ପ୍ରଚାର ବେଳେ ଯଦି ସତସତିକା ମାଙ୍କଡ଼ଟାକୁ ନଚେଇ
ନଚେଇ ପ୍ରସେସନ୍ କରନ୍ତୁ, ତା' ହେଲେ ବଢ଼ିଆ ହୁଅନ୍ତା.... ଆଉ
ହେଲା କୋଉଠି ? ଆମେ ମାଙ୍କଡ଼ବାଲାକୁ ଶହେଟଙ୍କା ଦେଇ
ଜବାବ କରି ଅଣିଲୁ । ନଚେଇ ନଚେଇ ପ୍ରଚାର କଲୁ .... (କୁଲୁ
ଛଡ଼େଇନେଇ)
- କୁଲୁ ବଢ଼ିଆ ତ ହେଲା, ହେଲେ , କୋଉଠି ଥିଲା ସେ ପରେଷର୍,
ଦଉଡ଼ିଆସିଲା..... କାହିଁକି କହୁଛନ୍ତି ସାର୍, ଗୋଡ଼େଇଲା ତ, କହିଲା,
ମାଙ୍କଡ଼ ଏକ ପଶୁ । ତାକୁ ନଚେଇ ନିର୍ବାଚନ ପ୍ରଚାର
କରିପାରିବନି.... ଆଜନ୍ରେ ଅଛି.... ନା ନା, ଆମକୁ କିଛି କହିଲାନି
ଯେ.... ମାଙ୍କଡ଼ବାଲାକୁ ଗୋଡ଼େଇଛି..... ହଁ ସାର୍ ..... ହଁ ।
- ବୁଲୁ କ'ଣ କହିଲେ ?
- କୁଲୁ ସେ କହିଲେ, ଏମିତି ଆଉକିଛି ନୂଆ ପ୍ଲାନ ବନେଇବାକୁ ।
- ବୁଲୁ ହଁ, ହଉ ଆ ।

(ଅନ୍ଧାର)

ପଂଚମ ଦୃଶ୍ୟ

(ଶୁଭେନ୍ଦୁର ଘର । ସମୟ ସଂଧ୍ୟା । ମଂଚକୁ ଆଲୋକ ଆସିଲାବେଳକୁ ରଶ୍ମି ବସି କଣ ଭାବୁଥାଏ । ମାନ୍ନୁ ଆସେ ।)

ମାନ୍ନୁ : ମାମି ! ତାତି ଆସିନାହାନ୍ତି ?

ରଶ୍ମି : ନା ।

ମାନ୍ନୁ : କେତେବେଳେ ଆସିବେ ?

ରଶ୍ମି : ମୁଁ କେମିତି ଜାଣିବି !

ମାନ୍ନୁ : ମାମି, ଜେଜେନା ବହୁତ ଚିତ୍କାର କରୁଛନ୍ତି ।

ରଶ୍ମି : କରନ୍ତୁ ।

ମାନ୍ନୁ : ଜେଜେ ଆଜି ଔଷଧ ଖାଇନାହାନ୍ତି ?

ରଶ୍ମି : ତୋ'ର କ'ଣ ଗଲା , ତୁ କ'ଣ ଔଷଧ ଆଣି ଦେବୁ ?

ମାନ୍ନୁ : ମୁଁ ବଡ଼ ହୋଇଯାଏ, ଦେଖିବ କେମିତି ଜେଜେଙ୍କ ପାଇଁ ଔଷଧ,
ତାତିଙ୍କ ପାଇଁ .....ତାତିଙ୍କର କ'ଣ ନାହିଁ ?

ରଶ୍ମି : ମାନ୍ନୁ !

ମାନ୍ନୁ : ଆଉ ତମ ପାଇଁ ଚାଉଳ, ଡାଲି, ତେଲ, ସବୁ ଆଣି ଦେବି ।

ରଶ୍ମି : ମାନ୍ନୁ (ଆଶ୍ଚରେ ଲୁହ)

ମାନ୍ନୁ : (ଲୁହ ପୋଛିଦେଇ) ଛି ମମି ! ତମେ କାନ୍ଦୁଛ ? ତମେ ପରା ବଡ଼
ହୋଇଗଲଣି । ବଡ଼ମାନେ କ'ଣ କାନ୍ଦନ୍ତି ?

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥ ୨୪୩

- ରଶ୍ମି : ମାନୁରେ । ବାପ ମୋର (କୁଣ୍ଢେଇଧରି କାନ୍ଦେ)
- ମାନୁ : ମାମି, ତମକୁ ଭୋକ ହେଲାଣି ?
- ରଶ୍ମି : ବାପାକୁ ମୋର ବହୁତ ଭୋକ, ନାହିଁ ? ଆଉଟିକିଏ ଅପେକ୍ଷା କର
ବାପା, ଡାଢ଼ି ଆଜି କେତେ ଜିନିଷ ଆଣିବେ ।
- ମାନୁ : ମୁଁ ନା ଅନେକ ଦିନରୁ ବିଷୁବ ଖାଇନି ।
- ରଶ୍ମି : ଆଜି ଖାଇବୁ । (ସନାତନ ଆସନ୍ତି)
- ସନାତନ : ଅରେ ଶୁଭ ଶୁଭ, ଏଇ ତ...ଏ ମାନୁ କିରେ, ତୋତେ ଏତେ କରି
କହିଲି, ତୁ ଡିଉସନ୍ ଗଲୁନି ।
- ରଶ୍ମି : ସାର ନମସ୍କାର ।
- ସନାତନ : ହଁ ହଁ, ଶୁଭ କାହିଁ ?
- ରଶ୍ମି : ଫେରିନାହାନ୍ତି ।
- ସନାତନ : ତମକୁ ସେଦିନ ଏତେକରି କହିଲି, ପିଲାଟା ଭଲ ପଢୁଛି, ତାକୁ
ମୋ ପାଖକୁ ପଠାଅ, ଆଉଟିକିଏ ଭଲ ହୁଅନ୍ତା ।
- ରଶ୍ମି : ନାହିଁ ସାର । ଡିଉସନ୍ ପଢ଼ିବା....
- ସନାତନ : କ'ଣ କହିଲ, ଡିଉସନ୍ ପଢ଼ିବା ? ମୁଁ କ'ଣ ମାଗୁଛି ନା
ପଢ଼େଇବାକୁ ମନା କରୁଛି । ଶୁଣ, କାଲି ଗୋଟେ ଅନୁଷ୍ଠାନ
ତରଫରୁ କିଛି ଲୋକ ଆସିବେ । ସେମାନେ ଗରିବ ଓ ମେଧାବୀ
ପିଲାମାନଙ୍କୁ ପଢ଼ାଖର୍ଚ୍ଚ ଯୋଗାଇଦେବେ । ସେଥିପାଇଁ ସେମାନେ
ଗୋଟେ ଟେଷ୍ଟ ପରୀକ୍ଷା କରିବେ । ଆମ ମାନୁଟା ପାଠ୍ୟାଧ୍ୟାପକ,
ତେଣୁ ମୁଁ ଆସିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେଲି । ଏ ମାନୁ, ଆ', ମୁଁ ତୋର
ଗଣିତ ଆଉ ସାହିତ୍ୟ ଟିକିଏ ଦେଖିଯାଏ । ଜଂଲିସ୍ରେ ତ ତୋର
ବଢ଼ିଆ । ଟେଷ୍ଟକଲେ ପାଢ଼ିଯିବୁ ।
- ରଶ୍ମି : ହେଲେ ସାର ...
- ସନାତନ : ଆଉ ହେଲେଫେଲେ କୁହନି । ଆ ଆ ମାନୁ (ଯାଆନ୍ତି)
- ମାନୁ : ମାମି, ମୁଁ ଟିକିଏ ପଢ଼ିଦିଏ ।

- ରଶ୍ମି : ଏମିତି ଭୋକିଲା ପେଟରେ ?
- ମାନ୍ନ : ତାତି ଆସିଲେ ତ ଖାଇବି, ସେତେବେଳକୁ ମୋ ପତ୍ନୀ ସରି ଯାଇଥିବନିକି ?
- ରଶ୍ମି : ହଉ ଯା ..(ମାନ୍ନ ଯାଏ, ରଶ୍ମି ତା ଯିବା ବାଟକୁ ଚାହିଁଥାଏ, ରାଜୁ ଆସେ ଔଷଧ ନେଇ)
- ରାଜୁ : ଭାଇଜ ! ଆସୁ ଆସୁ ତେରି ହୋଇଗଲା । ଶୁଭ ଆସିଲାଣି ?
- ରଶ୍ମି : ନା , ସକାଳୁ ଯାଇଛନ୍ତି ଯେ ସଞ୍ଜ ହୋଇଗଲା ।
- ରାଜୁ : ମଉସାଙ୍କ ଔଷଧ ଓ ତେଲ ।
- ରଶ୍ମି : ରାଜୁ, ତମେ କାହିଁକି ଆମକୁ ଏତେ ରଣୀ କରିପକଉଛ ?
- ରାଜୁ : କିଏ କାହାକୁ ରଣୀ କରିଦେଉଛି ଭାଇଜ ! ଶୁଭର ବାପା କ'ଣ ମୋର କେହି ନୁହନ୍ତି ? ଆଜି ସିନା ତମେ ଅସୁବିଧାରେ ପଡ଼ିଛ, ମୁଁ କ'ଣକେମିତି ଟିକିଏ ସାହାଯ୍ୟ କରିଦେଇଛି, କାଲି ଯଦି ମୋର କିଛି ଅସୁବିଧା ହୁଏ, ତମେ କ'ଣ ତୁମ୍ଭ ହୋଇ ବସିପାରିବ ?
- ରଶ୍ମି : ତମ ରଣ ଶୁଣିବାର ସୁଯୋଗ କ'ଣ ଆମକୁ ମିଳିବ ?
- ରାଜୁ : ସେକଥା ପରେ । ମୁଁ ଦେଖେ, ଶୁଭ କୁଆଡ଼େ ଗଲା ।
- ରଶ୍ମି : ଗୋଟେ କଥା କହିଥା'ନ୍ତି, ରାଜୁ ।
- ରାଜୁ : କ'ଣ ?
- ରଶ୍ମି : ତମେ କିଛି ଖରାପ ଭାବିବନି ତ ?
- ରାଜୁ : ଖରାପ ଭାବିବି କ'ଣ ପାଇଁ ?
- ରଶ୍ମି : ରାଜୁ, ତମେ ଆମ ଘରକୁ ବାରମ୍ବାର ଆସିବା ଦ୍ଵାରା, ଆମକୁ ଏତେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ଦ୍ଵାରା ବାର ଲୋକ ବାର କଥା କହୁଛନ୍ତି ।
- ରାଜୁ : ଭାଇଜ !
- ରଶ୍ମି : ହଁ ରାଜୁ ।
- ରାଜୁ : କିଏ କହୁଛି ?

- ରଣ୍ଡି : କାହା କଥା କହିବି, କେହି କ'ଣ ସିଧା କହନ୍ତି ? ଏମିତି ଦେଖେଇ ଶିଖେଇ ଚାଲକୁବାଡ଼କୁ ଲାଗେଇ କହନ୍ତି ।
- ରାଜୁ : ତମେ କ'ଣ ସେମାନଙ୍କୁ ବିଶ୍ୱାସ କରୁଛ, ଭାଇଜ ?
- ରଣ୍ଡି : ମୁଁ ଯେତେହେଲେ ବି ଜଣେ ନାରୀ । ଏ ସମାଜରେ ଅବିଶ୍ୱାସର ପାତ୍ର, ମୋ ବିଶ୍ୱାସକୁ ଶୁଣି କିଏ ବିଶ୍ୱାସ କରିବ, ନା ଗୁରୁତ୍ୱ ଦବ ! ସାତାଙ୍କୁ ଯେତେବେଳେ ଭୂଷେପ କରାଯାଇନି ମୁଁ ତ ଛାର ।
- ରାଜୁ : ତୁମ ରାଣ ଭାଇଜ । ମୁଁ କେବଳ ବନ୍ଧୁତାର ହାତ ନେଇ ଏଠିକୁ ଆସୁଛି । ଏ ହାତରେ ବନ୍ଧୁତ୍ୱର ବନ୍ଧନ ଛଡ଼ା ଆଉକିଛି ନାହିଁ ।
- ରଣ୍ଡି : ମୁଁ କ'ଣ ଜାଣେନି ?
- ରାଜୁ : ତମେ ଜାଣିଛ, ଏତିକି ଯଥେଷ୍ଟ । ଆଉ କାହାରିକୁ ମୋର ଖାତିର ନାହିଁ । ମୁଁ ଦେଖେ, ଶୁଭ କୁଆଡ଼େ ଗଲା । (ଯାଏ)
- ରଣ୍ଡି : ସତରେ ଏମିତି ବନ୍ଧୁ ଦୁନିଆରେ ବିରଳ । (ଭିତରୁ ମାନୁକୁ ସାରଙ୍କ ବାଡ଼େଇବା, ମାନୁର କାନ୍ଦ)
- ସନାତନ : (ଭିତରୁ) ତୋତେ ପିଟି ପିଟି ତୋ' ପିଠି ଫଟେଇଦେବି ! ବଦମାସ୍, ଏତିକି ମନେରଖୁନୁ ? ସ୍କୁଲ ତ ଯାଇନୁ, କ'ଣ କରୁଥିଲୁ ? ବଦମାସ୍, ପାଜି, ତୋ ଚମଡ଼ା ଛାଲିଦେବି କହ, କହ ବଦମାସ୍ ।
- ମାନୁ : ନାଜି ସାର, ନାଜି, କରିଦେବି । (ରଣ୍ଡି କ'ଣ କରିବ, କେମିତି କହିବ, କିଛି ଭାବିପାରୁନଥାଏ । ଖାଲି ଏପଟସେପଟ ହେଉଥାଏ)
- ରଣ୍ଡି : ପିଲାଟା ଖାଲିପେଟରେ ..ହେ ଭଗବାନ ! ହେ ମା' ମଙ୍ଗଳା ! ମୋ ପୁଅକୁ ରକ୍ଷାକର ମା' । ତା' ପେଟକୁ ତ ମୁଠେ ଆହାର ଦେଇପାରୁନୁ, ତା' ପିଠିରେ ପାହାର ଦଉଛି କାହିଁକି ? ତୁ ସତରେ ମାଆ ପଥର ..ପାଷାଣ । (ମାନୁ କାନ୍ଦେ । ମାନୁର କାନ ଧରି ସନାତନ ଆସନ୍ତି ।)
- ସନାତନ : ଆ', ଆ' ତୋ ମାଆ ପାଖକୁ । ବଦମାସ୍ ..
- ମାନୁ : ଆଉ ଭୁଲ୍ କରିବିନି ସାର, ଏଥର ସବୁ ଠିକ୍ କରିଦେବି ।
- ସନାତନ : ତୁମ୍ଭଙ୍କର ବଦମାସ୍ । ଏଇ ଦେଖ, ଦେଖ ତମ ଗୁଣମଣି ପୁଅକୁ ।

- ମାନୁ : ସତ କହୁଛି ମାମି, ମୁଁ କାଲି ନିଶ୍ଚୟ କରିଦେବି ।
- ସନାତନ : (ପିଟି) ଉଁ, କାଲି କରିଦେବି, ବନ୍ଦମାସ ।
- ରଶ୍ମି : ସାର୍ ! ତାକୁ ପିଟରୁନି, ସାର ।
- ସନାତନ : ବିନା ମାଡ଼ରେ ଏତା ଜମା ପଡ଼ିବନି । ତା' ବାପଟା ଠିକ୍ ଏଇମିତି ଥିଲା । ଦି'ପାହାର ବାଜିଗଲେ, ବାସ ।
- ରଶ୍ମି : ନାହିଁ ସାର୍ , ସେ ପଡ଼ିବ । କାଲିଠାରୁ ପିଲାଟା ପେଟକୁ ମୁଠାଏ ଦାନା ଯାଇନି ।
- ସନାତନ : ମାନେ.. ? (ମାଙ୍କଡ଼ବେଶରେ ସଜ ହୋଇ ଶୁଭ ଆସେ)
- ଶୁଭ : ହଁ ସାର୍ । ସାରା ବଉଁଶଟା କାଲିଠାରୁ ଉପାସରେ ଛଟପଟ ହେଉଛି ।
- ସନାତନ : ତା ମାନେ ? ମାନୁ ... ମାନୁ କିଛି ଖାଇନି ?
- ଶୁଭ : କିଛି ଥିଲେ ସିନା ଖାଇବ ।
- ସନାତନ : ମାନୁରେ... (କାଶେଇନିଅନ୍ତି)
- ଶୁଭ : ଆପଣଙ୍କ ପାହାର ଖାଇଖାଇ ମୁଁ ଯେପରି ମଣିଷହୋଇଥିଲି, ସେହି ମଣିଷପଣିଆର ଚମଡ଼ା ଉପରେ ମାଙ୍କଡ଼ର ବେଶ ଘୋଡ଼େଇ ଏଇ ଡାଳିଚାଉଳ ମୁଠେ ଧରିଆସିଛି, ରନ୍ଧା ହେଲେ ଖାଇବା । ନିଅ ରଶ୍ମି ।
- ରଶ୍ମି : ହେଲେ ... ତମେ ଏମିତି ... ?
- ଶୁଭ : ଆଗ ଚୁଲିଟାକୁ ଜାଳିଦେଇ ପେଟର ନିଆଁକୁ ଶାନ୍ତ କର । ତା'ପରେ ସବୁ ଶୁଣିବ । ବାବା ମାନୁ, ଏଇ ବିଷୁବତକ ଖାଇଦିଅ ।
- ସନାତନ : ନେ ବାବା, ଅଗ ଖାଇଦେ' ।
- ମାନୁ : ମୁଁ ଏବେ ପାଠ କରିଦେବି ସାର୍ । (ରଶ୍ମି ସହିତ ଯାଏ)
- ସନାତନ : ଆରେ, କ'ଣ ହେବ ସେ ପାଠପଢ଼ି ?
- ଶୁଭ : ମୋର ଯାହା ହେଲା ।
- ସନାତନ : ତୋ'ର ଏମିତି କ'ଣ ହେଲା ଶୁଭ ?
- ଶୁଭ : ଆପଣ ତ ପଡ଼େଇଥିଲେ ସାର୍, ଆମ ପୂର୍ବପୁରୁଷ କାଳେ ମାଙ୍କଡ଼

ଥିଲେ । ସେମାନେ ସତ୍ୟଶିଷିତ ହୋଇ କୋଉ କିମିଆ ବଳରେ
ଲାଞ୍ଜିଟାକୁ କୁଚେଇଦେଇ ମଣିଷ ହୋଇଗଲେ ଓ ମଣିଷ ନାଆଁରେ
ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଶାସନ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । କିନ୍ତୁ ସମୟ ଆସିଲା,
ସେଇ ମଣିଷ, ମଣିଷ ହୋଇ ଖାଇବାକୁ ପାଇଲାନି । ଶେଷରେ
ଲାଞ୍ଜିଟିଏ ଜଗେଇ ତାଳିଚାଉଳ ଧରି ଘରକୁ ଫେରିଲା ।

ସନାତନ ମୁଁ କିଛି ବୁଝିପାରୁନି ।

ଶୁଭ ଯେହେତୁ ଆପଣ ମଣିଷ, ଯିଏ କେବଳ ଅନ୍ୟକୁ ବୁଝେଇପାରେ,
କିନ୍ତୁ ନିଜେ କିଛି ବୁଝିପାରେନା । ସାର୍ ! ତିରିଶ ବର୍ଷ ଧରି ଆପଣଙ୍କ
ଆଗରେ ମୁଣ୍ଡ ପୋତି କେବଳ ଉପଦେଶ, ନୀତିବାଣୀ, ସତ୍ୟ ଧର୍ମର
ଚର୍ଚ୍ଚା ଶୁଣିଆସିଲି । କ୍ଷମା କରିବେ ସାର୍, ଆଜି ମୁଁ ଜୀବନର ପ୍ରକୃତ
ପ୍ରତିଛବି ହୋଇ ଆପଣଙ୍କ ଆଗରେ ଛିଡ଼ାହୋଇଛି ଏବଂ ଗୋଟିଏ
ପ୍ରଶ୍ନ କରୁଛି, ଆପଣ ଜୀବନସାରା କଠିନ ପରିଶ୍ରମ କରି ବାଡ଼େଇପିତି
ଅନେକ ପିଲାଙ୍କୁ ବଡ଼ କରିଛନ୍ତି, ହଁ କି ନା ?

ସନାତନ ହଁ ।

ଶୁଭ : ଶହ ଶହ ତାତ୍ରର, ଇଞ୍ଜିନିଅର, ଅଧ୍ୟାପକ କରିଛନ୍ତି ।

ସନାତନ ହଁ ।

ଶୁଭ ସେମାନେ ମଣିଷ ନା ମାଙ୍କଡ଼ ?

ସନାତନ ଅର୍ଥାତ୍ ?

ଶୁଭ : ମୁଁ ଜାଣେ, ଆପଣ ସିଧା ଉତ୍ତର ଦେବେନି । ମୁଁ କହିବି, ସେମାନେ
ମଣିଷରୂପା ମାଙ୍କଡ଼ । ତାତ୍ରର, ଇଞ୍ଜିନିୟର, ଅଧ୍ୟାପକ, ସେହି
ମଣିଷରୂପା ମାଙ୍କଡ଼ମାନଙ୍କର ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଲାଞ୍ଜି । ସେହି
ଲାଞ୍ଜିକୁ ହଲେଇ ସେମାନେ କେତେବେଳେ ଲଙ୍କାକୁ ସେତୁବନ୍ଧ
ବାନ୍ଧୁଛନ୍ତି ତ କେତେବେଳେ ଗନ୍ଧମାର୍ଦ୍ଦନରୁ ବିଷଳ୍ୟକରଣି
ଖୋଜୁଛନ୍ତି । ମନେଥୁବ ସାର୍, କିଛି ଲୋକ ଆପଣଙ୍କ ମାଡ଼କୁ
ତରି ପାଠ ଛାଡ଼ିଦେଇଥିଲେ ।

ସନାତନ ସେଗୁଡ଼ା ଅମଣିଷ ।

ଶୁଭ ନା ସାର୍, ସେହିମାନେହିଁ ଆଜି ପ୍ରକୃତ ମଣିଷ । ତାଙ୍କରି ଇସାରାରେ

ଅଧ୍ୟାପକ-ଜଞ୍ଜିନିୟର-ଡାକ୍ତରଲାଞ୍ଜିଧାରୀ ମାଙ୍କଡ଼ମାନେ
ଗଳିକନ୍ଦିରେ ନାଚୁଛନ୍ତି । ସେହି ଦଶାନନ ମହାନ୍ତିମାନଙ୍କ ନିର୍ବାଚନ
ଚିହ୍ନ ମାଙ୍କଡ଼ ।

ସନାତନ : ହଁ, ମାଙ୍କଡ଼ ହୋଇପାରେ; ହେଲେ ଜଣେ ମଣିଷକୁ ଏମିତି ମାଙ୍କଡ଼
ବେଶରେ .....

ଶୁଭ : ମାଙ୍କଡ଼ ଏକ ପଶୁ । ତାକୁ ନଚେତ୍ତଲେ, ପଶୁନିର୍ଯ୍ୟାତନା ନିରୋଧ
ଆନ୍ଦନ ବଳରେ ଧରାପଡ଼ିବେ, ଜେଲ୍ ଯିବେ । ତେଣୁ ଜଣେ
ବେକାର ଯୁବକକୁ ଦୈନିକ ଦୁଇଶହ ଟଙ୍କା ମଜୁରିଦେଇ ମାଙ୍କଡ଼କରି
ନଚେତ୍ତଲେ କ୍ଷତି କ'ଣ ?

ସନାତନ : ତା' ମାନେ ?

ଶୁଭ : ମେଟ୍ରିକ୍ ପାସ୍ କରିପାରିନଥିବା ନେତାର ଇସାରାରେ ଜଣେ
ପୋଷ୍ଟଗ୍ରାଡୁଏଟ୍ ନାଗରିକ ଲାଞ୍ଜ ଲଗେଇ ନାଟିକୁଡ଼ି ପେଟପାଉଁ
ଡାଳିଚାଉଳ ଧରି ଆସିଛି, ତା'ର ଭୋକିଲା ସ୍ତ୍ରୀ, କାନ୍ଦୁରା ପୁଅ
ଆଉ ରୋଗିଣୀ ବାପ ମୁହଁରେ ମୁଠାଏ ଦାନା ଦବ । କୁହନ୍ତୁ ସାର୍,
ମୁଁ ପାଠପଢ଼ି ଠିକ୍ କରିଛି, ନା ଦଶାନନ ମହାନ୍ତିମାନେ ପାଠ ନ
ପଢ଼ି ଠିକ୍ କରିଛନ୍ତି ? ନିରବ କାହିଁକି ? କୋଉଠି ଶୋଇଛି ଆପଣଙ୍କ
ଶିକ୍ଷାନୀତି ? କୋଉଠି ଅଛି ଆପଣଙ୍କ ମଣିଷକରିବାର ବେତବାଦି ?
କୋଉଠି ଅଛି ଆପଣଙ୍କର ଗଧ, ମାଙ୍କଡ଼, ଭାଲୁମାନଙ୍କୁ
ମଣିଷକରିବାର ଚାଟିକାଠି ? ମୋ' ପୁଅ ଆପଣଙ୍କ ଡାକ୍ତାରେ ମଣିଷ
ନ ହୋଇ ମାଙ୍କଡ଼ ହେବା ଉଚିତ । ନମସ୍କାର ସାର୍, ଧନ୍ୟବାଦ୍ ।
(ଯାଉଥିଲେ)

ସନାତନ : ହେଲେ, ଶୁଭ ।

ଶୁଭ : ମୋର ସେ ଶୁଭ ନାଆଁଟାକୁ କାଟିଦେବେ । ମୁଁ ମାଙ୍କଡ଼ । କେବଳ
ମାଙ୍କଡ଼ । ସାର୍ ମୋର ଅନୁରୋଧ, ଆପଣ ଏଠି ଆଉ ବେଶିସମୟ
ରହି ଅସମ୍ମାନିତ ହେବାର ଭୁଲ୍ କରନ୍ତୁନି ।

(ସନାତନ କ'ଣ କହିବାକୁ ଉଦ୍ୟତ ହୁଅନ୍ତି) ମୁଁ ହାତ ଯୋଡୁଛି ସାର୍ ।

(ସନାତନ ଫେରନ୍ତି, ଶୁଭ ଭିତରକୁ ଯାଉଥାଏ - ଅନ୍ଧାର)

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥୨୪୯

ଷଷ୍ଠଦୃଶ୍ୟ

(ରାସ୍ତା । ଦୂରରୁ “ମାଙ୍କଡ଼ ଚିହ୍ନ- ଜିହାବାଦ୍” ଶୁଣାଯାଉଥାଏ । ରାମଚନ୍ଦ୍ର ସାହୁ ଭୟରେ ଯେମିତି ପଳେଇଆସୁଥିଲେ, ସାମ୍ନାରୁ ସୁଗ୍ରୀବ ‘ସିଂହ’ ବେଶରେ ଆସନ୍ତି ।)

ରାମଚନ୍ଦ୍ର : ଇରେ ବାପରେ । ଏମାନଙ୍କ ଉତ୍ପାତ । (ସିଂହକୁ ଦେଖୁ) ଏଁ କିଏ ?

ସୁଗ୍ରୀବ : ତରିଗଲ କି । ମୁଁ ସୁଗ୍ରୀବ ?

ରାମଚନ୍ଦ୍ର : ସୁଗ୍ରୀବ । ତମେ ଏମିତି ବେଶରେ ?

ସୁଗ୍ରୀବ : ସିଂହବେଶ, ମୁଁ ଦେଖିଲି, ସେମାନେ ଯେତେବେଳେ ଜଣକୁ ମାଙ୍କଡ଼ କରି ନଚେଇ ପ୍ରଚାର କରୁଛନ୍ତି, ମୁଁ ବି ଦୌଡ଼ିଲି ଚିତ୍ରାଳୟକୁ । ଆମର ଚିହ୍ନ ‘ସିଂହ’ - ସେଇ ମୁଖାଟା ପିନ୍ଧି ଆସିଛି ।

ରାମଚନ୍ଦ୍ର : ଆରେ, ସେମାନେ ତ ଦଳଦଳ ହୋଇ ନାଚୁଛନ୍ତି, ତମେ ଏକୁଟିଆ, ତମେ ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ପାରିବନି ।

ସୁଗ୍ରୀବ : ସିଂହ ତ ଏକୁଟିଆ ଲଢ଼େ । ଆପଣ ଦେଖନ୍ତୁ, ମୁଁ ଏକୁଟିଆ ତାଙ୍କର ମୁକାବିଲା କରୁଛି ।

ରାମଚନ୍ଦ୍ର : ନା, ସୁଗ୍ରୀବ ତମେ ପଳେଇଆସ । ଆମେ ଏମିତି ଫାର୍ସ କରି ଲଢ଼ିବାନି ।

ସୁଗ୍ରୀବ : ଆପଣ ଚିନ୍ତାକରନ୍ତୁନି । ରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ବିଜୟ ପାଇଁ ସୁଗ୍ରୀବ, ଫାର୍ସ କ’ଣ, ପ୍ରାଣ ବି ଦେଇଦେବ । ଆପଣ ଏଠି ରହନ୍ତୁନି, ମୁଁ ଲଢ଼ୁଛି । ଆପଣ ଯାଆନ୍ତୁ, ହଁ ଯାଆନ୍ତୁ ।

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥୨୫୦

ରାମଚନ୍ଦ୍ର : ହେଲେ.. ହେଲେ, ତମେ କିଛି ଗଣଗୋଳ କରିବନି ।

ସୁଗ୍ରୀବ : ନା ନା, ଆପଣ ଗଲେ । (ଠେକିଠେକି ନେଇଯାଏ)

(ଅନ୍ୟ ଦିଗରୁ କୁଲୁ ଓ ବୁଲୁଙ୍କ ସହ ଶୁଭ ମାଙ୍କଡ଼ବେଶରେ ନାଟିନାଟି ଆସେ)

କୁଲୁ : ତମର ଚିହ୍ନ ଆମର ଚିହ୍ନ ମାଙ୍କଡ଼ ଚିହ୍ନ ।

ବୁଲୁ : ଜିହାବାଦ୍ ଜିହାବାଦ୍ ।

କୁଲୁ : ଭୋଟ୍ ଦେବେ କେଉଁଠି ?

ବୁଲୁ : ମାଙ୍କଡ଼ ଚିହ୍ନ ଯେଉଁଠି ।

କୁଲୁ : ତମର ଭାଇ ଆମର ଭାଇ ..

ବୁଲୁ : ଦଶାନନଭାଇ ଜିହାବାଦ୍ ।

(ଏମିତି ସ୍ଥୋଗାନ ଭିତରେ ମାଙ୍କଡ଼ ନାରୁଥାଏ, ଅଙ୍ଗଭଙ୍ଗୀ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରୁଥାଏ ।)

କୁଲୁ : ବୁଲୁ! ଏଠି କ'ଣ ଏତେ ଲୋକ ?

ବୁଲୁ : ମାଙ୍କଡ଼ ଦେ ଜମେଇ (ମାଙ୍କଡ଼ ଜୋରରେ ନାଟେ ଓ କହେ)

ଶୁଭ : ବନ୍ଧୁଗଣ ! ହେ ମୋର ଭୋଟର ଭାଇଭଉଣୀ ! ଆପଣମାନଙ୍କୁ ବିନମ୍ର ନିବେଦନ, ଆପଣମାନେ ମାଙ୍କଡ଼ ଚିହ୍ନରେ ଭୋଟ୍‌ଦେଇ ସଂଗ୍ରାମାସାଥୀ ଦଶାନନ ମହାନ୍ତିଙ୍କୁ ଜୟଯୁକ୍ତ କରନ୍ତୁ । (ସିଂହ ଗର୍ଜନ ଶୁଭେ)

ସୁଗ୍ରୀବ : ତମର ଚିହ୍ନ, ଆମର ଚିହ୍ନ, ସିଂହ ଚିହ୍ନ.. ଜିହାବାଦ୍ ।

କୁଲୁ : ମାଙ୍କଡ଼, ସିଂହ ଆସିଗଲା ।

ବୁଲୁ : ଅଣ୍ଟା ଭିଡ଼ିଦେ' ।

କୁଲୁ : ଲାଞ୍ଜ ମୋଡ଼ିଦେ' ।

ବୁଲୁ : ଯା ତେଜପତ୍ ।

ଶୁଭ : ବନ୍ଧୁଗଣ ! ମୁଁ ମାଙ୍କଡ଼, ହନୁମାନଙ୍କର ବଂଶଧର । ହନୁମାନ ସିନା ଏଇଠି ଏଇ ଶ୍ରୀଲଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବନ୍ଧ ବାନ୍ଧିଥିଲେ - ମୋ ଚିହ୍ନରେ ବୋତାମ ଚିପନ୍ତୁ ,ମୁଁ ଆମେରିକା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବନ୍ଧ ବାନ୍ଧିଦେବି । ସେ

ସିନା ଜଣେ ସାତାକୁ ଠାବ କରିଥିଲେ, ମୁଁ ଗୋଟିଏ ଦିନରେ ହଜାରେ
ସାତାକୁ ଠାବ କରିଦେବି । ସେ ସିନା ଗୋଟିଏ, ଏଇ ଛୋଟିଆ
ଗନ୍ଧମାର୍ଜନକୁ ଉଠାଇଆଣିଥିଲେ । ଆମେ ହିମାଳୟକୁ ଉଠାଇ
ଆଣିବୁ । ତେଣୁ ଥରେ ମାଙ୍କଡ଼ ଚିହ୍ନରେ ଭୋଟ୍ ଦିଅନ୍ତୁ, ବନ୍ଧୁଗଣ ।

ସୁଗ୍ରୀବ : ନା ବନ୍ଧୁଗଣ ! ଏ ଦେଶ ସିଂହର ଦେଶ । ଏଠି ମାଙ୍କଡ଼ର ସ୍ଥାନ
ନାହିଁ । ତେଣୁ ବନ୍ଧୁଗଣ, ଆପଣମାନେ ସିଂହ ଚିହ୍ନରେ ଭୋଟ୍ ଦେଇ
ସଙ୍ଗେତ ସାଥୀ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ସାହୁଙ୍କୁ ବିପୁଳ ଭୋଟ୍ରେ ଜୟଯୁକ୍ତ
କରନ୍ତୁ । ସିଂହ ଭାଳି ରଜା ହୋଇ ସମ୍ମାନର ସହ ବଞ୍ଚିବେ ।

ଶୁଭ : ନା ବନ୍ଧୁଗଣ ! ଏ ଦେଶ ହନୁମାନଙ୍କ ଦେଶ । ମାଙ୍କଡ଼ଙ୍କ ଦେଶ,
ଏଠି ମାଙ୍କଡ଼ମାନେ ହିଁ ଶାସନ କରିବା ଉଚିତ । ତେଣୁ ଆପଣମାନେ
ମାଙ୍କଡ଼ ଚିହ୍ନରେ ଭୋଟ୍ ଦିଅନ୍ତୁ ।

ସୁଗ୍ରୀବ : ସିଂହ ରଜା, ତେଣୁ ରଜାଛୁଆ ରଜା ହେଲେ ଆପଣମାନେ ସୁଖରେ
ରହିବେ । ସିଂହ ଚିହ୍ନ ଆପଣଙ୍କ ଚିହ୍ନ ।

ଶୁଭ : ମାଙ୍କଡ଼ ଚିହ୍ନ ଆପଣଙ୍କ ଚିହ୍ନ ।

ସୁଗ୍ରୀବ : ନା, ସିଂହ ଚିହ୍ନ

ଶୁଭ : ମାଙ୍କଡ଼ ଚିହ୍ନ

ସୁଗ୍ରୀବ : ସିଂହ ଚିହ୍ନ । (ଏମିତି କହୁ କହୁ ପରସ୍ପର ଭିଡ଼ିଯାଆନ୍ତି । ପଞ୍ଚାକୁ
ପଞ୍ଚା ଯୋଡ଼ିହେଇ ପରସ୍ପର ଜାଡ଼ନ୍ତି, ଛଉ ଅବା ସେମିତି କିଛି ଯୁଦ୍ଧ
ସଂଗୀତର ତାଳେ ତାଳେ.. ଅଦୂରରୁ ଏକ ଘୋଷଣା ଶୁଭେ)

ଘୋଷକ : ଏଥରର ନିର୍ବାଚନରେ ମାଙ୍କଡ଼ ଚିହ୍ନର ପ୍ରାର୍ଥୀ ଦଶାନନ ମହାନ୍ତି,
ସିଂହ ଚିହ୍ନର ପ୍ରାର୍ଥୀ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ସାହୁଙ୍କୁ ୫୭୫୭ ଭୋଟ୍ରେ ପରାସ୍ତ
କରି ବିଜୟୀ ହୋଇଛନ୍ତି ।

(ଗୋଟିଏ ହୋ ହୁଏ । ସିଂହ ଦୌଡ଼ି ପଳାଏ, ମାଙ୍କଡ଼ ହସେ ।)

(ଅନ୍ଧାର)

ସପ୍ତମ ଦୃଶ୍ୟ

(ଶୁଭର ଘର । ଶୁଭ ଦୌଡ଼ି ଆସେ ଖୁସିରେ)

- ଶୁଭ   ରଶ୍ମି , ରଶ୍ମି, ମାନୁ (ଭିତରୁ ରଶ୍ମି ସହିତ ମାନୁ ଆସେ)
ରଶ୍ମି   କ'ଣ ହେଲା ?
ଶୁଭ   (ମାନୁକୁ ଟେକିନେଇ)ଆରେ, ଜିତିଲାରେ ଜିତିଲା, ମାଙ୍କଡ଼ ଚିହ୍ନ
                 ଜିତିଲା ।
ରଶ୍ମି   ତା' ମାନେ... ଭୋଟ୍ ସରିଗଲା ?
ଶୁଭ   ହଁ ।
ରଶ୍ମି   ତା' ହେଲେ ତ ଆଉ ପ୍ରଚାର ହେବନି ?
ଶୁଭ   ନା ।
ରଶ୍ମି   ତମ ଚାକିରି ?
ଶୁଭ   ଚାକିରି... (ମାନୁକୁ ଓହ୍ଲାଇଦିଏ, କୁଲୁ ଓ ବୁଲୁ ଆସନ୍ତି)
କୁଲୁ   ହଜାରେ ଏୟ, ପଲେଇ ଆସିଲୁ ?
ଶୁଭ   ତମେ ତ ଜିତିଗଲ, ମୋର ଆଉ କି କାମ !
ବୁଲୁ   ତୋର କି କାମ ? ବେ ଜିତିଗଲାପରେ ପ୍ରସେସନ୍ ହେବ, ନାଚ
                 ହେବ, ବାଣ ପୁଟିବ ।

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥୨୫୩

ଶୁଭ   ସେଠି ମୁଁ କ'ଣ କରିବି ?
 କୁକୁ   ନାଟିବୁ ।
 ବୁକୁ   ସେତେବେଳେ ସିନା ନାଟିନାଟି ଭୋଟ୍ ମାଗୁଥିଲୁ...
 କୁକୁ   ଏବେ ନାଟିନାଟି ଜିତାପଟ ଦେଖେଇବୁ ।
 ବୁକୁ   ତୁ କ'ଣ ମୋପତରେ ନାଟିବୁ ?
 କୁକୁ   ଏ ନାଟରେ ବି ତୋତେ ପଇସା ମିଳିବ ।
 ବୁକୁ   ମିଳିବ ମାନେ, ଯେତେ ଝୁଲୁବୁ, ସେତେ ପାଇବୁ ।
 କୁକୁ   ତୋ' ନାଟ ଯେତେ ଜମିବ, ପଇସା ସେତେ ପଡ଼ିବ । ଆ.. ଆ
 ଶୁଭ   ସତେ ? ମୁଁ ତେବେ ଆସୁଛି, ଆଜି କାଳେ ଢେର ପଇସା ମିଳିବ ।
 ରଶ୍ମି   ହଉ । ହଁ ଶୁଣ, ଟିକିଏ ବୁଦ୍ଧି ଖଟେଇ ନାଟିବ । ଯେମିତି ସମସ୍ତେ
                          ଖୁସି ହେବେ, ବେଶି ପଇସା ଦେବେ ।
 ମାନ୍ନ   ଡାଡ଼ି, ତମ ଲାଞ୍ଜଟାକୁ ଆଉଟିକିଏ ବଙ୍କେଇ ଦଉନ, ହନୁମାନ
                          ପରି ଦିଶିବ । (ବଙ୍କେଇଦିଏ)
 ଶୁଭ   ଏ ଲାଞ୍ଜ ତ ମୋର ସର୍ବସ୍ୱ ।
 ରଶ୍ମି   ହାତରେ ଗୋଟେ ଗଦା ଧରିଲେ ହୁଅନ୍ତାନି ?
 ଶୁଭ   ଗଦା ....
 ରଶ୍ମି   ହଁ, ମୁଁ ଗୋଟେ ଗଦା ବନେଇଛି । ହାତରେ ଧରିଲେ ଭାରି ମାନନ୍ତା
                          (ଯାଇ ଆଣିଦିଏ)
 ଶୁଭ   (ଗଦା ଧରି ନିଜକୁ ଦେଖେ ଓ ଯାଏ)
 ମାନ୍ନ   ମାମି, ମୁଁ ବଡ଼ ହୋଇଯାଏ, ମୋତେ ବି ଗୋଟେ ଲାଞ୍ଜ
                          ଲଗେଇଦବ । ମୁଁ ବି ମାଙ୍କଡ଼ ହେବି
 ରଶ୍ମି   ମାନ୍ନ !

(ଅନ୍ତର)

ଶେଷଦୃଶ୍ୟ

(ରାସ୍ତାରେ ପ୍ରସେସନ୍ ଚାଲିଥାଏ । ଆଗରେ ବିଭିନ୍ନ ଭଙ୍ଗୀରେ ଗଦା ଧରି ମାଙ୍କଡ଼ ନାଚୁଥାଏ, ପଛରେ ଦଶାନନ, ନେତ୍ରାନନ୍ଦମାନେ ଫୁଲମାଳ ପକାଇ ହାତଯୋଡ଼ି ଚାଲିଥାନ୍ତି । କୁଳୁକୁଳୁମାନେ ପିଉଥାନ୍ତି, ନାଚୁଥାନ୍ତି, ବାଣ ଫୁଟୁଥାନ୍ତି । ଠରାଠରି ହୋଇ ଶୁଭକୁ ପିଆଇଲେ । ଶୁଭ ମନା କରୁଥାଏ, ବାଧ୍ୟକରି ପିଆଇଲେ । ତା' ଦେହରେ ଫଟକା ବାନ୍ଧିଲେ, ଫୁଟାଇଲେ । ଶେଷରେ କୌତୁକବଶତଃ ତା' ଲାଞ୍ଜରେ ଫଟକାବାନ୍ଧି ନିଆଁ ଲଗାଇବା ବେଳେ ଦଶାନନ ଧରିନେଲେ । ସମସ୍ତ ସଂଗୀତ ନିରବ ହେଲା ।)

ଦଶାନନ   ନା, ସେ ଭୁଲ୍ କରନ୍ତି । ରାମାୟଣରେ ରାବଣ ଯେଉଁ ଭୁଲ୍ କରି ସବଂଶେ ନାଶ ଗଲା, ମୁଁ ସେ ଭୁଲ୍ କରିବିନି । ମାଙ୍କଡ଼ର ସବୁଠୁ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣକାତର ଅଙ୍ଗ ହେଉଛି ତା'ର ଲାଞ୍ଜ । ଏ ଲାଞ୍ଜରେ ଥରେ ନିଆଁ ଲାଗିଲେ, ଆମ ସାମ୍ରାଜ୍ୟ କ'ଣ ରହିବ ?

ଶୁଭ   (ଉତ୍ତେଜିତ ହୋଇ) ନା, ଅଟକିଗଲ କାହିଁକି ? ଲଗାଅ ନିଆଁ । ଆରେ, ଚାହିଁଛ କ'ଣ, ସାହସ ଅଛି ତ ଥରେ ମୋର ଏ ଲାଞ୍ଜରେ ନିଆଁ ଲଗେଇ ଦେଖ ।

ଦଶାନନ   ଆରେ ଆରେ, ଏ ମାଙ୍କଡ଼ ..

ଶୁଭ   ତୁମ୍ଭ । ମୁଁ କ'ଣ ଜନ୍ମରୁ ମାଙ୍କଡ଼ ଥିଲି ? ମୋତେ ମାଙ୍କଡ଼ ସଜେଇଛି କିଏ ? ତମେ , ତମ ପଇସା, ତମ କ୍ଷମତା । ତମରି ତିଆରି

ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କେତୋଟି ନିର୍ବାଚିତ ନାଟକ ॥୨୫୫

ମାଙ୍କଡ଼ର ଦେହସାରା ତ ନିଆଁ ଲଗେଇସାରିଲଣି, ଆଉ ଲାଞ୍ଜରେ
ହାତ ମାରିବାକୁ ଡରୁଛ କାହିଁକି ? ଲଗାଅ, ଲଗାଅ ନିଆଁ ।

ଦଶାନନ   ଆରେ ଆରେ, ଏଟାକୁ ନିଶା ଧରିନେଲାରେ ।

ନେତ୍ରାନନ୍ଦ :   ପଳେଇତାଳରେ, ଏଟା ପାଗଳା ହୋଇଗଲା ।

କୁଳୁବୁଲୁ :   ଚାଲରେ ଚାଲରେ..

ଶୁଭ   ଆରେ ଭାରୁ ଦଶାନନମାନେ । ପଳଉଛ କୁଆଡ଼େ ? ତମେ ଆଜି
ଶିକ୍ଷିତ ବେକାର ଯୁବଗୋଷ୍ଠୀକୁ ମାଙ୍କଡ଼ ସଜେଇସାରିଲଣି, ସିଏ
କ'ଣ ତମକୁ ଛାଡ଼ିଦେବ ? ଦିଅ, ମୋ ଲାଞ୍ଜରେ ଟିକିଏ ନିଆଁ
ଦିଅ । ମୁଁ ଏ ଦଶାନନମାନଙ୍କର ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣଲଙ୍କାକୁ ଜାଳିପୋଡ଼ି ଛାରଖାର
କରିଦିଏଁ । ଆରେ କିଏ ଅଛ, ଆସ ମୋ' ଲାଞ୍ଜରେ ଟିକିଏ
ନିଆଁଦିଅ । (ଫୁଲ)

(ଶୁଭର ଘରୁ ମାଳୁ ଏକ ମଶାଲ ନେଇ ବାହାରେ ..)

- ଯବନିକା -

ଓଡ଼ିଆ ନାଟ ନାଟକ ପାଇଁ ଯେଉଁ କେତେକଟା ନାଟ୍ୟକାର ନିଜକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଉତ୍ସର୍ଗ କରିଦେଇଛନ୍ତି ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ନାଟ୍ୟକାର ହେମେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ର ଅନ୍ୟତମ । ସାମ୍ପ୍ରତିକ ସମୟ ଓ ଜୀବନକୁ ନାଟ ଉପରେ ବେଶ୍ ଫଳପ୍ରସ୍ତ ଭାବରେ ପରୀକ୍ଷାନିରୀକ୍ଷା କରି ଏକ ସଜାଗାତ୍ମକ ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ଉପନୀତ ହେବାରେ ତାଙ୍କର ଏକନିଷ୍ଠ ଉଦ୍ୟମ ବାସ୍ତବରେ ପ୍ରଶଂସନୀୟ । ତାଙ୍କ ରଚିତ ଶତାଧିକ ନାଟକ, ଗୀତିନାଟ୍ୟ, ଛିଡ଼ିଓ ନାଟକ, ଟେଲିଫିଲ୍ମ ସର୍ବୋପରି ଶିଶୁନାଟକଗୁଡ଼ିକୁ ଅନୁଧ୍ୟାନ କଲେ ଗୋଟିଏ କଥା ସ୍ପଷ୍ଟ ପ୍ରମାଣିତ ହେବ ଯେ - ସଂଳାପ, କଥାବସ୍ତୁ, ଶୈଳୀ ଓ ଉପସ୍ଥାପନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରତିଟି ନାଟକ ଅନ୍ୟଠାରୁ ଭିନ୍ନ । ଶ୍ରୀ ମହାପାତ୍ରଙ୍କ ରଚିତ ନାଟକ ମଧ୍ୟରେ ‘ଯୋଡ଼ି ମହୁରୀ’, ‘ଅଥଚ ଅଥର୍’, ‘ପୁତ୍ରପୂଜା’, ‘ଶୁଣନ୍ତୁ ହେ ଅଭିମନ୍ୟୁମାନେ’, ‘ଭିନ୍ନ ଏକ ଗନ୍ଧର୍ବ’, ‘ଝରା ଶୋପାଳୀ’, ‘ମୁଁ ହାତ ବାନ୍ଧୁଡ଼ା’, ‘ଆଶା’, ‘ଅଶାନ୍ତ ଅର୍ଜୁନ’ ଓଡ଼ିଆ ନାଟ ଓ ସାହିତ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବେଶ୍ ପରିଚିତ ଓ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ । ତାଙ୍କର ପ୍ରଖ୍ୟାତ ନାଟକ ‘ଯୁଗ ଚରିତ ବୃନ୍ଦାବନ’ ପାଇଁ ସେ ୨୦୦୨ ମସିହାରେ ଓଡ଼ିଶା ସାହିତ୍ୟ ଏକାଡେମୀ ପୁରସ୍କାର ପାଇଛନ୍ତି । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ଓଡ଼ିଶା ସଂଗୀତ ନାଟକ ଏକାଡେମୀ, ରାଜରଜେଲାର କଲଚରାଲ୍ ଏକାଡେମୀ, ଅନୁଗୁଳର ନାଟ୍ୟମ୍ ଆଦି ଆୟୋଜିତ ନାଟ୍ୟ ପ୍ରତିଯୋଗିତାରେ ସେ ବହୁବାର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ନାଟ୍ୟକାର ଭାବରେ ପୁରସ୍କୃତ ହୋଇଛନ୍ତି ।

ତାଙ୍କ ପ୍ରକାଶିତ ପୁସ୍ତକଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ଏଇ ପୁସ୍ତକର ବିଶେଷତ୍ୱ ଏହି କି, ଏହା ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ବିବେଶିତ ନାଟକଗୁଡ଼ିକ କେବଳ ‘ଝଙ୍କାର’ ସାହିତ୍ୟପତ୍ରିକାରେ ପ୍ରକାଶିତ ଓ ବିଭିନ୍ନ ନାଟ, ଦୂରଦର୍ଶନରେ ମଂଚସ୍ଥ ।

ସ୍ବାକୃତି ସ୍ବରୂପ ସେ ଫକୀର ମୋହନ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ, ଫକୀର ମୋହନ ସାହିତ୍ୟ ପରିଷଦ, ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ପ୍ରସ୍ତର ସମିତି, ଦାନକୃଷ୍ଣ ସାହିତ୍ୟ ପରିଷଦ, ରୋଟାରୀ କ୍ଲବ୍ ଆଦି ବହୁ ଅନୁଷ୍ଠାନରୁ ପୁରସ୍କୃତ ଓ ସଂବର୍ଦ୍ଧିତ । ଓଡ଼ିଆ ନାଟ୍ୟ ସାହିତ୍ୟକୁ ଅଧିକ ଲୋକପ୍ରିୟ ଓ ଲୋକାଭିମୁଖୀ କରିବା ପାଇଁ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା-ସାହିତ୍ୟର ଏକମାତ୍ର ଦୃଶ୍ୟଶ୍ରବଣ ସାହିତ୍ୟ ପତ୍ରିକା ‘ଜଗମଗ’ର ସେ ପରିଚାଳନା ଓ ପ୍ରଯୋଜନା କରୁଛନ୍ତି ।

ସ୍ବର୍ଗତ୍ୟୁକ୍ତା ପ୍ରକାଶନୀ